

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

114'üncü Birleşim 16 Temmuz 2020 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve trnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	355
II.- GELEN KÂĞITLAR	362
III.- YOKLAMALAR	445,447,473
IV.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI	372,381,458,480,494
1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in, gündemin yoğunluğu nedeniyle ek süre tanımayacağına, konuşmaların süresi içerisinde tamamlanmasını rica ettiğine ilişkin konuşması	372
2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in, Siirt ve Van illerinde şehit olan Emniyet mensuplarına Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin konuşması	381
3.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in, 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin Kanunlar ve Kararlar Başkanlığınca İç Tüzük'ün 142'nci maddesinde sayılan "Açık oylamanın zorunlu olduğu haller" kapsamına girmediği yönünde yorumlandığına ilişkin konuşması	458

4.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in, grup başkan vekillerinin sürekli söz almalarından rahatsızlık duyulduğuna ve İç Tüzük'te grup başkan vekillerine yönelik özel bir düzenlemenin olmadığına ilişkin konuşması	480
5.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in, 1. Lig'e yükselen Samsunspor'u Başkanlık Divanı olarak tebrik ettiklerine ilişkin konuşması	494
V.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	372
<i>A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI</i>	<i>372:376</i>
1.- Ordu Milletvekili Metin Gündoğdu'nun, Ayasofya'nın yeniden ibadete açılmasına ilişkin gündem dışı konuşması	372:374
2.- Bitlis Milletvekili Mahmut Celadet Gaydalı'nın, Bitlis ilinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması	374:375
3.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, bilim adamlarının konumuna ve özelliklerine ilişkin gündem dışı konuşması	375:376
VI.- AÇIKLAMALAR	376,381,413,419,431,451, 453,457,460,472,477,481, 489,504,519,530,536
1.- Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker'in, herkesi yapacakları kan bağışıyla hastalara hayat vermeye ve Kızılaya destek olmaya davet ettiğine ilişkin açıklaması	376
2.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın'ın, Balıkesir ili Dursunbeyli ilçesinde yaşanan sorunlara ilişkin açıklaması	376:377
3.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, keşif uçağının Van ili Artos Dağı'na çarparak düşmesi sonucu şehit olan 7 Emniyet mensubuna ve Siirt ilinde teröristlerle çıkan çatışmada şehit olan 2 Özel Harekât polisine Allah'tan rahmet dilediğine, pandemi sürecinde ertelenen KYK kredi borcu ödemelerinin tamamen silinmesi gerektiğine ilişkin açıklaması	377
4.- Osmaniye Milletvekili Baha Ünlü'nün, Osmaniye Organize Sanayi Bölgesi'nde demir çelik üretimi yapan tesislerin yarattığı kirliliğe ilişkin açıklaması	377
5.- İstanbul Milletvekili Mustafa Demir'in, yaşanan olumsuzluklara rağmen ülkede istikrarın korunduğuna ilişkin açıklaması	377:378
6.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, Siirt ve Van illerinde şehit olan Emniyet mensuplarına Allah'tan rahmet dilediğine, Afşin-Elbistan Termik Santrali'nin zehir saçmaya devam ettiğine ilişkin açıklaması	378
7.- Osmaniye Milletvekili Mücahit Durmuşoğlu'nun, keşif uçağının Van ili Artos Dağı'na çarparak düşmesi sonucu şehit olan 7 Emniyet mensubuna ve Siirt ilinde teröristlerle çıkan çatışmada şehadete yürüyen 2 Özel Harekât polisine Allah'tan rahmet dilediğine, 15 Temmuz 2016 tarihinde darbecilerin ve cuntacıların bu ülkede asla söz sahibi olamayacağını tüm dünyaya bir kez daha gösterildiğine ilişkin açıklaması	378

- 8.- Mersin Milletvekili Hacı Özkan'ın, keşif uçağının Van ili Artos Dağı'na çarparak düşmesi sonucu şehit olan hemşehrisi Burak Derya'nın da aralarında bulunduğu 7 Emniyet mensubuna ve Siirt ilinde teröristlerle çıkan çatışmada şehit olan 2 Özel Harekât polisine Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması 379
- 9.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü'ne ilişkin açıklaması 379
- 10.- Samsun Milletvekili Kemal Zeybek'in, Genç Çiftçi Projesi kapsamında çiftçilerin yaşadığı mağduriyete ilişkin açıklaması 379:380
- 11.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi bünyesinde açılan Psikoloji Lisans Programı'na ilişkin açıklaması 380
- 12.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, normalleşme süreciyle birlikte vatandaşların elektrik faturaları nedeniyle yaşadığı mağduriyete ilişkin açıklaması 380
- 13.- Mersin Milletvekili Baki Şimşek'in, keşif uçağının Van ili Artos Dağı'na çarparak düşmesi sonucu şehit olan Emniyet mensupları Gökhan Mete Altunbaş, Samet Üstüner, İrfan Aydoğan, Semih Güzelay, Mustafa Keskin, Onur Ramazan Bayram ile hemşehrisi Burak Derya'ya ve Siirt ilinde teröristlerle çıkan çatışmada şehit olan Anıl Kemal Kurtul ve Muhammed Demir'e Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması 380:381
- 14.- Yozgat Milletvekili Ali Keven'in, Van ilinde şehit olan Emniyet mensuplarına Allah'tan rahmet dilediğine, 7 Temmuz 2020 tarihinde Sırbistan'da trafik kazasında hayatını kaybeden hemşehrisi Yusuf İzmirli'nin cenazesinin ülkeye getirilmesini bekleyen ailenin Dışişleri Bakanlığından yardım talep ettiğine ilişkin açıklaması 381
- 15.- Bursa Milletvekili Mustafa Hidayet Vahapoğlu'nun, 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun kapsamında ihtiyaç sahibi vatandaşlara yapılan ödemelerde yaşanan sorunların çözümü için Dışişleri Bakanlığı ve Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığını konuyla ilgilenmeye davet ettiğine ilişkin açıklaması 381:382
- 16.- Van Milletvekili İrfan Kartal'ın, Van ilinde keşif uçağının Artos Dağı'na çarparak düşmesi sonucu şehit düşen 7 Emniyet mensubuna ve Siirt ilinde teröristlerle girilen çatışmada şehit düşen 2 Özel Harekât polisine Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması 382
- 17.- Mersin Milletvekili Zeynep Gül Yılmaz'ın, keşif uçağının Van ili Artos Dağı'na çarparak düşmesi sonucu şehit olan hemşehrisi Burak Derya'nın da aralarında bulunduğu 7 Emniyet mensubuna, Siirt ilinde teröristlerle çıkan çatışmada şehit olan 2 Özel Harekât polisine ve 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü vesilesiyle tüm şehitlere Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması 382

- 18.- Sivas Milletvekili Semiha Ekinci'nin, keşif uçağının Van ili Artos Dağı'na çarparak düşmesi sonucu şehit olan 7 Emniyet mensubuna ve Siirt ilinde teröristlerle çıkan çatışmada şehit olan Özel Harekât polislerinden hemşehrisi Muhammed Demir ile Anıl Kemal Kurtul'a Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması 382:383
- 19.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkan'ın, keşif uçağının Van ili Artos Dağı'na çarparak düşmesi sonucu şehit olan 7 Emniyet mensubuna ve Siirt ilinde teröristlerle çıkan çatışmada şehit olan 2 Özel Harekât polisine Allah'tan rahmet dilediğine, 16 Temmuz Rauf Orbay'ı ölümünün 56'ncı, Vecihi Hürkuş'u ölümünün 51'inci yıl dönümünde rahmetle andığına, 27'nci Dönem Üçüncü Yasama Yılında milletin çözüm bekleyen sorunlarına yeteri kadar yer verilmediğine, vatandaşı ilgilendiren konuları gündeme getirmeye devam edeceklerine, ülkenin bu yılın ilk altı ayındaki bütçe açığının üretmeden, borç bulmadan nasıl kapatılacağı ve Şırnaklılara söz verilen sınır kapısının neden hâlâ açılmadığını öğrenmek istediğine, daha fazla trafik kazası yaşanmaması için Şırnak-Beytüşşebap, Şırnak-Güçlükonak kara yollarının yenilenmesi ve Şırnak ilinin öğretmen açığının giderilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması 383:385
- 20.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Şırnak ilinde bir uzman çavuş tarafından bir kız çocuğuna cinsel istismarda bulunduğu iddialarına yönelik Valiliğin açıklamasına, 14 Temmuz 2020 tarihli Resmî Gazete'de yayınlanan Mülki İdare Amirleri Atama Kararnamesi'yle kayyum olarak atanmış Mardin ili Derik ve Nusaybin, Şırnak ili İdil, Diyarbakır ili Ergani, Van ili Saray Kaymakamlarının da görev yerlerinin değiştirildiğine, Kanal İstanbul Projesi kapsamında imara açılan alanlara ilişkin açıklaması 385:386
- 21.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, keşif uçağının Van ili Artos Dağı'na çarparak düşmesi sonucu şehit olan 7 Emniyet mensubuna ve Siirt ilinde teröristlerle çıkan çatışmada şehit olan 2 Özel Harekât polisine Allah'tan rahmet dilediğine, 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü'ne ilişkin açıklaması 386:387
- 22.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, keşif uçağının Van ili Artos Dağı'na çarparak düşmesi sonucu şehit olan 7 Emniyet mensubuna ve Siirt ilinde teröristlerle çıkan çatışmada şehit olan 2 Özel Harekât polisine Allah'tan rahmet dilediklerine, TBMM'nin ve yürütme organının güne şehit haberleri duyarak başlanmaması konusunda gerekenleri yapmasının bir zaruret olduğuna, 2020 LGS sonuçlarına ve Artvin ili Borçka ilçesinde Öğrenci Yiğit Atabay'ın sınav nedeniyle yaşadığı mağduriyetin Millî Eğitim Bakanı tarafından giderilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması 388:389
- 23.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü'nün ruhuna ve anısına yaraşır birlik beraberliğin devlet ve millet olarak el ele verilerek gösterildiğine, keşif uçağının Van ili Artos

- Dağı'na çarparak düşmesi sonucu şehit olan 7 Emniyet mensubuna ve Siirt ilinde teröristlerle çıkan çatışmada şehit olan 2 Özel Harekât polisine Allah'tan rahmet dilediğine, Genel Kurulun 113'üncü Birleşimde İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın ve İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un yaptığı açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 389:391
- 24.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, 14/7/2020 tarihli 113'üncü Birleşimdeki bazı ifadelerini düzelttiğine ilişkin açıklaması 392:393
- 25.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 393:394
- 26.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın ve İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un yaptığı açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 394:396
- 27.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin tekraren açıklaması 396:397
- 28.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, İstanbul Milletvekili Abdullah Güler'in HDP grup önerisi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 413:414
- 29.- Mersin Milletvekili Behiç Çelik'in, keşif uçağının Van ili Artos Dağı'na çarparak düşmesi sonucu şehit olan hemşehrisi Burak Derya'nın da aralarında bulunduğu 7 Emniyet mensubuna ve Siirt ilinde teröristlerle çıkan çatışmada şehit olan 2 Özel Harekât polisine Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması 419
- 30.- Ankara Milletvekili Ayhan Altıntaş'ın, keşif uçağının Van ili Artos Dağı'na çarparak düşmesi sonucu şehit olan hemşehrisi Samet Üstüner'in de aralarında bulunduğu 7 Emniyet mensubuna, Siirt ilinde teröristlerle çıkan çatışmada şehit olan 2 Özel Harekât polisine ve tüm şehitlere Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması 419
- 31.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Millî Eğitim Bakanı Danışmanı Derviş Burak Binici'nin 20 Haziran 2020 tarihinde yapılan LGS'ye Artvin ili Borçka ilçesinde giren Öğrenci Yiğit Atabay'ın mağduriyetinin giderileceğini taahhüt ettiğine ilişkin açıklaması 419
- 32.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, keşif uçağının Van ili Artos Dağı'na çarparak düşmesi sonucu şehit olan hemşehrisi Burak Derya'nın da aralarında bulunduğu 7 Emniyet mensubuna Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması 420
- 33.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, İstanbul Milletvekili Gökan Zeybek'in görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 17'nci

maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	431
34.- Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, Amasya ilinde 1 kişinin koronavirüs testi sonucunun pozitif çıktığına ve temasta bulunduğu 40 kişinin karantinaya alındığına ilişkin açıklaması	451
35.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm'ün görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 20'nci maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	453
36.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Muğla Milletvekili Metin Ergun'un görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 21'inci maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	457
37.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	457:458
38.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin İç Tüzük'ün 142'nci maddesine göre açık oylamaya tabi olması gerektiğine ilişkin açıklaması	458
39.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Bitlis Milletvekili Mahmut Celadet Gaydalı'nın görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 21'inci maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	460
40.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Aydın Milletvekili Hüseyin Yıldız'ın görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 24'üncü maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	472:473
41.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	473
42.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz'ın görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 24'üncü maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	477:478
43.- Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	478:479
44.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	479:480

45.- Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in, getirilen başkanlık sistemiyle Parlamentonun işlevsiz hâle geldiğine ilişkin açıklaması	481
46.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 26'ncı maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	489
47.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Ermenistan'ın Azerbaycan'a saldırısına yönelik 4 siyasi partinin ortak görüşleri doğrultusunda hazırlanan bildiriýi imzalamamalarının gerekçesine ilişkin açıklaması	504
48.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, İLBANK'ın İstanbul, Ankara, Samsun ve Van illerindeki konut ve ticaret alanı konumundaki 22 taşınmazını açık artırma usulüyle satışa sunduğuna ilişkin açıklaması	504:506
49.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün görüşülmekte olan 216 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin üçüncü bölümü üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	519
50.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Konya Milletvekili Fahrettin Yokuş'un görüşülmekte olan 216 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 47'nci maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	530:531
51.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	531
52.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	531
53.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin tekraren açıklaması	531
54.- Konya Milletvekili Orhan Erdem'in, Konya Milletvekili Fahrettin Yokuş'un görüşülmekte olan 216 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 47'nci maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	536
VII.- BAŞKANLIğIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	397
<i>A) TEZKERELER</i>	<i>397:405</i>
1.- Adalet Komisyonu Geçici Başkanlığının, Komisyonun, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip üye seçimini yaptığına ilişkin tezkeresi (3/1249)	397
2.- Anayasa Komisyonu Geçici Başkanlığının, Komisyonun, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip üye seçimini yaptığına ilişkin tezkeresi (3/1250)	397

3.- Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Geçici Başkanlığının, Komisyonun, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip ye seçimini yaptığına ilişkin tezkeresi (3/1251)	398
4.- Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Geçici Başkanlığının, Komisyonun, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip ye seçimini yaptığına ilişkin tezkeresi (3/1252)	398
5.- evre Komisyonu Geçici Başkanlığının, Komisyonun, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip ye seçimini yaptığına ilişkin tezkeresi (3/1253)	399
6.- Dışışleri Komisyonu Geçici Başkanlığının, Komisyonun, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip ye seçimini yaptığına ilişkin tezkeresi (3/1254)	399
7.- Dilekçe Komisyonu Geçici Başkanlığının, Komisyonun, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip ye seçimini yaptığına ilişkin tezkeresi (3/1255)	400
8.- Güvenlik ve İstihbarat Komisyonu Geçici Başkanlığının, Komisyonun, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip ye seçimini yaptığına ilişkin tezkeresi (3/1256)	400
9.- İçişleri Komisyonu Geçici Başkanlığının, Komisyonun, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip ye seçimini yaptığına ilişkin tezkeresi (3/1257)	400:401
10.- İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Geçici Başkanlığının, Komisyonun, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip ye seçimini yaptığına ilişkin tezkeresi (3/1258)	401
11.- Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Geçici Başkanlığının, Komisyonun, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip ye seçimini yaptığına ilişkin tezkeresi (3/1259)	401:402
12.- Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu Geçici Başkanlığının, Komisyonun, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip ye seçimini yaptığına ilişkin tezkeresi (3/1260)	402
13.- Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Geçici Başkanlığının, Komisyonun, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip ye seçimini yaptığına ilişkin tezkeresi (3/1261)	402
14.- Millî Savunma Komisyonu Geçici Başkanlığının, Komisyonun, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip ye seçimini yaptığına ilişkin tezkeresi (3/1262)	403
15.- Plan ve Bütçe Komisyonu Geçici Başkanlığının, Komisyonun, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip ye seçimini yaptığına ilişkin tezkeresi (3/1263)	403
16.- Sağlık, Aile, alışma ve Sosyal İşler Komisyonu Geçici Başkanlığının, Komisyonun, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip ye seçimini yaptığına ilişkin tezkeresi (3/1264)	404
17.- Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Geçici Başkanlığının, Komisyonun, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip ye seçimini yaptığına ilişkin tezkeresi (3/1265)	404
18.- Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Geçici Başkanlığının, Komisyonun, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip ye seçimini yaptığına ilişkin tezkeresi (3/1266)	404:405

VIII.- ÖNERİLER

405,414,537

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

405:413,414:418

1.- İYİ PARTİ Grubunun, 19/6/2019 tarihinde Denizli Milletvekili Yasin Öztürk ve 20 milletvekili tarafından, malul ve gazilerin yaşadıkları sorunların araştırılarak, alınması gereken önlemlerin tespiti amacıyla verilmiş olan (10/1410) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesi'nin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 16 Temmuz 2020 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

405:409

2.- HDP Grubunun, 9/7/2020 tarihinde Grup Başkan Vekili Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, yargı üzerindeki siyasi baskıların araştırılması amacıyla verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 16 Temmuz 2020 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

409:413

3.- CHP Grubunun, Türkiye Büyük Millet Meclisi Gündemi'nin "Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Yapılmasına Dair Öngörüşmeler" kısmında yer alan, Antalya'nın Belek ve Kadriye sahillerindeki günübirlik tesis işletmeleriyle ilgili rüşvet iddialarının incelenmesi amacıyla verilmiş olan (10/2982) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesi'nin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 16 Temmuz 2020 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

414:418

B) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ

537

1.- Danışma Kurulunun, Genel Kurulun 16 Temmuz 2020 Perşembe günü birleşiminde 23 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmaması hâlinde çalışmasına karar verilen 17 Temmuz 2020 Cuma günü toplanmamasına ilişkin önerisi

537

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

418,420,431,447,451,453,

459,461,473,474,480,482,

489,494,506,520,531,537

A) KANUN TEKLİFLERİ

418:419,420:431,431:445,

447:451,451:453,453:457,

459:460,461:472,473,474:477,

480:481,482:489,489:494,

1.- Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ve 56 Milletvekilinin 494:503,506:519,520:530, Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3002) ve Milli Savunma Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 223)

531:535,537:538

418:419,420:431,431:445,

447:451,451:453,453:457,

459:460,461:472,473,

474:477,480:481,482:489,

489:494,494:503

2.- İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Tokat Milletvekili Özlem Zengin ile 128 Milletvekilinin Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2735) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 216) 506:519,520:530,531:535, 537:538

3.- Aydın Milletvekili Metin Yavuz ve 60 Milletvekilinin Gıda, Tarım ve Orman Alanında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2985) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 221) 538

4.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2273) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 139) 538

X.- BİLDİRİLER - DEKLARASYONLAR 503

A) BİLDİRİLER 503:504

1.- Ermenistan'ın Azerbaycan'a saldırısına ilişkin AK PARTİ, CHP, MHP ve İYİ PARTİ'nin ortak görüşleri doğrultusunda hazırlanan metnin, Türkiye Büyük Millet Meclisi Bildirisi olarak Genel Kurulun bilgisine sunulması 503:504

XI.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI 539

1.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, milli piyango gezici bayilerinin prim oranlarına ilişkin sorusu ve Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak'ın cevabı (7/30739) 539:540

2.- Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun, emeklilik ek göstergelerinin 3600'e çıkarılması konusundaki çalışmaların akıbetine ilişkin sorusu ve Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak'ın cevabı (7/30742) 541:542

3.- Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel'in, İstihdam Seferberliği 2019 kapsamında verilen desteklere ve işe başlatılan kişi sayısına, ilişkin sorusu ve Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak'ın cevabı (7/30951) 543:544

4.- Antalya Milletvekili Feridun Bahşi'nin, esnaf ve sanatkarlara verilen esnaf destek paketinden yapılan kesinti tutarına ilişkin sorusu ve Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak'ın cevabı, (7/30952) 545:546

5.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2017-2020 yılları arasında ekonomik sebeplerle intihar eden kişilere ilişkin sorusu ve Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak'ın cevabı (7/31066) 547:548

6.- İzmir Milletvekili Mahir Polat'ın, İzmir'in Karabağlar ilçesinde pandemi sürecinde kapanan dükkân sayısına ve esnaf destek paketi için başvurulara,

İzmir'in Karşıyaka ilçesinde pandemi sürecinde kapanan dükkân sayısına ve esnaf destek paketi için başvurulara,

İzmir'in Karaburun ilçesinde pandemi sürecinde kapanan dükkân sayısına ve esnaf destek paketi için başvurulara,

İzmir'in Kemalpaşa ilçesinde pandemi sürecinde kapanan dükkân sayısına ve esnaf destek paketi için başvurulara,

İzmir'in Kiraz ilçesinde pandemi sürecinde kapanan dükkân sayısına ve esnaf destek paketi için başvurulara,

İzmir'in Kınık ilçesinde pandemi sürecinde kapanan dükkân sayısına ve esnaf destek paketi için başvurulara,

İzmir'in Güzelbahçe ilçesinde pandemi sürecinde kapanan dükkân sayısına ve esnaf destek paketi için başvurulara,

İzmir'in Gaziemir ilçesinde pandemi sürecinde kapanan dükkân sayısına ve esnaf destek paketi için başvurulara,

İzmir'in Foça ilçesinde pandemi sürecinde kapanan dükkân sayısına ve esnaf destek paketi için başvurulara,

İzmir'in Dikili ilçesinde pandemi sürecinde kapanan dükkân sayısına ve esnaf destek paketi için başvurulara,

İlişkin soruları ve Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan'ın cevabı (7/31131), (7/31132), (7/31133), (7/31134), (7/31135), (7/31136), (7/31137), (7/31138), (7/31139), (7/31140)

549:561

7.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'unun, kargo şirketlerinin pandemi sürecindeki çalışma koşullarına ve alınacak önlemlere ilişkin sorusu ve Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan'ın cevabı (7/31142)

562:563

8.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir ilinde faaliyet gösteren ve koronavirüs salgını sürecinden olumsuz etkilenen esnaflara destek olunması adına yapılan çalışmalara ilişkin sorusu ve Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan'ın cevabı (7/31145)

564:566

9.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, koronavirüs salgını nedeniyle mağdur olan berber esnafına destek verilmesi talebine ilişkin sorusu ve Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan'ın cevabı (7/31146)

567:569

10.- İzmir Milletvekili Mahir Polat'ın, İzmir'in Çeşme ilçesinde pandemi sürecinde kapanan dükkân sayısına ve esnaf destek paketi için başvurulara ilişkin sorusu ve Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan'ın cevabı (7/31149)

570:572

11.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, 15 Mart 2020 tarihinden itibaren esnaf ve sanatkarların yaptığı işten çıkarmalara yönelik alınan önlemlere ilişkin sorusu ve Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan'ın cevabı (7/31150)

573:576

12.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, ayakkabı ve deri esnafının kayıt dışı istihdam sorununa ilişkin sorusu ve Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan'ın cevabı (7/31151)

577:578

13.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, daha önce tedavisinde başarısız olunan Hepatit C hastalarına ikinci kez tedavi edilme olanağı tanınmasına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/31169)

579:580

14.- İzmir Milletvekili Mahir Polat'ın, İzmir ilinin Tire ilçesinde 11 Mart 2020 tarihinden bu yana dükkânlarını kapatan esnaf ile bu nedenle işsiz kalan kişi sayısına,

İzmir ilinin Torbalı ilçesinde 11 Mart 2020 tarihinden bu yana dükkânlarını kapatan esnaf ile bu nedenle işsiz kalan kişi sayısına,

İzmir ilinin Urla ilçesinde 11 Mart 2020 tarihinden bu yana dükkânlarını kapatan esnaf ile bu nedenle işsiz kalan kişi sayısına,

İzmir ilinin Menderes ilçesinde 11 Mart 2020 tarihinden bu yana dükkânlarını kapatan esnaf ile bu nedenle işsiz kalan kişi sayısına,

İzmir ilinin Menemen ilçesinde 11 Mart 2020 tarihinden bu yana dükkânlarını kapatan esnaf ile bu nedenle işsiz kalan kişi sayısına,

İzmir ilinin Narlıdere ilçesinde 11 Mart 2020 tarihinden bu yana dükkânlarını kapatan esnaf ile bu nedenle işsiz kalan kişi sayısına,

İzmir ilinin Ödemiş ilçesinde 11 Mart 2020 tarihinden bu yana dükkânlarını kapatan esnaf ile bu nedenle işsiz kalan kişi sayısına,

İzmir ilinin Seferihisar ilçesinde 11 Mart 2020 tarihinden bu yana dükkânlarını kapatan esnaf ile bu nedenle işsiz kalan kişi sayısına,

İzmir ilinin Selçuk ilçesinde 11 Mart 2020 tarihinden bu yana dükkânlarını kapatan esnaf ile bu nedenle işsiz kalan kişi sayısına,

İzmir ilinin Konak ilçesinde 11 Mart 2020 tarihinden bu yana dükkânlarını kapatan esnaf ile bu nedenle işsiz kalan kişi sayısına,

İlişkin soruları ve Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan'ın cevabı (7/31247), (7/31248), (7/31249), (7/31250), (7/31251), (7/31252), (7/31253), (7/31254), (7/31255), (7/31256)

581:593

15.- Şırnak Milletvekili Nuran İmir'in, Bursa'nın Osmangazi ilçesinde belediyeye ait çöp aracının ölümlü kazaya neden olmasına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Abdulhamit Gül'ün cevabı (7/31290)

594:596

16.- Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in, Diyarbakır ilinde tutuklanan bir kişiye ve kişinin sağlık durumuna ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Abdulhamit Gül'ün cevabı (7/31293)

597:601

17.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, ecrimisil sonucu açılan tazminat davaları ile ödeme yapamadığı için hakkında icra işlemi başlatılan kişi sayısına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Abdulhamit Gül'ün cevabı (7/31294)

602:604

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 15.00'te açılarak beş oturum yaptı.

Kayseri Milletvekili Hülya Nergis, Kayseri iline,

Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu, Bartın ilinin sorunlarına,

İstanbul Milletvekili Arzu Erdem, bilgisayar oyunlarının zararlarının önlenmesi için gerekli düzenlemelerin yapılması gerektiğine,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker,

İstanbul Milletvekili Mustafa Demir,

Mersin Milletvekili Hacı Özkan,

15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü'ne;

Mersin Milletvekili Baki Şimşek, yaşanan yoğunluk nedeniyle oluşan mağduriyetin önlenmesi için Çeşmeli-Taşucu otoyolu ile Mersin-Çamlıyayla yolunun tamamlanmasını Ulaştırma ve Altyapı Bakanından talep ettiğine,

Gaziantep Milletvekili İrfan Kaplan, İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi bünyesinde açılan Psikoloji Lisans Programı'na,

İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir, işsizlik rakamlarının cumhuriyet tarihinin en yüksek seviyesinde olduğu bir dönemin yaşandığına,

Trabzon Milletvekili Ahmet Kaya, Karadeniz'deki boğulma vakalarından yola çıkarak cankurtaran mayo tasarlayan Trabzon Fen Lisesi öğrencileri Muhammet Hazar Soylu, Yaren Kılıçaslan, Bilge İklim Çizmecioğlu, Nursu Altıparmak, Sude Civelek, Murat Yazan, Ahmet Hakan Güloğlu, Enes Büyükkertaş ile Öğretmen Nurşen Turan'ı tebrik ettiğine,

Diyarbakır Milletvekili Oya Eronat, vefat eden Adalet Ağaoğlu'na Allah'tan rahmet dilediğine,

Kahramanmaraş Milletvekili İmran Kılıç, yaşadığı maddi ve manevi kayıplarla bazı sel felaketlerinin dünya tarihine geçtiğine, ülkede meydana gelen sel felaketlerinde hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet dilediğine,

Çanakkale Milletvekili Özgür Ceylan, kamu kurum ve kuruluşlarının daimî kadrolarında çalışan üniversite mezunu işçilerin mağduriyetinin giderilmesi gerektiğine,

Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal, Afyonkarahisar ili Sandıklı, Şuhut ve Dinar ilçelerindeki patates üreticilerinin mağduriyetinin giderilmesi gerektiğine,

Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap, dört yıl önceki 15 Temmuz darbe girişimi sonrası açılan davalardan beraat edenlerin özel sektörde dahi çalışmadığına,

Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere, can güvenliği ve trafik güvenliği açısından tehlike arz eden Göksu Köprüsü'yle ilgili çalışmaların başlatılması için Ulaştırma ve Altyapı Bakanına Adıyaman halkı adına çağrıda bulunduğuna,

Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer, corona virüsün Eskişehir ili Hacı Süleyman Çakır Huzurevindeki birçok yaşlıya ve personele bulaşmasında sorumluluğu olanların yargı önünde hesap vermesi gerektiğine,

Kırşehir Milletvekili Metin İlhan, YÖK'ün üniversitelerde yaz okulu açılmaması nedeniyle yaşanan mağduriyeti giderecek bir çözüm ortaya koymasının öğrencileri mutlu edeceğine,

Bursa Milletvekili Erkan Aydın, Bursa ili Orhaneli, Keles ve Büyükorhan ilçelerinde yapılan ağaç kıyımının durdurulması gerektiğine,

Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu, Bursa ili Gürsu İlçesi Yenidoğan Mahallesi'nin doğal gaz sorununun çözülmesi gerektiğine,

Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın, millî servet olan zeytin ağaçlarına ve meyvesine zarar veren zeytin sineğiyle mücadele edilmesi gerektiğine,

İstanbul Milletvekili Onursal Adıgüzel, Silivri Cezaevinde tutuklu bulunan Murat Ağirel'in hastaneye sevk edilmesinin neden geciktirildiğini ve pandemi koşullarına rağmen neden beş buçuk saat revirde bekletildiğini, hükümlü ve tutukluların sağlık hizmetlerine erişiminde yaşanan sorunların çözülmesi için neyin beklenildiğini Adalet Bakanından öğrenmek istediğine,

Erzurum Milletvekili İbrahim Aydemir, İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'nun bölücü yapı PKK'nın geldiği noktaya ilişkin açıklamalarına,

İstanbul Milletvekili Şamil Ayrım, Azerbaycan-Ermenistan sınırında yaşanan çatışmalarda şehit olan Azerbaycan askerlerine Allah'tan rahmet dilediğine, uluslararası toplumu Ermenistan'ın Azerbaycan'a yönelik saldırgan politikasını kınamaya davet ettiğine,

İğdır Milletvekili Yaşar Karadağ, Ermenistan'ın Azerbaycan'ın Tovuz bölgesine gerçekleştirdiği saldırıyı kınadığına, Azerbaycanlı şehitler için Azerbaycan halkına başsağlığı dilediğine ve Azerbaycan'ın yanında yer almaya devam edileceğine,

Hatay Milletvekili Sabahat Özgürsoy Çelik, Azerbaycan'ın Tovuz bölgesine saldırıda bulunan Ermenistan'ı kınadığına ve Azerbaycanlı şehitlere Allah'tan rahmet dilediğine, Azerbaycan'ın yanında olunduğuna, Süper Lig'e yükselen Hatayspor'u tebrik ettiğine,

Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur, Hatayspor'un Süper Lig'e yükselmesinde emeği geçen herkesi kutladığına,

Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan, Pençe-Kaplan Operasyonu'nda teröristlerle çıkan çatışmada şehit olan Hava Piyade Astsubay Çavuş Ethem Demirci'ye Allah'tan rahmet dilediğine, 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü'ne, 15 Temmuz gazileri ve şehit yakınları için toplanan paranın sahiplerine verilmesi gerektiğine, Heybeliada'da çıkan orman yangınına, Artvin ve Rize illerinde yaşanan sel felaketlerinde hayatını kaybeden vatandaşlara Allah'tan rahmet dilediğine, 14 Temmuz Kerkük katliamının 61'inci yıl dönümüne, Ermenistan'ın Azerbaycan'ın Tovuz bölgesine gerçekleştirdiği saldırıyı kınadığına, hayatını kaybeden askerlere ve soydaşlara Allah'tan rahmet dilediğine, Doğu Akdeniz meselesini millî bir mesele olarak gördüklerine ve Libya meselesinde siyaset üstü bir tavır sergilenmesi gerektiğine, 2. Lig'e yükselen Kocaelispor'a ve Süper Lig'e yükselen Hatayspor'a başarılar dilediğine, Bingöl ilinde yaşanan deprem nedeniyle bölgenin afet kapsamına alınmasını, Bingöl-Diyarbakır, Bingöl-Elâzığ, Bingöl-Erzurum ve Bingöl-Muş kara yolları ile Çapakçur Vadisi İslah Projesi'nin tamamlanmasını Bingöllü vatandaşların talep ettiğine,

Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül, Artvin ili Yusufeli ilçesinde meydana gelen sel ve heyelan nedeniyle hayatını kaybeden vatandaşlara Allah'tan rahmet dilediğine, Ermenistan'ın Azerbaycan'ın Tovuz bölgesine gerçekleştirdiği saldırıyı kınadığına ve hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet dilediğine, Türkiye ve Türk milleti olarak her koşulda Azerbaycan'ın yanında olunduğuna, Şırnak ilinde gerçekleştirilen Yıldırım-1 Cudi Operasyonu'nda görev alan güvenlik güçlerinin muvaffak olmasını dilediğine, Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun yaptığı gündem dışı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, 3213 sayılı Maden Kanunu'nda gerekli düzenlemelerin yapılarak redevans yöntemiyle işletilen maden ocaklarında çalışan işçilerin mağduriyetinin giderilmesi gerektiğine ve her türlü katkıyı vermeye hazır olduklarına, maden facialarında hayatını kaybeden madencileri rahmetle andığına,

İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç, vefat eden Adalet Ağaoğlu'na, Artvin ve Rize illerinde yaşanan sel felaketlerinde hayatını kaybeden vatandaşlara Allah'tan rahmet dilediğine, felaketlerin yaşanmaması için gerekli önlemlerin alınarak doğaya yönelik tahribatın durdurulması gerektiğine, Diyardin Belediyesi Eş Başkanı Betül Yaşar'ın gözaltına alındığına, Diyardin Belediyesine kayyum atanarak halkın iradesinin gasbedildiğine ve kayyumların yaptığı usulsüzlüklerin Sayıştay raporlarıyla tespit edildiğine, "Kadın Mücadelesi Her Yerde" sloganıyla yürütülen kampanyaya, son aylarda art arda yaşanan depremlerin ülkenin deprem gerçeğini hatırlattığına, Bilim Akademisi Üyesi Naci Görür'ün uyarılarına ve olası İstanbul depremine yönelik bir araştırma komisyonu kurulması için partilere çağrıda bulduklarına,

Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül, Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Engin Altay, Süper Lig'e yükselen Hatayspor'u CHP Grubu adına kutladıklarına, Artvin ve Rize illerinde meydana gelen sel felaketlerinde hayatını kaybeden vatandaşlara, Ermenistan'ın Azerbaycan'a yönelik saldırısında şehit olan Azerilere Allah'tan rahmet dilediğine, 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü'nün anlam ve önemini belirtilmesi amacıyla Genel Kurulda yapılan özel görüşmenin periyodik olması gerektiğine ve TBMM'de düzenlenecek törene, 15 Temmuz gazileri ve şehit yakınları için toplanan paranın sahiplerine verilmesi, FETÖ'nün siyasi ayağının ortaya çıkarılması gerektiğine,

İstanbul Milletvekili Mehmet Muş, Rize ve Artvin illerinde meydana gelen sel felaketlerinde hayatını kaybeden vatandaşlara, Ermenistan'ın Azerbaycan'a yönelik saldırısında hayatını kaybeden Azeri askerlere ve sivillere Allah'tan rahmet dilediğine, Azerbaycan'ın yanında olduğuna, 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü vesilesiyle şehitleri rahmetle andığına, darbeye karşı canını siper eden Türk milletine, millete öncülük eden Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a, Gazi Meclise, Türk Silahlı Kuvvetleri mensuplarına ve polis teşkilatına şükranlarını sunduğuna, Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın ve İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptığı açıklamalarındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Engin Altay, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Mehmet Muş, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Engin Altay, yerinden sarf ettiği bazı ifadelerini düzelttiğine,

İstanbul Milletvekili Mehmet Muş, yerinden sarf ettiği bazı ifadelerini düzelttiğine,

Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Engin Altay, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Mehmet Muş, Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın ve İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptığı açıklamalarındaki bazı ifadelerine,

Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamalarındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Mehmet Muş, Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Engin Altay, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç, vefat eden Adalet Ağaoğlu'na Allah'tan rahmet dilediğine,

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç, FETÖ meselesini sadece bir darbe girişimi olarak nitelemenin doğru olmadığına,

İlişkin birer açıklamada bulundu.

Başkanlıkça, komisyonların başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip üye seçimlerini yapmak üzere toplanacakları gün, saat ve yere ilişkin duyuruda bulunuldu.

İYİ PARTİ Grubunun, 26/6/2020 tarihinde Denizli Milletvekili Yasin Öztürk ve 20 milletvekili tarafından, Aydın-Denizli Otoyolu Projesi'nin ihalesinin iptal edilmesinin nedenlerinin araştırılması ve iptal edilen ihaleler sonrasında oluşabilecek kamu zararının önlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (10/3046) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesi'nin,

HDP Grubunun, 14/7/2020 tarihinde Grup Başkan Vekili Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş ve Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, 15 Temmuz darbe girişiminin siyasi ayağının ortaya çıkarılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin (8126 sıra no.lu),

CHP Grubunun, 13/7/2020 tarihinde İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi ve arkadaşları tarafından, TRT'de yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin (1934 sıra no.lu),

Görüşmelerinin, Genel Kurulun 14 Temmuz 2020 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerileri yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

AK PARTİ Grubunun, Genel Kurulun çalışma gün ve saatlerinin yeniden düzenlenmesine, 216 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin Gündem'in "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının 2'nci sırasına alınmasına ve diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; Genel Kurulun 16 Temmuz 2020 Perşembe günü birleşiminde denetim konularının görüşülmeyle Gündem'in "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında yer alan işlerin görüşülmesine ve 23 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışmalarını sürdürmesine ilişkin önerisi yapılan görüşmelerden sonra kabul edildi.

İstanbul Milletvekili Engin Altay, Meclisin sükûnet ve huzur içinde çalışmasını temin etmenin Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in görevi olduğuna,

İstanbul Milletvekili Mehmet Muş, Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in HDP grup önerisi üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Mehmet Muş, İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Mehmet Muş, Aydın Milletvekili Bülent Tezcan'ın HDP grup önerisi üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Aydın Milletvekili Bülent Tezcan, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Mehmet Muş, Aydın Milletvekili Bülent Tezcan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Engin Altay, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Mehmet Muş, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Engin Altay, tekraren, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Mehmet Muş, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın satışma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç, Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç'un HDP grup önerisi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi, Ankara Milletvekili Nevzat Ceylan'ın CHP grup önerisi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Ankara Milletvekili Filiz Keresticioğlu Demir, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklaması sırasında Halkların Demokratik Partisine,

Ordu Milletvekili Metin Gündoğdu, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptığı açıklaması sırasında şahsına,

İstanbul Milletvekili Engin Altay, Ordu Milletvekili Metin Gündoğdu'nun satışma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine,

İstanbul Milletvekili Mehmet Muş, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın satışma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine,

İstanbul Milletvekili Engin Altay, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un satışma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine,

Satışması nedeniyle birer konuşma yaptılar.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç, Genel Kurulda yapılan düzenlemeyle albayların erken emekliliğinin Yüksek Askerî Şûra'nın onayına bırakıldığına ilişkin açıklamada bulundu.

Antalya Milletvekili Feridun Bahşi'nin, (2/1138) esas numaralı 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

Avrupa Birliği Uyum Komisyonunda siyasi parti grubu mensubu olmayan milletvekillerine düşen 1 üyeliğe İstanbul Milletvekili Nazır Cihangir İslam,

İnsan Hakları İnceleme Komisyonunda siyasi parti grubu mensubu olmayan milletvekillerine düşen 1 üyeliğe İstanbul Milletvekili Ahmet Şık,

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda siyasi parti grubu mensubu olmayan milletvekillerine düşen 1 üyeliğe Diyarbakır Milletvekili Salihe Aydeniz,

Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonunda siyasi parti grubu mensubu olmayan milletvekillerine düşen 1 üyeliğe Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman,

Seçildiler.

Gündem'in "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının:

1'inci sırasında yer alan ve görüşmeleri yarım kalan, İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ve 56 Milletvekilinin Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3002) ve Milli Savunma Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 223) görüşmelerine devam edilerek ikinci bölüm üzerindeki görüşmeler tamamlandı, verilen aradan sonra Komisyon temsilcileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

İstanbul Milletvekili Mehmet Muş, Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Hatay Milletvekili İsmet Tokdemir, Süper Lig'e yükselen Hatayspor'a başarılar dilediğine,

Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Ankara Milletvekili Şenol Sunat'ın görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Mehmet Muş, Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Mehmet Muş, Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Mehmet Muş, Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın satışma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Mehmet Muş, Çanakkale Milletvekili Özgür Ceylan'ın görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin ikinci bölümü üzerinde CHP grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklaması sırasında şahsına satışması nedeniyle konuşma yaptı.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadı Bilgiç, 223 sıra sayılı Kanun Teklifi üzerindeki görüşmelerin tamamlanabilmesi için milletvekillerinin önerge üzerinde yaptığı konuşmalarını kendilerine tanınan süre içerisinde tamamlaması gerektiğine, ek süre vermeyeceğine,

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç, Türkiye Futbol Federasyonunun Bölgesel Amatör Lig’le ilgili kararını gözden geçirmesi gerektiğine,

İlişkin birer açıklamada bulundu.

Gündemde başka bir iş bulunmadığından, 16 Temmuz 2020 Perşembe günü saat 14.00’te toplanmak üzere 01.51’de birleşime son verildi.

Süreyya Sadi BİLGİÇ

Başkan Vekili

Enez KAPLAN

Tekirdağ

Kâtip Üye

Mustafa AÇIKGÖZ

Nevşehir

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR**No:184****16 Temmuz 2020 Perşembe****Milletvekili Teklifi**

1.- Antalya Milletvekili Çetin Osman Budak'ın; 4447 Sayılı İşsizlik Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3038) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.07.2020)

Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi**(Milletlerarası Andlaşmalar)**

1.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Hükümeti Arasında Tercihli Ticaret Anlaşmasının Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetkiyle Birlikte Onaylanmasına İlişkin Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2020) (Gelen evrak numarası: 684723)

Yazılı Soru Önergeleri

1.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Mustafa Necati Kültür Evinin devrine ve isim değişikliğine ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı'ndan yazılı soru önergesi (7/31264) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.06.2020)

2.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, tali komisyonların toplanma oranına ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı'ndan yazılı soru önergesi (7/31265) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.06.2020)

Süresi İçinde Cevaplandırılmayan Yazılı Soru Önergeleri**Cumhurbaşkanı Yardımcılığı (Fuat Oktay)**

1.- Hatay Milletvekili Barış Atay Mengülluoğlu'nun, Covid-19 nedeniyle Cumhurbaşkanlığı tarafından düzenlenen seyircisiz konserler için yapılan harcama tutarına dair bazı iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/30668)

2.- İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil Sütlü'nün, Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı tarafından düzenlenen İstanbul Kuruçeşme konserlerinin maliyetine ve gider kalemlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/30673)

3.- Antalya Milletvekili Kemal Bülbül'ün, bazı gazetecilere sürekli basın kartları verilmemesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/30675)

4.- Antalya Milletvekili Feridun Bahşi'nin, Diyanet İşleri Başkanı'nın bir açıklamasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/30676)

5.- İzmir Milletvekili Atıla Sertel'in, Cumhurbaşkanlığı bünyesinde çalışan danışmanlar ile burada oluşturulan kurullara ilişkin yazılı soru önergesi (7/30678)

6.- İzmir Milletvekili Atıla Sertel'in, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nin mutfak masrafı ile mutfakta görev yapan personel sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/30679)

7.- İzmir Milletvekili Atıla Sertel'in, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi içinde görev yapan personelle ilgili verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/30680)

8.- İzmir Milletvekili Atıla Sertel'in, Cumhurbaşkanlığı Külliyesinde görev yapan personele ilişkin yazılı soru önergesi (7/30681)

9.- İzmir Milletvekili Atila Sertel'in, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nin giderlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/30682)

10.- İzmir Milletvekili Atila Sertel'in, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'ndeki araçlara ve bunlardan kiralık olanlar ile kiralama giderlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/30683)

11.- İstanbul Milletvekili Oya Ersoy'un, İstanbul Yeditepe Konserlerinin maliyetine ve bazı iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/30687)

12.- Muş Milletvekili Mensur Işık'ın, Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı koordinasyonunda düzenlenen konserler ile milli dayanışma kampanyasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/30688)

13.- Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman'ın, Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı tarafından düzenlenen İstanbul Kuruçeşme konserlerinin maliyetine ve seçilen sanatçılara ilişkin yazılı soru önergesi (7/30693)

Adalet Bakanlığı

14.- Mardin Milletvekili Ebrü Günay'ın, stajını tamamlayan avukat adaylarının yaptıkları ruhsat başvurularının haklarında soruşturma veya kovuşturma yürütüldüğü gerekçesiyle olumsuz görüş verilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/30695)

15.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Bakanlık tarafından avukatlık ruhsat başvurularına olumsuz görüş verilen durumlara ve konuyla ilgili yaşanan sürece ilişkin yazılı soru önergesi (7/30697)

16.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2002-2020 yılları arasında Bakanlıkça olumsuz görüş bildirilen avukatlık ruhsatı başvurularına ilişkin yazılı soru önergesi (7/30698)

17.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2002-2020 yılları arasında yapılan hakim ve savcı mülakatları ile mülakata girecek bir aday ile ilgili torpil istendiği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/30699)

18.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, infaz indiriminden faydalanarak tahliye olanlarla ilgili verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/30700)

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

19.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Biz Bize Yeteriz Türkiyem bağış kampanyasının Resmi Gazete'de ilan edilmemiş olmasına ve kampanya kapsamında toplanan bağışların akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/30701)

20.- Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in, Diyarbakır ilinde yaşanan adli bir olayın dava sürecine ilişkin yazılı soru önergesi (7/30702)

21.- Kayseri Milletvekili Çetin Arık'ın, koronavirüs salgını sürecinde kronik hastalığı bulunan ve özel sektörde çalışan kişilerin yaşadıkları sorunlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/30703)

22.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, 2015 yılının Ocak ayından 2020 yılının Haziran ayına kadar geçen sürede yaşlılık aylığı alan kişilere dair çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/30704)

23.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, Mersin Akkuyu Nükleer Güç Santrali inşaatında çalışan kişilerin sigortalılık durumlarına ve inşaatla yaşanan iş kazalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/30705)

24.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'de verilen istihdam artırıcı yatırım teşviklerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/30706)

25.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, kısa çalışma ödeneğinde prim gün şartı için getirilen üç yıllık sürenin bir yıla düşürülmesi önerisine ilişkin yazılı soru önergesi (7/30707)

26.- Antalya Milletvekili Çetin Osman Budak'ın, koronavirüs sürecinden olumsuz etkilenen mevsimlik turizm işçilerine yönelik alınacak ekonomik önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/30708)

27.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2019 yılında boşandığı eşinden nafaka alan kadınlar ile nafaka yükümlülüğünü yerine getirmeyen erkeklere ilişkin yazılı soru önergesi (7/30709)

28.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, kadın cinayetleri ve kadına yönelik şiddetin önlenmesi adına yapılan çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/30710)

29.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, 18 Mart 2020 tarihi itibarıyla ataması yapılmış olup henüz göreve başlamayan öğretmenlere ve boş bulunan sağlık çalışanı ile engelli memur kadrolarının doldurulması önerisine ilişkin yazılı soru önergesi (7/30711)

30.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, Covid-19'un meslek hastalıkları listesine eklenmesi önerisine ilişkin yazılı soru önergesi (7/30712)

31.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, polis, öğretmen, hemşire ve din görevlilerine 3600 ek gösterge verilmesine ve tüm sağlık çalışanlarının 3600 ek gösterge kapsamına alınması önerisine ilişkin yazılı soru önergesi (7/30713)

32.- Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın, 11 Mart 2020 tarihinden itibaren Mersin'de şiddet gördüğü gerekçesiyle başvuru yapan, sığınma evlerine yerleştirilen ve öldürülen kadın sayılarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/30714)

33.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, kadın cinayetleri ile ilgili veriler ile İstanbul Sözleşmesi kapsamında verilen toplumsal cinsiyet eğitimlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/30715)

34.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın'ın, 12 Haziran 2020 tarihi itibarıyla pandemi sosyal destek programları kapsamında verilen destekten ve elektrik tüketim desteğinden yararlanan kişi sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/30716)

35.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, engelli kadrosunda çalışan epilepsi hastası sayılarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/30717)

36.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, kamuya yapılacak engelli atamalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/30718)

37.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, Biz Bize Yeteriz Türkiyem kampanyasında toplanan bağış miktarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/30719)

38.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu'nun, Kırklareli ilinde yaşayan Roman vatandaşların sorunlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/30720)

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

39.- Antalya Milletvekili Cavit Arı'nın, Antalya'nın Serik ilçesinin Belek ve Kadriye mahallelerinde yapılan imar planı değişikliklerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/30721)

40.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, Havsa Belediyesinin arıtma tesislerini çalıştırmadığı ve kanalizasyon atıklarını arıtmadığına yönelik iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/30722)

41.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın, baca gazı arıtma sistemi olmadığı için kapatılan termik santrallerin çalışmalarına gerekli çevre yatırımları tamamlanmadan izin verildiği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/30723)

42.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzılmaz'ın, bir termik santrale baca gazı kükürt arıtma tesisi kurulması için ayrılan bütçe tutarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/30724)

43.- Hatay Milletvekili İsmet Tokdemir'in, Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde bulunan Atme çadır kentinin giderlerinin Afrin Çayı'na dökülmesine ve alınacak önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/30725)

44.- Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel'in, millet bahçelerinde ithal bitki kullanılmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/30726)

45.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, son üç yılda yabancılara yapılan konut ve arsa satışlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/30727)

46.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, Kocaeli'nin Kartepe ilçesine bağlı Köseköy Rahmiye Mahallesi'nde bulunan Yeşilkent Parkı'na bakım ve onarım yapılması önerisine ilişkin yazılı soru önergesi (7/30728)

47.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Adıyaman ilinde Bağlıca köyü mevkisinde işletilen bir maden sahasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/30729)

Dışişleri Bakanlığı

48.- Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Yunanistan sınırında Suriye uyruklu bir kişinin kaybolmasına ve konuyla ilgili soruşturma sürecine ilişkin yazılı soru önergesi (7/30730)

49.- İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu'nun, 2 Temmuz 1993 tarihinde Sivas'ta yaşanan olayların üç sanığının Almanya'da yaşadığı iddiası ile bu kişilerin Türkiye'ye iade edilme durumlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/30731)

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

50.- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü'nün, Şanlıurfa ilinde yaşayan bir kişiye ait arazi için DEDAŞ tarafından çıkarılan borca ilişkin yazılı soru önergesi (7/30732)

51.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzılmaz'ın, bir termik santrale baca gazı kükürt arıtma tesisi kurulması için ayrılan bütçe tutarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/30733)

Gençlik ve Spor Bakanlığı

52.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu'nun, Kırklareli Spor Salonu'nun ne zaman tamamlanacağına ve ildeki gençlik ve spor projelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/30734)

53.- Gaziantep Milletvekili İrfan Kaplan'ın, koronavirüs salgını nedeniyle kapalı olan spor salonlarının açılmasına ve Türkiye genelindeki spor salonlarına dair bazı verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/30735)

54.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzılmaz'ın, yasa dışı sanal kumar sitelerinin ihbarı için ödül sistemi uygulanması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/30736)

Hazine ve Maliye Bakanlığı

55.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, TÜİK'in bazı bölge müdürlüklerine yapılan atamalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/30737)

56.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz'ın, yasa dışı sanal kumar sitelerinin ihbarı için ödül sistemi uygulanması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/30738)

57.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, epilepsi hastalarının engellilik oranlarına göre maaşlarının yükseltilmesi önerisine ilişkin yazılı soru önergesi (7/30740)

58.- Hatay Milletvekili Suzan Şahin'in, 15 Temmuz darbe girişimi sonrasında şehit aileleri ve gaziler için toplanan bağış miktarına ve yapılan harcamalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/30741)

İçişleri Bakanlığı

59.- Antalya Milletvekili Kemal Bülbül'ün, Şanlıurfa ilinde bir polis memurunun bir öğretmene kötü muamelede bulunduğu iddialarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/30743)

60.- İstanbul Milletvekili Oya Ersoy'un, çarşı ve mahalle bekçilerinin kimlik sorma yetkisine ve İstanbul'da yaşanan bir olayla ilgili çeşitli iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/30744)

61.- Hatay Milletvekili Suzan Şahin'in, koronavirüs salgını sürecinde kadına yönelik şiddet vakalarının arttığı iddiası ile bu konuda Bakanlıkça alınan önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/30745)

62.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, 106 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararıyla Türk Vatandaşlığı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik'te yapılan değişikliğe ve 2002-2020 yılları arasında Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı elde eden yabancı sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/30746)

63.- Diyarbakır Milletvekili Remziye Tosun'un, Diyarbakır ilinde yürütülen askeri operasyonlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/30747)

64.- Bitlis Milletvekili Mahmut Celadet Gaydalı'nın, Bitlis'te bazı HDP üyelerine yönelik gözaltı işlemlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/30748)

65.- İzmir Milletvekili Mahir Polat'ın, Kolluk Gözetim Komisyonu ile ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/30749)

66.- Ankara Milletvekili Yıldırım Kaya'nın, Sivas Katliamı davasının firari sanıklarının terörden arananlar listesinde yer almamasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/30750)

67.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Adıyaman İl Göç İdaresi bünyesinde çalışan ve geçici görevlendirmeye farklı şehirlere gönderilen işçilerin durumuna ilişkin yazılı soru önergesi (7/30751)

68.- İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil Sütü'nün, Yunanistan sınırını geçmek isterken kaybolan bir mültecinin akıbetine ve sınırı geçemeyerek Türkiye'de kalan mültecilerin durumuna ilişkin yazılı soru önergesi (7/30752)

69.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2019 yılında yapılan denetimlerde ele geçirilen kaçak içki miktarına ve çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/30753)

70.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Adıyaman'da inşaatı devam eden yeni Hükümet Konağı, İl Özel İdaresi hizmet binası ve Hizmet İçi Eğitim Merkezi yapılarının ne zaman faaliyete geçeceğine ilişkin yazılı soru önergesi (7/30754)

71.- Antalya Milletvekili Rafet Zeybek'in, Antalya'da Aksu Belediyesine ait arsada bulunan bir pazar yerinin yargı kararına rağmen boşaltılmadığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/30755)

72.- Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun, pandemi sürecinde polis ve jandarmaların karşılaştıkları sorunlara ve ek ödeme yapılması önerisine ilişkin yazılı soru önergesi (7/30756)

73.- Kütahya Milletvekili İshak Gazel'in, 9 Mayıs 2020 tarihinde İstanbul Büyükşehir Belediyesine ait itfaiye ekibi tarafından yapılan tatbikat sırasında meydana gelen kazaya ilişkin yazılı soru önergesi (7/30757)

Kültür ve Turizm Bakanlığı

74.- Antalya Milletvekili Cavit Arı'nın, Antalya'nın Serik ilçesinin Belek ve Kadriye mahallelerinde yapılan imar planı değişikliklerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/30758)

75.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarı'nın, Mersin'in Silifke ilçesinde bulunan Cennet Mağarası'nın içine asansör kurulmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/30759)

76.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'de Sağlıklı Turizm Belgelendirme Programı'na başvuru yapan işletme sayısına ve turizm sektörü çalışanlarına yönelik planlanan eğitimlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/30760)

77.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, Türkiye genelinde Sağlıklı Turizm Belgelendirme Programı'na başvuru yapan işletme sayısına ve turizm sektörü çalışanlarına yönelik planlanan eğitimlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/30761)

78.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, Cacabey Kervansarayının bakımsızlığına ve söz konusu kervansarayın kiralanacağı iddialarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/30762)

79.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Güner'in, Sağlıklı Turizm Sertifikasyon Programına kayıt olan ve sertifika alamayan işletme sayılarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/30763)

Milli Eğitim Bakanlığı

80.- Mardin Milletvekili Tuma Çelik'in, Bakanlıkça EBA üzerinden yapılan sınavlarda sorulan sorulara dair bazı iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/30764)

81.- Antalya Milletvekili Rafet Zeybek'in, Bakanlığa bağlı okulların diplomalarından ay-yıldız sembollerinin kaldırılmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/30765)

82.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, 22-30 Haziran 2020 tarihleri arasında eğitim çalışanları için Mesleki Eğitim Çalışma Programı düzenlenmesine ve programın salgın açısından oluşturacağı tehlikeye ilişkin yazılı soru önergesi (7/30766)

83.- Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz'ın, bir ilçe milli eğitim müdürünün öğretmenlere sosyal medya hesabı kullanmamaları ve siyasi içerikli paylaşım yapmamaları yönünde mesaj gönderdiği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/30767)

84.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, eğitim sistemine yönelik bazı sorunlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/30768)

85.- Ankara Milletvekili Yıldırım Kaya'nın, LGS'ye girecek olup kronik hastalığı olan veya kronik hastalığı olan kişilerle birlikte yaşayan öğrenciler için Covid-19 kapsamında alınan önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/30769)

86.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, PIKTES projesi kapsamında çalışan öğretmenlere kadro verilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/30770)

87.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, koronavirüs salgını nedeniyle kapanan okullarda telafi eğitiminin yapılıp yapılmayacağına ilişkin yazılı soru önergesi (7/30771)

88.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, koronavirüs salgını sürecinde özel okulların eğitime ara vermesi nedeniyle okul ücretlerini peşin ödeyen ailelerin mağdur edilmemesi için alınacak önlemler ile uzaktan eğitim için gerekli ekipmanlara ulaşamayan kişilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/30772)

89.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Adıyaman ilinde bulunan Perre Anadolu Otelcilik Mesleki Eğitim ve Teknik Anadolu Lisesinin üç yıldır atıl durumda bekletilmesine ve binanın eksikliklerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/30773)

90.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, PIKTES Projesinde görev alan öğretmenlerin kadroya alınmalarına yönelik bir çalışma bulunup bulunmadığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/30774)
Milli Savunma Bakanlığı

91.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, bir kışlada yaşanan olaya dair görüntülere ilişkin yazılı soru önergesi (7/30775)

92.- Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, askerlik görevini ifa ederken hayatını kaybeden bir kişinin ölüm nedeninin araştırılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/30776)

93.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2017 ve sonrasında gerçekleştirilen YAŞ toplantılarında emekli edilen kişilere dair bilgilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/30777)

94.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, S-400 hava savunma sisteminin radar ağlarına entegre edilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/30778)

Sağlık Bakanlığı

95.- Balıkesir Milletvekili Fikret Şahin'in, koronavirüs salgını süresince hizmet veren sağlık çalışanlarına ait ek gösterge tutarının artırılmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/30779)

96.- Gaziantep Milletvekili Mahmut Toğrul'un, Gaziantep ili için koronavirüsle ilgili verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/30780)

97.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Bakanlık tarafından yetkilendirilen USHAŞ'ın koronavirüs tespitinde kullanılacak PCR testini yalnızca bir firmadan almasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/30781)

98.- Zonguldak Milletvekili Ünal Demirtaş'ın, Zonguldak'ta Covid 19 vakalarıyla ilgili verilere ve maden işçilerine yönelik alınacak önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/30782)

99.- Kocaeli Milletvekili Haydar Akar'ın, Kocaeli Şehir Hastanesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/30783)

100.-İstanbul Milletvekili Ali Şeker'in, Kuşadası Devlet Hastanesince rahatsızlanan evde bakım hastasına gönderilen sağlık ekibinin söz konusu kişinin prim borcunun olmasından dolayı tetkiklerini yapmadıkları iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/30784)

101.-İstanbul Milletvekili Gökân Zeybek'in, şehir hastaneleri için yapılan yatırımlar ve kiralama sözleşmelerinin maliyetlerine ve hastaneleri işleten firmalara hasta garantisi verilip verilmediğine ilişkin yazılı soru önergesi (7/30785)

102.-Antalya Milletvekili Çetin Osman Budak'ın, il bazında Covid-19 vakalarının açıklanması talebine ve turistlere yönelik alınacak tedbirlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/30786)

103.-Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, mevsimlik işçilere, cezaevinde bulunanlara ve yabancı uyruklu kişilere Covid-19 testi yapılıp yapılmadığına ve bu gruplarda görülen vaka sayılarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/30787)

104.-Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, Sağlıkta Dönüşüm Programı ve performansa dayalı ödeme sistemi uygulamalarının kaldırılması ile farklı kadrolarda çalışan personelin ücret ve özlük haklarının eşitlenmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/30788)

105.-Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, Bursa'da bulunan Keles ilçesi Devlet Hastanesinin servislerinin genişletilmesi ve hastane bünyesinde bir diyaliz merkezi kurulması önerisine ilişkin yazılı soru önergesi (7/30789)

106.-Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, Kocaeli Şehir Hastanesinin yapımının tamamlanmamasına ve 2015 tarihinden bu yana yapılan harcama miktarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/30790)

107.-Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Covid-19 nedeniyle uygulanan idari izin kapsamı dışında tutulan kişilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/30791)

108.-Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, 1 Haziran 2020 tarihi itibarıyla iş yerlerinde görülen koronavirüs vakalarına ve alınacak önlemlere dair çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/30792)

109.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Türkiye genelinde illere göre epilepsi hastalarıyla ilgili verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/30793)

110.-Kocaeli Milletvekili Haydar Akar'ın, Kocaeli ilinin Gebze ilçesinde yer alan bir hastaneyle ilgili yolsuzluk iddialarının araştırılmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/30794)

111.-Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın, Mersin Emniyeti Kaçakçılık ile Mücadele Şube Müdürlüğünde gözaltında bulunan yedi kişinin koronavirüs testlerinin pozitif çıktığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/30795)

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

112.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, Mayıs 2020 sonu itibarıyla İzmir'de Covid-19 Güvenli Üretim Kalite Belgesi için başvuru yapan kuruluş sayısına ve sanayiciler için planlanan teşviklere ilişkin yazılı soru önergesi (7/30796)

113.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'e son 1 yılda verilen yatırım teşviklerinin sektörlere göre dağılımına ve son 4 ayda verilen toplam teşvik miktarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/30797)

114.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir Teknoloji Üssü Projesi'ne ilişkin yazılı soru önergesi (7/30798)

Tarım ve Orman Bakanlığı

115.-Tunceli Milletvekili Polat Şaroğlu'nun, 7 ilde hazine arazilerinin çiftçilere bedelsiz verilmesi uygulamasına ve Tunceli ilinde tarımsal kalkınmayı sağlayacak faaliyetler yapılması önerisine ilişkin yazılı soru önergesi (7/30800)

116.-Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, İran'dan gelen bir tırın devrilmesine ve tırdan çıkan yüklü miktarda çayın akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/30801)

117.-Yozgat Milletvekili Ali Keven'in, Yozgat ilinde devam eden yapım işlerinin ödenek durumlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/30805)

118.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'in olası bir susuzluk sorunu yaşamasına karşı Bakanlığın belirlediği acil eylem planına ve Gördes Barajı'nın su havzası olarak kullanılmasına yönelik çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/30809)

119.-Muş Milletvekili Mensur Işık'ın, Muş ilinde zehirli engerek yılanına karşı alınan tedbirlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/30811)

120.-Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Adıyaman iline yapılması planlanan Koçali Barajının yapımı için kamulaştırılan arazilerden dolayı mağdur olan kişilerin durumuna ilişkin yazılı soru önergesi (7/30812)

121.-Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Eğriçay Projesi'nin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/30813)

122.-Kırıkkale Milletvekili Ahmet Önal'ın, Kırıkkale'nin Karakeçili ilçesinde DSİ'nin sulama kanallarından su sızması nedeniyle yaşanan mağduriyetin giderilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/30814)

123.-İstanbul Milletvekili Emine Gülizar Emecan'ın, koronavirüs salgını sürecinden olumsuz etkilenen çiftçilere yönelik alınacak önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/30816)

124.-Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, tütün kooperatifleri ve tesis kurma yönetmeliklerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/30817)

Ticaret Bakanlığı

125.-Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Rize ilinde kaza yapan bir tırın kuru çay taşıdığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/30819)

126.-İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, haksız fiyat artışı şikayetlerine ve yapılan incelemeler sonucu verilen idari yaptırım kararlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/30829)

127.-Hatay Milletvekili Suzan Şahin'in, Rize ilinde meydana gelen trafik kazasında kaçak çay taşıyan bir tırın tespit edilmesine ve ülkemizin çay ithalatına ilişkin yazılı soru önergesi (7/30830)

128.-Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, 7 Haziran 2020 tarihinde Rize'de devrilen bir tırda bulunan çay ile ilgili iddiaların araştırılmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/30831)

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı

129.-Hatay Milletvekili Suzan Şahin'in, TCDD'nin Gebze-Köseköy demiryolunun 3. ve 4. hat peron inşaatı, altyapı ve elektrifikasyon yapım işini verilen firmanın projeyi belirlenen sürede tamamlayamamasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/30833)

130.-Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, bazı yol, köprü, tünel ve diğer projeler ile Zafer Havalimanı için yapılan garanti ödemelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/30834)

131.-Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Adıyaman'da bulunan ve yıkımına karar verilen Göksu Köprüsü'ne ilişkin yazılı soru önergesi (7/30835)

132.-Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Gölbaşı-Adıyaman-Kahta hızlı tren hattının akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/30836)

133.-Uşak Milletvekili Özkan Yalım'ın, Gebze-Köseköy demir yolunun altyapı ihalesinin iki farklı şirkete verildiği ve satılan tren biletleri için çeşitli acente ve şirketlere yüksek komisyon ödendiği iddialarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/30837)

134.-Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Gerger-Takarsu yol projesi ile Gerger-Narince yolunun yapım çalışmalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/30838)

135.-Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Adıyaman-Çelikhan yolunun yapımına ilişkin yazılı soru önergesi (7/30839)

136.-Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, Bursa-Ankara arasında yapımı devam eden yüksek hızlı tren projesinin tamamlanma tarihine ilişkin yazılı soru önergesi (7/30840)

137.-Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Zonguldak-Ankara karayolunun yapım ve bakım çalışmalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/30841)

138.-Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Adıyaman'ın Kahta ilçesindeki yol yapım çalışmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/30842)

16 Temmuz 2020 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.00

BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ

KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Enez KAPLAN (Tekirdağ)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 114’üncü Birleşimini açıyorum. (x)

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

IV.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç’in, gündemin yoğunluğu nedeniyle ek süre tanımayacağına, konuşmaların süresi içerisinde tamamlanmasını rica ettiğine ilişkin konuşması

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, salı günü olduğu gibi bugün de bütün konuşmalarda ek süre vermeyeceğimi Genel Kurulla paylaşmak istiyorum. Gündemimiz oldukça yoğun, ek süreler de günlük, aşağı yukarı bir buçuk, iki saat kadar çalışmaların uzamasına sebep oluyor. Sürelerin içerisinde konuşmaların tamamlanmasını rica ediyorum.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, Ayasofya’yla ilgili söz isteyen Ordu Milletvekili Metin Gündoğdu’ya aittir.

Buyurun Sayın Gündoğdu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır Sayın Gündoğdu, uzatma yapmıyorum.

V.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- Ordu Milletvekili Metin Gündoğdu’nun, Ayasofya’nın yeniden ibadete açılmasına ilişkin gündem dışı konuşması

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Ayasofya’nın açılışıyla ilgili gündem dışı söz almış bulunuyorum.

Bugün Türk milleti olarak büyük bir üzüntüyle güne başladık. 9 şehidimiz var; şehitlerimize Allah’tan rahmet, ailelerine sabır diliyorum.

Fethin sembolü Ayasofya, içinde kılınan ilk ikindi namazından itibaren Fatih Sultan Mehmet’in bize emanetidir. Kutlu zaferin tüm yorgunluğunu sinesinde kılınan namazla dindiren Ayasofya, bu millete bahşedilen en güzel hediyedir. Mimar Sinan’ın minarelerini ördüğü, Kanuni Sultan Süleyman’ın bronz kandillerle süslediği, bütünüyle bizim olan Ayasofya’nın ne yazık ki dört yüz seksen bir yıl sonra minareleri susturulmuş, hüzne boğulmuştur. Ona her baktığımızda fethin gücünü hissettiğimiz ancak ibadete kapalı olmasıyla bir yanımızın hep buruk olduğu zamanlardan geçtik. Bir yanımız eksik, hep o kutlu haberi bekledik. 1934 yılında Bakanlar Kurulu kararıyla müzeye çevrilen Ayasofya, nihayet, Genel Başkanımız ve Cumhurbaşkanımızın 10 Temmuz 2020 tarihinde yayınladığı kararla Diyanet İşleri Başkanlığına ibadethane olarak açılması talimatıyla devredilmiştir. Seksen altı yıl mahzun olan Ayasofya, şükürler olsun, yeniden ezan sesleriyle Türk-İslam medeniyetinin dirilişinin sembolü olmuştur.

7/4/2020 tarihli 78’inci Birleşimden itibaren, coronavirus salgını sebebiyle Genel Kurul Salonu’ndaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

Ayasofya, birbirinden apayrı ideolojilerin bile ortak noktasıydı. Yeniden ibadete açılması için pek çok fikir adamının mücadele ettiği, büyük bir dava olarak gördüğü, tamamlanmamış parçamızdı. Üstat Necip Fazıl Kısakürek “Ayasofya Türk’ün bahtıyla birlikte açılmalıdır.” derken şu an bizim nail olduğumuz şerefin müjdesini o yıllarda verir. Şöyle söyler: “Gençler, bugün mü yarın mı bilemem fakat Ayasofya açılacak.” ve ekler “Bütün değer ölçülerini, tarih hükümlerini, dünyalar arası mahsup sırlarını her iş ve her şey hakkındaki miyarları çerçeveleyici aziz bir kitap gibi açılacak.” Ayasofya’nın açılmasıyla, kaybedilen bütün manaların geri geleceğini söyler. O manayı bize yeniden nasip eden Allah’a şükürler olsun. Ayasofya için ağıtlar söyleyerek minarelerinden ezan sesi dinlemeyi bekleyenler bugün, çok şükür, buna şahit olmuşlardır.

1952 yılında Türkiye’ye gelen Patrik Athenagoras, dönemin Cumhurbaşkanı Celal Bayar’dan Ayasofya’nın kiliseye çevrilmek üzere kendilerine verilmesini ister. Bu haber üzerine Osman Yüksel Serdengeçti bir şiir yayınlarak Ayasofya’nın kiliseye çevrilmesine karşı çıkmıştır. Bu olay nedeniyle Serdengeçti mahkemeye verilir, Türk-Yunan dostluğunu ihlal ettiği gerekçesiyle idamla yargılanır. Şiirin bir bölümü şöyledir:

“Ayasofya, ey muhteşem mabet

Gel, etme, bizi terk etme.

Bizler Fatih’in torunları,

Yakında putları devirip yine seni camiye çevireceğiz.

Dindaşlarımızla, kanlı gözyaşlarımızla,

Abdest alarak sedalara kapanacağız.

Tekbir ve tehlil sedaları boş kubbelerini yeniden dolduracak.

İkinci bir fetih olacak,

Ezanlar bu fethin ilanını, ozanlar destanını yazacak.

Putperestler Roma’ya yeni bir mezar kazacaklar.

Sessiz ve öksüz minarelerinden yükselen ezan sesleri fezaları yeniden dindirecek,

Bütün cihan Fatih Sultan Mehmet Han dirildi sanacak.

Bu olacak Ayasofya, bu muhakkak olacak.”

Şimdi “Bu muhakkak olacak.” diyen Serdengeçti’ye “Bu oldu.” dememizin vaktidir. O gün, gerçekleşti; Türk milletinin gözü aydın, Türk-İslam dünyasının gözü aydın, mazlum ve mağdur coğrafyaların gözü aydın.

Umman Büyük Müftüsü, Sayın Cumhurbaşkanımıza 12 Temmuzda Ayasofya’nın açılışıyla ilgili bir mektup gönderir. “Asil Türk milletini ve akil lideri Recep Tayyip Erdoğan’ı Ayasofya’yı ibadete tekrar açtığı için tebrik ediyorum.” der. Bu vesileyle Buhara’nın, Semerkant’ın, Lahor’un, Kudüs’ün, Türkistan’ın gözü aydın olsun; Myanmar’ın, Bosna’nın, Keşmir’in, Doğu Türkistan’ın gözü aydın olsun.

İstanbul’un fethini müjdeleyen hadiste olduğu gibi, Ayasofya’nın tekrar ibadete açılışını vurgulayan, fikir adamlarımızın ayak izlerine basan, Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan’a Ayasofya’nın açılış imzasını atmak nasip olmuştur. Türkiye Cumhuriyeti devleti kim, ne diyecek ona asla bakmaz. Bizler de yıllardır açılışı için mücadele eden bir neslin temsilcileri olarak bugün, şükrediyoruz. Ayasofya’yı ibadete açarak milletimizin binlerce yıldır muhafaza ettiği, birlik

ruhunun eksik parçasını tamamlayan, bize büyük bir millet olduğumuzu yeniden hatırlatan Sayın Cumhurbaşkanımıza bir kez daha teşekkür ediyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gündem dışı ikinci söz, Bitlis’in sorunları hakkında söz isteyen Bitlis Milletvekili Mahmut Celadet Gaydalı’ya aittir.

Buyurun Sayın Gaydalı. (HDP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır Sayın Gaydalı.

2.- Bitlis Milletvekili Mahmut Celadet Gaydalı’nın, Bitlis ilinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime başlamadan önce AKP’nin Bitlis halkına beş yıl önce verdiği sözü yeniden hatırlatmak istiyorum. Bitlis Havaalanı nerede? Beş yılda 4 kez Bitlis halkını seçim sandığına götürdünüz ve her seçimde sakız gibi çiğnediğiniz sözünüzü hâlâ yerine getiremediniz; ihalesi yapıldığı söylendi ama hâlâ bir adım atılmış değil.

Yine beş yıldır; Muş-Bitlis, Bitlis-Tatvan-Ahlat yol ayırımına 2 köprülü kavşak, vuku bulan onlarca ölümlü kazadan talep edildi, şu ana kadar herhangi bir gelişme yok. Bu türlü yapıları büyükşehir belediyeleri yetmiş, yüz gün içinde tamamlarken biz yetmiş, yüz haftaya da razı olduk ama bu gidişle herhâlde bu yıllara sâri bir iş olacak.

Yine, tahminî 10 kilometrelik Baykan-Kermete kara yolu on beş yıldır niçin tamamlanamadı? Tatvan çevre yolu on yıldır konuşuluyor, yapılmadı. Tatvan kanalizasyon arıtma sistemi yapılmış olmasına rağmen hâlâ Van Gölü’ne direkt deşarj yapılıyor.

Değerli milletvekilleri, AKP’nin Bitlis ve Bitlislilere yaptığı en büyük kötülük TEKEL fabrikasını kapatmak ve bu kapanma yüzünden yüzlerce ailenin geçim kaynağının kesilmesidir. Bitlis tütünü gerçekten Türkiye’nin en kaliteli tütünüdür. Ne yapıp edip bu sektörü yok etmek adına elinizden geleni yaptınız. Sayenizde, tütün üretimi küçük bir alana sıkıştı, şimdi onu da yok ediyorsunuz. Sigara en kârlı sektördür. Sizler böylesi kârlı ve kazançlı bir sektörde yerli üreticiyi yok ederek kartellere teslim ettiniz. British American Tobacco karteli maalesef sizleri kündeye getirdi. Bakın, bir sigaranın maliyeti bir Amerikan senti yani 7 kuruş, 20 sigara var 1 pakette 140 kuruş eder; bunun ambalajı bilmem nesi 200 kuruş yani 2 lira, yani yüzde 600 gibi bir kâr marjından bahsediyoruz. Bu kârlılık ortamında Bitlis’te kurulan Türkiye’nin ilk özel sigara fabrikası Best yine tütün kartellerine kurban edildi ve kapatıldı. Başta Turgut Özal bile izin vermeden önce “Bitlis tütünüyle sigara yapılırsa, pazarda hiçbir yabancı marka tutunamaz.” ifadesini kullanmış, bilahare izin vermiş ve daha sonra çeşitli entrikalarla bu fabrika kapanmıştır. Düşünün, bütün personeli Bitlisli ama müdürü İngiliz bir fabrikaydı. Bitlis’in Virginia tütününü kurutma bahanesiyle İngiltere’ye götürüp orada kuruttuktan sonra ne idiği belirsiz tütünden getirip imalat yaptılar.

Değerli milletvekilleri, Bitlis’te gençlerimiz işsiz. Bitlis ilinde şu an var olan küçük ölçekli tekstil atölyeleri mevcut işsizliğin önüne geçebilmekte zorlanıyor. Öyle ki coronavirüs salgınıyla birlikte birçok işletme kapılarına kilit vurdu, kısa çalışma ödeneğinden bile her işçi maalesef yararlanamadı. “Kredi erteleme” diye müjde olarak sunulan pakette, ertelenen her ay için faiz işletildi. Yani hem esnafımız hem sanayicimiz pandemi süreciyle daha da borçlu daha da zor bir sürecin içine girdi. Mayıs

ayının sonunda sıfıra düşen yatan hasta sayısı 1 Haziran normalleşme süreciyle birlikte, şu an 130'un üzerine çıktı; yoğun bakım ünitelerinde yatan 11 hastanın 8'i entübe durumda. Neredeyse iki günde bir, maalesef, ölümler oluyor. Özellikle son on beş günde ciddi bir artış var. Vakalarımızın yüzde 80'i, 1 Haziran normalleşme süreci sonrasında yaşandı. Pozitif tanılı sağlık emekçisi sayımız nisan mayıs aylarında 4 iken haziran sonrasında 17 oldu.

Bitlis ilinin sorunlarını beş dakikaya sığdırabilmek mümkün değil. Mevsimlik tarım emekçilerinin sorunları, düzensiz göçmenlerin sorunları, tarım ve hayvancılık sorunları, hukuk alanında yaşanan sorunlar... Aslında sosyal ve kültürel alanın neredeyse tamamında sorunlar bulunmakta. Tüm bu sorunların bir an önce çözüme kavuşması dileğiyle hepimizi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gündem dışı üçüncü söz, bilim adamlığı konusunda söz isteyen Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'na aittir.

Buyurun Sayın Kabukcuoğlu. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

3.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, bilim adamlarının konumuna ve özelliklerine ilişkin gündem dışı konuşması

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yüce Meclisi saygıyla selamlarım.

Her akşam ana akım medyada gündemi belirleyen konuları tartışmak için pek çok profesörün davet edildiğini görüyoruz. Türkiye'de sadece 10 bin kişiye 4 doktoralı insan düştüğünü düşünürsek bunlar bizim için son derece değerli ve ender olan insan kaynağının bir parçasıdır. İktidar partisi AK PARTİ burada bir uyanıklık yaratıyor. Belli başlı 3 TV'de, açık oturumlarda konsept şöyle: Muhalefet ve iktidar görüşlerine sahip yarı yarıya sayıda insanı yayına alıyorlar. Muhalefetten yayına katılanların çoğu milletvekili, genel başkan yardımcısı, genel idare kurulu gibi siyasi kimlik sahipleriyle AK PARTİ görüşünü temsil edenler arasında gazeteciler, profesörler, doçentler gibi akademik unvanlar ve bunlara ilave rektör, rektör yardımcısı, dekan, bölüm başkanı gibi idari unvanları görüyoruz. Dünyanın her yerinde saygın ve prestijli görülen akademisyenlik işi ülkemizde TV'de haber programlarına katılarak yanlı ve bilimsel olmayan görüş bildiren bir avuç akademisyen sebebiyle maalesef bir değer erozyonuna uğramış durumdadır. Kötü tanıtım onların isimlerini, fikirlerini ve mesajlarını tanıtmaktan öte, tüm kredibilitelerini kaybetmelerine sebep olmaktadır.

Peki, bu tarafı ve hatalı yayınların kazananı kimdir? Öncelikle kazananı elbette mevcut Hükümettir. Çünkü TV'lerde -neredeyse reality showlara benzeyen- kavgalı ve tartışmalı geçen programlar aracılığıyla izleyicide bir kafa karışıklığı yaratılmaktadır. İzleyenler, çoğu zaman, bir profesörden duydukları görüşün bilimsel ya da etik yanını sorgulamadan kabul etmeye yatkındır. Amerika'da yapılan araştırmalar gösteriyor ki aşırı politize olan kanalların savundukları politik görüş, izleyicilerin neredeyse tamamını kendine çekiyor. Yalan haberler, dezenformasyon ve alınan akademik destek haberin etkisini artırıyor. Bugün YouTube'da en çok izlenen içerikler: Tartışma programları, birbirlerine giren akademisyenler ve gazetecilerin ateşli kavgalarını içeren kliplerdir. Akademisyenleri bu noktada düşünmeye davet ediyorum: Neyin parçası olmak uğruna bu şov programlarına katılıyorsunuz, kendinize sorun. Özgür düşüncenin destekçisi olmalısınız.

Bugün dünyanın her yerinde haber, yarattığı sansasyonun boyutu ölçüsünde değerlidir. Bir haber ya da görüş ne kadar çok paylaşılır ve tıklanırsa o kadar kıymetli görülüyor. Bilim adamlarının en büyük idealleri, objektif, tarafsız bilgilerini ve görüşlerini olabildiğince çok insana ulaştırmak olmalıdır, sansasyon değil. Bu neviden bilim adamları uzun vadede geçmişe baktıklarında, bu dönemden geriye sadece YouTube’da kırılmış videoları kalacaktır. Biz akademisyenleri CV’lerindeki seçkin yayınları ve üniversitedeki saygın konumlarıyla hatırlamak istiyoruz. Akademisyenler ülkenin önemli bir değeridir. Akademisyenlik onlara piyangodan çıkmadı ve bu değerlere sahip olmak da bu etikete sahip olmak da toplumun, milletin onlara fedakârlıkları vardır, onlara fazladan öncelik vermeleri vardır. Onlar bu bilinçle kendi değerlerini bilmelidirler ve milletin kendilerinden ne istediğini bilmelidirler, doğru şeyin ne olduğunu bilmelidirler. Bu düşüncelerle, bu saikle hareket etmelidirler; objektif olmalıydılar, tarafsız olmalıydılar. Akademisyenlere kuru kuruya bir fikrin, bir görüşün yandaşı olmak veya onun savunucusu olmak yakışmamaktadır.

Teşekkür eder, saygılar sunarım. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, şimdi sisteme giren ilk 15 milletvekiline yerlerinden birer dakikayla söz vereceğim.

Sayın Şeker...

VI.- AÇIKLAMALAR

1.- Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker’in, herkesi yapacakları kan bağışıyla hastalara hayat vermeye ve Kızılaya destek olmaya davet ettiğine ilişkin açıklaması

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; yüz elli iki yıldır yaşanan afetlerde, önemli hadiselerde mağdur ve mazlumların sığınağı, kan ihtiyacı olunca hastaların güven kapısı, kültürümüzün ve aziz milletimizin yardımseverliğinin bir tezahürü olan Kızılay dünyanın önde gelen kuruluşları arasındadır.

Kızılay ve STK’lerden, değişik gruplardan, şahıslardan her gün cep telefonumuza onlarca mesaj gelir; bazıları bilgilendirir, bazıları üzer, bazıları da bizleri sevindirir. İşte telefonuma hafta sonu gelen sevindirici bir mesajı sizlerle paylaşmak istiyorum: “Sayın Şeker, bağışladığınız kan ihtiyaç sahiplerine ulaşmıştır. 3 kişiye hayat, doğaya ise 1 fidan armağan ettiniz. Teşekkürler. Kızılay.”

Hayra vesile olduğu için ben Kızılaya teşekkür ediyorum. Herkesi yapacakları kan bağışıyla hastalara hayat vermeye, doğaya ağaç dikmeye, Kızılaya destek olmaya ve bu mutlulukları paylaşmaya davet ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Akın...

2.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın’ın, Balıkesir ili Dursunbeyli ilçesinde yaşanan sorunlara ilişkin açıklaması

AHMET AKIN (Balıkesir) – Sayın Başkan, teşekkürler.

AK PARTİ Balıkesir’de en çok oy aldığı Dursunbeyli vatandaşlarımıza hizmet götürmüyor; hemşehrilerim şikâyetçi, muhtarlar şikâyetçi... Örneğin, Arıklar Mahallesi başta olmak üzere 40 mahallenin yüz yıllık su sorununu çözecek vatandaşlarımızın talebi olan proje hayata geçirilmedi. “Hamzacık’a gölet yapacağız.” dediler, yapmadılar; İsmailer Mahallesi’nin elektrik direkleri kırık dokuz yıldır bakımsız olduğu için yıkıldı yıkılacak. Vatandaşın talebi olan bakım onarım yıllardır yapılmıyor. Beyel Mahallesi’yle birlikte 6 mahalleden 40 insanımızın ekmek yediği Alaçam Orman

İşletme Müdürlüğünün işlerini özel bir firmaya verdiler, bu insanlarımız işsiz kaldı, yerlerine Suriyeli göçmenler çalıştırılıyor. Bütün bunlar Dursunbeyli hemşehrilerimin sandığa gittiğinde AK PARTİ'ye oy verirken gözden geçireceği iktidar uygulamalarıdır. AK PARTİ için sandıkta son sözü Dursunbeyli hemşehrilerim söyleyecektir.

BAŞKAN – Sayın Sümer...

3.- *Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, keşif uçağının Van ili Artos Dağı'na çarparak düşmesi sonucu şehit olan 7 Emniyet mensubuna ve Siirt ilinde teröristlerle çıkan çatışmada şehit olan 2 Özel Harekât polisine Allah'tan rahmet dilediğine, pandemi sürecinde ertelenen KYK kredi borcu ödemelerinin tamamen silinmesi gerektiğine ilişkin açıklaması*

ORHAN SÜMER (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Van'da keşif uçağının Artos Dağı'na çarparak düşmesi sonucu şehit olan 7, Siirt'te teröristlerle girilen çatışmada şehit düşen 2 Emniyet mensubumuza Allah'tan rahmet, yakınlarına başsağlığı dilerim.

Türkiye'de genç işsizlik oranı yüzde 24,4'e ulaştı. Bu durum, üniversite öğrencilerinin kullandığı öğrenim ve katkı kredilerinin geri ödenme oranlarına da yansdı. Gençlik ve Spor Bakanlığının verilerine göre, kredi erteleme talebinde bulunan öğrenci sayısı 2006'dan 2019'a kadar yüzde 416 arttı. Yaklaşık 300 bin öğrenci icra tehdidiyle karşı karşıya. Pandemi sürecinde ertelenen bu borçlar tamamen silinmeli, işsizliğin her türlü ekonomik, toplumsal ve psikolojik baskısı altında olan gençlerimiz için bir adım atalım ve borçlarının tamamını silelim. Her zaman döviz üzerinden garanti para ödediğiniz yandaş müteahhitlerin değil, bir kere de gençlerimizin yanında olun.

BAŞKAN – Sayın Ünlü...

4.- *Osmaniye Milletvekili Baha Ünlü'nün, Osmaniye Organize Sanayi Bölgesi'nde demir çelik üretimi yapan tesislerin yarattığı kirliliğe ilişkin açıklaması*

BAHA ÜNLÜ (Osmaniye) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Çağımızın en büyük sorunlarından biri olan çevre kirliliği, yaşamı ve doğal hayatın devamlılığını sürekli tehdit etmektedir. Kirliliğin en önemli nedenlerinden biri de kurallara uymayan üretim tesisleridir. Osmaniye Organize Sanayi Bölgesi'nde demir çelik üretimi yapan birçok tesiste, yasak olmasına rağmen, özellikle geceleri bacalar filtresiz çalıştırılmakta ve çıkan zehirli atıklar sonucu çevre ve hava kirlenmektedir. Bu kirlilik, Osmaniye'deki tarımı direkt etkilemekte, bilhassa o bölgedeki zeytin bahçelerine büyük zararlar vermektedir. Bu sebeple ivedi olarak yetkili kurumlar denetlemeleri artırmalı, kurallara uymayan tesislere cezaı yaptırımlar uygulamalı, personel çevre konusunda eğitilmeli ve tesislerde temiz yakıt filtre sistemlerinin kurulması sağlanmalıdır.

BAŞKAN – Sayın Demir...

5.- *İstanbul Milletvekili Mustafa Demir'in, yaşanan olumsuzluklara rağmen ülkede istikrarın korunduğuna ilişkin açıklaması*

MUSTAFA DEMİR (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Pandemi sürecinde ülkemiz sağlık alanında markalaşırken ekonomik gücünü koruyabilmiş, küresel kriz dönemini en hafif atlatan ülkelerden biri olmuştur. Dünyada finans ve üretim yeniden şekillenirken, ülkemiz bu süreci fırsata çevirmek için çalışmaktadır. Sayın Cumhurbaşkanımızın öncülüğünde, virüsle mücadeledeki başarının devamı, finansal istikrarın korunmasıyla ülkemiz yeni dönemin kazananı olacaktır.

Ülkemiz, pandemide, diğer ülkelerden sağlık alanında olduğu gibi ekonomik alanda da olumlu yönde ayrılmıştır. İhracatımız, haziran ayında geçen yıla göre yüzde 15, mayıs ayına göre de yüzde 35 yükselmiştir. Yerli üreticiyi, sanayiciyi korumak için çeşitli destek paketleri hayata geçirilmiştir. Piyasalara güvenin artmasının göstergesi olarak Borsa İstanbul, nisan-haziran döneminde yüzde 29 yükselmiştir. Ülkemiz istikrarını korumaktadır ve yaşanan tüm olumsuzluklara rağmen yoluna daha güçlü devam edecektir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Öztunç...

6.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, Siirt ve Van illerinde şehit olan Emniyet mensuplarına Allah'tan rahmet dilediğine, Afşin-Elbistan Termik Santrali'nin zehir saçmaya devam ettiğine ilişkin açıklaması

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Siirt'te, Van'da şehit olan Emniyet mensuplarına Allah'tan rahmet, yakınlarına başsağlığı diliyorum.

Sayın Başkanım, Afşin-Elbistan Termik Santrali kül saçmaya, zehir saçmaya devam ediyor. 250 bin insanın yaşadığı Afşin ve Elbistan'da, Afşinliler kül yutmaya, Elbistanlılar ve Afşinliler zehir solumaya devam ediyorlar. Daha önce bunu söyledik “Burası külbistan oldu, Elbistan değil.” dedik. Buranın külbistanlığı devam ediyor, aynı zamanda zehiristan da oldu. Altı aylığına durduruldu, sadece altı ay bekletildi. Santral “Filtreleri yok.” diye altı ay durduruldu, altı ay sonra ne olduysa yeniden açıldı. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı güya rakamları, oranları açıklayacaktı, hiçbir açıklama yapmıyor. Burada yaşayan insanlara yazık değil mi? Afşinli ve Elbistanlı da bu memleketin insanları değil mi? Vergi veriyorlar, askerlik yapıyorlar ama maalesef, AK PARTİ Hükümeti bunlara kül yutturuyor, AK PARTİ Hükümeti bunlara zehir solutuyor. Yazıklar olsun diyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Durmuşoğlu...

7.- Osmaniye Milletvekili Mücahit Durmuşoğlu'nun, keşif uçağının Van ili Artos Dağı'na çarparak düşmesi sonucu şehit olan 7 Emniyet mensubuna ve Siirt ilinde teröristlerle çıkan çatışmada şehadete yürüten 2 Özel Harekât polisine Allah'tan rahmet dilediğine, 15 Temmuz 2016 tarihinde darbecilerin ve cuntacıların bu ülkede asla söz sahibi olamayacağını tüm dünyaya bir kez daha gösterildiğine ilişkin açıklaması

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Keşif uçağımızın Van'da Artos Dağı'na çarparak düşmesi sonucu şehit olan Emniyet mensuplarımıza ve Siirt'te teröristlerle çıkan çatışmada şehadete yürüten Özel Harekât polislerimize Allah'tan rahmet, yaralılarımıza acil şifalar diliyorum.

2016 yılının 15 Temmuz gecesi, ülkemizin istikbal ve istiklalini korumak için uçakların, tankların, kurşunların karşısına dikilen kahraman milletimiz, hain terör örgütü FETÖ'nün sözde darbe girişimini engelleyerek ikinci kurtuluş mücadelesini vermiştir. O geceyi, Gazi Meclisimizin çatısı altında bizzat yaşayan birisi olarak egemenliğimize ve özgürlüğümüze pranga vurulamayacağını, darbecilerin, cuntacıların bu ülkede asla söz sahibi olamayacağını tüm dünyaya bir kez daha gösterdik.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde eşsiz bir direniş gösteren ve büyük bir zafer kazanan aziz milletimiz, o karanlık geceyi asla unutmayacaktır diyor, tüm şehitlerimizi rahmetle ve minnetle yâd ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Özkan...

8.- Mersin Milletvekili Hacı Özkan'ın, keşif uçağının Van ili Artos Dağı'na çarparak düşmesi sonucu şehit olan hemşehrisi Burak Derya'nın da aralarında bulunduğu 7 Emniyet mensubuna ve Siirt ilinde teröristlerle çıkan çatışmada şehit olan 2 Özel Harekât polisine Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması

HACI ÖZKAN (Mersin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Görev uçuşu esnasında keşif uçağımız, Van Gevaş'ta bulunan Artos Dağı'na çarpmak suretiyle, maalesef kırırma uğramış ve bu kaza sonucu Mersin Anamurlu hemşehrimiz Burak Derya'nın da aralarında bulunduğu 7 kardeşimiz ile Siirt'in Pervari ilçesinin Doğan köyü bölgesinde hain bölücü terör örgütleriyle çıkan çatışmada 2 Özel Harekât polisimiz şehadete ermiştir. Şehitlerimize Cenab-ı Allah'tan rahmet, ailelerine sabır, yaralılarımıza acil şifalar, milletimize başsağlığı diliyorum.

Aziz şehitlerimizin ruhu şad, mekânları cennet olsun diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Çakır...

9.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü'ne ilişkin açıklaması

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) – Sayın Başkan, 15 Temmuz 2016 tarihi Türk tarihinin en karanlık günlerinden biri, hem de milletin iradesine sahip çıkma noktasında gösterdiği azmi, gayreti tüm dünyaya gösteren yanıyla bir aydınlık müjdecisi olarak tarihe geçmiş bulunmaktadır. O gece ve tüm zamanlarda vatanın ve milletin yarını için canını feda eden tüm şehitlerimize Allah'tan rahmet dilerken gazilerimizi minnetle anıyorum.

15 Temmuz milletin dışından tırnağından artırdığıyla kendilerine sağlanan imkân ve ellerine verilen silahları millete çeviren köhne, kaypak, kalles bir çete organizasyonu çerçevesinde bir işgal girişimiyle karşılaştık. Bir milleti sokakta görmek ancak böyle bir doğru için güzeldi. Sokağa çıkmaması gerekenlerin kaybettiği, sokağa çıkması gerektiği an ayarlayabilenlerin kazandığı güzellikte bir son. Ülkenin önünü kapatacak, yarınlarını karanlığa gömecek böyle zor bir zamanda hangi anlamda olursa olsun bu ve benzeri her türlü girişimin karşısında var olanı kutluyorum.

Gelecekte tekrar olmaması temennisiyle o gecenin direniş ruhunu, milletimizi ve Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Zeybek...

10.- Samsun Milletvekili Kemal Zeybek'in, Genç Çiftçi Projesi kapsamında çiftçilerin yaşadığı mağduriyete ilişkin açıklaması

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

2019 yılında Genç Çiftçi Projesi'nde 32 koyun, 2 koç desteklemesi yapılmıştır. 2019 yılında verilen bu desteklemede amaç damızlık hayvan verilmesiydi. Ne yazık ki 2019 yılında verilen desteklemede hayvanların dağıtımında veba hastalığı olmuş ve tüm alıcılar, genç çiftçilerimiz bu destekten yeteri kadar faydalanamamıştı. Havza'nın Çayırözü köyünde Zeynep Koç'un 34 hayvandan 12 hayvanı kaldı, Züleyha Koç'un 34 hayvandan 8 hayvanı kaldı; geçen yıl bu hayvanların yerine yeniden Tarım İl Müdürlükleri ve İlçe Müdürlükleri tarafından verileceği taahhüt edildiği hâlde bu zamana kadar verilmedi ve genç çiftçilerimiz tamamen mağdur edildi. Burada müteahhitlerin alım yaptığı 300-400 TL'lik hayvanların, bin TL, 1.180 TL rakamlarla destek alımının yapıldığı, imzalatıldığı ve genç çiftçilerimizin mağdur edildiği görülmektedir. Hükümetin burada yeniden bu genç çiftçilerimizin desteklerinin yeniden...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın İlhan...

11.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi bünyesinde açılan Psikoloji Lisans Programı'na ilişkin açıklaması

METİN İLHAN (Kırşehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi bünyesinde psikoloji lisans programı açılmıştır. Psikoloji eğitiminin uygulamalı ders içeriklerine ek olarak mutlaka gözlem, gözetim ve deney ortamlarının bulunduğu bir müfredatla birlikte sürdürülmesi bilimsel bir zorunluluktur. Zira psikoloji bilimi sadece akademisyenlerden ve öğrencilerden ibaret değildir. Dolayısıyla, söz konusu uygulama toplum sağlığı açısından da telafisi olamayacak zararlara yol açabilecektir. Açık öğretim bir eğitim faaliyeti olduğundan anayasal bir haktır elbette ancak temeli uygulama, deney ve gözleme dayalı olan bir bilimin yalnızca teorik düzeyde ele alınması uluslararası bilim etiği ve evrensel bilim ilkeleriyle de bağdaşmayacak bir gerçektir.

Türk Psikologlar Derneğinin de karşı olduğu bu uygulamadan vazgeçilmesi ve YÖK'ün, açık öğretim amacına uygun şekilde hizmet vermesi hususunda gerekli düzenlemeleri yapması gerekir çünkü bu uygulamanın sonucu sorumlularına bırakılamayacak kadar hayati bir önem taşımaktadır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Gaytancıoğlu...

12.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, normalleşme süreciyle birlikte vatandaşların elektrik faturaları nedeniyle yaşadığı mağduriyete ilişkin açıklaması

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

AKP şimdi de vatandaşımızı elektrik faturalarıyla çarparak öldürmeye çalışıyor. “Pandemi nedeniyle ortalamaları alıyoruz.” dediniz, şimdi herkesi şok eden faturalar gelmeye başladı. Vatandaş itiraz için kuyruklarda bekliyor. Edirne’den bir vatandaşımız biraz önce aradı -bir küçük esnaf- daha önce bin lira civarında gelen elektrik faturası, şimdi 3.400 lira gelmiş. Üstelik bunun vergisini, fonunu, TRT payını bir tarafa bırakalım, dağıtım bedeli 880 lira. Elektriği sarayın lüks makam araçlarıyla mı dağıtıyorsunuz? Biraz insaf, ona buna rant aktaracağım diye dürüst vatandaşın üstüne bu kadar gidilmez. AKP düzeninin gönderdiği elektrik faturalarını görse, inanın, Edison ampülü icat ettiğinden utanırdı.

“Beni virüs değil sizin düzeniniz öldürür.” paylaşımının ardından gözüaltına alınan, işinden kovulan tır şoförü kardeşimizi hepimiz biliyorsunuz. Neyse ki sizin düzeninizin öldürmeye çalıştığı vatandaşlarımıza sahip çıkan bir CHP var.

BAŞKAN – Sayın Şimşek...

13.- Mersin Milletvekili Baki Şimşek'in, keşif uçağının Van ili Artos Dağı'na çarparak düşmesi sonucu şehit olan Emniyet mensupları Gökhan Mete Altunbaş, Samet Üstüner, İrfan Aydoğan, Semih Güzelay, Mustafa Keskin, Onur Ramazan Bayram ile hemşehrisi Burak Derya'ya ve Siirt ilinde teröristlerle çıkan çatışmada şehit olan Anıl Kemal Kurtul ve Muhammed Demir'e Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Van'da keşif uçağının düşmesi sonucu Pilot Gökhan Mete Altunbaş, Samet Üstüner, İrfan Aydoğan, Semih Güzelay, Mustafa Keskin, Onur Ramazan Bayram ve hemşehrim, Mersin Anamurlu Burak Derya şehadet şerbetini içmiştir.

Ayrıca yine, Siirt Pervari’de hain terör örgütü mensuplarının atmış olduğu roketli saldırı sonucunda polis memuru Anıl Kemal Kurtul ve yine polis memuru Muhammed Demir şehit olmuşlardır. Şehitlerimize Allah’tan rahmet, büyük Türk milletine başsağlığı diliyorum. Hainlerle olan mücadele sonsuza dek sürecek diyor, saygılar sunuyorum.

IV.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARİ (Devam)

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç’in, Siirt ve Van illerinde şehit olan Emniyet mensuplarına Allah’tan rahmet dilediğine ilişkin konuşması

BAŞKAN – Evet, ben de şehitlerimize Rabb’imden rahmet, yaralılarımıza acil şifalar diliyorum. Mekânları cennet olsun inşallah.

Sayın Keven, buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

14.- Yozgat Milletvekili Ali Keven’in, Van ilinde şehit olan Emniyet mensuplarına Allah’tan rahmet dilediğine, 7 Temmuz 2020 tarihinde Sırbistan’da trafik kazasında hayatını kaybeden hemşehrisi Yusuf İzmirli’nin cenazesinin ülkeye getirilmesini bekleyen ailenin Dışişleri Bakanlığından yardım talep ettiğine ilişkin açıklaması

ALİ KEVEN (Yozgat) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Van’da kaybettiğimiz şehitlerimize Allah’tan rahmet, ailelerine ve yakınlarına başsağlığı diliyorum.

Sözlerim Sayın Dışişleri Bakanına ve yetkililerindedir. 7/7/2020 tarihinde Yozgatlı bir hemşehrimiz Yusuf İzmirli’yi Sırbistan’da bir trafik kazasında kaybetmiş bulunmaktayız. Cenazemiz için konsolosluk düzeyinde yapılan girişimler sonuç vermemiş olup aradan geçen on gün içerisinde henüz ülkemize getirememiş bulunmaktayız. Cenazemiz şu an Sırbistan’da Belgrad Devlet Hastanesi morgunda yatmaktadır. Türkiye’deki yakınları on gündür cenazelerini beklemektedir. Dışişleri Bakanlığı yetkililerinin bir an önce soruna eğilmelerini ve sorunun çözümünü beklemektedirler. Acilen mağduriyetlerinin çözümü dileğimdir.

Saygılarımla.

BAŞKAN – Sayın Vahapoğlu...

15.- Bursa Milletvekili Mustafa Hidayet Vahapoğlu’nun, 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun kapsamında ihtiyaç sahibi vatandaşlara yapılan ödemelerde yaşanan sorunların çözümü için Dışişleri Bakanlığı ve Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığını konuyla ilgilenmeye davet ettiğine ilişkin açıklaması

MUSTAFA HİDAYET VAHAPOĞLU (Bursa) – Teşekkürler Sayın Başkan.

2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun kapsamında, ihtiyaç sahibi vatandaşlarımıza “muhtaç aylığı” adı altında ödeme yapılmaktadır. Son birkaç ay içinde özellikle Bulgaristan doğumlu Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarından Bulgaristan’dan emekli maaşı almadıklarına dair belge istenmektedir.

1934, 36, 38, 42, 50, 52, 68, 78, 80 yıllarında kimi kundakta, kimi çocuk yaşta göç eden insanlarımızın Bulgaristan’la ne vatandaşlık ne de sosyal güvenlikle ilgili herhangi bir bağları artık söz konusu bile değildir. Bu uygulama bir an önce sonlandırılarak vatandaşlarımızın mağduriyetlerinin ortadan kaldırılması gerekmektedir.

Bir diğerkonu ise yaşam belgesi sunma zorunluluğudur. İki ÷lkenin Sosyal Güvenlik Kurumları karşılıklı olarak bilgi alışverişinde bulunarak bu iki sorunu giderebilirler. Konunun çözümü için Dışışleri Bakanlığını; Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığını bir an önce bu konuya el atmaya davet ediyorum.

BAŞKAN –Değerli milletvekilleri, ilk 15 milletvekilimizin söz talebi karşılanmıştır.

Şimdi, şehitlerimizden dolayı söz talebi olan 3 arkadaşımıza söz vereceğim.

Sayın Kartal, buyurun.

16.- Van Milletvekili İrfan Kartal'ın, Van ilinde keşif uçağının Artos Dağı'na çarparak düşmesi sonucu şehit düşen 7 Emniyet mensubuna ve Siirt ilinde teröristlerle girilen çatışmada şehit düşen 2 Özel Harekât polisine Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması

İRFAN KARTAL (Van) – Sayın Başkan, teşekkür ederiz.

Bu gece 2 farklı ilimizde meydana gelen acı haberler bizi derin üzüntüye boğmuştur. Seçim bölgem Van'da son bir yıl içerisinde yaşadığımız talihsiz olaylara bir yenisi daha eklendi. İlimizde havalanan uçağın Artos Dağı'na çarpması ve kırırma uğraması sonucu 2'si pilot, 5'i Emniyet mensubumuz olmak üzere toplam 7 personelimiz şehit olmuştur. Ayrıca yine bu gece Siirt ilimizin Pervari ilçesinde çıkan çatışma sonucu 2 Özel Harekât polisimiz şehit olmuştur.

Şehitlerimize Allah'tan rahmet, ailelerine sabırlar diliyorum. Milletimizin başı sağ olsun.

BAŞKAN – Sayın Zeynep Gül Yılmaz...

17.- Mersin Milletvekili Zeynep Gül Yılmaz'ın, keşif uçağının Van ili Artos Dağı'na çarparak düşmesi sonucu şehit olan hemşehrısı Burak Derya'nın da aralarında bulunduğu 7 Emniyet mensubuna, Siirt ilinde teröristlerle çıkan çatışmada şehit olan 2 Özel Harekât polisine ve 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü vesilesiyle tüm şehitlere Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması

ZEYNEP GÜL YILMAZ (Mersin) – Siirt'in Pervari ilçesinde, PKK'lı teröristlerle çıkan çatışmada 2 Özel Harekât polisimiz, Van'ın Gevaş ilçesinde keşif uçağının Artos Dağı'na çarpması sonucu ise 7 Emniyet mensubu kardeşimiz şehit olmuştur. Van şehitlerimizden birisi de Anamurlu hemşehrımız Polis Memuru Burak Derya kardeşimiz olup Mersin'imize de şehit ateşi düşmüştür. Tüm şehitlerimize Allah'tan rahmet, yakınlarına sabır, aziz milletimize ve Mersinli hemşehrilerimize başsağlığı diliyorum.

Ayrıca, dün 4'üncü yılını idrak ettiğimiz 15 Temmuz hain darbe girişimini tekrar lanetliyor ve tüm şehitlerimize Allah'tan rahmet diliyor, gazilerimize şükranlarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Ekinci...

18.- Sivas Milletvekili Semiha Ekinci'nin, keşif uçağının Van ili Artos Dağı'na çarparak düşmesi sonucu şehit olan 7 Emniyet mensubuna ve Siirt ilinde teröristlerle çıkan çatışmada şehit olan Özel Harekât polislerinden hemşehrısı Muhammed Demir ile Anıl Kemal Kurtul'a Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması

SEMİHA EKİNCİ (Sivas) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Van ilimizde keşif uçuşu yaparken Artos Dağı'na çarparak düşen uçakta 2'si pilot olmak üzere 7 Emniyet mensubuz ile Siirt'in Pervari ilçesi Doğan köy bölgesindeki operasyonda PKK'lı hain teröristlerle girilen çatışma sonucu birisi hemşehrım, evli, 1 çocuk babası Muhammed Demir kardeşimiz olmak üzere 2 Özel Harekât polisimizin şehit olduğunu üzüntüyle öğrenmiş bulunmaktayım. Şehitlerimize Cenab-ı Allah'tan rahmet niyaz ediyor; ailelerine, emniyet güçlerimize ve aziz milletimize başsağlığı, sabır ve metanet diliyorum. Kahraman şehitlerimizi ÷lke ve millet olarak asla unutmayacağız.

Sayın Cumhurbaşkanımızın kararlı duruşu, milletimizin feraseti, güvenlik güçlerimizin cesaretiyle en kısa sürede ülkemizi terör belasından kurtaracağız diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Şimdi Sayın Grup Başkan Vekillerinin söz taleplerini karşılayacağım.

Sayın Türkkkan, buyurun.

19.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkkan'ın, keşif uçağının Van ili Artos Dağı'na çarparak düşmesi sonucu şehit olan 7 Emniyet mensubuna ve Siirt ilinde teröristlerle çıkan çatışmada şehit olan 2 Özel Harekât polisine Allah'tan rahmet dilediğine, 16 Temmuz Rauf Orbay'ı ölümünün 56'ncı, Vecihi Hürkuş'u ölümünün 51'inci yıl dönümünde rahmetle andığına, 27'nci Dönem Üçüncü Yasama Yılında milletin çözüm bekleyen sorunlarına yeteri kadar yer verilmediğine, vatandaşı ilgilendiren konuları gündeme getirmeye devam edeceklerine, ülkenin bu yılın ilk altı ayındaki bütçe açığının üretmeden, borç bulmadan nasıl kapatılacağını ve Şırnaklılara söz verilen sınır kapısının neden hâlâ açılmadığını öğrenmek istediğine, daha fazla trafik kazası yaşanmaması için Şırnak-Beytüşşebap, Şırnak-Güçlükonak kara yollarının yenilenmesi ve Şırnak ilinin öğretmen açığının giderilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dün gece ve bu sabah gelen 2 acı haber yüreğimizi yaktı. Van'da keşif görevi yapan uçağın Artos Dağı'na düşmesi sonucu meydana gelen kazada 2'si pilot, 5'i teknik personel olmak üzere 7 Emniyet personelimiz şehit oldu. Diğer acı haber ise Siirt Pervari'den geldi, terör örgütüne yönelik operasyonda çıkan çatışmada 2 kahraman Özel Harekât polisimiz şehit oldu. Şehitlerimize Allah'tan rahmet diliyoruz, kederli ailelerine ve milletimize başsağlığı diliyoruz, yaralılarımıza da acil şifalar diliyoruz.

Kurtuluş Savaşı'nda ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş döneminde önemli görevlerde bulunan, Trablusgarp ve Balkan Savaşlarında gösterdiği başarıdan ötürü “Hamidiye kahramanı” olarak tanınan Rauf Orbay'ı 56'ncı ölüm yıldönümünde saygı ve rahmetle anıyorum.

Türk havacılık tarihinin en önemli isimlerinden birisi olan, Türkiye'nin ilk uçak tasarımcısı ve ilk yerli-millî uçağımızın üreticisi Merhum Vecihi Hürkuş'u da 51'inci ölüm yıldönümünde saygı ve rahmetle anıyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisinde içinde bulunduğumuz 3'üncü Yasama Yılında milletimizin derdine derman olabilecek konulara maalesef yeteri kadar yer ayıramadık. Bu durum, Meclis gündemini sayı çoğunluğuyla belirleyen AK PARTİ'nin karnesine eksi olarak yazılacaktır.

Çözüm bekleyen en önemli konuların başında şüphesiz, polis, öğretmen, sağlık çalışanları ve din görevlilerini de ilgilendiren 3600 ek gösterge sorunu geliyor. İki yıl önce seçim beyannamesinde 3600 ek göstergenin verilmesi sözünü vermenize rağmen, iki yıldır konuyu Meclis gündemine getiremediniz, bizim 3600 ek göstergeyle ilgili verdiğimiz önerileri de reddettiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Burada EYT sorununu da aylarca bıkmadan, usanmadan dile getirdik, takipçisi olduk. EYT'yle ilgili verdiğimiz tüm önerileri reddettiğiniz gibi bir de haklarını isteyen vatandaşlarımıza kapıyı kapattınız.

Terörle mücadelede en ön safta yer alan uzman erbaş ve jandarmaların mali ve sosyal haklarının diğer meslektaşlarıyla aynı duruma getirilmesini gündeme taşıdık ama yine orali olmadınız.

Esnafımızın sorunları her geçen gün büyürken duymazdan geldiniz, bizim esnaflarla ilgili verdiğimiz önergelerimizi de yine reddettiniz.

Çiftçinin borçları birikmiş ödeyemiyor, ürününü yetiştiremiyor; gelin, bunu konuşalım dedik, yanaşmadınız.

Bunlar gibi milletimizin asli sorunlarını konuşmak yerine gündemi milletimizi ilgilendirmeyen suni konularla meşgul ettiniz. Biz, milletimize verdiğimiz sözü tutacağız, vatandaşımızı ilgilendiren sorunları takip etmeye, ısrarla gündeme getirmeye devam edeceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Bu yılın ilk altı ayındaki bütçe açığı 110 milyar lira olarak açıklandı. Bu açık nasıl kapatılır, hiç düşünüyor musunuz? Ya borç bulacaksınız veya üretim yapacaksınız. Borç bulma şansınız var mı? Hayır. “Swap” işlemlerini bile Katar’ın dışında hiçbir ülkeyle yapamadınız, dolayısıyla borç bulma imkânı yok şu anda ülkenin. Zira, borç verilebilir bir ülke olma sıfatını kaybettik. Hukukun ayaklar altına alındığı, yargının birilerine teslim edildiği, birilerinin sesi olduğu, adaletten bahsedilmeyen bir ülkeye, demokrasinin rafa kaldırıldığı bir ülkeye hiç kimse borç vermez, Türkiye de o yüzden borç bulamıyor.

İkinci yol ne? Üretim. Üretim kaynaklarını tamamen kapattınız. Üstü açık fabrika dediğimiz tarlalarda üretim yapılmıyor. Fabrikaların üretimi bir önceki aya yükseldi diye sevinirken gerçek anlamda önceki yıllara doğru baktığımızda üretimin azaldığını göreceksiniz. Hâl böyleyken Türkiye’nin bu bütçe açığını, üretmeden, borç bulmadan nasıl kapatmayı düşünüyorsunuz, merak ediyorum doğrusu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sözlerinizi tamamlayın lütfen.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Son olarak Şırnak’tan bahsetmek istiyorum. 30 kilometrelik Şırnak-Beytüşşebap ve 40 kilometrelik Şırnak-Güçlükonak Kara Yolları yıllardır yapılmadı. Bu yolların her ikisi de Şırnak için çok önem taşıyan yollar ve yaklaşık kırk yıldan bu yana kullanılan bu yollarda maalesef ölümlü ve yaralanmalı trafik kazaları meydana geliyor. Bu eski yolların bir an önce yenilenmesi bu bölgede daha fazla trafik kazası yaşanmaması, daha fazla insanımızın hayatını kaybetmemesi, yaralanmaması açısından büyük önem taşıyor.

Şırnaklılara yaklaşık on yıl önce bir sınır kapısı sözü verilmişti, tam on yıl oldu. Uludere ve Beytüşşebap ilçeleri arasında Irak’la bir sınır kapısı açılacağına dair bu söz hâlâ yerine getirilmedi. Şırnaklıların dört gözle beklediği bu sınır kapısı neden hâlâ açılmadı? Bunun gerekçeleri neler? İktidardan bir açıklama bekliyor Şırnaklılar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Bitti Başkanım.

Şırnak’ın en önemli sıkıntılarından biri de şehirdeki öğretmen sıkıntısı. Yeni eğitim dönemi için Şırnak merkeze ve ilçelerine her branştan öğretmen ataması yapılması gerekiyor. Bu kadar işsiz öğretmen varken, öğretmenler atama beklerken, Şırnak’ın da böyle bir ihtiyacı varken bu konuda Hükûmeti basiretli hareket etmeye davet ediyoruz.

Yüce Parlamento’ya saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Oluç, buyurun.

20.- *İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Şırnak ilinde bir uzman çavuş tarafından bir kız çocuğuna cinsel istismarda bulunulduğu iddialarına yönelik Valiliğin açıklamasına, 14 Temmuz 2020 tarihli Resmî Gazete'de yayınlanan Mülki İdare Amirleri Atama Kararnamesi'yle kayyum olarak atanmış Mardin ili Derik ve Nusaybin, Şırnak ili İdil, Diyarbakır ili Ergani, Van ili Saray Kaymakamlarının da görev yerlerinin değiştirildiğine, Kanal İstanbul Projesi kapsamında imara açılan alanlara ilişkin açıklaması*

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller, dün Şırnak'ta feci bir olay yaşandı; Şırnak merkezde bir uzman çavuş 10 yaşındaki bir kız çocuğunu taciz etti ve cinsel istismarda bulundu. İlk olmuyor Şırnak'ta kamu görevlilerinin bu tür cinsel istismar ve taciz olayları, daha evvel de eğitim alanında olmuştu öğretmenler düzeyinde. Son olmasını diliyoruz elbette. Şırnak halkı büyük bir tepki gösterdi, infial oldu, sokaklara çıktı insanlar. Bu uzman çavuş görevinden uzaklaştırıldı ve tutuklandı. Umuyoruz bu tutuklama sonrasında yapılacak olan yargılama bu uzman çavuşun hak ettiği cezayı ortaya çıkarır. Ama başka bir şeye değinmek istiyoruz: Şimdi, bu yaşandıktan sonra Valilik bir açıklama yaptı, Valiliğin açıklaması ise son derece vahim. Valilik, tutuklama gerekçesi olarak cinsel istismarı, tacizi ifade etmedi, “silahla tehdit” dedi. Neden böyle yaptı, tabii biliyoruz çünkü cinsel istismar suçunun üst sınırı çok yüksek. Üstelik de mağdurenin, 10 yaşındaki çocuğun psikolog olmadan alınan ifadesi de dikkate alınmamış vaziyette. Çocuğu taciz ve istismar çok açık ortadayken Valiliğin açıklamasındaki ikinci skandal, bu yaşananın çevreye rahatsızlık olduğunu söylüyor; alkollüymüş bu kişi, çevreye rahatsızlık vermiş yani çocuğu taciz ve cinsel istismar çevreye rahatsızlık olarak tarif edilmiş. Bir de işlenen suçu örtmek ve hafifletmek için yani bir normalleştirme yapmak için Valilik diyor ki açıklamasında: “Kişi alkollüydü.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Devam edin lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Yani bir normalleştirme çabası, bir hafifletme çabası. Şimdi, Valiliğin bu açıklaması, bu yapılan kadar vahim bir iştir. Valilik, cinsel istismar suçunu, küçük bir çocuğa cinsel istismar suçunu örtme çabasıdır. Saldırısı örtme çabasının sonucunun ne olduğunu göreceğiz ama belli ki sarhoşluk kılıfı valiler için ve bu tür saldırılar için bir koruma kalkması haline getirilmiş. Yani altı yedi yaşındaki 2 çocuk vardı, Furkan ve Yıldırım kardeşler; evlerinin içinde uyuyorlardı bir akşam, bir panzer duvarı kırıp içeri girdi, 2 kardeşi öldürdü. O polis için de sarhoş diye rapor tutuldu ve öyle yargılanıyor. Sarhoşmuş, panzer duvarı kırıp 2 çocuğu öldürmüş. Nedense sarhoş olmak bir kılıf olarak, çocuklara yönelik işlenen suçlarda kullanılıyor. Şimdi, bu Valiliğin örtme çabasını şiddetle kınıyoruz ve protesto ediyoruz. Bu valinin Şırnak'tan ya alınması ya da kendisinin oradan ayrılması gerekiyor. Yani halkın bu kadar ciddi infialine yol açmış, bir çocuğa cinsel istismar saldırısını bu şekilde normalleştirme çabası kesinlikle kabul edilebilir bir şey değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Ama valiler bu dönemde belli ki İçişleri Bakanının da desteğiyle hep bu tür açıklamalar yapıyorlar. Hatırlarsak Diyarbakır Valisi, elleri arkadan kelepçeli

fotoğraflarının olduğu gözaltına alınan bir kişinin, ağzından jilet çıkardığını ve saldırıya kalkıştığını açıklamıştı. Hâlbuki fotoğraflar arkadan kelepçeli olduğunu gösteriyordu yurttaşın. Rojbin Çetin'e köpekli saldırı yapıldı, onu da normalleştiren bir açıklama yaptı Diyarbakır Valiliği, şimdi de Şırnak Valiliği. Bu durumu bir kez daha kınıyoruz, protesto ediyoruz. Kürt çocuklarına yönelik cinsel istismar ve saldırıların bu şekilde devam etmesinin halkta büyük bir infial ve tepki yaratmakta olduğunu bir kez daha iktidara hatırlatmak istiyoruz. Bu hafife alınacak bir konu değil kesinlikle.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sözlerinizi tamamlayın lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Toparlıyorum efendim.

İkinci değinmek istediğim konu malum kayyumlar. Devam ediyor kayyumlar rezaleti. Şimdi, yeni bir kararnameyle yine çok sayıda mülki amirin görevi değiştirildi. Fakat bizi ilgilendiren kısmı, 5 kayyum var bu görev yerleri değiştirilenlerin arasında. İlginçtir, daha önce Mardin Valisi -kayyum alınmıştı merkeze- büyük rezaletler, rüşvet, yolsuzluk, usulsüz harcama, hırsızlık, her türlü suç işleyerek görevden alınmıştı. Şimdi Mardin Derik Kaymakamı görevden alındı, Mardin Nusaybin Kaymakamı görevden alındı. Şırnak İdil Kaymakamı, Diyarbakır Ergani Kaymakamı, Van Saray Kaymakamı, bunların hepsi kendi ilçelerinde kayyum olarak atanmış olanlar. Belli ki belediyelere çöken kayyumlar rüşvet, yolsuzluk, usulsüz harcama ve hırsızlık konularında birbirleriyle yarışır vaziyettedir. Bunların hepsini teker teker tespit ediyoruz ve hepsi hakkında hukuki işlemleri de yapacağımızı bir kez daha vurguluyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sözlerinizi tamamlayın lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Tamamlıyorum efendim.

Son bir nokta da, bu arada, Kanal İstanbul konusundaki çalışmalar devam ediyor bir “rant İstanbul projesi” olarak. Geçtiğimiz günlerde Katar Emirinin annesinin aldığı arazi turizm ve ticaret alanı ilan edilmişti yeni planlarda. Şimdi de Hazine ve Maliye Bakanının arazisi konut ve ticaret alanı ilan edildi. Suudi Arabistanlı iş insanlarının aldığı araziler imara açıldı. Bu şekilde devam ediyor. Yani belli ki bundan sonra da orada bir rant projesi çerçevesinde arazilerin imara açılması ve oradan büyük rant elde edilmesi konusunda adımlar atılmaya devam edilecek. Biz de bu konudaki eleştirilerimizi sürdürmeye devam edeceğiz.

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Parsel parsel akrabalara, eşe dosta, swap yapan Katarlı yöneticilere satılan arazilerden, arsalardan, peşkeş çekilen arazilerden söz ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Akçay...

21.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, keşif uçağının Van ili Artos Dağı'na çarparak düşmesi sonucu şehit olan 7 Emniyet mensubuna ve Siirt ilinde teröristlerle çıkan çatışmada şehit olan 2 Özel Harekât polisine Allah'tan rahmet dilediğine, 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü'ne ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Dün gece Van-Hakkâri arasında görev uçuşu yapan ve içerisinde Emniyet mensuplarımızın bulunduğu keşif ve gözetleme uçağının Gevaş ilçesinde Artos Dağı'na çarpmasıyla elim bir kaza meydana gelmiştir. Kazada 2'si pilot, 5'i teknik personel olmak üzere 7 kahraman Emniyet mensubumuz şehit düşmüştür. Van'da meydana gelen meşum kazanın teessürü, Siirt'de vuku bulan hain terör saldırısıyla bizleri büyük bir üzüntüye gark etmiştir. Siirt İl Jandarma Komutanlığı tarafından düzenlenen Şehit Jandarma Astsubay Çavuş Celal Özcan 2020-23 Operasyonu çerçevesinde teröristlerle girilen çatışmada 2 Özel Harekât polisimiz şehit olmuş, 2'si de yaralanmıştır. Şehitlerimize Allah'tan rahmet diliyorum; ailelerine, silah arkadaşlarına, Emniyet teşkilatına ve aziz milletimize sabır ve başsağlığı niyazlarımı derin bir teessürle iletiyorum. Tedavi altında bulunan kardeşlerimize de acil şifalar diliyorum.

Sayın Başkan, dün, siyasi ve demokrasi tarihimizin en hain teşebbüsü olan 15 Temmuz darbe kalkışmasının 4'üncü yıl dönümüydü. 15 Temmuz FETÖ darbe girişimi, ülkemize karşı işlenen korkunç bir cürümdür. Türkiye'nin topyekûn işgalinin hedeflendiği ihanet senaryosunun son perdesi, asırlık bir kinin dışa vurumudur. FETÖ, asırlardır devam edegelen Anadolu'nun işgal planlarının 21'inci yüzyıldaki adıdır. 15 Temmuz, kamuda ehliyet ve liyakatin göz ardı edilip devlete ve hukuka sadakat yerine hukuk dışı informal yapılara bağlılıkların öncelikli olması hâlinde nelerin yaşanabileceğinin bir kanıtıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – 15 Temmuz, Türk milletinin kendi iradesine sadıkane ve cansıparane sahip çıktığı, Türk tarihine 21'inci yüzyılda yeni bir kahramanlık destanının nakşedildiği gündür. 15 Temmuzda sadakat ihaneti yenmiştir. Bu destanın gurur kaynağı olan bir kesiti de çatısı altında bulunmaktan şeref duyduğumuz Türkiye Büyük Millet Meclisinde yazılmıştır. Tarihinde ilk kez bombalanan ve kurşunlanan Gazi Meclisimiz, milletimizin şanına yaraşır bir şekilde şahlanan birlik ruhuyla FETÖ'cü hainlerin ve efendilerinin oyunlarını bozmuş, Meclisin işgalini önlemiştir. Milliyetçi Hareket Partisi meseleye siyaset dışı bakmakta, tarih penceresinden millî şuur ve ruhla yaklaşmaktadır. Geçtiğimiz dört senede FETÖ terör örgütünün üyeleri yargı önüne çıkarılmış, önemli bir kısmı da mahkûm edilmişlerdir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Tamamlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Güvenlik güçlerimiz ve bağımsız yargı mercilerimiz mücadeleyi kararlılıkla yürütmüş ve yürütmeye devam etmektedir. Sadece 2020 yılının Temmuz ayında, bağımsız mahkemelerce, başta Ankara, İstanbul olmak üzere birçok ilimizde toplam 14 dava görülmüş, ay sonuna kadar da birçok dava görülecektir.

Darbecilerin bombalarına, kurşunlarına göğsünü siper eden, tankların önüne çıkarak darbe girişimine direnen 251 şehidimize Allah'tan rahmet dilerken, kahraman gazilerimize, darbeye karşı ülkemize ve demokrasiye sahip çıkan aziz vatandaşlarımıza şükran ve saygılarımı sunuyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Altay, buyurun.

22.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, keşif uçağının Van ili Artos Dağı'na çarparak düşmesi sonucu şehit olan 7 Emniyet mensubuna ve Siirt ilinde teröristlerle çıkan çatışmada şehit olan 2 Özel Harekât polisine Allah'tan rahmet dilediklerine, TBMM'nin ve yürütme organının güne şehit haberleri duyurarak başlanmaması konusunda gerekenleri yapmasının bir zaruret olduğuna, 2020 LGS sonuçlarına ve Artvin ili Borçka ilçesinde Öğrenci Yiğit Atabay'ın sınav nedeniyle yaşadığı mağduriyetin Millî Eğitim Bakanı tarafından giderilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sizi ve yüce Genel Kurulu saygıyla selamlıyoruz.

Sayın Başkan, müteaddit defalar bu Genel Kurulda, Türkiye Büyük Millet Meclisinin, bir taziye çadırı işlevi görmemesini, tam tersine, daha az şehit haberi almak konusunda daha işlevsel ve daha aktif rol ve tutum takınmasının gereğini işaret ettim, altını çizdim. Bu sabah gene acılarla uyandık. Cumhuriyet Halk Partisi Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu olarak, Van Artos Dağı'na çarpan insanlı keşif uçağında yaşamını yitiren 7 şehidimize Allah'ımdan rahmet diliyorum; yakınlarına, kederli ailelerine sabır, metanet, başsağlığı diliyorum.

Gene aynı şekilde, Siirt Pervari'de çatışma sonucu 2 Özel Harekât polisimizin şehit olması da bizi derinden yaralamıştır. Onların kederli ailelerine de aziz milletimize de sabır, metanet, başsağlığı diliyorum; şehitlerimize rahmet diliyorum.

Sayın Başkan, hep bu son olsun diyoruz olmuyor, olamıyor. Hiç şüphesiz, elbette, amasız fakatsız, vatan savunması için iç ve dış tehditlere, tehlikelere karşı 83 milyon da şehit oluruz ama ben inanıyorum ki daha ciddi tedbirler, daha sağlıklı politikalarla şehit haberlerini minimize edebiliriz diye düşünüyorum. Bunun üzüntüsünü yaşıyorum. Şehitlerimiz üzerinden hamaset yapmak çok kolaydır ama her şeye rağmen ateş düştüğü yeri yakıyor. Elbette inancımıza göre onlar ölü değillerdir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – İnancımıza göre en yüksek mertebededirler. Bu, iftihar edilecek bir şey de olabilir, özenilecek bir şey de olabilir ama geride kalanlar bakımından durum öyle değildir. Baba acısı, kardeş acısı, evlat acısı, yetim kalmak, biçare kalmak, öksüz kalmak çok da övünülecek bir şey değil. Ve ben inanıyorum ki daha sağlıklı politikalarla, daha tutarlı politikalarla, daha az şehit haberiyle Türkiye karşı karşıya kalabilirdi. Ben bu vesileyle hem yüce Meclisimizin hem yürütme organının, Türkiye'nin artık güne şehit haberleri duyurarak başlamaması konusunda elinden gelini yapmasının hatta elinden gelenin fazlasını yapmasının bir zaruret olduğu kanaatini de bu vesileyle paylaşmak istiyorum. Biz artık şehit haberi duymak istemiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Biz, Türkiye'nin huzurunu, esenliğini, milletimizin refahını, mutluluğunu görmek, onu hissetmek istiyoruz.

Sayın Başkan, 20 Haziranda LGS sınavları yapıldı. Tablo çok vahim. Türkçe, 20 soruda 10 doğru ortalamamız var. Yani çocuklarımıza ana dilimizi öğretememiştir. İnkılap tarihi ve Atatürkçülükte 10 soruda 5 doğrumuz var, ortalamaları söylüyorum. Din kültürü ve ahlak bilgisinde de iyi değiliz, ortalamamız 10 soruda 6 doğru. Matematikte doğru cevap sayısı ortalamamız 4,8; tam bir felaket, üstelik 20 soruda 4,8. Fen bilimlerinde 20 soruda doğru ortalamamız 10.

Sayın milletvekilleri, hepimizin çocuk çocuğu var, torunlar var, evlatlar var; bizimkileri bırakalım, 83 milyon evlatlarının bu nitelsiz, kalitesiz, fırsat eşitliğinden yoksun, eğitime erişim konusunda çocuklarımızın önüne türlü engellerin set gibi, Çin Seddi gibi çevrildiği, örüldüğü bir ortamı Türk milletinin çocukları hak etmiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi lütfen.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bütün milletimizin kıymetli evlatları eşit eğitimi hak ediyor. Bütün milletimizin çocukları 20 kişilik dersliklerde eğitim öğretim görmeyi hak ediyor. Bu sınava 1 milyon 472 bin yavrumuz girdi ve bu sınava girenlerden her 7 öğrenciden sadece 1’isi Bakanlığım sözde, güya nitelikli ortaöğretim kurumu olarak gördüğü okullara girebilecek. Eğitim katledilmişti, yargının katledildiğini söylememe gerek yok.

Bu vesileyle müsamahanızla çok kısa değinmek istediğim özel bir konu var: İli Artvin, ilçesi Borçka -ki benim de ilçemdir- Mehmet Akif Ersoy Ortaokulunda sınava giriyor bir yavrumuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sınavda 4 no.lu Salon Görevlisi, Salon Başkanı ve Salon Gözcüsü şöyle bir tutanak tutuyor: “Öğrenci Yiğit Atabay’a ait cevap kâğıdının zarfa koyulması sehven unutulmuş.” Çocuk sınava girmiş, sınavı başarmış, çocuğun cevap kâğıdı salon görevlilerinin ilgisizliği, özensizliğiyle zarfa koyulmamış. Yiğit Atabay’a “Sınavın iptal edildi.” diye böyle bir yazı geliyor Millî Eğitim Bakanlığında. Şimdi, bu doğru mudur? Bu, hakkaniyete uyar mı? Salon görevlilerinin kusuru yüzünden bir evladımızın hayallerinin Millî Eğitim Bakanlığı tarafından -Bakanı şahsen suçlamasak bile sorumludur- Millî Eğitim Bakanı tarafından bu şekilde gasbedilmesi, hayallerinin yıkılması kabul edilemez. Özeldir, lokal bir durumdur ama bunu Millî Eğitim Bakanının tamir etmesi lazım Sayın Başkan.

Çok teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Muş...

23.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş’un, 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü’nün ruhuna ve anısına yarışır birlik beraberliğin devlet ve millet olarak el ele verilerek gösterildiğine, keşif uçağının Van ili Artos Dağı’na çarparak düşmesi sonucu şehit olan 7 Emniyet mensubuna ve Siirt ilinde teröristlerle çıkan çatışmada şehit olan 2 Özel Harekât polisine Allah’tan rahmet dilediğine, Genel Kurulun 113’üncü Birleşimde İstanbul Milletvekili Engin Altay’ın ve İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç’un yaptığı açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dün, 15 Temmuz hain darbe teşebbüsünün 4’üncü yıl dönümünde tüm Türkiye genelinde devletimiz ve milletimiz el ele vererek o günün ruhuna ve anısına yakışır birlik ve beraberlik göstermiştir. Milletimiz, 15 Temmuz ruhu özelinde, bu toprakların birliğine ve beraberliğine tekrar sahip çıkmıştır; bu toprakların selameti için her türlü fedakârlıktan geri durmayacağı niyetini daha güçlü şekilde ortaya koymuştur.

Bu toprakları vatan edinmek için, her bir şekilde vatan olarak kalması için ağır bedeller ödedik, ödemeye de devam ediyoruz. Silahlı Kuvvetlerimiz ve Emniyet güçlerimiz vatani müdafaa ve vatanın huzuru için dur durak bilmeden mücadele etmektedirler. Bugün, maalesef, güne çok üzücü, üzüntü

veren haberlerle uyandık. Siirt Pervari’de terörlü mücadele esnasında 2 kahraman Özel Harekât polisimiz ve Van’da 2’si pilot, 5’i teknik personel olmak üzere 7 Emniyet mensubumuz, insanlı keşif uçağımızın kırılma uğraması sonucu şehadete yürümüşlerdir. Rabb’im şehadetlerini kabul buyursun, kıymetli ailelerinin ve milletimizin başı sağ olsun.

Sayın Başkan, salı günkü oturumda Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkan Vekili Sayın Engin Altay’ın tutanaklardan bir ifadesini okumak istiyorum: “Evet, çok güzeldi, mazeretiniz de çok güzel. Tabii, öte yandan -tartışmaya- demin Sayın Mehmet Muş’un bana söylediği bir hususla ilgili sadece şu kadar söyleyeceğim, şu bile tek başına büyük bir gaffettir, dalalettir: 15 Temmuz Şehitler Anıtı’nın mermerleri nereden alındı biliyor musunuz? Birinci köprünün orada bir 15 Temmuz Anıtı vardır.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – “15 Temmuz Şehitler Anıtı’nın mermerleri FETÖ soruşturması kapsamında tutuklu bulunan Sami Çoban’ın şirketinden 33 milyon liraya alındı.” gibi bir ifadesi oldu.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Evet.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Biz bu konuyu araştırdık. Sayın Başkan, biliyorsunuz birinci köprünün orada, hemen tepede bir anıt var, bir makam var. Bu şehitler makamının bütün maliyeti 5 milyon 78 bin 864,61 kuruş artı KDV. Dolayısıyla mermerlerin 33 milyon olması gibi bir durum söz konusu değil. Bu rakamın içine, Nakkaş Tepe’den gelen yol ve granit parke taşı kaplama, çevre düzenlemesi ile bütün aydınlatma ve elektrik işleri de dâhildir yani sadece o gördüğümüz makam da değil. Kullanılan taş mermer değil, Kandıra küfeksidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Taşı alınan firma Hantaş Madencilik Limited Şirketi; taş ocağı Cebeci Çamkonak köyü, Kocaeli; taşın ismi Kandıra Kefken küfeki -az önce söyledim- dolayısıyla burada, Sayın Altay’ın ortaya koyduğu gibi bir şey söz konusu değil. Kendisinin elinde bu belgeler varsa bunları bizimle paylaşmasından mutlu olacağız. Veya kendisine hangi kanaldan bunlar geldiyse Sayın Altay’ı çok kötü bir şekilde yanılttıkları kanaatindeyiz ve Sayın Altay da eline gelen, teyit edilmeyen bu bilgilerle Genel Kurulu yanıltmıştır. Dolayısıyla bunun düzeltilmeye ihtiyacı vardır ve Sayın Altay’ın bunu yapacağına eminim.

Bir de Çengelköy’de bir çeşme vardır; araştırdım, acaba dedim, Sayın Altay’ın dediği mermerler bu çeşmede mi var? Orada da tek kütle hâlinde bir çeşme var, orası da 271 bin artı KDV ile yapılmış bir çeşmedir.

BAŞKAN – Sözlerinizi tamamlayın lütfen.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Orada da bu firmadan bir mermer alınması söz konusu değildir. Dolayısıyla bu anlamda, yanıltıcı bilgi Meclise verilmiştir ve bunu esefle karşıladığımızı, bu Gazi Meclise büyük bir haksızlık yapıldığını özellikle ifade etmek isterim.

Bir diğer mesele: Az önce, Sayın HDP Grup Başkan Vekili bir iddia ortaya attı, söyledi; biz de konuyu araştırdık, basından da az önce ben bilgi de aldım meseleyle alakalı, Şırnak ilinde ortaya çıkan bir olayla alakalı. Şimdi, bu konuyu araştırdık. Valilik açıklamasıyla alakalı da bazı şeyler söyledi Sayın Oluç “Valilik bu olayı yumuşatıyor.” vesaire falan. Bir kere, soruşturma kapsamına bu cinsel saldırıyla alakalı ve istismarla alakalı kısım eklendi, mahkemeler bu konuyu araştırarak fakat ben size meseleyi

isterseniz biraz açıklayayım: Bu bir uzman çavuş, 2,4 promil alkol almış. Bir aracın içerisinde, özel bir güvenlik görevlisi olan bir kadınla beraber geliyorlar, sonra aralarında bir tartışma çıkıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Zanlının ifadesini...

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Bakanın ifadesini anlatıyorum, sakin olun.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Siz sakin olun.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sonra bir tartışma çıkıyor, kadın binaya giriyor, arkasından bu uzman çavuş da giriyor; orada bir tartışma çıkıyor, apartman sakinleri geliyor, oradaki tartışma esnasında bir küçük yavrumuz da var, oradaki hengâmede bir taciz olayı iddiası ortaya atılıyor. Aile bununla alakalı da bir açıklama yapmış. Sonra bu uzman çavuş tekrar aracına dönüyor, apartman sakinleri bekçiyi arıyorlar. Bekçi geliyor, aracın içerisinde bunu yakalıyor, sonra bu, bekçiye silah çekiyor; bekçi buna çekiyor, polisler geliyor vesaire ve bu, derdest edilip gözaltına alınıyor. Soruşturma sürüyor, biz de bu meseleyi yakından takip edeceğiz. Fakat şunu özellikle ifade etmek isterim: Bakın Sayın Oluç, çocukların Kürt'ü Türk'ü olmaz, çocuklar çocuktur. “Kürt çocuklarına yönelik cinsel saldırılar.” gibi ifade olmaz. Bu, çocukların hangisine yapılmaya çalışılıyorsa bunu lanetleriz, bunun üzerine gideriz, bunda asla tavizimiz olmaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Hele hele, İçişleri Bakanımızın, Cumhurbaşkanımızın bu konuda ne kadar hassas olduğu bilinen bir gerçektir. Bizim, parti olarak bu konularda ne kadar hassas olduğumuz bir gerçektir. Dolayısıyla burada, kim ne yapmışsa sonuna kadar üzerine gidilecektir. Benim, Sayın Bakanla yaptığım görüşmede olayla alakalı aldığım bilgidir. Burada, kimsenin bir şey örtmeye, saklamaya çalıştığı yoktur ama bir şey vardır Sayın Başkanım, burada, biz tabii ki bu olayın üzerine gideceğiz ama aynı şekilde, bakın, PKK'nın küçük yaşta dağa kaçırdığı o kız çocukları için de mücadele edeceğiz hep beraber; bu Parlamento hep beraber bu mücadeleyi de verecek, HDP Grubu da verecek.

Bir diğer mesele -yanlış anlamadıysam- bu kayyumların görevden alındığı, başka yerlere atandığıyla alakalı. Bunlar, biliyorsunuz, kaymakamlar. Bu kaymakamların görev süresi dolunca, rotasyondan dolayı görevleri değiştiriliyor. Bu “Kayyum alındı, vesaire.” falan değil, kaymakamlık görevinden kaynaklı olarak rotasyona uğruyorlar, böyle bir durumdur; yeni gelen kaymakam diğerinin bıraktığı görevi sürdürüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, sözlerinizi tamamlayın lütfen.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Olay bundan ibarettir.

Genel Kurula saygılarımı sunuyorum.

Teşekkür ediyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Evet, Sayın Altay, önce size söz vereceğim.

Buyurun.

24.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, 14/7/2020 tarihli 113'üncü Birleşimdeki bazı ifadelerini düzelttiğine ilişkin açıklaması (x)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Mehmet Muş'a da çok teşekkür ediyorum. Zira, ben bugün, yeni İç Tüzük'e göre, geçen tutanak hakkında konuşma hakkı olmayıp geçen tutanakla ilgili Başkanlığa yazılı bildirim vermek suretiyle tutanaklara işlenir hükmüne dayalı olarak da dün yaptığım konuşmayla ilgili, Sayın Mehmet Muş'un değerlendirmesiyle ilgili bir düzeltme yapacaktım ama şöyle bir düzeltme yapacaktım: Şimdi, bu, dün benim Genel Kurulun bilgisine sunduğum hadise, mesele bir utançtır bana göre. 2017'de medyada yer aldı. 2017'den beri bir AK PARTİ'li bunu yalanlamış ise ben burada hepinizden ayrı ayrı özür dileyeceğim.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Hangisini?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – 2017'de, o gün...

Dün, şöyle bir yanlış yapmışım, esası şu: “Sami Çoban'dan 15 Temmuz Şehitler Anıtı için alınan mermerler için 33,5 milyon lira ödendi.” dedim, doğru. Bu şundan kaynaklandı -ama bir 33 milyon varmetni çapraz, hızlı okurken aniden konuşacağım diye, ben buradaki 33,5 milyonu mermerlere ödenen para diye zannedip size böyle yansıttım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Yalnız, bu 33 milyon var da şöyle var. Ben size tam olarak, buradan... Hem düzeltilmiş olsun hem de gerçeği herkes bilmiş olsun: “Erdoğan'ın talimatıyla yapımına başlanan 15 Temmuz Şehitler Anıtı'nın mermerinin, FETÖ soruşturmaları kapsamında tutuklanan, iftiracı olan Sami Çoban'ın şirketinden alındığı ortaya çıkmıştı.” Bitmiyor burada. “Sami Çoban'ın şirketlerine devletin, darbe girişimi öncesi 33,5 milyon TL teşvik verdiği de anlaşılmıştı.” Çok özür dilerim, Sami Çoban'a mermer için 33 milyonu ödememişsiniz, önceden teşvik vermişsiniz.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Ben araştıracağım.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Vermişsiniz. “Vermedik.” deyin.

Devam ediyorum, bak, bak, bu Çoban'a çok takılma Sayın Muş. Niye biliyor musun? Tayyip Bey de sana kızar, şundan kızar: “Çoban, Türkiye İş Adamları ve Sanayicileri Konfederasyonunun (TUSKON) 1 Mart 2014 tarihinde düzenlediği genel kurul toplantısında Erdoğan'ın ‘tehdit edildiği’ konuşmayı ayakta alkışlayan iş adamları arasında yer alıyor.” Ya!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ben bu vesileyle konuşmamı düzeltmiş oldum efendim. (CHP sıralarından alkışlar)

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkanım, Sayın Başkanım, şimdi...

BAŞKAN – Sayın Oluç, buyurun.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkanım...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bugün FETÖ'ye gireceğiz mi Mehmet? İstersen başlayalım. Bugün FETÖ'ye girmeyelim.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkanım, mikrofonumu açar mısınız?

(x) Bu düzeltmeye ilişkin ifade 14/7/2020 tarihli 113'üncü Birleşim Tutanak Dergisi'nin 203'üncü sayfasında yer almaktadır.

BAŞKAN – Sayın Oluç’a söz verdim.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Özür dilerim, pardon.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Peki...

BAŞKAN – Efendim, bunlar sırayla oluyor Sayın Oluç.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Yok, hayır, hemen cevap vermek istiyorsa diye söyledim.

Sizin takdiriniz tabii.

BAŞKAN – Size de cevap verecek, toptan verir şimdi.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Peki, tamam.

BAŞKAN – Buyurun.

25.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç’un, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş’un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, Sayın Muş, yani, bu konuda hassas olduğunuzu söylemeniz elbette önemli, bunu önemsiz bulmuyorum. Fakat, keşke bu konuda hassas olduğunuzu söylerken bu saldırıyı yapmış olan uzman çavuşun ifadesinden parçalar okumasaydınız.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Bu, ifadesi değil.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Yani, o böyle anlatmış çünkü. Yani, o, olan olayı böyle anlatmış. Bir de, bakın, mağdure var, 13 yaşında kız çocuğu. Onun da ifadesi alınmış, üstelik de psikolog olmadan alınmış yani, bu da yanlış bir şey...

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Ailenin açıklamasını gördünüz mü?

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Ve o ifade de o çocuk, psikolog olmadan ifadesi alınan çocuk olayı anlatmış. Şimdi, bu, işin bir yanı.

İkincisi, ben, şunu eleştiririm ve eleştirmeye de devam edeceğiz. Şimdi, Valilik açıklamasını biz şöyle yorumluyoruz: Valilik, eğer deseydi ki “Burada vahim bir durum var, bu araştırılacak, soruşturulacak, gereken yapılacak.” filan, tamam. Fakat Valilik açıklaması gerekçe sunuyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Valilik açıklaması gerekçe sunuyor; bir, alkollüydü diyor yani suçu azaltmak için bunu söylüyor, gerekçe sunuyor, ikincisi “çevreyi rahatsız edici olay” diye tanımlıyor bunu. Yani benim özellikle üzerinde durduğum mesele Valilik açıklamasıdır. Şimdi, bu uzman çavuş bu suçu işlemiş, zaten görevinden uzaklaştırılmış, tutuklanmış, yargılanacak; o yargılamanın nasıl devam edeceğini biz elbette ki izleyeceğiz, bu işi koyduk bir kenara ama Valiliğin hem yargılamayı etkileyecek hem de halkta infiale yol açacak açıklaması vahimdir. Esas eleştirdiğimiz konu bu, onu vurgulamış olayım.

Üçüncüsü: Doğrudur, evet, çocuklara karşı her tür istismar karşısında, ister Türk ister Kürt olsun, ister Arap olsun, ister Gürcü olsun, fark etmez, bütün çocuklara yönelik istismar karşısında hep birlikte çok sağlam bir şekilde durmalıyız, mücadele etmeliyiz. Bu konuda en ufak bir şüphemiz yok ama nedense son zamanlarda -bunun listesi de var elimizde- özellikle Kürt çocuklarına yönelik çok fazla suç işleniyor ve bunlar hep cezasızlıkla...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Bu doğru bir dil değil Sayın Oluç, yakışmıyor ya. Yapmayın bunu.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Çocuklarımızı ayırmayın ya. Yapmayın bunu ya. Çok ayıp!

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Efendim, müsaade edin. . .

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Bunun bir faydası yok, gerçekten faydası yok.

BAŞKAN – Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Bakın, efendim, çok açık söylüyorum, örneklerini de sayarız.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Bölücülük, etnikçilik yapıyor Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Akçay, ben de katılmıyorum ama bir şey söyleyemem buradan.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Bunu bir ayrımcılık yapmak için değil, bunu iktidarın ve mülki amirlerin özensiz davranmasına örnek olduğu için anlatıyorum.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Ama yapıyorsunuz işte.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Örnekleri de sayabiliriz ama bu konunun üzerinde çok tartışmaya gerek yok. Eğer buradaki bütün partiler, bütün çocuklara yönelik işlenen suçlarda aynı hassasiyeti gösteriyorsa bu bizim için kötü bir şey değil iyi bir şeydir; bunu da saygıyla karşılarız. Dolayısıyla onu da belirtmiş olayım.

Şunu söylemek istiyorum kayyumlarla ilgili: Konuşmaya devam edeceğiz Sayın Muş, kayyumlar meselesini ama Mardin, bu konudaki bir suç odağı olduğu çok açık.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Cezasını veririz.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Geçen gün ben açıklamıştım. Biliyorsunuz, İçişleri Bakanlığının müfettiş raporları sonucunda Mardin Büyükşehir Belediyesinde o kayyumun atadığı 3 müdür görevinden alındı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Ve görevinden alınma gerekçesi -yine, biz söylemiyoruz, raporda söylüyorlar- 3 müdürün görevden alınma gerekçesi, ihaleye fesat karıştırma, usulsüz harcama, rüşvet vesaire gibi konulardır. Dolayısıyla Mardin 1’inci sırada, 2’nci sırada Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi ve kayyumudur, diğerleri de gelecek, onlar da gelecek, eminiz. Kayyum atamalarıyla buralar, bu 3 şehir, gerçekten usulsüzlüklerin, yolsuzlukların, hırsızlığın, rüşvetin amiral gemisi hâline gelmiştir. Bunu söyleyeyim. Diğerlerine de geleceğiz, onu da hatırlatmış olayım.

BAŞKAN – Sayın Muş. . .

Mehmet Bey buyurun.

26.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş’un, İstanbul Milletvekili Engin Altay’ın ve İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç’un yaptığı açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Şimdi, tabii bu mermerle alakalı iddiayı ben araştırdım, hatta çok açık bir şekilde bu “anıt” ifadesi geçiyor. Şimdi, Sayın Altay, bugün, başka bir iddia attı ortaya, döneceğim, tekrar bunu araştıracağız, tekrar döneceğiz, tekrar Engin Altay’a bilgi vereceğiz.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Araştırılsın.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Genel Kurulu tekrar aydınlatacağız yani dolayısıyla Sayın Başkan, mermer meselesi bu. Sayın Altay’a cevap verdim.

Şimdi, başka bir iddia ortaya attı: “Darbeden önce mi?” dedi. Onu da anlayamadım. Kim, ne yapmışsa karşılığını devletten alır; karşılığını, cezasını alıyor, almaktadır. Dolayısıyla mermerle alakalı meselenin boyutu budur. Yani böyle bir, 33 milyonluk mermer yoktur. Anıtın da rakamı budur; yolları, elektrik tesisatı, aydınlatmasıyla beraber yapılmıştır.

Şimdi, gelelim, şu konunun da altını tekrar çizmek istiyorum. Bakın, Sayın Oluç, bu konularda bizim tavizimiz olmaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Fakat şunu kabul etmeyiz; bakın, az önce diyorsunuz ki: “Mardin’de şöyle suç var, biz bunları raporlardan okuyoruz.” Kim o raporları düzenliyor? Düzenleyen kim o raporları? Birisi hazırlıyor raporları. Bir suç varsa gereği yapılır. Bir suç varsa üzerine gidilir. Şimdi, biri rapor düzenliyor -raporu siz hazırlamıyorsunuz herhâlde- rapor varsa, ben o raporları okumadım...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Mızrak çuvala sığmıyor. Mızrak çuvala sığmıyor.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – ...Sizin söylediklerinize alıntı yaparak söylüyorum, varsa bir şey bunun üzerine gidilir, suç işlenmişse bunun üzerine gidilir.

Şimdi, bakın, şu şey meselesini... Bak, ben, burada, işte suçlunun veya sanığın ağzıyla, onun ifadesiyle konuşmuyorum. Çok net bir şey söylüyorum: Biz, bunlara karşı çok netiz ve tavizsiziz. On sekiz yıllık iktidarımız süresince bu suçlara yönelik hem cezaları hem infazları artıran bir iktidarız biz. Burada tavizimiz olmaz ama şunu yapmayın: Bakın, efendim, Kürt çocuklarına yönelik, görüyorsunuz, buna devlet göz yumuyor... Onu ima ediyor. Böyle bir şey olamaz Sayın Oluç. Bunu yakıştıramayız. Bunu size de yakıştıramayız, siz akli başında bir insansınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Yarın başka birisi de başka bir istatistik mi çıkaracak burada? Bunu mu yarıştıracağız? Türk çocuklarına şu kadar saldırı, Kürt çocuklarına bu kadar; bunu mu yapacağız?

BAŞKAN – Hiçbir rapor da Türk-Kürt diye yer alır mı? Yapmayın.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Böyle bir şey olur mu? Ya, bu konuşmadan bile zül duyuyorum, hicap duyuyorum, üzüntü duyuyorum. Bu doğru bir iş değil, doğru bir yöntem değil. Kaldı ki biz az önce olayın gerçekleşmesini anlattık, aile böyle bir şey olmadığını söylüyor, varsa da bakın, bu Türkiye Büyük Millet Meclisi burada şahittir, sonuna kadar da üzerine gideriz bunun. Orada Valilik bir açıklama yapmış, orada bir uzman çavuş suç işlemiş; biz bunu görmeyeceğiz, görmezden geleceğiz... Neden? Niçin? Ne yapmışsa karşılığını alacak. Alkollü olmak işlenen suçun cezasını artırır, hafifletmez, böyle bir boyutu vardır. Sanki, bunu kapatalım, örtelim, kimse görmesin gibi bir hava oluşturulmaya çalışılıyor; böyle bir şey yok.

Ben oradaki sanığın ağzıyla değil, Türkiye Cumhuriyeti devleti İçişleri Bakanıyla konuştum, Bakandan bilgi alıp veriyorum size fakat bu bilgi bile kesmiyor. Artık nereden alacağız bilgiyi size aktaracağız onu bilemiyorum. Valiliği falan aklamak gibi bir durumumuz da yok. Olayı bütün çıplaklığıyla size aktardım; nasıl gözaltına alınmış, ne olmuş. Kaldı ki aile sizin bu iddianızı da kabul

etmiyor, buna rağmen savcılık soruşturmasına ekletildi ve olay inceleniyor. Siz de olayı takip edin, biz de takip edelim, varsa hep beraber üzerine gidelim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Oluç...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, bırakalım artık bu polemikleri ya, gündeme geçelim.

BAŞKAN – Sayın Akçay, Grup Başkan Vekilleri söz istiyor, ben ne yapayım yani?

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Grup Başkan Vekillerimizden istirahat ediyorum Sayın Başkan, sizin kanalinızla.

BAŞKAN – Haklısınız Sayın Akçay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Erkan Bey’i kıramayız efendim, sarfınazar ettik, söz talebimizi geri çektik efendim.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Estağfurullah efendim, rica ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Oluç.

27.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç’un, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş’un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin tekraren açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Önce bir şeyi belirtirim: Yani biz takip ediyoruz, siz de takip ediyorsunuz; tamam. Ailenin şikâyetinde bulunduğunu biz biliyoruz, siz de öğrenebilirsiniz sorarsanız eğer yargı makamlarına; birincisi bu. İkincisi; tekrar vurguluyorum, bakın, hiçbir acıyı ya da suçu yarıştırmak diye bir fikrimiz olamaz, öyle bir yaklaşımımız da olamaz; çok net, açık, bu konudaki tutumumuz ortada; hele hele mesele çocuklar olunca bu konuda hiçbir taviz olmaz ama şunu söyleyelim: Bu konuları enine boyuna konuşamıyoruz, her zaman üstü örtülüyor bazı şeylerin. Bunu da belirtmiş olalım.

Şimdi, bu kayyumlarla ilgili... Yani bu raporları biz hazırlamıyoruz Sayın Muş. Bir, Sayıştay raporları var ortada, İçişleri Bakanlığı müfettişlerinin bu müdürlerin görevden alınmasıyla ilgili hazırladığı raporlar var ortada.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Oluç, son cümlelerinizi alayım.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Bitiriyorum efendim.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Demek ki bir şey örtülmüyor. Kastım şu: Bir şey örtülmüyor demek ki, bir şey kapanmıyor, bir şey saklanmıyor yani.

BAŞKAN - Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Diğeri, yani fotoğraflar var, fotoğraflar; faturalar var, faturalar. Mesela Mardin’deki o zamanın Valisi ve kayyumu olan Mustafa Yaman’ın “Hediye aldık.” diye çeşitli, Adalet ve Kalkınma Partisi yöneticilerine ve bakanlarına yönelik kestirmiş olduğu faturalar var ortada. Bu faturaları koyduk ortaya. Kuyumcуда çekilmiş fotoğraflar var, onları koyduk ortaya. Orası tam bir usulsüzlüğün odağı hâline gelmiş, bunu siz de biliyorsunuz da yani çok üzerinde konuşmayalım diye bunları söylüyorsunuz, biliyorsunuz. Yani Mustafa Yaman’ın yaptıklarını sizler de biliyorsunuz. Onun merkeze alınmasının nedeni yani zamanı doldu da onun için merkeze alındı değil, yaptığı bütün usulsüzlüklerden, artık mızrağın çuvala sığmamasından dolayı merkeze alındı. Mesele budur yani bunu siz de biliyorsunuz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

Komisyonların başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip seçimine ilişkin tezkereleri vardır, okutup bilgilerinize sunacağım.

VII.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) TEZKERELER

1.- *Adalet Komisyonu Geçici Başkanlığının, Komisyonun, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip üye seçimini yaptığına ilişkin tezkeresi (3/1249)*

16/7/2020

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Adalet Komisyonu, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip seçimi için 16/7/2020 Perşembe günü saat 11.00'de toplanmış ve kullanılan on sekiz (18) adet oy pusulasının tasnifi sonucu aşağıda adları ve soyadları yazılı üyeler karşılarında gösterilen oyu alarak İç Tüzük'ün 24'üncü maddesi uyarınca başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip seçilmişlerdir.

Bilgilerinize arz ederim.

Saygılarımla.

Ayhan Erel

Aksaray

Komisyon Geçici Başkanı

Başkan:	Yılmaz Tunç	(Bartın)	(16) oy
Başkan Vekili:	Ramazan Can	(Kırıkkale)	(15) oy
Sözcü:	Gülây Samancı	(Konya)	(15) oy
Kâtip:	Belgin Uygur	(Balıkesir)	(15) oy

2.- *Anayasa Komisyonu Geçici Başkanlığının, Komisyonun, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip üye seçimini yaptığına ilişkin tezkeresi (3/1250)*

16/7/2020

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Türkiye Büyük Millet Meclisi Anayasa Komisyonu, 27'nci Yasama Dönemi, 2'nci Devre; başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip seçimi için 16/7/2020 Perşembe günü saat 11.00'de toplanmış ve kullanılan on sekiz (18) adet oy pusulasının tasnifi sonucu, aşağıda adları ve soyadları yazılı üyeler karşılarında gösterilen oyu alarak, İç Tüzük'ün 24'üncü maddesi uyarınca başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip seçilmişlerdir.

Bilgilerinizi arz ederim.

Saygılarımla.

Ahmet Kamil Erozan

Bursa

Komisyon Geçici Başkanı

Başkan:	Bekir Bozdağ	(Yozgat)	(15) oy
Başkan Vekili:	Ali Özkaya	(Afyonkarahisar)	(15) oy
Sözcü:	Emine Zeybek	(Kocaeli)	(15) oy
Kâtip:	Zeynep Gül Yılmaz(	Mersin)	(15) oy

3.- Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Geçici Başkanlığının, Komisyonun, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip ye seçimini yaptuğına ilişkin tezkeresi (3/1251)

16/7/2020

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Türkiye Büyük Millet Meclisi Avrupa Birliği Uyum Komisyonu; başkan, 2 başkan vekili, sözcü ve kâtip seçimi için 16/7/2020 Perşembe günü saat 11:00'de toplanmış ve kullanılan yirmi (20) adet oy pusulasının tasnifi sonucu, aşağıda adları ve soyadları yazılı üyeler karşılarında gösterilen oyları alarak, İ Tüzük'n 24'üncü maddesi ve 4847 sayılı Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Kanunu'nun 2'nci maddesi uyarınca başkan, başkan vekilleri, sözcü ve kâtip seçilmişlerdir.

Bilgilerinize arz ederim.

Saygılarımla.

İmam Hüseyin Filiz

Gaziantep

Komisyon Geçici Başkanı

Başkan:	Mehmet Kasım Glpınar	(şanlıurfa)	(20) oy
Başkan Vekili:	Ziya Altunyaldız	(Konya)	(20) oy
Başkan Vekili:	Fikret şahin	(Balıkesir)	(20) oy
Sözcü:	Zehra Taşkesenlioğlu Ban	(Erzurum)	(20) oy
Kâtip:	Zeynel zen	(İstanbul)	(18) oy

4.- Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Geçici Başkanlığının, Komisyonun, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip ye seçimini yaptuğına ilişkin tezkeresi (3/1252)

16/7/2020

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip seçimi için 16/7/2020 Perşembe günü, saat 12.00'de toplanmış ve kullanılan yirmi iki (22) adet oy pusulasının tasnifi sonucu, aşağıda adları ve soyadları yazılı üyeler karşılarında gösterilen oyu alarak, İ Tüzük'n 24'üncü maddesi uyarınca başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip seçilmişlerdir.

Bilgilerinize arz ederim.

Saygılarımla.

şamil Ayrım

İstanbul

Komisyon Geçici Başkanı

Başkan:	Tahir Akyürek	(Konya)	(16) oy
Başkan Vekili:	Metin Yavuz	(Aydın)	(15) oy
Sözcü:	Jlilde İskenderoğlu	(Çanakkale)	(16) oy
Kâtip:	Burhan akır	(Erzincan)	(15) oy

5.- Çevre Komisyonu Geçici Başkanlığının, Komisyonun, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip üye seçimini yaptığına ilişkin tezkeresi (3/1253)

16/7/2020

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Çevre Komisyonu, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip seçimi için 16/7/2020 Perşembe günü, saat 12.00'de toplanmış ve kullanılan yirmi (20) adet oy pusulasının tasnifi sonucu, aşağıda adları ve soyadları yazılı üyeler karşılarında gösterilen oyu alarak, İç Tüzük'ün 24'üncü maddesi uyarınca başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip seçilmişlerdir.

Bilgilerinize arz ederim.

Saygılarımla.

Yusuf Ziya Yılmaz

Samsun

Komisyon Geçici Başkanı

Başkan:	Muhammet Balta	(Trabzon)	(18) oy
Başkan Vekili:	Muhammet Müfit Aydın	(Bursa)	(14) oy
Sözcü:	Sadir Durmaz	(Ankara)	(18) oy
Kâtip:	Barış Aydın	(Ankara)	(18) oy

6.- Dışişleri Komisyonu Geçici Başkanlığının, Komisyonun, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip üye seçimini yaptığına ilişkin tezkeresi (3/1254)

16/7/2020

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Türkiye Büyük Millet Meclisi Dışişleri Komisyonu, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip seçimi için 16/07/2020 Perşembe günü saat 12.00'de toplanmış ve kullanılan yirmi bir (21) adet oy pusulasının tasnifi sonucu aşağıda adları ve soyadları yazılı üyeler karşılarında gösterilen oyu alarak İç Tüzük'ün 24'üncü maddesi uyarınca başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip seçilmişlerdir.

Bilgilerinize arz ederim.

Saygılarımla.

Niyazi Güneş

Karabük

Komisyon Geçici Başkanı

Başkan:	Akif Çağatay Kılıç	(İstanbul)	(15) oy
Başkan Vekili:	Ahmet Berat Conkar	(İstanbul)	(14) oy
Sözcü:	Sena Nur Çelik	(Antalya)	(15) oy
Kâtip:	Ceyda Bölünmez Çankırı	(İzmir)	(14) oy

7.- Dilekçe Komisyonu Geçici Başkanlığının, Komisyonun, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip üye seçimini yaptığına ilişkin tezkeresi (3/1255)

16/7/2020

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Dilekçe Komisyonu, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip seçimi için 16/7/2020 Perşembe günü saat 12.00'de toplanmış ve kullanılan 9 adet oy pusulasının tasnifi sonucu aşağıda adları ve soyadları yazılı üyeler karşılarında gösterilen oyu olarak İç Tüzük'ün 24'üncü maddesi uyarınca başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip seçilmişlerdir.

Bilgilerinize arz ederim.

Saygılarımla.

Behiç Çelik

Mersin

Komisyon Geçici Başkanı

Başkan:	Mihrimah Belma Satır	(İstanbul)	(9) oy
Başkan Vekili:	İsmail Tamer	(Kayseri)	(9) oy
Sözcü:	Fehmi Küpçü	(Bolu)	(9) oy
Kâtip:	Mustafa Kendirli	(Kırşehir)	(9) oy

8.- Güvenlik ve İstihbarat Komisyonu Geçici Başkanlığının, Komisyonun, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip üye seçimini yaptığına ilişkin tezkeresi (3/1256)

16/7/2020

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Güvenlik ve İstihbarat Komisyonu, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip seçimi için 16/7/2020 Perşembe günü saat 12.00'de toplanmış ve kullanılan 14 adet oy pusulasının tasnifi sonucu aşağıda adları ve soyadları yazılı üyeler karşılarında gösterilen oyu olarak İç Tüzük'ün 24'üncü maddesi uyarınca başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip seçilmişlerdir.

Bilgilerinize arz ederim.

Saygılarımla.

Mustafa Hidayet Vahapoğlu

Bursa

Komisyon Geçici Başkanı

Başkan:	Efkan Ala	(Bursa)	(10) oy
Başkan Vekili:	Mehmet Altay	(Uşak)	(10) oy
Sözcü:	Murat Baybatur	(Manisa)	(10) oy
Kâtip:	Serkan Bayram	(İstanbul)	(10) oy

9.- İçişleri Komisyonu Geçici Başkanlığının, Komisyonun, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip üye seçimini yaptığına ilişkin tezkeresi (3/1257)

16/7/2020

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İçişleri Komisyonu, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip seçimi için 16/7/2020 Perşembe günü saat 11.00'de toplanmış ve kullanılan 21 adet oy pusulasının tasnifi sonucu aşağıda adları ve soyadları

yazılı üyeler karşılarında gösterilen oyu olarak İç Tüzük'ün 24'üncü maddesi uyarınca başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip seçilmişlerdir.

Bilgilerinize arz ederim.

Saygılarımla.

Faruk Sariaslan

Nevşehir

Komisyon Geçici Başkanı

Başkan:	Celalettin Güvenç	(Kahramanmaraş)	(16) oy
Başkan Vekili:	Sermet Atay	(Gaziantep)	(16) oy
Sözcü:	Alev Dedegil	(İstanbul)	(15) oy
Kâtip:	Müslüm Yüksel	(Gaziantep)	(16) oy

10.- İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Geçici Başkanlığının, Komisyonun, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip üye seçimini yaptığına ilişkin tezkeresi (3/1258)

16/7/2020

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip seçimi için 16/7/2020 Perşembe günü saat 11.00'de toplanmış ve kullanılan 18 adet oy pusulasının tasnifi sonucu aşağıda adları ve soyadları yazılı üyeler karşılarında gösterilen oyu olarak İç Tüzük'ün 24'üncü maddesi uyarınca başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip seçilmişlerdir.

Bilgilerinize arz ederim.

Saygılarımla.

Servet Ünsal

Ankara

Komisyon Geçici Başkanı

Başkan:	Hakan Çavuşoğlu	(Bursa)	(18) oy
Başkan Vekili:	Hüseyin Yayman	(Hatay)	(17) oy
Başkan Vekili:	Mustafa Sezgin Tanrıkulu	(İstanbul)	(17) oy
Sözcü:	Osman Nuri Gülaçar	(Van)	(17) oy
Kâtip:	Gülüstan Kılıç Koçyiğit	(Muş)	(16) oy

11.- Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Geçici Başkanlığının, Komisyonun, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip üye seçimini yaptığına ilişkin tezkeresi (3/1259)

16/7/2020

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip seçimi için 16/7/2020 Perşembe günü saat 12.00'de toplanmış ve kullanılan (18) adet oy pusulasının tasnifi sonucu aşağıda adları ve soyadları yazılı üyeler karşılarında gösterilen oyu olarak İç Tüzük'ün 24'üncü maddesi uyarınca başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip seçilmişlerdir.

Bilgilerinize arz ederim.

Saygılarımla.

Zülfü Demirbağ

Elâzığ

Komisyon Geçici Başkanı

Başkan:	Fatma Aksal	(Edirne)	(16) oy
Başkan Vekili:	Hülya Nergis	(Kayseri)	(18) oy
Başkan Vekili:	Jale Nur Süllü	(Eskişehir)	(17) oy
Sözcü:	Tülay Kaynarca	(İstanbul)	(18) oy
Kâtip:	Filiz Kerestecioğlu Demir	(Ankara)	(16) oy

12.- Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu Geçici Başkanlığının, Komisyonun, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip üye seçimini yaptığına ilişkin tezkeresi (3/1260)

16/7/2020

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip seçimi için 16/7/2020 Perşembe günü saat 11.00'de toplanmış ve kullanılan (27) adet oy pusulasının tasnifi sonucu aşağıda adları ve soyadları yazılı üyeler karşılarında gösterilen oyu alarak İç Tüzük'ün 24'üncü maddesi uyarınca başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip seçilmişlerdir.

Bilgilerinize arz ederim.

Saygılarımla.

İrfan Kartal

Van

Komisyon Geçici Başkanı

Başkan:	Mustafa Savaş	(Aydın)	(20) oy
Başkan Vekili:	Nevzat Şatıroğlu	(İstanbul)	(20) oy
Sözcü:	Mevlüt Karakaya	(Ankara)	(23) oy
Kâtip:	Yavuz Subaşı	(Balıkesir)	(21) oy

13.- Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Geçici Başkanlığının, Komisyonun, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip üye seçimini yaptığına ilişkin tezkeresi (3/1261)

16/7/2020

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip seçimi için 16/7/2020 Perşembe günü saat 11.00'de toplanmış ve kullanılan (19) adet oy pusulasının tasnifi sonucu aşağıda adları ve soyadları yazılı üyeler karşılarında gösterilen oyu alarak İç Tüzük'ün 24'üncü maddesi uyarınca başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip seçilmişlerdir.

Bilgilerinizi arz ederim.

Saygılarımla.

Ali Keven

Yozgat

Komisyon Geçici Başkanı

Başkan:	Emrullah İşler	(Ankara)	(13) oy
Başkan Vekili:	Kamil Aydın	(Erzurum)	(13) oy
Sözcü:	Orhan Erdem	(Konya)	(13) oy
Kâtip:	Nazım Maviş	(Sinop)	(13) oy

14.- Millî Savunma Komisyonu Geçici Başkanlığının, Komisyonun, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip üye seçimini yaptığına ilişkin tezkeresi (3/1262)

16/7/2020

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Millî Savunma Komisyonu, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip seçimi için 16/7/2020 Perşembe günü saat 12.00'da toplanmış ve kullanılan (19) adet oy pusulasının tasnifi sonucu aşağıda adları ve soyadları yazılı üyeler karşılarında gösterilen oyu alarak İç Tüzük'ün 24'üncü maddesi uyarınca başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip seçilmişlerdir.

Bilgilerinize arz ederim.

Saygılarımla.

Mehmet Yavuz Demir

Muğla

Komisyon Geçici Başkanı

Başkan:	İsmet Yılmaz	(Sivas)	(13) oy
Başkan Vekili:	Refik Özen	(Bursa)	(13) oy
Sözcü:	Mehmet Sait Kirazoğlu	(Gaziantep)	(13) oy
Kâtip:	Mustafa Hidayet Vahapoğlu	(Bursa)	(13) oy

15.- Plan ve Bütçe Komisyonu Geçici Başkanlığının, Komisyonun, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip üye seçimini yaptığına ilişkin tezkeresi (3/1263)

16/7/2020

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Plan ve Bütçe Komisyonu, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip seçimi için 16/7/2020 Perşembe günü saat 11.00'de toplanmış ve kullanılan yirmi altı (26) adet oy pusulasının tasnifi sonucu aşağıda adları ve soyadları yazılı üyeler karşılarında gösterilen oyu alarak İç Tüzük'ün 24'üncü maddesi uyarınca başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip seçilmişlerdir.

Bilgilerinize arz ederim.

Erol Katırcıoğlu

İstanbul

Komisyon Geçici Başkanı

Başkan:	Lütfi Elvan	(Mersin)	(25) oy
Başkan Vekili:	İsmail Faruk Aksu	(İstanbul)	(18) oy
Sözcü:	Abdullah Nejat Koçer	(Gaziantep)	(18) oy
Kâtip:	Şirin Ünal	(İstanbul)	(18) oy

16.- Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Geçici Başkanlığının, Komisyonun, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip üye seçimini yaptığına ilişkin tezkeresi (3/1264)

16/7/2020

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip seçimi için 16/7/2020 Perşembe günü saat 12.00'de toplanmış ve kullanılan (21) adet oy pusulasının tasnifi sonucu aşağıda adları ve soyadları yazılı üyeler karşılarında gösterilen oyu alarak İç Tüzük'ün 24'üncü maddesi uyarınca başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip seçilmişlerdir.

Bilgilerinize arz ederim.

Saygılarımla.

Ahmet Eşref Fakıbaba

Şanlıurfa

Komisyon Geçici Başkanı

Başkan:	Recep Akdağ	(Erzurum)	(15) oy
Başkan Vekili:	Müşerref Pervin Tuba Durgut	(İstanbul)	(16) oy
Sözcü:	Arife Polat Düzgün	(Ankara)	(15) oy
Kâtip:	Sefer Ayca	(Kahramanmaraş)	(15) oy

17.- Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Geçici Başkanlığının, Komisyonun, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip üye seçimini yaptığına ilişkin tezkeresi (3/1265)

16/7/2020

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip seçimi için 16/7/2020 Perşembe günü saat 11.00'de toplanmış ve kullanılan (21) adet oy pusulasının tasnifi sonucu aşağıda adları ve soyadları yazılı üyeler karşılarında gösterilen oyu alarak İç Tüzük'ün 24'üncü maddesi uyarınca başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip seçilmişlerdir.

Bilgilerinize arz ederim.

Saygılarımla.

Mehmet Erdoğan

Gaziantep

Komisyon Geçici Başkanı

Başkan:	Mustafa Elitaş	(Kayseri)	(17) oy
Başkan Vekili:	Fahri Çakır	(Düzce)	(15) oy
Sözcü:	Ahmet Çolakoğlu	(Zonguldak)	(17) oy
Kâtip:	İffet Polat	(İstanbul)	(17) oy

18.- Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Geçici Başkanlığının, Komisyonun, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip üye seçimini yaptığına ilişkin tezkeresi (3/1266)

16/7/2020

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip seçimi için 16/7/2020 Perşembe günü saat 11.00'de toplanmış ve kullanılan (20) adet oy pusulasının tasnifi sonucu aşağıda adları ve soyadları yazılı üyeler karşılarında gösterilen oyu alarak İç Tüzük'ün 24'üncü maddesi uyarınca başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip seçilmişlerdir.

Bilgilerinize arz ederim.

Saygılarımla.

Zemzem Gülender Açıanal

Şanlıurfa

Komisyon Geçici Başkanı

Başkan:	Yunus Kılıç	(Kars)	(15) oy
Başkan Vekili:	Hasan Kalyoncu	(İzmir)	(15) oy
Sözcü:	Selahattin Minsolmaz	(Kırklareli)	(15) oy
Kâtip:	Zafer Işık	(Bursa)	(15) oy

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

İYİ PARTİ Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VIII.- ÖNERİLER

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

1.- İYİ PARTİ Grubunun, 19/6/2019 tarihinde Denizli Milletvekili Yasin Öztürk ve 20 milletvekili tarafından, malul ve gazilerin yaşadıkları sorunların araştırılarak, alınması gereken önlemlerin tespiti amacıyla verilmiş olan (10/1410) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesi'nin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 16 Temmuz 2020 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

16/7/2020

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulunun 16/7/2020 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Lütfü Türkkan

Kocaeli

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Denizli Milletvekili Yasin Öztürk ve 20 milletvekili tarafından, malul ve gazilerimize sağlanan imkân ve haklardaki farklı uygulamalar ile yaşadıkları sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin tespiti amacıyla 19/6/2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırma önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 16/7/2020 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere İYİ PARTİ Grubu adına Sayın Yasin Öztürk.

Sayın Öztürk, süreniz beş dakikadır; uzatma yapmıyorum, bilginize.

Buyurun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; malul ve gazilerimize sağlanan imkân ve haklardaki farklı uygulamalar ile malul ve gazilerimizin sorunlarının araştırılması hakkında partimizin grup önerisi üzerine söz almış bulunmaktayım.

Öncelikle, yine şehit haberlerinin geldiği kötü bir güne uyandık. Van'da keşif görevinden dönen 7 Emniyet mensubumuz ve Siirt'in Pervari ilçesinde terör örgütüne yönelik olan operasyonda çıkan çatışmada 2 Özel Harekât polisimiz şehit olmuştur. Şehit yakınlarımız, emin olunuz ki acımız, acımızdır. Bu vatan için mücadele ederken uzuvlarını yitiren gazilerimiz gibi bizlerin de her acılı haberde yüreğinden bir parça kopuyor.

Bu kürsüden bir defa daha bütün şehitlerimize minnetle, şükranla Cenab-ı Allah'tan rahmet diliyor, yaşayan bütün gazilerimize ve Gazi Meclisimize saygılarımı sunuyorum.

Sayın milletvekilleri, "Coğrafya kaderdir." demişler. İçten ve dıştan kuşatılmış bütün coğrafyamızda bağımsız ve dik kalabilmenin bedeli ne yazık ki kan ve gözyaşı. Bizler bu coğrafya için vatan toprağına düşen her bir şehidimizden, yaralanan, yüreğı beraber çatıştığı arkadaşlarıyla birlikte parçalanan her bir gazimizden razıyız.

Peki, şehitlerimizin bu ülkeye emanet ettikleri yakınları, gazilerimiz bizden razı mı? Anayasa'mızın 61'inci maddesi "Devlet, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleriyle, malûl ve gazileri korur ve toplumda kendilerine yaraşır bir hayat seviyesi sağlar." hükmü altında "Sosyal güvenlik bakımından özel olarak korunması gerekenler" başlığıyla gazileri korumaya almıştır. Anayasa böyle diyor ama iktidar, şehit yakınlarını ve gazilerimizi koruyabilmekte midir? Araştırma öngem böyle bir güne rast geldiğı için üzgünüm ancak şehit yakınlarına 9 yeni aile daha eklendi. Söze gelince "Şehit nurlu, gazi onurlu." ama ne yazık ki gazilerimizin onuru ayaklar altında. AK PARTİ'si iktidarının yıllardır süregelen bir politikası var: "Önce kullan, sonra at." Çok kötü bir benzetme olabilir ama ne yazık ki acı gerçek bu.

Dün 15 Temmuzdu, malum, darbe girişiminin 4'üncü yıl dönümü. Üzerinden sadece dört yıl geçti ama o gün yaşananlar dün gibi hafızalarımızda. Bu iktidarın sözde yerli ve millî hassasiyetleri konusunda tercihleri gereğı, yıllarca şehit ve yakınları arasında bir ayırım yapılmıştır. Kore ve Kıbrıs gazilerimize neredeyse hiç yoklarmış gibi davranılmış, 1005 sayılı Kanun'a göre muharip gazilerimiz "Sosyal güvencesi olan ve olmayan." şeklinde ayırma tabi tutulmuş, şeref aylıkları bedeli olmayan vatana hizmet kriterlerinden değil de SGK'li olup olmama kriterleri dikkate alınarak hesaplanmıştır. Terörle mücadelede uzuvlarının yüzde 40'ı iş yapamaz durumda olmasına rağmen malul sayılmayan, aylık bağlanmayan, sağlıkta katılım payı muafiyetinden bile yararlanamayan gazilerimizin durumu ortadadır. Bununla birlikte, 15 Temmuz malulü sayılmak için engel oranı kriteri dikkate alınmamış, kendilerine iş hakkı dâhil gazilere yararlandırılan bütün imkânların kullanılması için düzenleme yapılmıştır.

Öncelikle şunu ortaya koyalım: Bize göre vatan için bir damla kanı akmış her gazimiz eşit durumdadır. Eşitler arasında eşitlik gibi bir ayırımımız bulunmamaktadır. Ancak bölücü örgüt PKK'yla mücadele ederken yaralanan bir gazimizde yüzde 40'lık iş yapamaz kriteri dikkate alınırken 15 Temmuzda bu kriterin dikkate alınmaması toplumun her kesiminde rahatsızlığa neden olmuştur. Fakat son bir ayda yaşananlar göstermiştir ki iktidar darbe girişimini defetmek için vücudunu siper eden vatandaşlarımızı da ayırma tabi tutmuş, reklam bitmiş, gerçek film başlamıştır. Daha bir ay önce, dertlerini anlatmak için AK PARTİ'si Genel Merkezine giden 15 Temmuz gazileri zorla, yaka paça parti binasından uzaklaştırılırken dün, darbe girişiminin 4'üncü yıl dönümü törenlerine davet edilmedikleri gibi, 15 Temmuz Şehitler Anıtı yürüyüşleri de engellendi. Pardon bir düzeltme yapayım: Evet, anıt ziyaret etmelerine izin verildi. Ne zaman? Kendi vücutlarını siper ettikleri Sayın Recep Tayyip Erdoğan anıttan ayrıldıktan sonra

15 Temmuz gazileri ne istiyor? Sadece kendileri için toplandığı iddia edilen yardımlardan almaları gereken haklarını istiyor. Sayın Cumhurbaşkanı diyor ki: "Şehit yakınlığı ve gazilik unvanlarını taşımakta zorluk çekenler olabilir. Şehadet mertebesine ulaşmak ne kadar ulvi bir dereceyse arkasında

kalanlar için şükretmek de bu derece ulvi bir görevdir. Şehitlerimizin bıraktığı diğer yakınlarıyla birlikte yetimleri ve öksüzleri de bu millete emanettir. Gazilerimizi asla yalnız bırakmayacağız.”

15 Temmuz şehit ve yakınları için 340 milyon TL para toplandı, toplanırken şehit yakınlarına verilmek üzere toplandı. Yapılan hayırlar yerine ulaştırılmadığında, size emanet edilene ne yapmış oluyorsunuz? Bu yaptığımız dinen, ahlaken, hukuken ve vicdanen uygun mu? Nerede bu paralar? Hazine kurumlar hesabına aktarılmış. 15 Temmuz mağdurlarına yardım etmek için toplanan bu paraların sahiplerine dağıtılması için hâlâ ne bekleniyor? Dolara mı yatırdınız? Altın mı yaptınız? Faizle paraların artmasını mı bekliyorsunuz? Bu ülkenin bütün şehit ve yakınları vakarla, gururla şehitlerinin manevi emanetine sahip çıkmaktadır ama şehitlerin emanet ettiklerine ne yazık ki devlet sahip çıkamamaktadır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Öztürk.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Mehmet Ali Çelebi. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

CHP GRUBU ADINA MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Düşünün ki hastanedesiniz, ameliyattan sonra ilk anlarda, ilk uyandığınızda bacağınıza bakıp yerinde olmadığını gördünüz, ellerinizle yoklayıp bulamadınız. Ne düşünürsünüz? Ne hissedersiniz? Önce yapamayacaklarınızı, sonra yapabileceklerinizi düşünürsünüz. Zordur gazi olmak. Bu anlamda, gazilerimizi minnet duygusuyla selamlıyorum, şehitlerimizin de ruhları şad olsun. Ne yapsak azdır onlar için. Ama biz parti olarak ne düşünüyoruz onlarla ilgili, bunu anlatmak istiyorum:

1) Askerlik yasasında, biz, Sayın Muş’la şehit ailelerine bir konut hibe verilmesini konuşmuştuk, olumlu yaklaşımlar geliştirilmişti. Bugüne kadar bir gelişme olmadı. Kendisi de karşımızda, dinliyor bizi.

2) Terör gazilerimizin erken emeklilik hakları şu an ellerinden alınmış durumda. Her malul gazi, aynı zamanda engelli bir vatandaşımız olduğundan son çıkan yasaya kadar erken emeklilik hakkından yararlanabiliyordu. Ama şimdi, bacağı yok, 2 bacağı yok gazimin, gözü yok “Yirmi sene çalışın.” dedik son çıkan yasayla. Ve şu an ne diyorlar biliyor musunuz? “İnfaz başladı.” “İnfaz başladı.” diye sesleniyorlar bize.

3) Malul sayılmayan gaziler. Bakın, 20 bine yakın böyle vatandaşımız var. Kalbinde kurşunla yaşıyor ama gazi değil. Bu kardeşimiz -bakmaya zorlanıyoruz- gazi değil. Mermi girmiş, çıkmış bacağına; gazi değil. Şu şekilde kardeşlerimiz, bakın, fotoğraflarına bakın; gazi değil. Mehmet Atalay diyor ki: “Bingöl Özel Harekât Grup Komutanlığında 2 kurşun isabet etti. 3 çocuk babasıyım. Kurşun tesirini gösterdikten sonra olan 3 çocuğum görme engelli. Kronik ağır metal zehirlenmem var. Evden çok hastanelerdeyim. Evime ekmek götürmeyecek hâldeyim.” Gazi değil. Bu da gazi değil. Bakın, parmakları yok, yine gazi değil. Neymiş? Yüzde 40 uzuv kaybı gerekiyormuş, aşağısı gazi sayılmıyor.

ÖTV hakkına baktığımızda, zengin elmas istiyor, ÖTV yok; gazim araç almak istiyor, yüzde 90’ın üzerinde sakatlık oranı istiyorlar ama elmasa yok. ÖTV’siz araç hakkı yüzde 90 üzerinde sakatlık oranı olanlara veriliyor sadece ve ÖTV’siz aracı şehidimizin eşi veya çocuğu alırsa anne veya babası alamıyor, ikisinin de almasını sağlamamız gerekir.

Beşiktaş saldırısındaki, 15 Temmuz darbesindeki şehit ve gazilerimiz için toplanan paralar hâlâ verilmedi, cevap bekliyoruz.

Şu anda, aynı zamanda, şehit ve gazi aylıkları hak sahiplerine eşit intikal etmiyor. Muharip gazilerimizin şeref aylıklarının, sosyal güvenceleri olup olmamasına göre ayırt edilmeden hepsine eşit verilmesi gerekiyor ama böyle değil. Faizsiz konut kredisinden yararlanma imkânları yok. O da zaten verse de 150 bin lira civarında, ona da ev yok. Ayrıca, sağlık kurumlarından da hiçbir katkı payı olmadan yararlanmak istiyorlar. İstihdam olanakları artırılmalıdır. İstiklal Madalyası sahiplerine ödenen şeref aylığı artırılmalıdır diyorum.

Vatan mihrabına kollarını, bacaklarını, canlarını vermiş şehit ve gazilerimizi saygıyla selamlıyorum. (CHP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Orhan Yegin.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ORHAN YEGİN (Ankara) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; İYİ PARTİ Grubunun vermiş olduğu öneri hakkında AK PARTİ Grubumuz adına konuşmak üzere söz almış bulunuyorum. Aziz milletimizi ve onu temsil eden Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, dün Van’da keşif için havalanan Emniyet Genel Müdürlüğüne ait uçağın Artos Dağı’na çarpması sonucu şehit olan 7 Emniyet personelimize ve terör örgütüne yönelik operasyonda çıkan çatışmada şehit olan 2 Özel Harekât polisimize Allah’tan rahmet, acılı ailelerine sabırlar diliyorum. Milletimizin başı sağ olsun.

Kıymetli milletvekilleri, 21’inci Yüzyılda küresel meydan okumaların çeşitlenerek çoğaldığına ve bu meydan okumaların doğrudan veya direkt olarak, bazen etrafında şekillendirilen planlar ve etkileri, çoğu zaman da bizzat kendisini diz çöktürmek için kurgulanan ve uygulanan eylemler nedeniyle güzel vatanımızın bu meydan okumaların odağı hâline geldiğine hep beraber şahitlik ediyoruz. Çünkü Türkiye’nin tarihsel derinliği, İslam coğrafyasını ve bölgesini etkileme gücü biliniyor ve kimse de bunu hafife alamıyor. Türkiye, yakın tarihi boyunca iktisadi, siyasi ve insani gelişim kaydettiği, kaynaklarını çeşitlendirdiği ve bölgedeki hadiselerle ilgili olarak söz sahibi olduğu her dönemde terör saldırılarının hedefi olmuştur ve olmaya da devam edecektir. Zulüm devam ettiği ve biz de millet olarak zulmün karşısında, mazlumun yanında olmaya devam ettiğimiz sürece milletimizin kahramanlığı hiçbir zaman bitmeyecektir. Bu topraklarda bulunduğumuz ve zulme meydan okuyarak adil, bağımsız ve müreffeh bir dünya mücadelesi verdiğimiz sürece şehitlerimiz de gazilerimiz de gelmeye devam edecek ve evet, şehitler tepesi boş kalmayacaktır. Bizler aziz şehitlerimiz ve gazilerimiz sayesinde tarih sahnesinde millet olarak varlığımızı sürdürüyoruz ve bu vatan toprakları üzerinde onlardan aldığımız güç ve ilhamla büyük ve güçlü Türkiye’yi imar ediyoruz.

Kıymetli milletvekilleri, Başkan bugünkü konuşmalarda ek süre vermiyor. Şehit ve gazi yakınlarımızla ilgili, gazilerimizle ilgili yaptığımız düzenlemelere ilişkin epeyce not aldım. Evet, eksiklerimiz var ama dinamik bir süreç yaşıyoruz. Türkiye, terörle mücadeleyi her an, anbean veren bir ülke. Daha önce terör dağlardaydı, sonra ilçelere indi, illere indi. Eskiden sadece muhariplerimiz terörle muhatap oluyordu, vatandaşımız muhatap olmaya başladı. Eskiden üniformalı şehitlerimiz vardı, daha sonra şehirlerimize indi, bombalar patladı. 2013 yılında zannediyorum, sivil şehitlerimizle ilgili düzenleme yaptık.

Dolayısıyla devam ettikçe, olaylarla karşılaştıkça yeni düzenlemeler, yeni ihtiyaçlar ortaya çıkıyor ve bunların hepsini Hükümetimiz, geçmiş dönemlerde gerek kendi yaptığı yönetmelik değişiklikleriyle gerekse de Mecliste sizlerin verdiği desteklerle yaptığımız düzenlemelerle, inşallah eksikliklerimizi gidererek, bu konuda önemli bir mesafe almaya gayret ediyor. Eksikler varsa, farklılıklar varsa bunlar mutlaka konuşulur, tartışılır ve hep beraber el birliğiyle bunları düzenleriz inşallah.

Teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Yegin.

İYİ PARTİ grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Halkların Demokratik Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

2.- HDP Grubunun, 9/7/2020 tarihinde Grup Başkan Vekili Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, yargı üzerindeki siyasi baskıların araştırılması amacıyla verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 16 Temmuz 2020 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

16/7/2020

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 16/7/2020 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Hakkı Saruhan Oluç
İstanbul
Grup Başkan Vekili

Öneri:

9 Temmuz 2020 tarihinde Siirt Milletvekili Grup Başkan Vekili Meral Danış Beştaş ve İstanbul Milletvekili Grup Başkan Vekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından verilen (8090) grup numaralı “Yargı üzerindeki siyasi baskıların araştırılması amacıyla” Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis Araştırması Önergesi'nin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 16/7/2020 Perşembe günü birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Mehmet Ruştü Tiryaki...

Süreniz beş dakikadır.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Önceki dönem Eş Genel Başkanımız Sayın Selahattin Demirtaş 4 Kasım 2016 günü, 4 ayrı ilde düzenlenen ortak bir operasyonla, 15 milletvekilimizle birlikte gözaltına alındı. Her bir milletvekili hakkındaki soruşturma ayrı cumhuriyet savcılıklarınca yürütülüyordu ama her nedense -bağımsız olması gereken savcılar, gizli olması gereken soruşturmalarda, tek merkezden talimat alırcasına- aynı gece

ve aynı saatlerde gözaltına alındılar. Eş genel başkanımız ve milletvekillerimiz hakkında fezlekeleri hazırlayan savcıların çoğu 15 Temmuz darbe girişiminin ardından ya ihraç edildi ya tutuklandı ya da kaçak durumuna düştü. Ama bu savcıların hazırladığı fezlekeler birer hukuk metni sayıldı, eş genel başkanımız ve milletvekillerimiz gözaltına alındı, yargılandı. Bu savcılar görevden uzaklaştırıldı, tutuklandı veya kaçak durumuna düştükleri hâlde bu soruşturmalara son verilmedi, yargılamalara devam edildi. Bu arada, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Anayasa Mahkemesi ve mahkemelerce 4 kez tahliye kararı verilmesine rağmen eş genel başkanımız tahliye edilmedi.

Peki, ne için tutuklu eş genel başkanımız? Devletin resmî haber ajansı olması gereken ama fiilen Adalet ve Kalkınma Partisinin resmî ajansına dönmüş olan Anadolu Ajansının haberinden okuyacağım. Tarih 20 Kasım 2018, Cumhurbaşkanı Erdoğan, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin eski HDP Eş Genel Başkanı Demirtaş'a yönelik kararına ilişkin "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin verdiği karar bizi bağlamaz biz karşı hamlemizi yapar, işi bitiririz." dedi. Evet, Cumhurbaşkanı'nın sözü bu ve hamlenizi yaptınız, işi bitirdiniz

Yargıya müdahale bununla sınırlı değil. Birazdan ben birkaç örnek vermeye çalışacağım ama hukuksuzluk bundan önce başladı. Bakın, Anayasa'nın "Yasama dokunulmazlığı" başlıklı 83'üncü maddesi uyarınca "Türkiye Büyük Millet Meclisindeki siyasi parti gruplarınınca, yasama dokunulmazlığı ile ilgili görüşme yapılamaz ve karar alınmaz." Bu, çok açık Anayasa hükmü. Siyasi parti gruplarınınca görüşme bile yapılamayacak bir konuda Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı talimat veriyor ve yargı organları ne yapıyor, bunu söyleyeceğim. Bir kısmı Meclisteki grup toplantılarında yapıldı. 28 Temmuz 2015 "Bu partinin yöneticilerinin bunun bedelini ödemeleri gerekiyor. Bunları dokunulmazlık zırhından sıyırmak suretiyle 'Biz sırtımızı şuraya buraya dayıyoruz.' diyenler bu ifadelerin bedelini ödemelidirler." 27 Şubat 2016 "Meclisteki o siyasetçi görünümü terör örgütü yandaşlarının halkın nezdinde hiçbir karşılığı kalmamıştır. Artık Parlamento, fezlekeleri yürürlüğe koymak suretiyle dokunulmazlıkları kaldırmalı, hukuki olarak hesaplarını vermelidirler. Artık Parlamento fezlekeleri yürürlüğe koyarak milletin beklentilerine cevap vermelidir." Bu konuşmalar -bir siyasi parti grubu için- bir emir olmakla kalmadı, savcılar da bunu emir telakki ettiler.

Bakın, 2016 yılı Ocak ayı itibarıyla, 550 milletvekilinden 80'i hakkında 330 tane fezleke vardı. Bu konuşmalardan sonra birkaç ay içerisinde fezleke sayısı tam 2 kat arttı, 700'ün üzerine çıktı fezleke sayıları. Birkaç ay içerisinde her savcı -bundan beş yıl önceki konuşmalar dâhil- soruşturmalar başlattılar.

Bakın, Diyarbakır 4. Asliye Ceza Mahkemesinde açılan bir dava var, esas numarası 2017/52. Bu dosyada Adalet Bakanlığı Müsteşarı savcılığa emir veriyor, "Soruşturma başlatın." diyor ve savcı soruşturma için Adalet Bakanlığından izin istiyor. Daha önce emri alan savcı soruşturmayı başlatıyor ve bugün bu dosya görülüyor. "Gizli" ibareli emir o dosyanın içerisinde var.

Bakın, çok daha ilginç bir bilgi paylaşacağım. Bingöl, Van, Cizre, Nusaybin, Kızıltepe ve Batman Cumhuriyet Başsavcılıklarında 2012, 2013, 2014, 2015'te başlatılmış soruşturmalarda bir günde 31 Ekim 2016 günü yani 4 Kasım darbesinden dört gün sonra takipsizlik kararı veriliyor ve dosyaların tamamı emir alınmışçasına Diyarbakır'a gönderiliyor. Bunun için şunu söylüyoruz, diyoruz ki: "Ülkede gelişen muhalefetin bastırılması amacı açık olan bu hadiseler zincirinde etkisi olan Diyarbakır, Batman, Bingöl, Mardin, Ankara ve İstanbul Başsavcıları, Ağır Ceza Mahkemesi üyeleri, Adalet Bakanlığında ve Beştepe'de görevli bürokratlar ile...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Tiryaki.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Devamla) – Son cümlemi söylüyorum Başkan.

...medya mensuplarının tespit edilmesi, geçmişte yaşananların ortaya çıkarılmasına, içinde bulunduğumuz dönemin anlaşılmasına ve hukuk dışı uygulamaların sonlandırılmasına katkı sunacaktır. Bu yüzden bir araştırma komisyonu kuralım.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Değerli milletvekillerimiz, lütfen Genel Kurulda hiçbir arkadaşımız maskesiz oturmasın.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Özgür Karabat. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. Halkların Demokratik Partisinin vermiş olduğu önerge üzerine söz almış bulunuyorum.

Değerli milletvekilleri, son zamanlarda yapılan bütün araştırmalara bakarsanız eğer, toplumda hukuka güvenin son derece sarsıldığını görürsünüz. 2 kişiden 1'inin “Ben yargıya güvenmiyorum, hâkime, savcıya güvenmiyorum.” dediğinin araştırmalarla sabit olduğunu hep beraber görürüz. Öyle ki değerli arkadaşlar, aynı zamanda uluslararası ölçülere göre de Türkiye, Hukukun Üstünlüğü Endeksi'nde 126 ülkeden 109'uncu sıraya düşmüş durumda. Bunun en temel sebebi, hepimizin de bildiği gibi, hukukun siyasallaşması, yargının yürütmenin kontrolü altına gelmiş olmasıdır.

Hatırlar mısınız, AKP ilk iktidara geldiğinde “Ben bu yargıya güvenmiyorum.” derdi, bazen yargı kararları karşısında en tepeden “Bu karara uymuyorum, saygı da duymuyorum.” derlerdi. Şimdi, değerli arkadaşlar, bu dönemde ise yargının geldiği durum şu: Hâkimlerin birçoğunun AKP'nin ilçe başkanlarının, il başkanlarının akrabalarının olduğunu hepimiz biliyoruz. Artık, yargının geldiği durum şu değerli arkadaşlar: Bazı durumlarda devleti yönetenlerin “Ben bu davanın savcısıyım.” dediğini hepimiz biliyoruz. Dün daha bir skandal yaşandı, Ceyhan Cumhuriyet Başsavcısı “Sayın Ömer Çelik” diyor. Değerli arkadaşlar, AKP yöneticilerine “sayın” diyerek eğilen bir yargının olduğunu görüyoruz.

Dolayısıyla, HDP Grubunun Selahattin Demirtaş'ın tutuklanma süreciyle ilgili verdiği bu araştırma önergesinin önemsenmesi gerektiğini birkaç soruyla söylemek istiyorum. Birincisi, değerli arkadaşlar “Burada bir siyasi irade var mıdır?” sorusu önemlidir. “Allah'ım, neydi günahım?” şarkısı var ya, acaba bu sorunun cevabı “Seni başkan yaptırmayacağız.” demek miydi? Değerli arkadaşlar, hukuka aykırı bir süreç, sizin deyiminizle hiçbir şey olmasa da bir şeylerin olduğunu gözlemliyoruz. Dolayısıyla, araştırmak gerektiği önemlidir diye düşünmekteyiz.

Yine, şöyle bir gerçeklik var: Bu süreçteki savcıların birçoğunun FETÖ davasından içeride olduğunu biliyoruz. Dolayısıyla, FETÖ'nün dâhil olduğu bir sürecin sorgulanması gerektiğini hepimiz biliyoruz. Genel olarak şunu söylemeliyiz ki özellikle siyasilerin hükümsüz tutuklanması bence son derece sakat bir durum. Bunun Hükümetin bir sopası olarak kullanılması, hemen hemen her yerde yaygınlaşmasının da özellikle dikkat çekmemiz gereken bir konu olduğunu biliyoruz.

Türkiye öyle bir süreç yaşadı ki... Hükümsüz bir tutuklu ve Cumhurbaşkanı adayı sürecini yaşadık hep beraber değerli arkadaşlar. Dolayısıyla HDP'nin verdiği bu önergenin sizin açınızdan hiç kesinlik olmasa bile, şüpheler bile olsa dikkate alınarak burada oylanmasını rica ediyorum ve hepimize teşekkür ediyorum, sağ olun, var olun. (CHP ve HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Abdullah Güler. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Sayın Başkanım, saygıdeğer milletvekilleri; Halkların Demokratik Partisi Grubunun önceki dönem HDP Eş Genel Başkanı Selahattin Demirtaş'ın yargı sürecine dâhil olan ve hukuk dışı kararların gerçekleşmesinde etkisi olan hamlelerin ortaya çıkarılmasına yönelik vermiş olduğu Meclis araştırması açılmasına dair grup önerisi üzerine söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle yüce Meclisimizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün sabah saatlerinde Van'ın Gevaş ilçesinde meydana gelen helikopter kazasında şehadete eren 2'si pilot, 5'i teknik personel olmak üzere toplam 7 Emniyet mensubumuza ve ayrıca Siirt'in Pervari ilçesi Doğan köyü bölgesinde terör örgütüne yönelik operasyonda çıkan çatışmada şehadete eren 2 Özel Harekât polisimize Rabb'imden rahmet diliyorum, yakınlarına başsağlığı diliyorum.

Yine, dün 4'üncü yılını andığımız Anadolu irfanının yeniden diriliş ve varoluş mücadelesi olan 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü'nde canlarını seve seve veren 251 vatan evladını rahmetle anıyorum, 2.196 gazimize de minnet, şükran, sağlık ve afiyetler diliyorum.

Değerli milletvekilleri, mevcut grup önerisinin çerçevesi ancak şu şekilde belirlenebilir: Anayasa'mızın 138'inci maddesi “Hakimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanî kanaatlerine göre hüküm verirler. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz. Görülmekte olan bir dava hakkında Yasama Meclisinde yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili soru sorulamaz, görüşme yapılamaz veya herhangi bir beyanda bulunulamaz. Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez.” Yine, Türk Ceza Kanunu'nun 288'inci maddesinde yer alan adil yargılamayı etkilemeye teşebbüs suçu vardır ki görülmekte olan bir davada veya yapılmakta olan bir soruşturmada, hukuka aykırı bir karar vermesi veya bir işlem tesis etmesi ya da gerçeğe aykırı beyanda bulunması için, yargı görevi yapanı, bilirkişiyi veya tanığı hukuka aykırı olarak etkilemek amacıyla alenen sözlü veya yazılı beyanda bulunan kişi ilgili ceza maddesiyle cezalandırılır.

Gündemde olduğu üzere HDP Eş Genel Başkanı Selahattin Demirtaş 5 ilde çeşitli suçlardan 12 davayla yargılanmaktadır. Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığınca yürütülen terör soruşturması kapsamında 4 Kasım 2016'da gözaltına alınmış, sonrasında ise hâkim karşısına çıkarılarak da tutuklanmıştır. Edirne F Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda yatan Demirtaş hakkında Ankara, İstanbul, Şanlıurfa, Kayseri ve Mersin olmak üzere 5 ilde görülen toplam 12 dava bulunmaktadır. Peki, bu davaların türleri nedir, neden yargılanmaktadır?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ABDULLAH GÜLER (Devamla) - Silahlı terör örgütü kurma ya da yönetme, terör örgütü propagandası yapma, suçu ve suçluyu övme, halkı kin ve düşmanlığa alenen tahrik, halkı kanunlara uymamaya tahrik etme, suç işlemeye alenen tahrik, kamu görevlisine görevinden dolayı hakaret, Cumhurbaşkanına hakaret gibi birçok dosyadan yargılanmaktadır.

Mevcut Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Güler.

Halkların Demokratik Partisi grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Buyurun Sayın Oluç.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

28.- *İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, İstanbul Milletvekili Abdullah Güler'in HDP grup önerisi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, sayın vekiller; Adalet ve Kalkınma Partisinden hatibin kürsüde uzun uzun okuduğu Anayasa maddesini aynen destekliyoruz, çok güzel oldu. Zaten biz bu Anayasa maddesi de okunsun, bunun üzerine de konuşulsun istiyorduk. Bu Anayasa maddesi öyle sanıyoruz ki bu sınırlarımız içinde yaşayan herkes için geçerli, değil mi? Herkes için geçerli yani Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan için de geçerlidir bu Anayasa maddesi herhâlde, değil mi Sayın Hatip? Ama sizin Genel Başkanınız bu Anayasa maddesini Selahattin Demirtaş'ın yargılanması hakkında defalarca ihlal etti, defalarca, bir kere de değil! Bakın, AİHM bir karar verdi. Dedi ki: “Bir hamle yapar, işi bitiririz.” Bununla ilgili, doğrudan “Bir hamle yapar, işi bitiririz.” Hamle yapıldı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Başka bir mahkemede karar çıkarıldı ve tutukluluğu devam ettirildi; yetmedi, bir başka karar da... Sayın Demirtaş hakkında 4 kez tahliye kararı verildi, 4 kez; ana davasında da tahliye kararı verildi. Yine, sizin Genel Başkanınız dedi ki: “Yargıya talimatı verdik, gerekenler yapılacak.” Talimat verdi, Anayasa'yı açıkça çiğnedi. Cümle onun cümlesi, ben uydurmuyorum, bakacaksınız kayıtlara. Sonra bu da yetmedi, yine Sayın Demirtaş hakkında sizin Genel Başkanınız dedi ki: “Bırakmayız.” “Bırakmayız.” dedi, açıkça bu kelimeyi kullandı yani doğrudan doğruya hâkimlere emir ve talimat, mahkemenin kararlarını belirleme, doğrudan etkileme. Yani Anayasa maddesinde yazılan, yapmaması gereken her şeyi bu cümlelerle yapmış oldu. Demek ki Anayasa maddesi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın sözlerinizi.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Tamamlıyorum efendim.

Demek ki Anayasa Mahkemesi, Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan için geçerli değil, yani onun dışında herkes uyacak buna ama o uymayabiliyor. Durum budur, bizim de zaten tartışmak istediğimiz budur. Yargının üzerinde bir tasallut, bir hâkimiyet kurmuş vaziyette yürütme. Yargıya direktif veriyor, yargıyı etkiliyor, yargının kararlarını belirliyor, mahkemenin kararlarını belirliyor. 4 kez tahliye veriliyor, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi “Tahliye edin.” demiş, kendi ana davasında tahliye kararı verilmiş, toplamda 4 kez tahliye kararı verilmiş ama salınmıyor. Neden? Çünkü siyasi rehineniz; onun için salınmıyor.

Şimdi, dolayısıyla hakkında, herhâlde, 4 kez tahliye kararı verilen ve işlemediği suçlar nedeniyle de hâlâ tutuklu bulunan az sayıda insandan bir tanesidir Sayın Selahattin Demirtaş.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Tamamlıyorum efendim.

Dolayısıyla, bu meselenin, evet, konuşulması gerekiyor, evet, araştırılması gerekiyor. Yani araştırılması gereken, sizin Genel Başkanınızın Anayasa'yı neden çiğnediği meselesidir aynı zamanda; bunu konuşmak istiyoruz.

Teşekkür ediyorum.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Bizim Genel Başkanımız, Anayasa'yı çiğneyenleri çiğniyor.

VIII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

3.- *CHP Grubunun, Türkiye Büyük Millet Meclisi Gündemi'nin "Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Yapılmasına Dair Öngörüşmeler"* kısmında yer alan, *Antalya'nın Belek ve Kadriye sahillerindeki günübirlik tesis işletmeleriyle ilgili rüşvet iddialarının incelenmesi amacıyla verilmiş olan (10/2982) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesi'nin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 16 Temmuz 2020 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi*

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır. Okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu, 16/7/2020 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin, İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Engin Altay

İstanbul

CHP Grup Başkan Vekili

Öneri:

Türkiye Büyük Millet Meclisi gündeminin Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Yapılmasına Dair Öngörüşmeler kısmında yer alan Antalya'nın Belek ve Kadriye sahillerindeki günübirlik tesis işletmeleriyle ilgili rüşvet iddialarının incelenmesi amacıyla verilmiş olan (10/2982) esas numaralı Meclis araştırması önergesinin görüşmesinin, Genel Kurulun 16/7/2020 Perşembe günlü (bugün) birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisinin grup önerisinin gerekçesini açıklamak üzere Sayın Rafet Zeybek, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA RAFET ZEYBEK (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Dışişleri Bakanımız ile Kültür ve Turizm Bakanımız tarafından organize edilen bir toplantıda, Serik Belediyesi tarafından 500 bin lira rüşvet alındığının ortaya çıkması üzerine, toplantıya katılan Serik Belediye Başkanı toplantıyı terk ediyor ve sosyal medya hesabından bir paylaşım yapıyor. Şimdi o paylaşımı okumak istiyorum: "Bugün saat 14.00'te Antalya ve ilçelerine yapılacak yatırımlarla ilgili Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy, Antalya Valisi Münir Karaloğlu, AK PARTİ ve MHP milletvekilleri, AK PARTİ ve MHP belediye başkanları, AK PARTİ ve MHP il ve ilçe başkanları ve kurum müdürlerinin katılımıyla telekonferans yapılmıştır. Toplantı sırasında MHP Milletvekili Sayın Abdurrahman Başkan ve AK PARTİ Milletvekili Sayın Kemal Çelik

tarafından gündeme getirilen, benim de söz alarak açıklamalarda bulunduğum günübürlük alanlarla ilgili, Turizm Bakanı, konuşmasının bir yerinde, Serik Belediyesi tarafında, günübürlük alanda bulunan işletme sahibinden 500 bin lira para alındığını belirtmesi üzerine, ben söz alarak ‘On üç aylık Belediye Başkanım...’ diye söze başlayınca Dışişleri Bakanı ‘Başkan, olay sizinle ilgili değil, daha önceki döneme ait bir olaydır.’ dedi. Turizm Bakanı da aynı şekilde ‘Daha önceki döneme ait.’ dedi. Ben de Turizm Bakanına ‘Devletin bakanı olarak bunu biliyor da üzerine gitmiyorsanız yazıklar olsun!’ dedim ve toplantıdan ayrıldım. 60 civarında kişinin katıldığı bu toplantıda geçen 500 bin lira para alınma olayıyla ilgili 2 Bakandan, sayın milletvekillerimizden ve 2 il başkanımızdan gerekli açıklamaların yapılmasını istiyorum. Bu 500 bin lira konusuyla ilgili Sayın İçişleri Bakanından soruşturma yapılması için müfettiş talebinde bulunacağım.”

Değerli arkadaşlarım, bu, 5 Mayıs 2020 günü ortaya çıkan bir olay; o günden bugüne kadar bu rüşvet olayıyla ilgili ne Dışişleri Bakanı ne Kültür ve Turizm Bakanı ne İçişleri Bakanı ne Sayın Cumhurbaşkanını hiçbir açıklama yapmadılar. Öyle anlaşılıyor ki bu 500 bin liralık rüşvet, örtbas edilmeye çalışılıyor. İki ay, yetmiş gün olmuş, hiçbir yetkili bir açıklamada bulunmuyor; herkes suspus ama ortada bir gerçek var ki evet, Serik Belediyesi 500 bin lira rüşvet almış.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, bu, örtbas edilecek bir olay değildir. Eğer devlet rüşveti meşrulaştırırsa, bakın, bunun altında kalır; bu yapılmaz. Ben buradan özellikle -hem de hemşehrilerim olan- Dışişleri Bakanımıza ve Kültür ve Turizm Bakanımıza açıkça çağrıda bulunuyorum: Bu rüşveti alan kişiyi derhâl açıklayın, yoksa bu rüşvet suçunun ortağı olursunuz. Rüşveti gizlemek, kamu görevlisi için suçtur, değerli arkadaşlarım. Eğer, kamu görevlisi, resen soruşturulması gereken bir suçu tespit edip bildirmiyorsa suç işliyor demektir. Evet, bunu bugün örtbas etmeye çalışanlar suç işliyorlar, değerli arkadaşlarım. Buna Meclisin izin vermemesi gerekiyor.

Değerli arkadaşlarım, bakın, 2013 yılında 4 bakanımızın rüşvet olayı meşrulaştırıldı; şimdi, 2 bakanımızın bildiği rüşvet olayı meşrulaştırılmaya çalışılıyor. Ne olur bunu yapmayın. Gelin, bu ülkede birazcık adalet dağıtalım, birazcık yargıyı işletelim. Bu rüşvet olayıyla ilgili, bizim il başkanımız, 12 Mayıs 2020’de Serik Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulundu, bugüne kadar hiçbir işlem yapılmadı. Öyle anlaşılıyor ki talimat alınıyor ya da talimat bekleniyor.

Şimdi, eğer biz, devleti rüşveti meşrulaştıracak noktaya getirdiysek bakın bu devleti batırırız; bunu yapmayın, buna hiç kimsenin hakkı yoktur.

Bakın, divan şairimiz Fuzuli’nin bir sözü vardır: “Selam verdim, rüşvet değil diye almadılar.” der. Evet, bir gün kamu görevlileri selamlarımızı almayacak noktaya gelmek üzeredir. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

RAFET ZEYBEK (Devamla) – Bunun takipçisi olacağız, ısrarla takibini yapacağız, bu rüşvet olayını mutlaka açığa çıkartacağız.

Hepinize saygılar sunuyorum. (CHP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Bravo.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

İYİ PARTİ Grubu adına Sayın Feridun Bahşi...

Buyurun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA FERİDUN BAHŞİ (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; CHP grup önerisi üzerine söz aldım, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Serik Belediyesinde meydana gelen rüşvet olayları, yolsuzluklar uzunca bir süredir kamuoyunda tartışılmaktaydı, hatta bu tartışmaların somutlaşmış hâli, 2018 Sayıştay raporlarında da yer aldı. Sayıştayın 2018 yılı raporunda, Belek ve Kadriye Beach Parklarının, Belediye Meclisi kararıyla bedelsiz ve süresiz olarak SİN-KAR şirketine devredildiği belirtildi. Yereldeyse bu devirden belediye başkanının, daha doğrusu belediyenin 500 bin lira rüşvet aldığı belirtildi. Turizm Bakanlığı da bu bölgedeki rant müdahale edip başlattığı çevre düzenleme planıyla, halkın denizden yararlanması için ayrılan günübirlik tesis alanlarının büyük bir kısmını turizm tesis alanına dönüştürerek yandaşlarına rant sağlama telaşına düştü.

Hatta konuyla ilgili o tarihte Turizm Bakanının cevaplama istemiyle verdiğimiz soru önergesine hâlâ cevap verilmedi. Tabii ki diğer kıyı yağmalarıyla ilgili sorduğumuz soru önergelerine de bugüne kadar hiç cevap alamadık.

6 Mayıs günüyse Dışişleri, Turizm Bakanları ve AK PARTİ, MHP milletvekilleri ve yerel yöneticilerinin katıldığı toplantıda, Turizm Bakanının 500 bin lira rüşveti gündeme getirmesine Serik Belediye Başkanı tepki göstermiş, Dışişleri Bakanı da rüşvetin önceki dönemde alındığını beyan etmişti. Serik'in önceki belediye başkanı da AK PARTİ'liydi. Konuyla ilgili bugüne kadar bir dava açıldı mı? Tabii ki hayır. Dava açılmasıyla ilgili bir umudumuz var mı? Elbette hayır. Nasıl olsun ki?

Önceki gün elime Ceyhan Cumhuriyet Savcılığınca düzenlenmiş bir iddianame geçti arkadaşlar. Bu iddianamede, iddianamenin müşteki bölümünde Ömer Çelik “müşteki” olarak gözükmüyor ama adının başına “sayın” konmuş: “Sayın Ömer Çelik, Adalet ve Kalkınma Partisi MKYK ve MHK üyesi, parti sözcüsü, Avrupa Birliği eski Bakanı.” Şimdi, savcının normal şartlarda burada baba adı ile doğum tarihini yazması lazım, buna yer kalmamış. Şüphelinin ise adının önünde “sayın” yok, sanırım yer kalmamış.

Yirmi beş yılı hâkimlik olmak üzere kırk beş yıllık hukukçuyum. Şimdiye kadar 10 binlerce iddianame inceledim. Hiçbir ismin önünde “sayın” kelimesine rastlamadım. Yargının geldiği son durum bu. Biz, buradan herhangi bir dava açılacağını bekliyor muyuz? Hayır. Adaletin geldiği duruma en son çoklu baroyu da dâhil ettik, adaletten umudu kestik.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Kemal Bülbül. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA KEMAL BÜLBÜL (Antalya) – Sayın Başkan, değerli Genel Kurul; aslında Sayın Zeybek'in ve Sayın Bahşi'nin ifade ettiği konu çerçevesinde ilgili bakanların bu konuyu Meclise getirmesi, ilgili bakanların bu konuya müdahil olması gerekiyordu. Zira, bütün devlet ricalinin -valinin, yetkililerin, siyasi parti genel başkanlarının, müdürlerin- bulunduğu bir toplantıda beyan edilen bir hakikat var ve bu hakikate dair maalesef ne hukuki ne idari hiçbir işlem yapılmamış. Bunun yapılmıyor olması ne anlama gelir? Bir: Rüşvet almak güzeldir, devam edin. İki: Sizi koruyoruz, farkında mısınız? Üç: Umursamıyoruz, bizi hiç ilgilendirmiyor. Dört: Hepsi. Hangi seçenek doğru, bilmiyorum. Şimdi, mevcut vaziyet; yenilir, yutulur, anlaşılır, hukuken, insani, ahlaki olarak tarifi olan bir şey değil.

18 Haziranda yine bu kürsüden Alanya’da meydana gelen bir durumu ifade etmiştim. Alanya’da 1’i komiser, 3’ü polis 4 kişi tutuklanmıştı. Bununla ilgili hiçbir şey söylenmedi, hiçbir şey yazılmadı, hatta konuyla ilgili tutanakları isteyen avukat arkadaşımıza hâkim bey demiş ki: “Avukat Bey lütfen bunu ortalığa saçmayın.” Onun gerekçesi de şuydu: Alanya’da esnaflık yapan Kürtler -evet adını söylüyorum, Kürtler- güya teröre yardımla, güya maddi destekle suçlanarak gözaltına alınıyorlar ve akabinde bu 4 polis, bunları tek tek arıyor, “Siz aslında yardım falan yapmadınız, biz biliyoruz, sizi kurtarmamız için, efendim, şu kadar para vereceksiniz.” diyor. Yatırı satın veriyor, katını satın veriyor ve bu efendiler doymuyor. Bu, hukuken tespit edilmiş ve bunlar tutuklu şu anda. Her yerden, her dakika, tacizci, tecavüzcü, rüşvetçi, yalancı, dolandırıcı, sahtekâr, hırsız, böyle mantar gibi türüyor, çıkıyor.

Medet ya Allah! Buna bir çare bulalım, bu çürümüşlüğe, bu ahlaksızlığa, bu edepsizliğe hep beraber, hep beraber, bakın, bu Meclis hep beraber gelin buna bir çare bulalım. Ayrım yapmaksızın herkesin buna karşı koyması, buna bir çare bulunması lazım ve bu verilen önerge de son derece doğrudur, yerindedir. Bu konuda hukuken de Meclis olarak da çok önemli görev ve sorumluluklarımız var. Bu konuda yapılması gerekeni bir an önce yapmakta fayda var.

Saygılar sunuyorum, teşekkür ediyorum. (HDP ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Kemal Çelik. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA KEMAL ÇELİK (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisi tarafından verilen, Antalya’mızın Serik ilçesiyle ilgili araştırma önergesi hakkında söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Başta Gazi Meclisimizin çatısı altında olan siz değerli milletvekillerimiz ve temsilcisi olduğumuz milletimizin doğru bilgilendirilmesi için Serik’teki olayları biraz hızlı ve tane tane anlatmaya çalışacağım.

Antalya’mızın Serik ilçesi Belek ve Kadriye turizm merkezlerindeki günübirlik alanların vatandaşın hizmetine sunulması ve buralarda “beach park” yapılması bir süredir gündemdeki yerini korumaktadır. Konuyla ilgili Turizm Bakanlığı, sahilin düzenlenmesini gerçekleştirerek sahili bizzat işletmek suretiyle vatandaşa kullanıma sunmak isterken Serik Belediyesi de işletme hakkının Bakanlıktan kendisine verilmesini talep etmekte. Aslında sahili Turizm Bakanlığı da işletse Serik Belediyesi de işletse sahil Seriklilerin kullanımında olacak; hemşehrilerimiz, birinci sınıf hizmet olarak denizden ve kumsaldan gönlünce faydalanacaktır.

Değerli milletvekilleri, konunun görüşüldüğü bir toplantıda Serik Belediye Başkanımız, Turizm Bakanımıza hitaben “Serik’te sahillerle ilgili çok fazla dedikodu yapıyor, buranın işletmesini bize verin.” sözü üzerine Sayın Bakanımız, “Başkasının dedikodularına itibar etmeyin Başkanım, dedikodulara itibar edecek olsak bize de ‘Belediye, sahillerin işletmesi için para alıyor, bundan dolayı Bakanlığa vermek istemiyor.’ diyorlar. Biz de bu dedikodulara mı itibar edelim? Ki, etmiyoruz. Buradaki amacımız, sahilden herhangi bir gelir elde etmek değil, vatandaşımıza layık olduğu en iyi hizmeti vermektir.” demiştir.

Sayın Bakanımız “İşletmeciler, sahil için belediyeye para veriyor.” derken kastı, Serik Belediyesinin sahili kiraladığı işletmecilerden aldığı resmî belgeli, makbuzlu kira bedelidir ancak olayın geçtiği toplantının yüz yüze değil, video konferansla yapıyor olması nedeniyle Belediye Başkanımızca

yanlış anlaşılmalı, kasıt, rüşvet olmamasına karşın Belediye Başkanımız, olayın sıcaklığıyla açıklama yaparak Belediyemizce herhangi bir usulsüz para alınmasının mümkün olmadığını beyanla konunun araştırılmasını ve soruşturulmasını istemiştir. Nitekim, şu anda da İçişleri Bakanlığımızın müfettişleri, konuyu incelemekte ve araştırmaktadır, burada söylenenler hakkında, şu anda müfettişler de oradadır.

Değerli milletvekilleri, şu bilinmelidir ki: Rüşveti alan da veren de melundur. Sayın Bakanımızın hiçbir şekilde ne Belediye Başkanımıza ne de Serik Belediyesine yönelik bir rüşvet iddiası olmamıştır. Kültür ve Turizm Bakanımız, sektörden gelen birisi olarak turizm için, hemşehrımız olması sebebiyle de Serik ve Antalya için büyük bir şanstır. Bugüne kadar yaptıkları ve yapacaklarıyla da Türk turizminin marka değerini daha da yukarı taşıyacağına inanıyoruz. Serik Belediyesi de kimseden bir kuruş rüşvet almamıştır, Belediye Başkanımız da Antalya kamuoyunun yakından bildiği, uzun yıllar siyasetin içinde olan, rüşvetin, ismiyle yan yana gelemeyeceği bir Başkanımızdır, kaldı ki bunu Sayın Kılıçdaroğlu da “Namuslu bir Belediye Başkanı.” demek suretiyle itiraf etmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Çelik.

KEMAL ÇELİK (Devamla) – Son olarak bu öneriyi veren muhalefete şunları söylemek istiyorum: Kusura bakmayın ama buradan size ekmek çıkmaz. Bir de Antalya’da rüşvet olayı arıyorsanız, lütfen gidin partinizin Belediye Başkanı tarafından yönetilen Kumluca Belediyesine bakın diyorum ve yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Çelik, teşekkür ediyorum.

Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1’inci sırada yer alan Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ve 56 Milletvekilinin Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararıyla Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Milli Savunma Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ve 56 Milletvekilinin Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararıyla Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3002) ve Milli Savunma Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 223) (x)

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

14 Temmuz 2020 tarihli 113’üncü Birleşimde İç Tüzük’ün 91’inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülen 223 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin ikinci bölümünün görüşmeleri tamamlanmıştı.

Şimdi ikinci bölümde yer alan maddeleri, varsa o madde üzerindeki önerge işlemlerini yaptıktan sonra ayrı ayrı oylarınıza sunacağım.

(x) 223 S. Sayılı Basmayazı 11/7/2020 tarihli 112’nci Birleşim Tutanağı’na ektir.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Çelik.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

29.- Mersin Milletvekili Behiç Çelik'in, keşif uçağının Van ili Artos Dağı'na çarparak düşmesi sonucu şehit olan hemşehrisi Burak Derya'nın da aralarında bulunduğu 7 Emniyet mensubuna ve Siirt ilinde teröristlerle çıkan çatışmada şehit olan 2 Özel Harekât polisine Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Dün gece 22.30'da, Van'da uçak kazası sonucu 7 polisimiz ve ayrıca, Siirt'te 2 Özel Harekât polisimiz şehit olmuştur. Şehitlerimizden biri de Mersin'in Anamur ilçesinden, ailesini yakından tanıdığım Burak Derya'dır. Tüm şehitlerimize Allah'tan rahmet niyaz ediyorum. İnanıyorum ki şehitlerimiz yaşama azmimizi artıracak, millî dayanışmamızı güçlendirecektir.

BAŞKAN – Sayın Altıntaş...

30.- Ankara Milletvekili Ayhan Altıntaş'ın, keşif uçağının Van ili Artos Dağı'na çarparak düşmesi sonucu şehit olan hemşehrisi Samet Üstüner'in de aralarında bulunduğu 7 Emniyet mensubuna, Siirt ilinde teröristlerle çıkan çatışmada şehit olan 2 Özel Harekât polisine ve tüm şehitlere Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Dün gece Van'da meydana gelen uçak kazasında hayatını kaybeden şehit Emniyet mensuplarımıza Allah'tan rahmet; yakınlarına, kederli ailelerine, Emniyet camiamıza başsağlığı diliyorum. Şehitlerimizden birisi de seçim bölgem, Beypazarı Oymaağaç köyünden Pilot Samet Üstüner kardeşimiz. Bu üzücü haber nedeniyle Beypazarı'na hassaten başsağlığı diliyorum.

Bugün, maalesef, Siirt'ten de acı haber aldık, teröristlerle çıkan çatışmada 2 kahraman şehidimiz var.

Tüm şehitlerimizin ruhu şad olsun, milletimizin başı sağ olsun. Bizleri derinden yaralayan şehit haberlerinin olmadığı günler niyaz ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Altay.

31.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Millî Eğitim Bakanı Danışmanı Derviş Burak Binici'nin 20 Haziran 2020 tarihinde yapılan LGS'ye Artvin ili Borçka ilçesinde giren Öğrenci Yiğit Atabay'ın mağduriyetinin giderileceğini taahhüt ettiğine ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Biraz önce Genel Kurulda yaptığım bir konuşmada Artvin Borçka'da 20 Haziranda yapılan merkezî LGS sınavında Yiğit Atabay isimli yavrumuzun bir haksızlığa maruz kaldığını belirtmiştim. Eksik olmasınlar, Millî Eğitim Bakanlığı danışmanlarından Derviş Bey aradı, konuyla ilgili Teftiş Kuruluna bir inceleme görevi verildiğini, Teftiş Kurulu raporu doğrultusunda da minik kardeşimiz Yiğit Atabay'ın mağduriyetinin giderileceğini beyan ve taahhüt ettiler. Ben bu vesileyle teşekkür ediyorum.

Sağ olun. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Taşkın.

32.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, keşif uçağının Van ili Artos Dağı'na çarparak düşmesi sonucu şehit olan hemşehrisi Burak Derya'nın da aralarında bulunduğu 7 Emniyet mensubuna Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması

ALİ CUMHUR TAŞKIN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Dün gece Van'ın Gevaş ilçesi yakınlarında düşen ve 2'si pilot, 7 Emniyet personelimizin şehit olduğu uçak kazasından büyük üzüntü duyduk. Şehit Polis Memuru Anamurlu hemşehrim Burak Derya ve diğer şehitlerimize Allah'tan rahmet, yakınlarına ve Emniyet teşkilatına başsağlığı ve sabırları diliyorum. Milletimizin başı sağ olsun.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ve 56 Milletvekilinin Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3002) ve Milli Savunma Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 223) (Devam)

BAŞKAN – Evet, 15'inci madde üzerinde 3 adet önerge vardır. Önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 15'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mahmut Celadet Gaydalı

Zeynel Özen

Ömer Öcalan

Bitlis

İstanbul

Şanlıurfa

Kemal Bülbül

Ömer Faruk Gergerlioğlu

Filiz Kerestecioğlu Demir

Antalya

Kocaeli

Ankara

Mehmet Ruştü Tiriyaki

Bitlis

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz, Sayın Filiz Kerestecioğlu'nun.

Buyurun Sayın Kerestecioğlu. (HDP sıralarından alkışlar)

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; az önce Ankara Barosunda adil yargılanma hakkıyla ilgili bir konferansa katıldım. Bildiğiniz gibi, adil yargılanma hakkı, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6'ncı maddesinde düzenleniyor ve davanın makul bir süre içinde, bağımsız ve tarafsız bir mahkemede, hakkaniyete uygun bir biçimde ve kamuya açık olarak görülmesi anlamına geliyor. 2001 yılında Anayasa'nın 36'ncı maddesinde de düzenlenerek Anayasa'ya da girdi adil yargılanma hakkı. Şimdi, neden böyle bir toplantı düzenlendi? Çünkü 2 meslektaşım açlık grevinde ve hatta ölüm orucunda.

Şimdi, hakikaten, mesele, ne görüşe katılmak ne “Açlık grevi doğru bir eylem midir, değil midir?” bunu tartışmak ne... Yani hakikaten bu anlamda söyleyecek çok da fazla söz bulamıyorum çünkü onların yargılanmalarına baktığım zaman, insanlara başka bir seçenek kalmamasının ve bu nedenle kendilerini çaresiz hissetmelerinin ve bu yola başvurmalarının acıklı bir şey olduğunu düşünüyorum. Benim de tanıdığım insanlar Ebru ve Aytaç.

Şimdi, adil yargılanma hakkına göre, sadece verilen karar değil, karara giden süreç de önemlidir. Yani polisin gözaltısından soruşturma, kovuşturma, mahkemeye çıkana kadar geçen süreç, karara kadar mahkemede delillerin nasıl toplandığı, savunmaya olanak tanınıp tanınmadığı ve başka birçok seçenek vardır o adil yargılanmanın içerisine koyabileceğiniz. Şimdi, bu arkadaşlarımız deliller değerlendirilip tartışılıp yargılanmadılar, dijital delillerin kopyasını dahi elde edemediler ve bu dönemin en ağır durumlarından birisi olan gizli tanık aynı şekilde onların yargılanmasında da söz konusuydu. Tanık dinletme ve sorgulama hakkını kullanamadılar, tanık dinletemediler. Yani bir ceza yargılamasında tanık dinletememek kabul edilebilir bir şey değildir. Savunma için gerekli süre ve kolaylıklara sahip olmadılar. Kendilerine savunma hakkı tanınmadı. Onlar da dışarı atılarak, avukatları da bu durumu protesto edip dışarı çıkarak, kendileri olmadan, duruşma salonunda bulunmadan haklarında hüküm kuruldu. Savcılar değişti, bir yıl sonra duruşmaya çıktıkları mahkeme, on saat içerisinde 2 farklı karar verdi. Önce tahliyelerine karar verdi ama gelen baskıyla on saat sonra itiraz üzerine bu tahliye kararından döndü ve tutuklanmalarına karar verdi ama bu dönüş kararı bile onları sürülmekten kurtaramadı, hâkimler başka yerlere sürgün edildi.

Evet, bağımsız ve tarafsız bir mahkemede yargılanma hakkı, adil yargılanma hakkının en önemli unsurlarından biri bu. Arkadaşlar, mahkemelerin gerçekten bağımsız ve tarafsız olduğunu düşünüyor musunuz ya da hiç gidip mahkemeleri izliyor musunuz? Milletvekilleri olarak, hani, Ankara’da da epey dava oluyor, mesela bugün 10 Ekim katliamı davası vardı, işte başka birçok dava var izleyebileceğiniz, insanların gerçekten bağımsız ve tarafsız yargıya ulaşabildiğini düşünüyor musunuz? Biz düşünmüyoruz. Bunu otuz beş yıllık bir hukukçu olarak söylemek üzüntü veriyor. Çünkü bugün ben yargılanıyorum -yargılanmaktan korkmuyorum- toplantı ve gösteri hakkından; 2 kere beraat ettim, gene itiraz edildi, gene yargılanıyorum. Yani toplantı ve gösteri hakkı ya, ayıptır. Hadi tamam, biz bunlara maruz kalıyoruz, hani bize karşı bir siyasi cephe ve yok etme operasyonu var ama bir gün sizler muhatap olacaksınız bununla. Yani adalet, hakikaten erişilmesi güç ve ulaşılamayan bir şey olmamalı.

Ben, Özdemir Asaf’ın şiiriyle bitirmek istiyorum:

“İnsansız adalet olmaz.

Adaletsiz insan olur mu?

Olur, olmaz olur mu?

Ama olmaz olsun.”

Gerçekten, bugünün adaletsiz insanını hatırlatan yargılamalar da olmaz olsun.

Saygılar sunuyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Milleti Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 15’inci maddesinde yer alan “Ancak” ibaresinin “Fakat” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Ali Çelebi

Haşim Teoman Sancar

Erkan Aydın

İzmir

Denizli

Bursa

Ahmet Kaya

Cavit Arı

Ali Öztunç

Trabzon

Antalya

Kahramanmaraş

İrfan Kaplan

Mustafa Adıgüzel

Gaziantep

Ordu

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz talebi Sayın Mustafa Adıgüzel'in.

Buyurun Sayın Adıgüzel. (CHP sıralarından alkışlar)

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Ordu'da bulunduğum bir gün telefonum çaldı “Vekilim, ben Salih, sözleşmeli erim, sorunlarımız çok, bunları ne olur dile getirin.” dedi. “Tamam Salih.” dedim, daha sonra Salih’le defalarca telefonlaştık, mesajlaştık. Salih öyle şeyler anlatıyordu ki yedi yıl boyunca kışlada kaldıklarını, mesai bitiminde evlerine gidemediklerini, bu nedenle yok olan aileleri, babasız büyüyen çocukları, babasını tanımayan çocukları, hamilelik süresini eşinden ayrı geçiren eşleri anlattı. Salih bu şekilde beni sözleşmeli erlerin derneği olan SÖZPER-MALUL-DER’le tanıştırdı ve Başkan Abidin Kocabağa Bey’le tanıştık. Sözleşmeli erlerin çok daha fazla sorunları olduğunu öğrenmiş olduk. Neler mesela: Aile ve çocuk yardımı yok; asgari geçim indirimi yok; telefon kullanma hakkı yok; iyileştirme zammı almıyorlar -en son 400 TL zammı da alamadılar- yol harcırahı, geçici görev ücreti, mehil izni, rekabetçi izni, eş ataması yok; komanda ya da Deniz Kuvvetleri amfibi tazminatı alamamaktalar; derece, kademe ilerlemeleri yok; şehit ve gazilik durumunda konut kira yardımı yok; uzman erbaş, astsubay ve subaylığa geçişte tazminat alamıyorlar; yükümlü askerlerle bir tutuluyorlar; askerlik görevini yapmak için gelip orada onbaşı, çavuş olanın bile astı durumundalar; silah alma, taşıma hakları yok; en az yedi yıl çalıştıktan sonra bir kamu kurumunda görevlendirilmek üzere kanun çıkmış fakat yönetmelik çıkmadığından bundan da yararlanamıyorlar. Komisyon görüşmelerinde bununla ilgili bir yönetmelik hazırlandığını Bakanlık yetkilileri söyledi, Cumhurbaşkanına gönderildiğini söyledi, biz de bunun takipçisi olacağız; kayıtlara geçsin diye bunu da söylemek istiyorum.

Zamanla benim telefonumun mesaj bölümü sözleşmeli erlerin ve eşlerinin telefonları, mesajlarıyla doldu taşı. Biri mektubunda şöyle demiş: “Beş yıl doğuda görev sonrası batı illerinden birinde görev yapıyorum. Evliyim, 4 yaşında bir oğlum var; bize bir çare bulun, boşanma aşamasına geldik. Oğlum beni tanımıyor, ‘baba’ demiyor. Bu zulme bir son verin Sayın Vekilim.” Ben Salih’in bize aracı olduğu SÖZPER-MALUL-DER’in yöneticilerini ve Başkanı Abidin Kocabağa Bey’i Sayın Genel Başkanımız Kemal Kılıçdaroğlu’na çıkardım, 2 defa kendisiyle görüştüler. Sayın Genel Başkanımız grup toplantısında sorunlarını dile getirdi ve bizleri bir kanun teklifi vermek üzere görevlendirdi; Vekilimiz Mehmet Ali Çelebi’yle beraber kanun teklifi hazırladık verdik, araştırma önergesi verdik. Ne hazindir ki, Sayın Genel Başkanın bu yakın ilgisine ve çabalarına rağmen daha sonra Ankara Çubuk’ta Sayın Kılıçdaroğlu’na linç girişiminde bulunulan şehit cenazesi de bir sözleşmeli erin cenazesiydi.

Salih, sayıları 25 bini bulan sözleşmeli erlerin sesi oldu. Sözleşmeli er Salih Altuntaş Hakkâri’de 2 arkadaşını şehit verdiği çatışmada ağır yaralandı, sevk edildiği GATA’da tam da iki gün önce, 14 Temmuzda şehit oldu, iki gün önce onun ölüm yıl dönümüydü. Buradan kendisini ve diğer şehitleri rahmetle anıyorum. Pek çok şehit evinde gördüğümüz gibi Salih’in sıvasız evine de bu bayrakları asıp onu sonsuzluğa uğurladık.

Şimdi, bu kanunun 15’inci maddesinde mesai bitiminde sözleşmeli erlerimize evlerine gitme hakkı tanımıyor. Ancak burada, şu ifade muğlaklık yaratıyor: “Sözleşme ve görev süresince kışlada

iskân edilirler.” Bu ibare kaldırılmalıdır ve yine biraz önce saydığım birçok, kamuda çalışan diğer askerlerden ve memurlardan eksik hakları var, bu hakların da giderilmesi noktasında Komisyonunda bir anlayış vardı, orada iyi niyetli geçmişti bu. Bunların düzeltilmesiyle ilgili ben herhangi bir şey görmedim, bunları düzeltmek için hâlâ geç değil, düzeltilmesini özellikle rica ediyorum çünkü kendi askerine bakmayanlar gelecekte bir gün başka milletin askerine bakarlar.

Burada, bir dipnot olarak da şunu söylemek istiyorum: Şehit olan Salih’in bu sıvasız evinin bir yıldır yapılması için defaatle Ordu Valiliğine ve gereken yerlere girişimde bulduk fakat geçmiş Ordu Valisi –şu anda Ordu’dan gönderildi- bunun yapılmaması için özellikle çaba gösterdi ve şimdi, yeni atanan Valimiz, Sözcü gazetesinde de bu haberin çıkmasından sonra, iki gün önce bu evin yıkılarak yeniden yapılması talimatını Sayın İçişleri Bakanının da talimatıyla verdiler. Bu evin tekrar yapılması için girişimde bulunanlara teşekkür ediyorum ama bir yıldır bu evin yapımını engelleyen geçmiş Ordu Valisini de buradan kınıyorum.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 15’inci maddesinin (1)’inci fıkrasında yer alan “eklenmiştir” ibaresinin “ilave edilmiştir” ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ayhan Erel	Yasin Öztürk	Ayhan Altıntaş
Aksaray	Denizli	Ankara
Orhan Çakırlar	Mehmet Metanet Çulhaoğlu	Aylin Cesur
Edirne	Adana	Isparta
	Dursun Ataş	
	Kayseri	

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Dursun Ataş’ın.

Buyurun Sayın Ataş. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

DURSUN ATAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; görüşülmekte olan Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 15’inci maddesi üzerine İYİ PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu, ekranları başında bizleri takip eden yüce Türk milletini ve kahraman ordumuzu, Türk ordusunu saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlamadan önce, Van’da polis keşif uçağının Artos Dağı’na çarpması sonucu 7 polisimiz, Siirt’te ise teröristlerle çıkan çatışmada 2 Özel Harekât polisimiz şehit olmuştur. Şehitlerimize Allah’tan rahmet, ailelerine ve Türk milletine başsağlığı diliyorum.

Değerli milletvekilleri, Türk Silahlı Kuvvetleri, Türk milletinin göz bebeği olduğundan etkin ve verimli çalışması için gereken düzenlemelerin yapılmasını doğru ve gerekli buluyoruz. Bu kapsamda, teklifin genelini olumlu bulmakla beraber, teklifin eksik olduğu, beklentilere cevap veremediği kanaatindeyiz.

Değerli milletvekilleri, 15 Temmuz hain darbe girişimi sonrası Türk Silahlı Kuvvetlerinin yapısında köklü değişikliklere gidilerek Türk Silahlı Kuvvetlerinin hiyerarşik düzeni bozulmuş, silah arkadaşlığı ruhu, emir komuta zinciri tahrip edilmiştir. 1 no.lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'yle kuvvet komutanları ve Genelkurmay Başkanlığı ayrı ayrı Millî Savunma Bakanlığına bağlanmıştır. Genelkurmay Başkanlığının tarihsel ve hiyerarşik önemi hiçe sayılmıştır. Genelkurmay ve kuvvet komutanları arasındaki sıkı emir komuta zinciri kaybolmuştur. Bu ucube hükümet sistemi hiçbir görüş almadan, böylesi önemli konularda tek başına karar alabilmesi açısından ne kadar tehlikeli ve hatalı bir hükümet sistemi olduğunu göstermektedir.

1 no'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'yle gelen düzenleme darbe girişimi sonrası makul görülebilir ancak artık TSK'nin eski hâline bir an önce getirilmesi gerekmektedir. Unutulmamalıdır ki 15 Temmuz hain darbe girişimi Türk ordusu tarafından yapılmamış, aksine Türk ordusu tarafından engellenmiştir. 15 Temmuz hain darbe girişimini kahraman Türk ordusu içerisine bugünkü Hükûmetin de destekleriyle yerleşen hainler yapmıştır. Bu nedenle bunun bedeli kahraman ordumuza ödetilemez. Türk Silahlı Kuvvetleri, Türk milletinin ve devletin en önemli kurumu olup yıpratılmaması, siyasete alet edilmemesi gerekmektedir.

Değerli milletvekilleri, ordumuzu ilgilendiren en önemli konulardan biri şüphesiz askerî okulların kapatılmasıdır. Kamuoyunda neredeyse her kesim bu askerî okulların kapatılmasına karşı çıkmaktadır. Milletimizin hiçbir ferdi askerî okulların cezalandırılmasını, tarihî öneme sahip bu okulların kapatılmasını anlayamamıştır. Askerî okullarda bulunan FETÖ'yle ilişkili kişiler tespit edilip cezalandırılması gerekirken toptancı bir anlayışla okulların tamamen kapatılması kabul edilebilir bir durum değildir. 15 Temmuz darbe girişimini bu binalar mı yapmıştır? Neden asırlık kurumlar vebal altında bırakılarak bir gün içerisinde kapatılmıştır? Mustafa Kemalleri, Fevzi Çakmakları, Kâzım Karabekirleri ve daha nice kahramanları yetiştiren askerî liseleri, harp okullarını, harp akademilerini, astsubay hazırlama okullarını kapatmak darbeyi önlemek değil, ordumuza darbe vurmaktır. Bu okulların kapatılmasının ne kadar yanlış olduğu bu kanun teklifiyle de bir kez daha ortaya çıkmıştır. Teklifte, sürekli astsubaylıktan subaylığa, yedek astsubaylıktan astsubaylığa geçiş gibi yollarla personel eksikliği giderilmeye çalışılmaktadır. Liyakatli personel eksikliğinin tam olarak giderilmesi ancak kapatılan bu okulların açılmasıyla mümkün olacaktır.

Değerli milletvekilleri, askerî hastanelerin kapatılması da hayati bir hata olmuştur, bu hatadan bir an evvel dönülmelidir. Bilinmektedir ki askerî tıp eğitimi uygulaması normal tıp eğitimi uygulamasından farklılıklar arz etmektedir. Ülkemizin ve dünyanın pek çok yerinde kahramanca görev yapan Mehmetçiklerimizin yaralanması, acil ameliyat gereksinimi ve hayati tehlikeleri, yine olası bir savaş hâli, uzmanlık ve tıp eğitiminin yanında askerlik bilgisi ve tecrübesini de gerektirmektedir. Askerî bir doktor her türlü askerî harekât, savaş ve benzeri durumlara ve bu durumlarda çalışmaya hazırlıklıyken normal bir doktorun bu durumlara hazırlıklı olması ve bu durumda mesleki bilgisini tam olarak yansıtması mümkün değildir. Bu sebeplerden ötürü askerî tıp akademilerinin ve hastanelerinin tekrar bir an önce açılması gerekmektedir diyor, ordumuz için hayati önem taşıdığını bildiriyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

15'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

16'ncı madde üzerinde 3 adet önerge vardır. İlk okutacağım 2 önerge aynı mahiyette olup birlikte işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 16'ncı maddesinin kanun teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Hüseyin Kaçmaz	Murat Çepni	Züleyha Gülüm
Şırnak	İzmir	İstanbul
Mehmet Ruştü Tiryaki	Kemal Bülbül	Necdet İpekyüz
Batman	Antalya	Batman
Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:		
Mehmet Ali Çelebi	Haşim Teoman Sancar	Ahmet Önal
İzmir	Denizli	Kırıkkale
Bayram Yılmazkaya	Ahmet Akın	İlhami Özcan Aygun
Gaziantep	Balıkesir	Tekirdağ
	Serkan Topal	
	Hatay	

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk söz Sayın Necdet İpekyüz'ün.

Buyurun Sayın İpekyüz. (HDP sıralarından alkışlar)

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Dün, 15 Temmuzdu ve 15 Temmuz darbe girişiminin üzerinden dört yıl geçmiş oldu. O günlerde “Allah'ın bir lütfü.” tanımıyla karşılaşmıştık ve dört yılın sonunda baktığımızda gerçekten bir lütfâ dönüşmüş. Niçin? Her ne olursa olsun, toplumda bir muhalefet sesi çıktığında, toplumda bir itiraz sesi çıktığında bu FETÖ'yle bir şekilde maskelenmeye çalışılıyor ve FETÖ dışında son dönemde birçok şeye bir maske daha bulundu, pandemi. Yani birçok düzenleme yapılırken -pandemi nedeniyle- itiraz, ses çıktığında da çeşitli hamasi nutuklarla beraber insanlar FETÖ diye suçlanmakta.

Büyük bir darbe, büyük bir girişim, büyük bir organizasyon ve o günkü şartlarda tutanak tutanlar, yargılamaya yapmaya çalışanlar, karar verenler, soruşturma yürütenler; bir kısmı içeride, bir kısmı hâlâ işlerine devam etmekte fakat bu işin mağdurları hiç dikkate alınmamakta.

Bugün bir kişiden değil birkaç olaydan söz edeceğim hem de bugün gelişen olaylardan.

Osman Kavala'nın -dokuz yüz seksen sekiz gün- iki gün sonra 1.000'inci günü doluyor. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin karar almasına rağmen, İstanbul 30. Ağır Ceza Mahkemesinden tahliye kararı çıkmasına rağmen... Orada karar veren hâkimler; Başkan Galip Mehmet Perk ve üye hâkimler Ahmet Tarık Çiftçioglu ve Talip Ergen hakkında inceleme başlatıldı ve el çektirildi. Tahliyeden sonra Kavala'nın tekrar tutuklanmasına karar verildi.

Türkiye'deki yargıya bir başka örnek verirek bu süreçle ilgili, özellikle siyasette muhalefet eden, iktidara doğru hep birlikte yürümeye çalışan başta Selahattin Demirtaş, Figen Yüksekdağ, İdris Baluken,

Gültan Kışanak, Leyla Güven ve Musa Farisoğulları'yla ilgili Fetullahçı yapılanma, FETÖ'cüler karar almıştı, imza atmışlardı fakat onların aldığı kararı bu Meclis tekrar onaylamış oldu, arkadaşlarımızın vekillikleri düşürüldü. Onunla da yetinilmedi; hâlâ mahkemelerde, siyasetle uğraşan binlerce insanın FETÖ'cülerin hazırladığı dosyalarla ilgili incelemeleri sürmekte, mahkemeleri uzatılmakta. Niçin? Eğer biz darbelerin siyasi sorumlularını, gerçek nedenlerini dört yıl değil, kırk yıl da geçse çıkarmasak bu uygulamaya devam edecek, keyfiyete dönüşecek ve her seferinde de bu keyfiyette insanlar mağdur olacak.

Bakın, bugün, Konya Ilgın'a bağlı Çavuşçugöl köylüleri tarlalarının kömür ocağına dönüşmesini istemiyorlar ve Cumhurbaşkanlığından bir karar çıkartılmış, kömür ocağına dönüştürülecek, kamulaştırılıyor. Köylüler, hasat zamanı biçerdöverlerle, traktörlerle oraya gitmeye çalışıyorlar, tak diye önlerine kolluk güçleri, Jandarma çıkıyor, engel oluyorlar, siz bunu yapamazsınız.

Bir diğeri, Çorlu'da büyük bir ihmal yüzünden 24 kişi yaşamını yitirmişti ve bir katliam diye tanımlanmıştı, "Çorlu katliamı" diye tanımlanmıştı, iki yıl geçtikten sonra tekrar bir mahkeme var, bugün bilirkişi gidip orada inceleme yapacak. Bilirkişiyle beraber, taraf olan, mağdur olan, hayatını kaybedenlerin aileleri, yakınları heyetle birlikte oraya alınmıyorlar, incelemeye karşı çıkılıyor. Yani bunlarla beraber Bursa'da, Kocaeli'de, birçok yerde buna benzer uygulamalar var.

Bakın, Dersim'de Munzur, ya Munzur bir isim olarak efsane oraya itiraza tekrar baskı var. Zilan doksan yıl önce orada yaşanan katliamla anılan bölgede bugün yapılmak istenen HES'e karşı çıkılınca, itiraz edilince tekrar bir şey var. Bunu niçin söylüyorum? FETÖ bahanesiyle artık iktidar öyle bir hâle geldi ki birçok yerde ses çıkarmak isteyen, muhalefet etmek isteyen herkese susturma, baskı ve bir hafta oluşturulmaya çalışılıyor.

Benim vekili olduğum Batman'da, Gülistan Caddesi diye bir cadde var, Gülistan Caddesi en işlek caddelerden biri, en hareketli caddelerden biri. Dün orada bir esnafa kolluk güçleri baskın yapıyorlar, kolluk güçleri ile esnaf arasında gerginlik çıkıyor. O esnafın, o kalabalığın arasında paldır kültür üstüne yürüyorlar ve ambulans çağırıyorlar o kişiyi götürmek için. Ya, bir esnaf ile kolluk güçleri arasında sükunet içerisinde bir çalışma yürütülmesi gerekirken her şeye baskıyla, korkuyla, darpla yaklaşım aslında bu darbeyi, pandemiyi, her şeyi lütfâ dönüştürüp korkuyu, baskıyı yaygınlaştırmaktır. Bununla hiçbir yere varamayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NECDET İPEKYÜZ (Devamla) – Sayın Başkanım, toparlıyorum.

BAŞKAN – Uzatma vermiyorum.

NECDET İPEKYÜZ (Devamla) – Teşekkür derim. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Çok teşekkür ediyorum Sayın İpekyüz.

Aynı mahiyetteki önergeler üzerindeki ikinci söz talebi Sayın Topal'ın.

Sayın Topal, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

SERKAN TOPAL (Hatay) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; madde üzerinde konuşmama başlamadan önce, öncelikle Hatayspor'umuz şampiyon oldu, Hatayspor'umuz. Bunu açık tekrar geri koyacağım. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, şunu ifade etmek istiyorum: Öncelikle bordo, asaleti; beyaz, temizliği ve şu özellikle burada gördüğünüz barışı temsil eden defne yaprağıyla Hatayspor'un Süper Lig'e çıkması, tüm ülkemize hayırlı olsun. (CHP sıralarından alkışlar)

Sıradan bir şampiyonluk değil bu. Bu öykü; azimle çalışmanın, birlikte başarmanın, sevgiyle sarılmanın, dostlukla buluşmanın, bir kentin hep birlikte başarısının öyküsüdür Hatayspor. Esnafından çiftçisine, memurundan köylüsüne, elli üç yıllık sabırla beklenen bir özlemin, bir hayalin gerçeğe dönüşmesidir Hatayspor. Sponsor olmasına karşın kendi adının yerine “Mustafa Kemal’in şehrine ‘Atatürk’ adı yakışır.” diyerek Atatürk’ün adının stada verilmesini şart koşan bir anlayışın zirveye çıkışıdır Hatayspor, bu şampiyonluk.

Şampiyonlukta emeği geçen başta Hatayspor taraftarlarına, futbolcularımıza, yöneticilerimize, iktidar milletvekillerine, muhalefet milletvekillerine, tüm belediye başkanlarımıza ve emeği geçen tüm camiamıza, Hatay’ımıza teşekkür ediyorum. Önümüzdeki yıl Süper Lig’de Hatayspor’umuza başarılar diliyorum. Tüm sporseverleri önümüzdeki sezon Hatay Atatürk Stadı’na bekliyoruz. Hatay’ın centilmen taraftarları, Hatay’ın leziz mutfağı ve kadirşinas halkı tüm Türkiye’yi Hatay’a bekliyor. Şampiyonluk Hatay’ımıza bir kez daha hayırlı olsun.

Değerli arkadaşlar, hepinize teşekkür ediyorum; Sayın Başkanımıza, Sayın Grup Başkan Vekilimize ve herkese.

Şimdi madde üzerinde birkaç kelime söylemek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, Türkiye, farklı, bir o kadar da özel bir devlettir; ordusu devletinden önce kurulmuş bir ordunun başarısı üzerine bağımsızlığına kavuşmuş bir devlettir. Bu yüzdendir ki ordumuzla ilgili bir yasa çıkarılırken hepimizin çok dikkatli olması gerekiyor. Binlerce yıllık geleneği olan, disipliniyle dünya ordularına örnek olan bu ordunun özellikle disipliniyle ve her şeyiyle oynamak gerçekten doğru değildir, hele hele milletin “Peygamber ocağı” olarak saydığı bir orduyu itibarsızlaştırmak kimsenin haddi değildir değerli arkadaşlar.

Bakın, bu ordu, Türk milletinin ordusudur. Partizanca yaklaşımlarla bu millet ordusunu parti ordusuna dönüştürmek hevesi lütfen bir an önce kalsın. Aslında bu heves, ordumuza yapılacak en büyük kötülüktür. Ordumuz siyasi müdahale veya siyasi mücadele alanı değildir.

FETÖ’nün kimyasını bozduğu, liyakati yok ederek kahraman ordumuzu itibarsızlaştırdığı, ordumuzun şanlı üniformasını teröristlere giydirdiği bir süreci hepimiz yakın zamanda birlikte yaşadık. Bunu düzeltmek yerine, başka bir itibarsızlaştırmanın önünü açmamalıyız, hepimiz buna dur demeliyiz.

Değerli arkadaşlar, ordumuzun hiyerarşisi maalesef bozuldu, komuta bütünlüğü yok edildi. Bu düzenlemeyle Genelkurmay Başkanı aslında yetkisiz genel müdüre çevrildi.

Anlaşılan o ki bu düzenlemeyi hazırlayan arkadaşlarımız ya askerlik yapmadı ya da gerçekten askerlikten anlamıyor. Askerlik yapanlar bilirler ki disiplin yetkisinden yoksun bir komutan, silahlı elinden alınmış savaşıcı gibidir. Lütfen bu yanlıştan bir an önce vazgeçin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SERKAN TOPAL (Devamla) – Bir dakika alabilecek miyim Sayın Başkanım?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

SERKAN TOPAL (Devamla) – Teşekkür ediyorum, hepinize saygılarımı sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önerileri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 16'ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan "kaldırılmıştır" ibaresinin "çıkartılmıştır" ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ayhan Altıntaş

Aylin Cesur

Ayhan Erel

Ankara

Isparta

Aksaray

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

Orhan Çakırlar

İbrahim Halil Oral

Adana

Edirne

Ankara

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılamıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Ayhan Erel'in.

Buyurun Sayın Erel. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

AYHAN EREL (Aksaray) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, yüce Türk milleti; görüşmekte olduğumuz kanun teklifinin 16'ncı maddesi üzerine partim İYİ PARTİ adına söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Van'da keşif uçağının düşmesi sonucu 7 Emniyet mensubumuz, yine Siirt Pervari'de ise teröristlerle çıkan çatışmada 2 Özel Harekât polisimiz şehit olmuştur. Şehitlerimize Allah'tan rahmet, ailelerine ve yakınlarına başsağlığı diliyorum. Yüce Türk milletinin başı sağ olsun.

Görüşmekte olduğumuz maddeyle, Türk Silahlı Kuvvetlerinin disiplin soruşturması yürütmesiyle ilgili değişiklikler yürürlükten kaldırılmıştır. Ülkemizin göz bebeği olan Türk Silahlı Kuvvetlerinin zaferden zafere koşmasının şüphesiz ki en önemli unsurlarından bir tanesi Türk ordusunun sahip olduğu çelik gibi disiplindir. Disiplin, teşkilat, eğitim ve silah yönünden mükemmeliyet, tarihten günümüze her zaman Türk ordusunun ortak özelliği olmuştur. Görüşmekte olduğumuz maddeyle, Genelkurmay Başkanının disiplin soruşturma ve soruşturmacı görevlendirme yetkileri elinden alınmaktadır. Disiplin yetkisi elinden alınan Genelkurmay pasif hâle gelmektedir. Genelkurmay, soruşturma yetkisi elinden alındığı için kendisine karşı yapılan disiplinsizliklerde bunu kullanamayacaktır. Disiplin soruşturma ve soruşturmacı görevlendirme yetkileri Millî Savunma Bakanlığına verilmektedir. Bu durumun şanlı ve şerefli Türk ordusunun maalesef, siyasallaşmasına yol açacağına dair endişelerimiz vardır. Bu yüzden, Genelkurmay Başkanının elinden disiplin soruşturma ve soruşturmacı görevlendirme yetkilerinin alınması uygun değildir.

Sayın milletvekilleri, Türkiye'de artıma tesisi olmayan üç beş ilden bir tanesi üzülerken ifade etmeliyim ki Aksaray'dır. Aksaray Belediyesinin kanalizasyon şebekesinin sona erdiği yere Aksaray Eğitim ve Araştırma Hastanesi bin metre mesafededir. Yine, yeterli derecede artılmadan dereye bırakılan ve bu atıkların gittiği yerde Aksaray'ın Hırkatol, Yenimahalle, İsmailağa Tolu, Kazıcık Tolu ve Yeşilova yerleşim merkezleri vardır. Burada yaşayan insanlarımız, bu kokudan, bu çevre kirliliğinden dolayı bahçelerine, bağlarına çıkamaz, pencerelerini açamaz hâle gelmişlerdir. Bu kokudan dolayı, hastanede yatan hastalarımız kendi dertlerini bir tarafa bırakmışlar, yayılan pis kokudan kurtulmanın yollarını aramaktadırlar.

Yine, herkes biliyor ki Anayasa, vatandaşlara sağlıklı bir çevrede yaşama hakkı tanımaktadır. Ancak Aksaray'da, bahsettiğim bölgede yaşayan insanlarımız maalesef, bu anayasal haktan bile faydalanamamaktadır. Bütçe görüşmeleri sırasında Sayın Çevre ve Şehircilik Bakanı Aksaray arıtma tesislerinin şubat ayında ihale edileceğinin sözünü vermesine rağmen maalesef, bugüne kadar bu söz yerine getirilememiştir. Yine, İller Bankası Yönetim Kurulu Başkanının da bu konuda taahhüdü olmasına rağmen Aksaray'a bu hizmet getirilememiştir. Aksaray'ın tek suçu ve günahı her seçimde AK PARTİ'ye çok yüksek oranda oy vermesi midir diye aklımızdan geçmiyor değil. Ben, bu sözü veren başta Sayın Bakanımız olmak üzere, bütün yetkilileri göreve davet ederek bu kokunun, bu görsel kirliliğin ve o yörede yaşayan insanlarımızın sağlığını birincil derecede tehdit eden, bağına, bahçesine ve çevreye zarar veren bu durumun giderilmesini ve bir an önce arıtma tesisinin yapılmasını talep etmekteyim.

Yine yılan hikâyesine dönen ve neredeyse her hafta birkaç ölümlü kazaya sebebiyet veren Aksaray-Ortaköy yolu da on yılı aşkın bir zamandır maalesef tamamlanamamıştır. Oysa devletimiz maşallah çok güçlü, Rize ile Erzurum arasını, birbirini tünellerle bağlarken 50 kilometrelik bir yolu on senede yapamamasının nedeni olarak, az önce söylediğim gibi, Aksaraylıların acaba siyasi iradeye istediğinden fazla oy vermesinden mi kaynaklanıyor diye aklımıza sorular gelmiyor değil.

Yine bu yarım kalan yol yapımından dolayı, kamulaştırılan alanın dışındaki vatandaşlarımızın tarlalarına molozlar, atıklar dökülerek bunların tarlalarından istifade etmesine engel olunmakta ve vatandaşın geçim kaynağı olan tarım alanlarına büyük zarar verilmektedir. Bu konuyu da ilgililere duyuruyor, hepimize saygılar sunuyorum. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

16'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

17'nci madde üzerinde 3 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3002) esas nolu Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Ali Çelebi

Haşim Teoman Sancar

Ahmet Önal

İzmir

Denizli

Kırıkkale

Gökân Zeybek

Bayram Yılmazkaya

Ahmet Akın

İstanbul

Gaziantep

Balıkesir

İlhami Özcan Aygun

İbrahim Özden Kaboğlu

Tekirdağ

İstanbul

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Gökân Zeybek'in.

Buyurun Sayın Zeybek. (CHP sıralarından alkışlar)

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime, dün akşam saatlerinde meydana gelen elim kazada yaşamını yitiren Emniyet görevlilerimize ve çatışmada şehit olan askerlerimize başsağlığı dileyerek başlıyorum.

Evet, teklifin 17’nci maddesiyle ilgili Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum.

Ne getiriyor bu yasa? Yani bu yasanın özü ne? Dün, bütün gün 15 Temmuzla ilgili değerlendirmeleri Türkiye konuştu, televizyonlarda konuşuldu, basında paylaşıldı, biz de bu Parlamentoda ayrıntılı biçimiyle konuşuyoruz.

Sevgili arkadaşlar, Türkiye’de 2016 yılında meydana gelen FETÖ terör örgütünün darbe girişiminden sonra bünyesinde en fazla temizlik yapılmış olan kurum Türk Silahlı Kuvvetleri. Türk Silahlı Kuvvetlerinin personelinin neredeyse yüzde 30’dan fazlasının FETÖ terör örgütüne üyelik ya da ilişkilendirilmesi suretiyle orduyla ilişkisi kesilmiştir. Mesela bu oran, Emniyet teşkilatında yüzde 3,5’lar seviyesindedir. Millî Eğitim Bakanlığını da, Adalet Bakanlığını da incelediğimiz zaman, Türk Silahlı Kuvvetlerindeki bu büyük orandaki terör örgütü temizliğinin ilgili kurumlarda gerçekleşmediğini belirtmek istiyorum.

Şimdi, burada “Silahlı Kuvvetlerin en üst yönetim organı” diye saydığımız Genelkurmay Başkanlığı yeni yasal düzenlemeyle Millî Savunma Bakanlığının altında şekilleniyor ancak gerek 17’nci maddede gerekse 16’ncı maddede Millî Savunma Bakanlığının Genelkurmay Başkanlığının yetki ve sorumluluklarını olabildiğince daralttığını görüyoruz ve bunun, Bakanlığın idari ya da yönetim personeli tarafından, Cumhurbaşkanlığı tarafından atanmış kurullar tarafından denetlenmesini getiriyor.

Şimdi, geçtiğimiz günlerde biz Türk Silahlı Kuvvetlerinin en önemli birliği olan Kara Kuvvetleri Komutanlığının iki binden fazla yıl önce kuruluşunu kutladık -iki bin iki yüz yirmi yedi yanılmıyorsam, hata yapabilirim- ama şimdi, bu kadar köklü, Türk milletinin genlerine bu kadar işlemiş olan bir kurumun işleyişiyle ilgili getirilen düzenlemede önemli yanlışlar var. Bunlardan bir tanesi, Cumhurbaşkanlığı ya da Cumhurbaşkanlığı sistemi içinde oluşturulan başkanlıklara siz generallerin ordudan uzaklaştırılmasıyla ilgili yetki veriyorsunuz.

Değerli arkadaşlar, Adaleti siyasallaştırdınız, Millî Eğitimi siyasallaştırdınız, bütün kurumları siyasallaştırdınız. Şimdi, Sayın Genel Başkanımız Kemal Kılıçdaroğlu’nun ısrarla ve inatla söylediği bir söz vardır: “Camiye, adliyeye ve orduya siyaseti sokmayacaksınız.” Bizim endişemiz, bu maddeyle birlikte sizin tam da ordunun içine siyaseti, yani AK PARTİ siyasetini, yani parti devleti anlayışını sokuyor olmanızdır. (CHP sıralarından alkışlar)

Burada bir yanıştan mutlaka vazgeçilmesi gerekiyor.

Değerli arkadaşlar; günümüzde Türk Silahlı Kuvvetlerinin Kuzey Irak’ta, Suriye’de, Akdeniz coğrafyasında yapmış olduğu sınır ötesi operasyonlar gösterdi ki:

1) FETÖ terör örgütünü gerekçe göstererek askerî okullara, yani 13-14 yaşında Anadolu’nun muhtelif köylerinden gelerek Türk Silahlı Kuvvetlerinin eğitim kurumu olan askerî liselere girişin engellenmiş olması Silahlı Kuvvetlerin yönetim anlayışı açısından ciddi yanlışlar doğurmuştur.

2) Türk Silahlı Kuvvetlerinin askerî hastanelerinin Sağlık Bakanlığındaki sıradan hastanelerin içine, il hastanelerinin içine dâhil edilmesiyle Silahlı Kuvvetlerin sağlık hizmetlerinde, özellikle de belli çatışmalarda yaralanan askerlerimiz ya da bombayla, mayına basarak yaralanan askerlerimizin tedavileri konusunda şu duyguyu yerleştirdiniz değerli arkadaşlar: Eskiden Türk Silahlı Kuvvetleri

mensupları bir askerî hastaneye gittiğinde, hangi koşulda girerse girsün şuna inanırdı aileler “Bizim çocuğumuz buradan sağ salım çıkacak.” Şimdi artık, yaralı askerlerimizin devlet hastanelerinden sağ çıkabilmesinin moral motivasyonunu ortadan kaldınız. Buradan size tavsiye ediyorum; askerî hastaneler ve askerî liselerle ilgili alınmış olan yanlış karardan hızlı bir biçimde vazgeçilmeli.

Genelkurmay Başkanlığını da gerçekten organ ve kurum olarak itibarsızlaştırma ve değersizleştirme girişimlerine son vermenizi diliyorum, teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir. Sayın Muş, buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

33.- *İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, İstanbul Milletvekili Gökân Zeybek'in görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan bir konuya dikkatinizi çekmek isterim.

Burada, GATA yerinde duruyor, orada askerlerimiz tedavilerini oluyorlar; Sağlık Bilimleri Üniversitesi bünyesinde burası faaliyetlerini sürdürüyor. Şimdi, “Devlet hastanesine gidip acaba iyileşir mi iyileşmez mi? Eksiden askerî hastaneler olunca çok iyi iyileşiyorlardı.” demek o zaman devlet hastanelerine giden vatandaşlarımızın da iyileşip iyileşmeyeceği belli değil anlamına gelir; bu, yanlış bir değerlendirmedir.

Bir diğer mesele, Millî Savunma Üniversitesi nam ve hesabına Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyaç duyacağı hekimler zaten üniversitelerde okutuluyor; geçmiş dönemde bu böyleydi. Dolayısıyla şu an MSB adına bu öğrenciler yetiştiriliyor ve sanırım birkaç sene içerisinde mezun olup görevlerine başlayacaklardır.

Şunu da çok duymaya başladık “Parti devleti” “Parti devleti”. Bunu reddediyoruz. Şuradan sokağa çıkalım, diyelim ki “Parti devleti dediğiniz zaman hangi parti aklınıza geliyor?” bakalım ne çıkacak sonuç. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) *KANUN TEKLİFLERİ (Devam)*

1.- *Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ve 56 Milletvekilinin Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3002) ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 223) (Devam)*

BAŞKAN – Evet, diğer önergeyi okutuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair kanun Teklifi'nin 17'inci maddesinin 1'inci fıkrasında yer alan “eklenmiştir” ibaresinin “ilâve edilmiştir” ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Ayhan Erel

Ayhan Altıntaş

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

Aksaray

Ankara

Adana

Orhan Çakırlar

Dursun Ataş

İbrahim Halil Oral

Edirne

Kayseri

Ankara

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI İSMET YILMAZ (Sivas) –Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Dursun Ataşın.

Buyurun Sayın Ataş.(İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

DURDUN ATAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 17'inci maddesi üzerine İYİ PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum.

Yine, ekranları başında bizleri izleyen yüce Türk milletini ve kahraman Türk ordusunu ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, sözlerime başlamadan önce, Van'da polis keşif uçağının düşmesi sonucu şehit olan 7 polisimize ve Siirt'te teröristlerce şehit edilen 2 Özel Harekât polisimize Allah'tan rahmet diliyor, ailelerine ve Türk milletine başsağlığı diliyorum.

Değerli milletvekilleri, biraz önce, Türk Silahlı Kuvvetlerinin kurumsal yapısından bahsettim. Türk Silahlı Kuvvetleri, subay, astsubay, uzman jandarma, uzman çavuş, sözleşmeli erbaş ve Mehmetçik'le birlikte Türk milletinin en önemli güç kaynağıdır ve şimdi de güç kaynağı olan personelimizden bahsetmek istiyorum.

Bu kanun teklifinin genel gerekçesinde bu personelin moral ve motivasyonunun artırılması amaçlandığı söylene de bu amaçtan çok uzak kalmıştır. Askerî personelimizin hepsinin birbirinden farklı, çözülmeyi bekleyen pek çok sorunu bulunmaktadır. Bu kapsamda, binbaşı rütbesindeki bir üstsubay yarbayla aynı görev ve makamlara atanmasına rağmen yarbaya verilen görev ve makam tazminatı aynı görev ve makamdaki binbaşıya verilmemektedir; bu durumun bir an önce düzeltilmesi gerekmektedir.

Değerli milletvekilleri, diğer yandan, düzeltilme bekleyen sözleşmeli subay ve astsubaylarımız da bu teklifte gerekli maddeyi bulamamış ve hayal kırıklığına uğramıştır. Sözleşmeli subay ve astsubaylarımızın muvazzaf personelle aynı işleri yapmasına rağmen özlük haklarında ciddi farklılıklar vardır; bu farklılıkların da bir an önce giderilmesi gerekmektedir.

Kıymetli milletvekilleri, Türk Silahlı Kuvvetlerinin belkemiği ve önemli yapı taşı olan astsubaylarımızın yıllardır çözülmeyi bekleyen sorunları mevcuttur. Astsubaylar, 2003 yılından itibaren meslek yüksekokulu yani ön lisans mezunu olarak 9'uncu derecenin 1'inci kademesinden göreve başlamaktadır ancak, diğer meslek yüksekokulu mezunları, hemen hemen bütün devlet memurları 9'uncu derecenin 2'nci kademesinden göreve başlarken astsubaylarımızın 1'inci kademedeki göreve başlaması ciddi bir eşitsizliktir. Aynı eğitime sahip kişiler arasında kanun önünde eşitlik ilkesi gereği aynı hakların verilmesi gerekirken yine Türk Silahlı Kuvvetlerinde astsubaylarımızın emekliliklerine yansiyacak şekilde makam veya görev tazminatı gibi hiçbir tazminatı da bulunmamaktadır. Türk Silahlı Kuvvetlerinin önemli yükünü çeken astsubaylarımız emekli olduktan sonra tekrar ek iş yapmak zorunda kalmaktadır. Emekli olurken 1'inci dereceden emekli olan bir astsubayımız en fazla yüzde 55'le maaşa bağlanmaktadır. Bu konulara ilişkin 63'üncü ve 74'üncü Hükümetlerce ve Sayın Cumhurbaşkanı tarafından verilen onlarca söze rağmen herhangi bir düzenleme yapılmamış olması astsubaylarımız arasında derin bir hayal kırıklığı yaratmıştır.

Değerli milletvekilleri, bu kanun teklifinde uzman çavuşlarımız da aradığını bulamamıştır. Sayıları 100 bini aşan uzman çavuşların yıllardır birikmiş pek çok sorunu vardır, bu kürsüden de defalarca dile getirilmiştir. Bu sorunlar hakkında uzman çavuşlara söz verilmiş olmasına rağmen bu kanun teklifinde kadro, 3600 ek gösterge beklentileri karşılanamamıştır.

Uzman çavuşlarımızın önemli sorunlarından biri de emeklilikleriyle ilgili konulardır. Yirmi-yirmi beş yıl görev yapan uzman çavuşumuz sivil memurluğa geçiyor veya açıkta kalıyor. Uzman çavuşlarımızın bu sorunlarına yer vermeyen bu kanun teklifi, bahsedildiği üzere eksikliklerle doludur. Bu noktada 6000 sayılı Kanun mağdurları olan uzman çavuşlarımız hakkında da düzenleme yapılmamış olması üzücüdür.

Değerli milletvekilleri, artık, gıptayla bakılan Türk ordusu içerisinde mevsimlik işçi gibi görülen uzman çavuşların sorunlarının bir an önce çözülmesi gerekir.

Kısacası; AKP, yine sözünü tutmamış, Türk Silahlı Kuvvetlerinin ülkemizin ve dünyanın dört bir tarafında kahramanca görev yapan personeline hak ettikleri düzenlemeleri yapamamıştır. Bu açıklamalarımızdan da anlaşılacağı üzere, kanun teklifi genel manada olumlu olmakla beraber düzenlediği kanunlardan çok düzenlemediği, düzenleme getirmediği kanunlarla öne çıkmıştır.

Düzenleme yapmadığı kanunları da en kısa sürede getireceğinize inanıyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir. Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesinde geçen “yer alan” ibarelerinin “bulunan” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mahmut Celadet Gaydalı

Zeynel Özen

Kemal Bülbül

Bitlis

İstanbul

Antalya

Mehmet Ruştü Tiryaki

Ömer Faruk Gergerlioğlu

ŞevİN Coşkun

Batman

Kocaeli

Muş

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Kemal Bülbül'ün.

Buyurun Sayın Bülbül. (HDP sıralarından alkışlar)

KEMAL BÜLBÜL (Antalya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Genel Kurulu ve Komisyonu saygıyla selamlıyorum.

Tabii, müesses nizam, devlet olmanın gereği ordu da gerekli bir kurum. Şu andaki müesses nizam içerisinde var olan bir kurum, olması gereken bir kurum lakin varlığı, işleyişi, görevleri, sorumlulukları, temsiliyeti, halkla ilişkisi, dış güçlere vesaireye karşı ne yapacağı konusunda çok karmaşık, güvenlikçi ve bu güvenlikçilikten kaynaklı giderek bir güç zehirlenmesine giren ve ne yaptığını, ne yapacağını bilmeyip eli ayağı birbirine dolaşan bir durum söz konusu.

Bakınız -Türkiye kamuoyundan, kadınlardan beni bağışlamaları dileğiyle bu örneği vermek zorundayım- ne olmuş dün Dersim'de? Bu, internete kendileri tarafından konulmuş bir şey. Polisler

ve cami hocaları kendi aralarında konuşuyorlar “Türkiye’nin en çirkin kadınları nerede?” Soruya şöyle cevap veriyor: “Nazimiye ve Muş’ta.” Şimdi, bu internette tespit edilmiş; Tunceli Valisi açıklama yapmış, bunların açığa alındığını söylemiş. Dün, Şırnak’ta ortaya çıkan affedersiniz rezaletin herkes farkında. Peki soruyorum: Neden bu nefret suçları her dakika, her an bir yerden çıkıyor? Bir devlet görevlisi, cami hocası, bir güvenlik görevlisi nasıl böyle bir terminoloji kullanır? Utanma, sıkılma, hukuk, adalet, yasa hepsi darmadağın; hepsi bir yerde ve bunlar güya güvenlik getirecek; güya iman getirecek ve güya buna istinaden huzurlu bir yaşam söz konusu olacak. Bununla ne güvenlik gelir ne iman gelir; bununla olsa olsa ürperti, korku ve nefret suçları gelir.

Bakınız, uçak düştü. Niye uçak düşüyor arkadaşlar? Asker yaşamını yitirdi. Niye asker? Biz burada niye duruyoruz? Niye askerlerin, gençlerin yaşamını yitirmemesi için bir çözüm aramıyoruz? Niye?

Sayın İsmet Yılmaz, Bakanlık yaptınız, şu anda da Komisyon Başkanısınız; size sataşayım, ne yapayım! Niye bu ölümleri, bu kanı, bu gözyaşını durduramıyoruz? Niye anaların ağlamasını durduramıyoruz? Bunun için yapay, meşru, gayrimeşru birbirini suçlamalar... Bununla aşamayız arkadaşlar, bununla aşamayız.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Ya, PKK’ya söyle!

KEMAL BÜLBÜL (Devamla) – O da sizin sorunuz. Siz, Diyarbakır’da DTK toplantısına katılırken bunları söylemiyordunuz.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Söyledim, o zaman da söyledim; o zaman da “PKK silah bıraksın.” dedim.

KEMAL BÜLBÜL (Devamla) – Şu anda da görevin bunu çözmek, hiç laf atma.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Laf atmak değil.

BAŞKAN – Sayın Yayman, lütfen.

KEMAL BÜLBÜL (Devamla) – Hepimizin görevi bunu çözmek, ayırt etmiyorum; sen, ben, biz, öteki, İYİ PARTİ, MHP, HDP, CHP, AKP, hepimiz. Biz buna bir çözüm bulmak zorundayız. Tarihe ve insanlığa karşı sorumluyuz, adalete ve hukuka karşı, yetim kalan çocuklara karşı sorumluyuz, acı yaşayan annelere karşı sorumluyuz; Diyarbakır’da partimizin önünde oturtulan annelere karşı da, “Cumartesi Anneleri”ne karşı da, kadınlara karşı sorumluyuz. Ben böylesi bir erkeklikten istifa ediyorum. Ayıptır, utanç vericidir, bu ne biçim erkekliktir? Bu ne biçim insanlıktır? Böyle bir şey olabilir mi? Her an taciz, her an tecavüz, her an suçlama, her an bir nefret dili, her an bir nefret suçu.

Buradan, sizi bir şeye mahkûm etmek için konuşmuyorum, bir hakikati ifade etmek için konuşuyorum, kimseye sen kötüsün, yapamazsın demek için değil; Sayın Muş, yapabilirsiniz, becerebilirsiniz, AKP Grubu bunu becerebilir, hep birlikte bunu becerebiliriz. Bu ülkede ölümün, kanın, gözyaşının olmadığı, acının olmadığı, inançların eşit, halkların özgür, dillerin rahatlıkla konuşulduğu, herkesin ana dilinde eğitim yaptığı ama adımızın Türkiye olduğu bir tabloyu yapabilme beceri ve basiretimiz vardır; bizde bu var, bunu konuşalım, bunu tartışalım. Kapanmasın bu yol; hakkın, adaletin, barışın, toplumsal çözümün yolu kapanmasın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KEMAL BÜLBÜL (Devamla) - Laf atmak kolaydır, karşılık vermek kolaydır, suçlamak kolaydır; mesele çözüm bulmakta, mesele silahları susturmakta, mesele kanı, gözyaşını durdurmakta, mesele anaların ağlamasını durdurmaktadır. Bunu sağlamamız gerekir. Kim buna engel oluyorsa -geçen gün söylediğim gibi- kesinlikle münafıktır.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MUSTAFA HİDAYET VAHAPOĞLU (Bursa) – Hastalıklı düşünüyorsunuz, hastalıklı düşünüyorsunuz!

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Konuşmanın son kısmına katıldım.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

17’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

18’inci madde üzerinde 3 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3002) esas no.lu Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 18’inci maddesinin tekliften çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Ali Çelebi

Haşim Teoman Sancar

Ahmet Önal

İzmir

Denizli

Kırıkkale

Bayram Yılmazkaya

Ahmet Akın

İbrahim Özden Kaboğlu

Gaziantep

Balıkesir

İstanbul

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MEHMET SAİT KİRAZOĞLU (Gaziantep) – Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın İbrahim Özden Kaboğlu’nun.

Buyurun Sayın Kaboğlu. (CHP sıralarından alkışlar)

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, Divan, değerli üyeler; 18’inci madde, esasen, Anayasa’ya aykırı olan maddelerin başında geliyor fakat genel bir değerlendirmeye konuya girecek olursam, esasen, bu görüştüğümüz konu “hiyerarşi” kavramıyla ilgili ve bu yasa önerisi aslında Anayasa’nın 137’nci maddesinde yer alan ve kamu yönetiminde hiyerarşi ilişkisini düzenleyen kavramla doğrudan ilişkili zira askerî yönetim “hiyerarşi” kavramı üzerine inşa edilen bir yönetimdir. Bu itibarla, burada öncelikle genel gerekçeye baktığımız zaman, 1 no.lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’ne göre bir yasanın çıkarılması, Anayasa’nın 137’nci maddesine, Anayasa’nın 11’inci maddesine ve Anayasa’nın 104’üncü maddesinin on yedinci fıkrasına açıkça ve kesinlikle aykırıdır; Cumhurbaşkanlığı kararnamesine göre yasa çıkarılamaz, birincisi bu.

İkincisi, bu açıdan İç Tüzük’ün 38’inci maddesine göre reddedilmesi gerekir, torba kanun şeklinde yapılan düzenleme yine Anayasa’ya aykırıdır; reddedilmeliydi.

Üçüncü ise, 18’inci madde düzenlemesi Anayasa’ya aykırıdır zira 6413 sayılı Yasa’da yapılan değişiklikle “Hizmetten men cezası, disiplin amiri tarafından verilebilecektir.” Esasen kurul tarafından verilmesi öngörülen ancak yargıya ait olan bu yetki kurul tarafından kullanılması konusunda yeterli görülmemiş olsa gerek ki kişiye veriliyor. Bu açıdan, esasen yargıya ait olan bir yetkinin kişi tarafından kullanılması yine çok yönlü olarak Anayasa’ya aykırıdır, izleyen maddelerde de bu Anayasa’ya aykırılık söz konusu. Bu konudaki şerhlerimiz esasen somut olarak ortaya konulmuştur, konulacaktır -geri çekilmezse Anayasa Mahkemesine götürülmek bakımından- ve yeniden 28’inci maddede bu konuyu tartışmaya dönüş yapacağım.

Şimdi, esasen dikkat çekmeye çalışacağım husus: Askerî yapılanmanın doğası ile demokratik devlet yönetiminin doğası arasındaki çelişki ve bunun bizde, özellikle 15 Temmuzdan sonra nasıl ters çevrildiğine dairdir.

Çoklu baro düzenlemesi üzerine konuşma yaparken şu son cümlemi telaffuz etmişim: “Amacımız, cemaatleri hukuk sınırına çekmek olmalıyken, hukuku cemaatleştirmek son derece sakıncalıdır.” İşte bu, hukuk yoluyla siyaset değil, siyaset yoluyla hukuk yapmanın bir sonucu. Askeriye hiyerarşik yapıya dayanır, askeriye uzmanlık gerektiren bir meslektir; savaş ve barış hukuku bu nedenle kendine özgü özellikleri bulunan bir hukuk dalıdır. Aslında hiyerarşi kavramı da Napolyon Fransasında, sivil hukuka askeriye den ödünç alınan bir kavramdır.

Bu itibarla, esasen askeriye sorunu hiyerarşik yapının 15 Temmuzdan sonra giderek kırılmasıdır. Bir, kuvvet komutanlarının en üst hiyerarşik komuta kademesi olan Genelkurmay Başkanlığından alınarak Millî Savunma Bakanlığına verilmesi; iki, Millî Savunma Üniversitesi Rektörlüğüne bir sivilin getirilmesi kesinlikle askerî yapıya ve askerî yapı için Anayasa’nın öngördüğü kurallara aykırıdır. Buna karşılık sivil yapı özellikle 2017 Anayasa değişikliğiyle tam tersine tek kişinin hiyerarşik amiriyeti altında düzenlenmiştir; âdeta erkler ayrılığı yerine tek kişinin çoklu erki hiyerarşisine sokulmuştur. Bu da demokratik yönetimin doğasına aykırıdır. Bu itibarla, esasen vesayet kurumlarını ayıklama adına Anayasa değişikliğiyle bütün kolektif karar mekanizmaları kaldırılırken bırakılan tek kurul Millî Güvenlik Kurulu olmuştur ama Millî Güvenlik Kurulu da siyasete nasıl malzeme yapılmaktadır onu da 28’inci maddede sizlere sunacağım.

Teşekkürler. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 18’inci maddesinin 1’inci fıkrasında yer alan “eklenmiştir” ibaresinin “ilave edilmiştir” ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ayhan Erel	Ayhan Altıntaş	Feridun Bahşi
Aksaray	Ankara	Antalya
Mehmet Metanet Çulhaoğlu	Orhan Çakırlar	İbrahim Halil Oral
Adana	Edirne	Ankara
	Fahrettin Yokuş	
	Konya	

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MEHMET SAİT KİRAZOĞLU (Gaziantep) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Feridun Bahşi’nin.

Buyurun Sayın Bahşi. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

FERİDUN BAHŞİ (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 223 sıra sayılı Yasa Teklifi’nin 18’inci maddesi üzerine söz aldım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

İki gündür şehit olan polis ve askerlerimizi ve tüm şehitlerimizi rahmetle anıyorum, ruhları şad olsun.

Değerli arkadaşlar, Türk Silahlı Kuvvetleri, ülkemizin savunma ve güvenliğinin temelidir. Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün dediği gibi “Ordumuz Türk birliğinin, Türk vatanseverliğinin, Türk kudret ve kabiliyetinin çelikleşmiş bir ifadesidir.” Ordumuza ayrılan mali kaynak, temin edilen araç gereç, silah ve mühimmat elbette önemlidir ancak daha önemli olan insan kaynağıdır. Dünyanın en güçlü silahı ölümü göze almış akıllı, sağlıklı ve moralli insandır. Askerimizin morali ve mücadele azminin yüksek olması için maddi ve manevi ihtiyaçlarının karşılanması son derece önemlidir.

Daha önce defalarca ifade ettik; her defasında birkaç kesime dönük olarak yapılan askerî personelin özlük haklarına yönelik düzenlemeler kısmi iyileşme sağlasa da adaleti sağlayamamıştır. Askerî personelin özlük haklarına dönük düzenlemelerin yamalı bohça mantığıyla yapılması sorunu içinden çıkılmaz hâle getirmiştir. Bugün subaylarımız mutsuz, astsubaylarımız umutsuzdur, uzman er ve erbaşlarımızın, uzman jandarmalarımızın, sivil memurlarımızın, muharip gazilerimizin sorunları dağ gibi yükselmiştir. Öte yandan, ordu emeklilerimizin ve muharip gazilerimizin sorunlarını çözmek insani ve vicdani bir görev olduğu kadar vefanın da bir gereğidir. Şehit ve malul, gazi çocuklarına sağlanan kamuda iş imkânları muharip gazilerimizin çocuklarına da sağlanmalıdır.

Değerli arkadaşlar, iktidarın uyguladığı dış politika, savunma ve güvenlik politikaları bugün ülkemizi tabiri caizse uçurumun kenarına getirmiştir. Özellikle Suriye ve Libya’da Türkiye’nin izlediği yanlış dış politikalar sayesinde uluslararası alanda büyük bir yalnızlık içine düşülmektedir. Bu dönemde cumhuriyetin kurucu iradesi tarafından belirlenmiş ve bizzat Atatürk tarafından yönü çizilmiş “Yurtta sulh, cihanda sulh.” şeklinde ifade edilen dış politika AK PARTİ’si tarafından terk edilmiştir. Suriye ve Libya’ya asker göndermeniz konusunda -bildiğiniz gibi- sizi destekledik, destekliyoruz ancak hatalarınızı da söylemek boynumuzun borcu. Bakın, Ayasofya konusunda gösterdiğiniz hassasiyetinizin gerekçesini “Egemenlik hakkı” olarak açıkladınız; amenna ama aynı egemenlik hakkı hassasiyetini Yunanistan tarafından işgal edilmiş 18 Türk adası hakkında göstermiyorsunuz. Elbette, ülkemizin toprağı ve varlıklarımız için kararı egemen bir devlet olarak biz vereceğiz, buna Ayasofya da dâhil ancak 18 Türk adası bilfiil Yunan tarafından işgal edildi, an itibarıyla elimizden kayıp gitti. 18 Türk adasıyla ilgili egemenlik hakkımız olduğu bir gün aklınıza gelecek mi? Gelecekse ne zaman gelecek? Bu konuda herkes neden sessiz? Ayasofya konusunda gösterdiğiniz egemenlik hakkı hassasiyetini Türk adaları hakkında neden göstermiyorsunuz? Egemenlik hakkı hassasiyetini 18 Türk adası hakkında da göstermenizi bekliyoruz. Şu anda bu adalarda 13 Yunan askerî üssü, 5 binden fazla silahlı asker, 1 üniversite, 2 lise bulunmaktadır.

Ayrıca Yunanistan, kendi adalarının 6 millik karasularına Türk adalarımızınkini de ekleyerek kendi karasularını 12 mile çıkarmıştır. Zamanın Başbakanı Binali Yıldırım, konuyla ilgili yaptığı açıklamada “Ege’deki 130 tane irili ufaklı kaya parçası, bunların kimliği bile yok, kime ait olduğu belli değil.” demişti. TBMM’de 26 Mart 2015’te yapılan oturumda ise zamanın Millî Savunma Bakanı İsmet Yılmaz, Lozan ve Paris Anlaşmaları’na göre adaların hukuken Türkiye’ye ait olduğunu ve adaların fiilî olarak Yunan işgali altında bulunduğunu söylemişti. En kısa sürede 18 Türk adasıyla ilgili bir eylem planı hazırlanmalı ve Türk adaları tekrar egemenlik hakkımızın gereği olarak geri alınmalıdır.

Bu vesileyle Gazi Meclisi ve yüce Türk milletini saygı ve sevgiyle selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir. Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 18'inci maddesinde geçen “yer alan” ibarelerinin “bulunan” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mahmut Celadet Gaydalı

Zeynel Özen

Hüseyin Kaçmaz

Bitlis

İstanbul

Şırnak

Kemal Bülbül

Mehmet Ruştı Tiryaki

Ömer Faruk Gergerlioğlu

Antalya

Batman

Kocaeli

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MEHMET SAİT KİRAZOĞLU (Gaziantep) –

Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Mehmet Ruştı Tiryaki'nin.

Buyurun Sayın Tiryaki. (HDP sıralarından alkışlar)

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün bir grup önerisi sunduk; hukuk dışı kararların gerçekleşmesinde etkisi olan hamleleri ortaya çıkaralım, hukuka aykırı yargılamaları inceleyelim, siyaset ve yargı mensuplarının dâhil olduğu hukuka aykırı kararlarda rolü bulunanları ortaya çıkaralım, bunların hepsi hukuk güvenliğine zarar veriyor, bu yüzden de Meclis araştırması açılınsı dedik; eş genel başkanımızın -tırnak içerisinde- yargılanmasından da birkaç örnek verdik, bilgiler verdik; oylarınızla reddettiniz. Hadi reddettiniz bunu anladık ama çıkıp Anayasa'nın 138'inci maddesini okudunuz ve dediniz ki: “Hâkimler bağımsızdır. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi yargı yetkisinin kullanılmasında ilgili soru soramaz, görüşme yapamaz ve herhangi bir beyanda bulunamaz.” Biz yargıyı etkileyecek girişimler yapıldığından kuşku duyuyoruz diyoruz, örnekler veriyoruz, araştırılmı diyoruz; “Anayasa 138'e göre yapılamaz.” diyorsunuz.

Şimdi, teşbihte hata olmasın ama şöyle düşünün: “Cinayet işlendi, araştırın.” diyen birisine savcı “Cinayet suçtur.” diyor ama hiçbir şey yapmıyor. “İşkence yapıldı.” diyen birisine savcı “İşkence suçtur.” diyor ama hiçbir şey yapmıyor. “Rüşvet alındı, yolsuzluk yapıldı, bunu araştırın.” diyen birisine savcı “Rüşvet, yolsuzluk da suçtur.” diyor ama hiçbir şey yapmıyor. Yaptığınız tam olarak bu. Hukuk metnini hatırlatarak yapılan hukuksuzlukların üstünü örtemezsiniz.

Bakın, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 20 Kasım 2018 tarihinde Eş Genel Başkanımız Sayın Selahattin Demirtaş hakkındaki tutukluluk kararının Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne aykırı olduğunu söyledi. İlk kez 18'inci maddenin ihlali yönünde karar verdi, ilk kez; 1990'dan 2020'ye kadar otuz yıllık süre içerisinde ilk kez. Bu ne demek? “Türkiye’de yargı organları siyasi kararlar veriyor.” dedi. “Siyasi çalışmalarını engellemek için Selahattin Demirtaş hakkında tutuklama kararı var.” dedi. Peki siz ne yaptınız? Yargıya, yargı kararlarına, hukuka saygılı olması gereken bir idarenin ne yapması gerekir? Bu ülkedeki mahkemenin ne yapması gerekir? Bunun gereğini yerine getirmesi gerekir. Siz ne yaptınız? “Hamlemizi yaparız, boşa çıkarırız.” dediniz. Ayrıca “Bu karar kesin değil, bir daireye başvururuz.” dediniz. Aynen sizin söylediğinizi tekrar etti mahkeme ve Selahattin Demirtaş'la ilgili tahliye kararı vermedi, tutukluluğunun devamına karar verdi.

Şimdi, bu arada, büyük dairenin, lehine karar vereceğini anlayınca bir şey daha yaptınız. Bakın, bu kasımdan önce, eylül ayında, Eylülün 18'inde İstanbul 26. Ağır Ceza Mahkemesi Sayın Demirtaş'ın bir konuşması nedeniyle dört yıl sekiz ay hapis cezası verdi propagandanadan; örneği yok Türkiye tarihinde. İki buçuk ay içerisinde, Aralık ayının 4'ünde İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi bu kararı onayladı. Neden? Büyük dairenin tahliye kararını onaylayacağını bildiğiniz için siz Sayın Demirtaş'ı hükümlü hâle getirdiniz ama bu bir şey ifade etmiyordu çünkü tutuklu kaldığı süre öbür cezadan mahsup edilince tahliye olma ihtimali vardı. Avukatlar başvurular, dediler ki: "Tutuklu kaldığı süre mahsup edilsin ve Selahattin Demirtaş serbest bırakılsın." Bu başvuruyu yaptıkları gün mahkemenin bunu kabul etmekten başka bir yolu yoktu. Bu başvuru yapıldığı gün, Ankara Cumhuriyet Başsavcısı, beş yıldır süren bir soruşturmada ve Sayın Demirtaş'ın şüpheli olmadığı bir dosyada, Sayın Demirtaş'ı 6-8 Ekim olaylarıyla ilgili ekledi, şüpheli konumuna getirdi; akşam -gece saatinde- tutuklanmasını istedi. Nöbetçi hâkim hastanede tedavi görüyordu, onu adliyeye geri getirdiler ve Sayın Demirtaş'la ilgili tutuklama kararı verildi. Oysa Sayın Demirtaş zaten 6-8 Ekim olaylarıyla ilgili yargılanıyordu ve o dosyadan Ankara Ağır Ceza Mahkemesi tahliye kararı vermişti.

Daha dramatik bir şey söyleyeyim, kayıtlara geçsin diye söylüyorum: Bunu yapan Ankara Cumhuriyet Başsavcısı, Sayın Demirtaş hakkında, beş yıl sonra, şüpheli olmadığı dosyada "Sayın Demirtaş'ı ekleyin." diyen Ankara Cumhuriyet Başsavcısı bir gün önce sarayda Sayın Cumhurbaşkanını ziyaret etmişti. Ne tesadüf değil mi?

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

18'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

19'uncu madde üzerinde 3 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3002) esas no.lu Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 19'uncu maddesinin tekliften çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Ali Çelebi

Haşim Teoman Sancar

Ahmet Önal

İzmir

Denizli

Kırıkkale

Bayram Yılmazkaya

Ahmet Akın

İlhami Özcan Aygun

Gaziantep

Balıkesir

Tekirdağ

Fikret Şahin

Balıkesir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MEHMET SAİT KİRAZOĞLU (Gaziantep) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Fikret Şahin'in.

Buyurun Sayın Şahin. (CHP sıralarından alkışlar)

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Konuşmama başlamadan önce bugünkü şehitlerimize Allah'tan rahmet, yaralı askerlerimize acil şifalar diliyorum.

Evet, Türk Silahlı Kuvvetlerimizin disipliniyle ilgili yasayı konuşuyoruz. Geçtiğimiz günlerde ordumuzun kuruluşunun 2.229'uncu yıl dönümünü kutladık. Hepimiz için bu vatanda yaşamamızın en büyük teminatı olan ordumuz elbette hepimizin göz bebeği. Mevcut iktidar döneminde, on sekiz yıllık bu yönetim döneminde en fazla yıpratılan ve erozyona uğrayan kurum da maalesef Silahlı Kuvvetleri. Bu konuda sizlere birkaç örnek vermek istiyorum.

Bakınız, tarih 4 Temmuz 2003, yer Kuzey Irak Süleymaniye; evet, hepimizin çok üzüntüyle şahit olduğu, askerimizin çuvala ilgili bir işleme maruz kalması... Bu dönemde "Mukabele ve müdahale etmeyin, silah kullanmayın." diye emir veriyorsunuz. Bu dönemdeki komutan daha sonra "Silah kullanma yetkimiz olsaydı o çuvaları ABD askerlerine yedirmesini bildirdik." diye böyle bir cevap veriyor.

Diğer bir örnek: 8 Nisan 2014, yer Diyarbakır 2. Hava Kuvvetleri Komutanlığı; bakın, burada bir terörist Türk Bayrağı'nı hava üssünden indiriyor. Buna müdahaleye izin vermediniz, kendi vatan topraklarımızda bayrağımızın indirilmesine müsaade ettiniz; bakın, diğer bir örnek bu.

Ama sizden önceki iktidar döneminde bakın neler oldu: 14 Ağustos 1996, yer Kuzey Kıbrıs Mağusa Sınır Kapısı. Evet, bir Rum orada, sınırımızdaki Türk Bayrağı'nı indirmeye çalışırken işte o zaman gereken irade askerimizin arkasında ve o bayrak inmeden o Rum'u yere indirdiler. İşte, Diyarbakır'da bunu yapmanız gerekirdi; bunu yapmadınız, ordumuzun arkasından çekildiniz.

Yine başka bir örnek vermek istiyorum size: Evet, 22 Şubat 2015, Süleyman Şah Türbesi; Türkiye'nin sınırları dışındaki tek toprağımız olan yer. Ne oldu burada? Bir terör örgütü -İŞİD- geliyor diye, yüzlerce yıl yerinde duran Süleyman Şah Türbesi'ni aldınız, taşıdınız. Belki dünyada tektir bu yaptığınız işlem.

Yine, geçmişteki bir örneği göstermek istiyorum: Bakın, burası da 25 Aralık 1995 ile 30 Ocak 1996 tarihlerindeki Kardak krizindeki durumumuz. Bakın, o zamanki siyasi irade ordunun arkasında durduğu zaman, Kardak'taki Yunan Bayrağı indirilip işte bu şekilde Türk Bayrağı çekilebiliyor. Yani kimse Kardak'ı terk edip gitmedi, sizin gibi Süleyman Şah Türbesi'ni alıp da taşımadı. (CHP sıralarından alkışlar)

Bakınız, yine burası da son zamanlarda devamlı gündemde olan meşhur Eşek Adası ve bu Eşek Adası Türkiye topraklarına 9 deniz mili mesafede, Yunanistan'a da 169 deniz mili mesafede. Bu kişi de Yunanistan Cumhurbaşkanı, bakın, ilk yurt dışı ziyaretini Eşek Adası'na yapıyor ve bazı basın organları ne diyor biliyor musunuz? "Yunanistan Cumhurbaşkanı Aydın ilini ziyarete geliyor." diyor. 2004 yılından bu yana yani mevcut iktidarınızdan bu yana buradaki Ege adaları işgal altında. Ne yapıyorsunuz buna? Bir şey yaptınız mı? Hayır. İşte, ordumuzun arkasında durmak böyle bir şeydir. Sizden beklediğimiz, ordumuzun arkasında durmanızdır.

Yine, bakınız, meşhur Millî Güvenlik Kurulu kararı; evet, yine o FETÖ'ye dönüp dolaşıp geliyoruz. 25 Ağustos 2004 tarihinde burada uyarıyoruz, diyoruz ki: "Efendim, bu FETÖ'yle mücadele edin." Ne yaptınız peki? Bir şey yaptınız mı? Vallahi, bir şey yapmadınız desek yalan olur, yaptınız, gerçekten yaptınız; FETÖ'yü sonuna kadar desteklediniz, devlet içinde çöreklenmesini sağladınız. Bunu ben demiyorum. Bakın, burada kendi arkadaşınız söylüyor, içinizden bakanlık yapan arkadaşınız diyor.

Diyor ki : “Millî Güvenlik Kurulu kararıyla ilgili hiçbir şey yapmadık.” İtiraf ediyorsunuz bunu. O zaman “Ergenekon terör örgütü” diye bir örgüt yarattınız. Efendim, FETÖ’ye biz o zaman “F tipi yapılanma” derken sizler “hizmet hareketi” diyordunuz, “hoca efendi” deyip Türkiye’ye çağırıyordunuz. Meşhur bir savcısı vardı; evet, altına zırhlı arabalar verdiniz. Derken, dün 4’üncü yıl dönümünü andığımız 15 Temmuz hain darbesini işte bu tutumunuz sebebiyle hep birlikte yaşadık maalesef. Ne oldu? 251 şehit verdik, 2.194 de gazimiz var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Şahin.

FKRET ŞAHİN (Devamla) – Peki, teşekkür ederim Sayın Başkan. (CHP sıralarından alkışlar)

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, bu iddialara yönelik açıklamalarımız mevcuttur.

Tekrar sayın hatiple polemige girme ihtiyacı görmüyoruz. Tutanaklarda var bu görüşlerimiz.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Milleti Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 19'uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “değiştirilmiştir” ibaresinin “yeniden düzenlenmiştir” ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ayhan Erel

Ayhan Altıntaş

Orhan Çakırlar

Aksaray

Ankara

Edirne

Aylin Cesur

İbrahim Halil Oral

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

Isparta

Ankara

Adana

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MEHMET SAİT KİRAZOĞLU (Gaziantep) –

Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Ayhan Altıntaş'ın.

Buyurun Sayın Altıntaş. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 19'uncu maddesi üzerinde İYİ PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bizim gibi zorlu bir coğrafyada her an terör tehdidi altında yaşayan bir devlet için ordusunun güvenliği ciddi manada önemlidir. Savunma sanayisinde yapılan atılımlar da gereklidir fakat ordu yalnızca son teknoloji silahlarla desteklenemez. Ordunun moral değerleri, çatışma olsun olmasın, yüksek tutulmalıdır. Askerlik gibi zor ve tehlikeli bir görevde de talihsiz bir olayda duruma anında müdahale edebilecek tecrübeli ve buna göre eğitim almış doktorlara ihtiyaç vardır. Komisyon toplantısı sırasında, Millî Savunma Bakan Yardımcısı Sayın Şuay Alpay'ın kritik olduğunu belirttiği bir mevzu vardı, bunun gözden kaçmaması gerekir. Sayın Alpay, askerî tabip kadrosunun 2.023 olduğunu fakat mevcutta 347 tabip olduğunu yani yüzde 17'sinin karşılandığını belirtmiştir. Bu kanun teklifi çalışmasında da bu duruma tedbir alınmaya, askerî tabipliği, savaş cerrahlığını özendirilmeye, doktorları bu yöne çekmek için düzenlemeler yapılmaya çalışılmaktadır.

Değerli arkadaşlar, savaş cerrahî veya askerî tabipler hususunda eksikliğimiz varsa bunu karşılamamanın en makul yolu tekrar askerî hastaneleri ve akademileri açmaktır. Zira, askerî tabipler diğer doktorlardan farklı olarak aynı zamanda askerdir. Askerî tıp akademilerinde askerî tabiplere yalnızca tıp eğitimi verilmemektedir, bunun yanında aldıkları askerî eğitimler de vardır; bu sayede askerî tabipler terörle mücadelede ve cephede de ordunun bir mensubu olarak görev yapmaktadır, bu da askerler ve askerî tabiplerin bir arada olmasına ve aralarında bir silah arkadaşlığı hukuku olmasına katkı sağlamaktadır. Bu silah arkadaşlığı askerin doktora güvenini artıran önemli bir duygudur. Asker bilir ki silah arkadaşı onu yarı yolda bırakmaz, hâliyle bu silah arkadaşlığı askerî çatışmalarda, cephede büyük moral vermektedir.

Ayrıca, savaş cerrahisi, askerî tabiplik özel bir konudur. Askerî bölgelerde görev yapabilmek kolay değildir. Olağanüstü bir durumda bölgeye sivil askerleri götürürseniz askerî düzene ayak uydurabilmeleri de zordur; bu yüzden, buralarda görev yapacak olan sağlık personelinin asker gibi eğitilmesi gereklidir. Bu psikolojiye göre eğitilmeyen bir doktorun savaşta veya çatışmada ne kadar zorlanacağını düşünebiliyor musunuz? Psikolojileri ne hâle gelecektir? Askerî doktorlar ve askerî sağlık personeli, gerektiğinde sırtına çantasını almış ve askerlerle birlikte nereye görevlendirilirlerse gitmişlerdir, fedakârlıkları ortadadır. Askerî doktorların eğitimleri bazı hususlarda sivil doktorlardan da farklıdır. Askerî doktorların aldıkları eğitim çatışma yaralanmalarına daha uygundur. Askerî hastaneler orduya bir öz güven de vermektedir. Allah korusun ama çatışma, savaş gibi durumlarda askerî doktorların önemi fark edilecektir. Bunun için önceden bir önlem alınmalı ve eskisi gibi askerî tıp akademileri, askerî hastaneler tekrar açılmalıdır, askerî doktorlar yetiştirilmelidir; bu durum ordumuz için elzemdir.

Kaldı ki ordu mensuplarının belirttiği bir durum daha var. Sivil hastanelere kaldırılan askerlerin güvenliğini sağlamak için çok sayıda asker nöbet tutuyor, bu nöbet organizasyonu acil tedavilerde gecikmeye sebep oluyor. Bunun yerine, belirli bölgelere askerî hastaneler yapılırsa daha makul olmaz mı? Devletimiz, gerektiğinde kendisi için canlarını dahi feda eden Türk askerini en güvenilir ve en hızlı şekilde tedavi etmek zorundadır. Bu hastaneler 15 Temmuz sonrasında FETÖ yapılanması gerekçesiyle kapatılmış olabilir ama aradan dört sene geçti, FETÖ'cüler hastanelere sızdıysa bunun suçlusu hastaneler değildir.

Değerli arkadaşlar, ülkemizin coğrafi konumu ve hissettiğimiz tehditler göz önünde bulundurulduğunda, gönül ister ki hiç gerek olmasın ama tedbir almak zorundayız. Biz coğrafi olarak bu kadar zor koşuldakken, etrafımızda sağı solu belli olmayan bu kadar diktatör varken kendimizi İsviçre gibi düşünüp davranamayız.

Arkadaşlar, hem askerî okulları hem de askerî hastaneleri açın diye burada çokça söylüyoruz fakat sözlerimiz dinlenilmiyor. O zaman, siz bilirsiniz, bunların ikisini de açmayın; inşallah, bunları açmak bizim iktidarımıza nasip olacaktır diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza...

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, bir yoklama talebimiz var efendim.

BAŞKAN – Önergenin oylamasından önce bir yoklama talebi vardır.

Yoklama talebinde bulunan arkadaşlarımızın isimlerini tespit edeceğim: Sayın Altay, Sayın Çelebi, Sayın Aydın, Sayın Bülbül, Sayın Özkan, Sayın Şahin, Sayın Aygun, Sayın Polat, Sayın Tıgılı, Sayın Tanal, Sayın Bulut, Sayın Ünsal, Sayın Ünver, Sayın Bayraktutan, Sayın Özdemir, Sayın Kaboğlu, Sayın Barut, Sayın İlhan, Sayın Ceylan, Sayın Ünlü.

2 kişi eksik çıktı.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Başkanım, sayarsak tam 20 kişiyiz. İçeride 20 kişi var.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – 20 kişi var.

BAŞKAN - Şu an 18 kişisiniz Sayın Başkan.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – 20 kişi var Sayın Başkan.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – 20 kişi var orada Başkan.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, yeni geliyorlar.

Sayın Başkan, yoklama 20 kişinin aynı anda ayağa kalkması suretiyle yapılır. 18 kişi var, yeni geliyorlar.

BAŞKAN – Arkadaşlar, biraz sakin olun.

Bir daha sayalım, bir dakika...

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Aynı anda 20 kişi kalkacak, 18 kişi var.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Var ya, vardı 20 kişi diyorum, var.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Başkanım, muhalefet yeter sayısı yok!

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Neyse, maksat hasıl olmuştur. Oturun yerinize. Geldi arkadaşlarımız. Bence bir daha sayımlar.

Sayın Başkan, bir daha isim olarak sayın lütfen.

BAŞKAN – Sayın Polat, hangisi?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Polat Şaroğlu.

BAŞKAN – Polat Bey...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Tamam, yoklama talebini geri çekiyoruz Başkanım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, değerli milletvekilleri; bakın, maskelerden tanıyamıyoruz. Lütfen, yüksek sesle...

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum...

(Uğultular)

BAŞKAN – Arkadaşlar, biraz yavaş, lütfen sessiz olalım. Rica ediyorum, yerlerimize oturalım ve Genel Kuruldan ayrılmayalım arkadaşlar, her beş dakikada bir oylama var. Lütfen...

Buyurun.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 19'uncu maddesinde geçen "yer alan" ibaresinin "bulunan" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mahmut Celadet Gaydalı

Zeynel Özen

Muazzez Orhan Işık

Bitlis

İstanbul

Van

Mehmet Ruştü Tiryaki

Kemal Bülbül

Filiz Kerestecioğlu Demir

Batman

Antalya

Ankara

Ömer Faruk Gergerlioğlu

Kocaeli

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MEHMET SAİT KİRAZOĞLU (Gaziantep) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Filiz Kerestecioğlu’nun.

Buyurun Sayın Kerestecioğlu. (HDP sıralarından alkışlar)

(Uğultular)

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sayın Başkan, sessizliği sağlayabilir miyiz?

BAŞKAN – Arkadaşlar, biraz sessiz lütfen. Rica ediyorum sayın milletvekilleri, yerlerimize oturalım

Buyurun.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüzlerce yıllık Roma hukukunun “res communis” yani üzerinde özel mülkiyet kurulamaz saydığı doğal müştereklerden kıyılar ve doğal alanlar bugün bir sermaye grubu ve iktidar için yalnızca rant anlamına geliyor. Türkiye’de nereye baksak ranta açılan bir ormanlık alan, bir sit alanı, bir kıyı görüyoruz.

Turizmin ve kentleşmenin yoğun olduğu pek çok ilçemiz gibi Bodrum da çok büyük bir talanla karşı karşıya. Belki hepiniz biliyorsunuz, seviyorsunuz ama nasıl seviyorsunuz, gerçekten bilmiyorum. Ben 70’li yıllarda Bodrum’da büyüdüm, “Halikarnas Balıkçısı”nın torunlarıyla büyüdüm. “Halikarnas Balıkçısı”nın bize sevdirdiği küçük, yeşil, doğayla bütünleşmiş bir yerdin Bodrum. Tek tek dikti o ağaçları Cevat Şakir ve bizler de onun yolundan giderek onlarca ağaç diktik Bodrum’da.

Bodrum girişinde bir tabela vardır, der ki orada Halikarnas Balıkçısı: “Yokuş başına geldiğinde Bodrum’u göreceksin, sanma ki sen geldiğin gibi gideceksin. Senden öncekiler de böyleydiler, akıllarını hep Bodrum’da bırakıp gittiler.” Evet, biz aklımızı orada bırakır giderdik ama şimdi maalesef yüreğimiz yanıyor.

Bugün, çevreciler, ekolojistler, Bodrum’daki yıkımı haber yapmak isteyen gazeteciler soruşturmalarla, cezalarla, tehditlerle, hatta canlarına kastedilerek yıldırılmaya çalışılıyor. Mimarlar odalarıyla görüştüğümüzde, eskiden açtıkları ve kabul edilen pek çok davaya benzer davaların artık Danıştaydan döndüğünü ifade ediyorlar. Hâlen inatla meslek odaları, yurttaşlar mücadelelerine devam ediyor fakat bir bakıyorsunuz, bir ormanlık alanda yahut sit alanında 5 katlı dev oteller inşa edilmiş; doğa, geri dönülmez biçimde tahrip edilmiş, dava kazanılsa bile binalar tamamlanmış, yalnızca iskânı kalmış. Yani olan olmuş, ne orayı yıkmak mümkün ne de Leleg Uygarlığı gibi binlerce yıllık uygurlukların kalıntılarında, tarım teraslarından, ekolojik dengeden geriye bir şey kalmış.

O kadar çok örnek var ki; Bodrum girişindeki Güvercinlik’te, 2007 yılında yanarak küle dönen 150 hektar ormanlık alanla ilgili olarak, dönemin Muğla Orman Bölge Müdürü ve şimdilerde AK PARTİ Antalya Milletvekili olan İbrahim Aydın, alanın kesinlikle imara açılmayacağını, yanan yerlerin tekrar yeşillendirileceğini söylemişti. Ancak bugün, ormanlık alanda 4 dev ultra lüks otel var; Bodrum’un hemen girişinde, sağınızda görüyorsunuz.

En önemli konulardan biri ise çevre yolu konusu. Arkadaşlar, açıkça söylüyorum: Bu yolun yapılması demek Bodrum’un yok olması demektir. Üstelik, böyle bir yol yapılacağından, birinci derecede muhatap olan belediyelerin bile haberi olmamış, katıldıkları Koruma Kurulu toplantısında öğreniyorlar. Bodrum’un kalan son ormanlık alanlarından olan bu bölge Leleg Dönemi’nden

kalma arkeolojik bir alan aslında. Yerel unsurlar bir bir devreden çıkarılarak her şey ya Bakanlığa ya Cumhurbaşkanlığına bağlanmış durumda ve sürekli yeni yerler, turizm alanları ilan edilerek belediyelerin yetki alanları gittikçe küçültülüyor, Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlanıyor. Mesela, en son, Torba'dan Güvercinlik'e kadar olan ve orman vasfı da taşıyan bir alan turizm alanı ilan edildi yani burada yeni yapılaşmalar planlanıyor fakat kimi kime şikâyet ediyoruz!

Yine, Bodrum'da Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy'a ait olan Torba Voyage Oteli'nin önünden geçen sahil yolu halkın kullanımına kapatıldı. Burada -aslında o da bir utançtır- yıllar önce, halkın mücadelesiyle otelin içerisinden -çünkü sahiller halkındır ve asla kapatılamaz- bir halk yolu açılmıştı, "halk yolu" yazıyordu üstünde. Halkın olan sahillere âdeta lütfedip bir yol açmışlardı. Şimdi, bu yolu dahi kapatıp, içine, oranın dokusuna asla uymayan camekânlı binalar inşa etmiş ve buradan geçilmesi engelleniyor. Bizzat gittim, sordum, diyorlar ki: "Kumdan yürüyün." Böyle bir şey olmaz. Bu da yetmiyor, yine Kültür ve Turizm Bakanı, Antalya'nın Kemer ilçesi Kiriş koyundaki beyaz plajıyla ünlü Maxx Royal Kemer Resort Oteli'ne kumun Salda Gölü'nden getirilmediğini kanıtlamak için kuvars kökenli mermer tozu olduğunu beyan etti. Kanserojen, kıyılardaki tüm canlı varlıkları...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Devamla) – Sayın Başkan, bir dahaki konuşmamı dört dakika yaparım.

BAŞKAN – Yok, Sayın Kerestecioğlu, söyleyeceklerinizi bir dahaki konuşmaya saklayalım.

Teşekkür ediyorum.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Devamla) – Peki, o zaman...

BAŞKAN – Önerge öncesi bir yoklama...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Böyle yaparsanız her maddede isteriz, sizin için iyi olmaz. Akıllı olun!

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Muhalefet yeter sayısı yok!

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Devamla) – Hayır yani sonuçta tutanağa geçsin diye en azından sözümüzü tamamlıyoruz.

BAŞKAN – Siz devam edin, buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Biz ayakta bekleriz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Devamla) – Evet, yani yerli ve milliliğiniz var ya, maalesef, böyle yerli, millilik olmaz. Bodrum'un ne çökertmesini ne yerli türkülerini ne de topraklarını bıraktınız.

Saygılar sunuyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Başkan, bu ne özellik? Ne özelliği var bu konuşmacının? Niye süre veriyorsunuz?

Sayın Başkanım, olur mu böyle bir şey! Kimseye söz hakkı vermediniz.

BAŞKAN – Süre vermiyorum, kayıtlara geçirdi, Sayın Türkkan.

AYLİN CESUR (Isparta) – Bir daha ben de süre istiyorum. Selamlamaya bile izin vermediniz.

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, yoklama istiyoruz.

BAŞKAN – Yoklama talebinde bulunan arkadaşlarımızın isimlerini tespit edeceğim: Sayın Altay, Sayın Çelebi, Sayın Aydın, Sayın Bülbül, Sayın Şahin, Sayın Özkan, Sayın Aygun, Sayın Polat, Sayın Tıǧlı, Sayın Bulut, Sayın Tanal, Sayın Ünsal, Sayın Sümer, Sayın İlhan, Sayın Gaytancıoğlu, Sayın Yavuzıılmaz, Sayın Ünver, Sayın Bayraktutan, Sayın Özdemir, Sayın Barut.

Değerli milletvekilleri, yoklama için üç dakika süre veriyorum.

Yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.01

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 18.17****BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ****KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Enez KAPLAN (Tekirdağ)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 114’üncü Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN – 223 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 19’uncu maddesi üzerinde Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu ve arkadaşlarının verdiği önergenin oylamasından önce istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi, yoklama işlemi tekrarlayacağım.

Yoklama için iki dakika süre veriyorum, yoklama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

223 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ve 56 Milletvekilinin Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3002) ve Milli Savunma Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 223) (Devam)

BAŞKAN - Komisyon? Yerde.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

19’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

20’nci madde üzerinde 4 adet önerge vardır.

Önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3002) esas no.lu Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 20’nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Ali Çelebi

Haşim Teoman Sancar

Ahmet Önal

İzmir

Denizli

Kırıkkale

Bayram Yılmazkaya

Ahmet Akın

İlhami Özcan Aygun

Gaziantep

Balıkesir

Tekirdağ

Mahir Polat

İzmir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Mahir Polat'ın.

Buyurun Sayın Polat. (CHP sıralarından alkışlar)

MAHİR POLAT (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan kanun teklifinin 20'nci maddesi üzerine söz almış bulunmaktayım, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Maddeye geçmeden önce, bugün 9 şehidimiz var, ruhları şad olsun, ulusumuzun başı sağ olsun diyorum.

Değerli milletvekilleri, dün 15 Temmuzun 4'üncü yıl dönümüydü. Demokrasimize ve cumhuriyetimize kasteden hain darbe girişimini buradan bir kez daha kınarken bu darbenin tüm geliş süreçleriyle birlikte aydınlatılmasının bir siyasal sorumluluk, bir iktidar sorumluluğu olduğunu hatırlatmak isterim. Ayakkabı boyacısının içeride olduğu bir yargı sisteminde adı bilinen ünlü zenginlerin dışarıda olması vicdanımızı yaralar.

Bir de şehitlerimiz ve gazilerimiz için halkımız tarafından toplanılan paraların akıbeti vicdanlarımızda soru işareti, bunların hak sahiplerine bir an evvel verilmesi de siyasal iktidarın sorumluluğundadır.

Yine, Artvin Yusufeli, Rize Çayeli ve İkizdere ilçelerinde sel felaketleri yaşandı, burada da maalesef can kayıplarımız var. Değerli arkadaşlar, doğal afetler insanları öldürmüyor, insan ancak kendi kendini doğal afetlere sebep olarak öldürüyor. Nasıl? Doğayı talan ederek, doğayı ranta kurban ederek, gözümüzün gördüğü her yere RES, GES, HES yaparak doğayı talan ediyoruz, betonlaştırıyoruz, ormansızlaştırıyoruz ve doğa bir gün geliyor var olduğu yeri almaya çalışıyor.

Yine, istinat duvarı öreerek dere yataklarından ucuz arsa elde etme gayreti maalesef bugün bu taşkınlara sebebiyet veriyor; bunun da sorumluluğu buna izin veren, göz yuman iktidardadır diyorum.

Üzerinde konuştuğumuz kanun teklifi elbette ki önemli fakat ülkemizin gerçekliğiyle, halkımızın gerçekleriyle kanun teklifleri, maalesef, iktidarın gündemi birbiriyle örtüşmüyor. Salgın sürecinden beri baktığımızda Bekçi Yasası, Hukuk Muhakemeleri Yasası, bu kanun teklifi ve çoklu baro kanunuyla uğraştık. Oysaki halkın beklentileri bunlar değil, salgın süreci boyunca ekonomisi örselenen halkın, yoksulların, emekçilerin, emeklilerin, esnafın, üretim yapamayan, borcunu, kirasını ödeyemeyen sanayicilerin sorunları bunlar değil, bunlar olsa olsa ülkemizde tek adamlık rejiminin kurumsallaştırılması ve kötü giden ekonomi yönetiminin zafiyetlerinin ortadan kaldırılması için gündeme getirilmiş, bugün de gündeme getirilmiş kanunlardır. Size iki tane örnek vermek isterim değerli vekiller: Bir tanesi İzmirli bir fotoğrafçı esnafına gelen mesajın bana gönderilmesi. Özetle, 3 tane kirası ödenmemiş, temmuz ayında kiralara tek seferde ödenmesi isteniyor. Kim gönderiyor? Vakıflar Genel Müdürlüğü. Son kısmında deniyor ki: “Aksi takdirde hakkınızda icra takibi başlatılacak olup yeni dönem kira sözleşmeniz yenilenmeyecektir.” Yani, devlet vatandaşını icrayla mülkünden, kiracı olduğu yerden atmakla tehdit ediyor. İkincisi -sizin arkadaşlarımızın da gittiği- Balgat'taki bir lokantacı esnafına, nasıl, bu pandemi sürecinde kiranızı ödeyebildiniz mi diye sordüğümüzde “İyi bir ev sahibim var, 2 kirayı almadı.” dedi. Yani, millet birbirine yetti, devlet millete yetmedi sevgili arkadaşlar, buradan da göreceğiniz gibi.

Salgın nedeniyle dünya devi ekonomilerde geriye gidişin olacağını biliyorduk. İşsizliğin artacağı biliniyor, herkes bunu değerlendiriyor fakat ne hikmetse bizim TÜİK, tıpkı enflasyon değerlerinde oynadığı gibi işsizlikle de oynuyor. Cumhuriyet tarihinin en büyük işsizliği varken işsizlik değerlerinin

düştüğünü söylemek doğru değil. İşsizlik bizim için yakıcı bir sorundur. Gençlerimiz işsiz, bir sürü üniversiteli genç mezun olduğu alanlar dışında istihdam ediliyor. Bakın, öğretmen polisleri görebilirsiniz, seyyar satıcı mühendislerle karşılaşmanız pek mümkündür. Bu açıdan bu yıkıcı sorunu da gündeme getirmemiz gerekmektedir.

Değerli arkadaşlar, sözleşmeli er ve erbaşların, aile yardımının yanında çocuk yardımı, asgari geçim indirimi, refakat, mehil izni, yol, harcırah gibi temel sosyal hakları da verilmeli, iyileştirme zammından faydalanmaları sağlanmalıdır.

Yine, değerli arkadaşlar, kuvvet komutanlığınca belirlenen ve kuvvet komutanlarınca onaylanan personel listelerine iktidarın yani bakanların resen müdahale etme hakkı getiriliyor bu yasada. Bu, doğru bir yasa değildir. Ordunun biraz daha siyasal otoriteye teslim edilmesi, emir komuta zincirinin biraz daha zedelenmesi anlamına geliyor diyor, hepimizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin çerçeve 20'nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 20- 6413 sayılı Kanununun 31 inci maddesinin başlığı “Disiplin cezalarının idari etkileri” şeklinde, birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “Disiplin kurulları” ibaresi “Disiplin amirleri veya disiplin kurulları” şeklinde değiştirilmiş ve fıkraya birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Ancak, seferberlik ve savaş zamanı hariç, disiplin amirleri tarafından erbaş ve erlere verilen hizmetten men cezaları nedeniyle askerlik hizmet süresine eklenecek toplam süre otuz günü geçemez.”

Mehmet Muş

Muhammed Fatih Toprak

Semra Kaplan Kıvrırcık

İstanbul

Adıyaman

Manisa

Atilla Ödünç

Bahar Ayvazoğlu

Bursa

Trabzon

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Takdire bırakıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Evet, önerge üzerinde söz talebi yok.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Gerekçe...

BAŞKAN - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle başvuru olan önlemlerle ulaşılmak istenen amaç arasında ölçüyü ifade eden orantılılık ilkesi dikkate alınarak, seferberlik ve savaş zamanı hariç olmak üzere disiplin amirleri tarafından erbaş ve erlere verilen hizmetten men cezaları nedeniyle askerlik hizmet süresine eklenecek toplam sürenin sınırlandırılmasına ilişkin hükmün kanun teklifinin çerçeve 20'nci maddesine eklenmesi amaçlanmaktadır.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 20'nci maddesinin 1'inci fıkrasında yer alan “değiştirilmiş” ibaresinin “yeniden düzenlenmiş” ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Ayhan Erel

Ayhan Altıntaş

İbrahim Halil Oral

Aksaray

Ankara

Ankara

Orhan Çakırlar

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

Edirne

Adana

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın İbrahim Halil Oral'ın.

Buyurun Sayın Oral. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 20'nci maddesi üzerine İYİ PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Türk Silahlı Kuvvetleri hakkındaki disiplin uygulamalarını düzenleyen bu maddelerde eksiklikler ve adaletsizlikler bulunmaktadır. Disiplin ceza sürelerinin ve kısa dönem, uzun dönem farklılıklarının yeniden gözden geçirilmesi doğru olacaktır. Disiplin sağlanmak istenirken disiplini bozabilecek düzenlemelerin önünü açmak da kanaatimce yanlıştır.

İlk konuşmamda Genelkurmayın doğrudan Cumhurbaşkanına bağlanması gerekliliğini, bunun bir iadeitibar olduğunu ifade etmiştim. Bu bağlamda, bu disiplin düzenlemelerinde Millî Savunma Bakanlığının orduda disiplin soruşturması yürütmesi hususu son derece sakıncalıdır. Anlaşılan o ki Genelkurmay Başkanlığını bırakıp Bakan olan Sayın Hulusi Akar, henüz Genelkurmay Başkanlığı hevesini alamamıştır; bunu kendisine Millî Savunma Bakanlığı logolu üniforma ve benzeri kıyafetler yaptırmasından da anlıyoruz kanaatindeyim. Ancak görüyoruz ki Genelkurmayın bütün işlerini tek tek Bakanlık bünyesine almayı planlamaktadır. Yarın bir gün Genelkurmay Başkanlığı ilga edilip kuvvet komutanlıkları doğrudan ve tamamen Millî Savunma Bakanlığı bünyesine alınırsa hiç şaşımayalım.

Saygıdeğer milletvekilleri, Türk Silahlı Kuvvetleriyle alakalı 2 hususu dile getirmek istiyorum: Ankara'daki askerî atölyelerde koronavirüsle mücadele için maske, siperlik üretimlerinin yapıldığını, bunların bedelsiz olarak belediyelere ve kurumlara dağıtıldığını öğrenmiş bulunmaktayım. Ayrıca Sağlık Bakanlığı tarafından verilen arızalı solunum cihazlarının da Ankara'da Türk Silahlı Kuvvetleri bünyesindeki mühendisler tarafından tamir edilerek kullanılabilir hâle getirildiği hatta bazılarının da yurt dışına yardım olarak gönderildiği bilgisini de edindim. Türk Silahlı Kuvvetlerinin milletimizin her alanında öncüsü ve birleştirici gücü olduğunu bu örneklerle bir kez daha gururla görmüş olduk. Savaşta ve barışta milletimize hizmet eden Türk Silahlı Kuvvetlerine ve özellikle, verdiğim örnekler bağlamında Ankara'daki ilgili birliklere sonsuz teşekkür ediyor ve Allah onlardan razı olsun diyorum.

İkinci olarak coranavirüsün kışlalardaki durumuyla alakalı tarafıma iletilen bir bilgiyi Genel Kurulun bilgisine sunmak istiyorum.

Ankara başta olmak üzere, pek çok şehrimizdeki kışlalarda virüs taşıyan ancak yeterli karantina uygulaması yapılmayan askerlerimizin olduğunu duyuyoruz. Örneğin, Amasya’da 15’inci Piyade Eğitim Tugayında bedelli askerlerle sık sık toplantılar yapıldığını, bazı taburlarda ve farklı bölüklerde pozitif vakalar olduğunu öğrenmiş bulunmaktayım. Bu taburda 40’ın üzerinde askerinin karantinada olduğu bilgisi tarafıma ulaştı ancak aynı bölükte yer alan, henüz belirti göstermeyen askerlerin serbest olduğu, diğer bölüklerle ortak yemekhane ve mescidi kullandıkları da tarafıma iletili. Bu ve benzeri durumlar Ankara’dan askerlik görevini yapmak için giden vatandaşlarımız tarafından da sık sık dile getiriliyor. Bir ay kadar askerlik yapacak olan bedellilerin böyle tehlikeli durumlara sokulması mantıklı değildir. Bu askerlerimiz yarın terhis olduğunda belki belirti göstermemiş olabilecek ama virüs taşıyıcısı olabilirler. Türk Silahlı Kuvvetleri bu hususta daha dikkatli olmalı ve gerekiyorsa celp dönemleriyle alakalı yeni düzenlemeler getirmelidir. Bedelli askerlerin de kışlaya gitmesi ve kendilerine yapılan masrafların değerlendirilerek asgari faydanın olup olmadığı şahsi kanaatimce yeniden değerlendirilmelidir.

Son olarak uzman çavuşların özlük hakkı ve 3600 ek gösterge taleplerinin de hâlen yerine getirilmediğini dile getirmek istiyorum. AK PARTİ iktidarı 3600 ek gösterge noktasında neredeyse hiçbir sözünü tutmamıştır. Bu noktada, en azından ekonomik durumun öngörülerek bir takvim belirtilmesi yüreklerle su serpecektir diyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

34.- Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı’nın, Amasya ilinde 1 kişinin coronavirüs testi sonucunun pozitif çıktığına ve temasta bulunduğu 40 kişinin karantinaya alındığına ilişkin açıklaması

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) - Sayın Başkanım, çok kısa bir açıklama...

Şimdi, Amasya’ya ilişkin arkadaşımız söyledi, yeni bilgi aldım. 1 tane pozitif vaka var, temaslı diye izolasyona alınan 40 kişi. Yani vaka değil, karantinaya alınmışlar.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum, kayıtlara geçti.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ve 56 Milletvekilinin Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3002) ve Milli Savunma Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 223) (Devam)

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 20’nci maddesinde geçen “yer alan” ibaresinin “bulunan” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mahmut Celadet Gaydalı

Zeynel Özen

Züleyha Gülüm

Bitlis

İstanbul

İstanbul

Mehmet Ruştü Tiryaki

Ömer Faruk Gergerlioğlu

Kemal Bülbül

Batman

Kocaeli

Antalya

Abdullah Koç

Ağrı

BAŞKAN – Komisyon önegeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Züleyha Gülüm’ün.

Buyurun Sayın Gülüm. (HDP sıralarından alkışlar)

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Merhabalar.

Ben PTT emekçilerinden bahsetmek istiyorum. PTT emekçileri pandemi sürecinde gece gündüz demeden hayatlarını riske atarak halka hizmet verdiler, çok çalıştılar.

Ne beklerdik? Ödüllendirilmelerini ama aksi bir durum oldu, PTT emekçilerinin bir kısmı sürgün edildiler.

Neden? Çalışma koşullarının düzeltilmesine ilişkin basın açıklamaları yaptılar diye, sosyal medya etkinlikleri düzenlediler diye.

Ne istiyorlardı? Tüm posta emekçilerine gerekli ve yeterli ekipman sağlansın, iş yerleri ve araçlar düzenli aralıklarla dezenfekte edilsin, çalışma alanları sosyal mesafe kurallarına göre yeniden düzenlensin ve tüm dağıtım süreçleri riski en aza indirecek biçimde yeniden tasarlansın istiyorlardı.

PTT emekçileri ülkenin dört bir yanında “Sürgünler geri alınsın.” demek için mücadele ediyorlar. Sürgünler durdurulmalı ve PTT emekçileri işlerine geri dönmelidir diyorum.

Yine bir diğer emekçiler kesimi... Toplumun en zengin yüzde 1’lik kısmı millî gelirin yüzde 54’üne el koyuyor, geri kalan yüzde 99’un payına ise millî gelirin yüzde 46’sı düşüyor. Yani sermaye için çalışan bir iktidar var, yoksulları gözden çıkarmış bir iktidar var. Ortalama maaş dolar karşısında sekiz yılda yüzde 43 eridi. 2008’de asgari ücretle 10 adet çeyrek altın alınabiliyorken 2020’de 4 çeyrek altın bile alınamıyor.

İşçilerin, emekçilerin verginin yüzde 80’ini ödediği bir ülkede yaşıyoruz ama yoksulluk açısından yoksulluk sınırının altında yaşamaya mecbur bırakılıyorlar. Hayat pahalılığı giderek artarken maaşlar azalıyor. Milyonlarca kamu emekçisi sokaklarda, meydanlarda sesini yükseltiyor, buradan duyulmasını istiyor. “Göstermelik ek zamlar değil, gerçekten geçimimizi sağlayabileceğimiz, enflasyon karşısında bizi ezdirmeyecek gerçek ek zamlar uygulansın.” diyorlar, lütfen bu sese kulak verin.

Diğer bir meselemiz kadınlarla ilgili. Yine, çocuk tecavüzcülerine ilişkin af yasası maalesef, yeniden gündeminizde ve bunu yaparken de kamuoyunda bir algı operasyonu yaratarak sanki toplumun bir talebi varmış gibi bir şey sunuyorsunuz. Oysaki araştırmalar bunun tersini gösteriyor. Türkiye kamuoyu, hangi siyasi görüşten olursa olsun, çocuk istismarına, çocuk yaşta “erken evlilik” adı altında denen ama aslında tecavüz olan evliliklere karşı çıkıyor. Örneğin, Havle Kadın Derneğinin bu yıl gerçekleştirdiği erken yaşta evlilik araştırmasına göre -kamuoyunda yaratılmaya çalışılan algının tersine- bu toplum, çocuk yaşta evliliğe yani tecavüze yüzde 91,8 oranında “Hayır.” diyor.

Cinsel istismara evlilik affının gündeme getirildiği 2016 yılından bu yana birçok davada beraat kararları verildiğini biliyor musunuz? “Mağdur şikâyetinden vazgeçti.” “Birbirlerini seviyorlar.” “Ailenin rızası var.” “Evlendiler.” gibi gerekçelerle birçok beraat kararı verildi. Bir örnek: Elbistan Ağır Ceza Mahkemesi... Kendisinden 9 yaş küçük bir kız çocuğunu, 12 yaşındaki kuzenini evlilik görüntüsü altında istismar etti. Olay gerçekleştiğinde kız çocuğunun yaşını bilmediğini savundu ve beraat etti.

MUHAMMED FATİH TOPRAK (Adıyaman) – Çocuk yaşlarda cinsel suçlarda şikâyetten vazgeçme yoktur.

ZÜLEYHA GÜLÜM (Devamla) – Af söylentilerinin gündemde tutulması bile beraat kararlarının verilmesine neden oluyorken bir de bu düzenlemenin yasallaşmasının çocuk tecavüzlerini nasıl artıracığının farkında mısınız? Bir de bunun, yargıya hiç taşınmayan tecavüz vakalarının olduğunu da bir kez daha buradan hatırlatalım.

Yine, bununla bağlantılı olarak acaba Şırnak'ta gerçekleşen çocuğa yönelik cinsel saldırı meselesinin tam da sizin bu af yasanızla ilgisi olabilir mi? Valiliğin açıklaması: “Çevreyi uygunsuz davranışlarla rahatsız etme, alkollü bir şekilde bu davranışları gerçekleştirdiği.” cümleleri aslında cinsel istismar, cinsel saldırı eylemini normalleştiriyor mu, meşrulaştırıyor mu? Şunu hep biz biliriz: “Alkollüydü, ondan kaynaklı böyle bir şey oldu, yoksa yapmazdı.” hikâyesinin bir başka söylem biçimi de bu değil mi? “Çevreyi uygunsuz derecede rahatsız etmek” ne demek? Çocuğa yönelik bir cinsel saldırı var, biz bunu böyle mi tarifliyoruz? Aslında, Vali, açıklamasıyla olayı nasıl gördüğünü, olayın üstünü nasıl kapatmak istediklerini de bir kez daha göstermiş oldu.

Af girişimlerini gündemde tutmak, “evlilik” adı altında 15 yaş altındaki çocukların cinsel istismarını ve tecavüzü toplum ve yargı nezdinde meşrulaştırma girişimidir. Kadınlar ülkenin dört bir yanında “Cinsel istismarın affı olmaz. İstanbul Sözleşmesi’ni uygula, 6284’ü uygula.” demek için bir araya geliyor; sokaklarda, meydanlarda bu sözü söylemeye devam ediyorlar. Kendi sesinize değil, bu sese kulak verin; tecavüzcülere evlilik yoluyla af getirilmesi isteğinden bir an önce vazgeçin, çocukların hayatlarını karartmayın.

Son olarak da sayısız halk düşmanı yasalar çıkardınız, bir tanesi de avukatlara ilişkinci ama sanmayın ki savunma susacak, sanmayın ki savunma halkın, ezilenin yanında olmaktan vazgeçecek. Bu ülkede her türlü baskınıza rağmen her koşulda direnenler, demokrasi ve özgürlük mücadelesini sürdürenler var. Asla yılmadık, yılmayacağız. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 20'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, kısa bir söz talebim var.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Muş.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

35.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm'ün görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 20'nci maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, bu, Şırnak'taki hadiseyle alakalı, olayın ne olduğu, bize intikal eden kısmı, savcılığın soruşturmasıyla alakalı bütün açıklamaları izah ettik; olayın başka yöne çekilmesine gerek yok, her şey kayıtlarda mevcuttur. Neticeyi hep beraber göreceğiz.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ve 56 Milletvekilinin Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3002) ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 223) (Devam)

BAŞKAN – 21’inci madde üzerinde 3 adet önerge vardır. Önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3002) esas no.lu Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 21’inci maddesinin tekliften çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Ali Çelebi

Haşim Teoman Sancar

Ahmet Önal

İzmir

Denizli

Kırıkkale

Bayram Yılmazkaya

Ahmet Akın

İsmail Atakan Ünver

Gaziantep

Balıkesir

Karaman

İlhami Özcan Aygun

Tekirdağ

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın İsmail Atakan Ünver’in.

Buyurun Sayın Ünver. (CHP sıralarından alkışlar)

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Maddeyle getirilen düzenlemede, general ve amiraller hakkındaki tahkikat işlemlerinin Genelkurmay Başkanlığı Disiplin Kurulunca değil Millî Savunma Bakanlığı Disiplin Kurulunca yürütüleceği düzenlenmektedir.

Değerli milletvekilleri, ordunun komutanı Genelkurmay Başkanı mı Millî Savunma Bakanı mı? Ordunun disiplin işlemlerine yönelik bir yetkiyi, siyasi bir makam olan Bakanlığa vermek, işin siyasallaşma riskini doğurabileceği gibi Genelkurmay Başkanlığının, astları üzerindeki disiplin ve hiyerarşi yetkisine de darbe vuracaktır, bunun düzeltilmesi gerekir.

Bu teklif de pandemi sürecinde getirilen diğer kanunlar gibi vatandaşın güncel ve acil sıkıntılarına çözüm üretmeyen bir teklif. İşsizlik almış başını yürümüş, çiftçi kan ağlıyormuş, esnaf iş yapamıyor, para kazanamıyormuş kimsenin umurunda değil. Olsaydı, bunlarla ilgili gerçekçi çözümleri uzlaşmayla getirir, Meclisten el birliğiyle geçirirdik. Mesela, esnaflarımız, devlete hiçbir külfeti olmayan bir meslek grubudur. Pandemi sürecinden en büyük zararı gören esnafın sorunlarına çare üretecek bir düzenlemeyi getirebilirdiniz ama ısrarla getirmiyorsunuz. Neden? Çünkü sizin milletin derdiyle, esnafın derdiyle, çiftçinin derdiyle ilginiz yok; sokaktaki feryada kulaklarınız tıkalı.

Türkiye, pandemi sürecinde 1 Hazirandan itibaren normalleşme sürecine girdi. Pandemi sürecinde üç ay süreyle kapanan 256 bin iş yeri, hiçbir gelir elde edemediği gibi bunların olağan iş yeri giderleri ve ailelerinin geçimi için masrafları devam etti. Bakanlarınız ekrana çıkıp “Esnafa bin lira verdik.” diye övünüyorlar. Bin lira neye yarar? Esnaf BAĞ-KUR’unun bir aylığı 1.033 lira. Verdiğinizi söylediğiniz para, bir aylık BAĞ-KUR primine bile yetmez. Sonra “Kredi verdik.” diyorsunuz. Nasıl kredi? Faizli kredi. Esnafın kazandığı ne ki kredi borcunu ödesin? Esnaf ve sanatkarlarımız, evlerine ekmek bile götüremiyor; kredi borcunu, vergisini, sosyal güvenlik primini nasıl ödeyecek?

Esnaf ve sanatkârlarımızın feryadı şu: “Ben, kırk yıl devlete vergi ödedim, sosyal güvenlik primi ödedim ama devlet bana kırk gün bakamadı.” Vatani, milleti için hiçbir fedakârlıktan kaçınmayan esnafımıza, sanatkârimıza bu sözü söyletmeye kimin hakkı var? Sosyal devlet böyle mi olur? Mesela, kahveci esnafının 1 Haziranda iş yerlerini açmasına izin verildi ama oyun oynatılmasına hâlen izin verilmemektedir. Milletimizin bir kültür değeri olan kahvehanelerde oyun oynanmazsa sadece çay satışıyla o iş yerleri ayakta durabilir mi?

Aynı şekilde berber ve kuaförlerin de iş yerleri 1 Haziranda açtırıldı ama sakal tıraşına hâlen izin verilmemektedir. Berber esnafımız diyor ki: “Saç tıraşı ayda bir olur. Onu da zaten millet yokluktan atlatıyor. Sakal tıraşı her gün ya da iki güne bir olur. Sakal tıraşı yapmazsak çalışmamızın da bir anlamı yok. Bir günde 1 ya da 2 saç tıraşıyla akşamı ediyoruz; günde 30 lira, 40 lira, 50 lirayla biz nasıl yaşayacağız?”

Örnek verdiğim iş kolları ve benzerleri için konulan sınırlamalar gerekli tedbirler alınarak ve pandemiye uygun yöntemler geliştirilerek kaldırılmalıdır. Yapılmıyorsa da esnafımıza acil nakit desteği sağlanmalıdır. Bu anlamda esnaf ve sanatkârlarımız için şu tedbirler acilen hayata geçirilmelidir: Esnafın en önemli gider kalemlerinden olan iş yeri kiralari devlet tarafından ödenmeli veya desteklenmelidir. Esnafın BAĞ-KUR primleri devlet tarafından ödenmeli ya da faizsiz ve cezasız ötelenmelidir. Mülk sahibi tarafından ödenmesi gerekirken uygulamada kiracı esnaf tarafından ödenen iş yeri kira stopajı kaldırılmalıdır. Esnaflara hibe niteliğinde doğrudan nakit desteği sağlanmalıdır. Esnafa verilen kredilerin faizleri silinmelidir. Derhâl esnaf sicil affı çıkarılmalıdır.

Pandemi yokken Suriyelilere 40 milyar dolar harcamakla övünen, gerekirse bir 40 milyar daha harcayacağını söyleyenler, Türkiye’deki 1 milyon 800 bin esnaf ailesine bu miktarın, yani 40 milyar doların onda 1’ini yani 4 milyar doları hibe olarak harcayabildi mi ? Nerede! Harcayamadılar. O zaman soru şu: Siz kimin iktidarısınız, kime hizmet ediyorsunuz?

Genel Kurulu saygıyla selamlarım. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 21’inci maddesinin (1)’inci fıkrasında yer alan “değiştirilmiştir” ibaresinin “yeniden düzenlenmiştir” ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Ayhan Erel	Ayhan Altuntaş	Metin Ergun
Aksaray	Ankara	Muğla
Mehmet Metanet Çulhaoğlu	Orhan Çakırlar	Aylin Cesur
Adana	Edirne	Isparta

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Metin Ergun’un.

Buyurun Sayın Ergun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

METİN ERGUN (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan teklifin 21'inci maddesiyle ilgili İYİ PARTİ Grubu olarak verdiğimiz önerge üzerinde söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle yüce heyetinizi saygılarımla selamlıyorum.

Van'da şehit olan 7 Emniyet personelimize ve Siirt'te şehit olan 2 askerimize Allah'tan rahmet, yakınlarına sabırlar diliyorum.

Muhterem milletvekilleri, Türk ordusu tarihinin hiçbir döneminde AK PARTİ döneminde olduğu kadar tahrip edilmemiş ve kurumsal yapısı zaafa uğratılmamıştır. İktidarın geçmişte iş birliği yaptığı ortaklarıyla beraber başlattığı bu tahribat son dönemlerde alınan birçok kararlar daha da pekiştirilmiş durumdadır. Görüşülmekte olan teklifin 21'inci maddesi de bu minvalde bir düzenleme olarak göze çarpmaktadır. Maddeyle generaller ve amiraller hakkındaki tahkikat yetkilerinin Genelkurmay Başkanlığı Disiplin Kurulundan alınarak Millî Savunma Bakanlığı Disiplin Kuruluna devredilmesi planlanmaktadır. Asgari hiyerarşiyi ve emir komuta zincirini bozacak olan böyle bir tasarruf Türk Silahlı Kuvvetlerinin iç işleyişini zaafa uğratacak bir başka girişim olarak durmaktadır. Bu düzenleme, kuvvet komutanlıklarının Millî Savunma Bakanlığına bağlanması gibi vahim bir durumdur çünkü Genelkurmay Başkanlığı Disiplin Kurulunun uhdesinde olan disiplin yetkilerinin Millî Savunma Bakanlığı Disiplin Kuruluna devredilmesi ordumuz içinde kampaşmayı artırır endişesindedir. Ayrıca Türk Silahlı Kuvvetlerini ilgilendiren herhangi bir disiplin işleminin siyasi rolleri olan makamlarla çözümlenecek olması, Genelkurmay Başkanlığının komuta otoritesini sarsabilir endişesini taşıyor.

Bilindiği üzere, tarihimizde önemli bir yeri olan Balkan Savaşlarında ordumuzun siyasallaşmasının ve siyasi görüşlere göre bölünmesinin ne denli tehlikeli bir şey olduğunu acı şekilde görmüştük. Aradan geçen bir asırlık zaman içinde aynı yanlışta yol açacak düzenlemelerin yapılmasını kabul etmemiz mümkün değildir. Böyle düzenlemelerin oldubittiye getirilmeden üzerinde çok iyi düşünülerek yapılması ve hayata geçtikten sonra da çok uzun bir süre uygulanması gereken önemli konular olduğu düşüncesindedir. Siyasi aktör ve şahısların zamana bağlı olan konumlarına göre Türk Silahlı Kuvvetleri üzerinde düzenlemeler yapılmasının bu stratejik kurumumuzu gelecek dönemlerde zayıflatacağı kanaatindeyiz. Dolayısıyla biz İYİ PARTİ olarak Türkiye Cumhuriyeti devletinin en güzide kurumlarının bu şekilde yıpratılacağı ve siyasallaştırılacağı endişesini taşımaktayız. Bu sebeple, şahısların zamanla sınırlı, bugünkü siyasi güçlerine göre düzenlemeler yapmak yerine ordumuzun geleneksel yapısını gelecekte de muhafaza edecek şekilde daha sağlıklı düzenlemelerin yapılması gerektiğini düşünüyoruz.

Muhterem milletvekilleri, partili Cumhurbaşkanlığı sistemi özü itibarıyla kuvvetler ayrılığını ortadan kaldıran, kamu kurumlarının geleneksel yapısını şahısların siyasi iradelerine tabi kılan ve ortaya çıkardığı keyflikle de âdeta kurumsuzluk yaratan bir sistemdir. Dolayısıyla biz İYİ PARTİ olarak Genel Başkanımız Sayın Meral Akşener'in öncülüğünde partili Cumhurbaşkanlığı sistemini devletimizin ve milletimizin ali menfaatleri açısından doğru bulmadığımızı ve her fırsatta parlamenter rejime geçilmesi gerektiğini ifade ettik ve etmeye devam ediyoruz. Bu çerçevede, kurumlarımızın şeffaflığını ve hesap verilebilirliğini yeterli görmediğimiz, denge denetim mekanizması olmayan, en temel demokratik teamülleri bile karşılamayan partili Cumhurbaşkanlığı sistemine göre dönüştürülmesini de doğru bulmuyoruz.

Bu duygu ve düşüncelerle konuşmama son verirken yüce heyetinizi saygılarımla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Muş.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

36.- *İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Muğla Milletvekili Metin Ergun'un görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 21'inci maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hatibin konuşmasının bir kısmını kabul etmemiz mümkün değil, diğerlerini eleştiri olarak ortaya koymuştur, o da şudur: “AK PARTİ döneminde Türk Silahlı Kuvvetleri hırpalandığı kadar başka bir dönemde hırpalanmamıştır. İşte, ortaklarıyla şöyle yapmışlardır, böyle yapmışlardır.” gibi bir şey söylemiştir.

METİN ERGUN (Muğla) – Bu, tarihî bir gerçek, ilmî bir gerçek aynı zamanda.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Ben, size şimdi tarihî bir gerçek söyleyeyim, 28 Şubat bütün milletin üzerinden silindir gibi geçiyorken Genelkurmay karargâhında FETÖ'cüler ağırlanıyordu. Bakın, bundan kaç yıl evvel Genelkurmay karargâhına, Genelkurmay Başkanının odasına kadar girebiliyorlar o zamanlar.

Şimdi, şunu ifade etmek isterim: AK PARTİ ve Recep Tayyip Erdoğan'ın iradesi, bu FETÖ'cülerin ordu içerisinden temizlenmesini sağlamıştır ve Türk Silahlı Kuvvetleri gücüne güç katmıştır. Bugün, dünyanın çok farklı yerlerinde ortaya koyduğu operasyonel kabiliyet de aslında bunun bir göstergesidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Böyle saçmalık olur mu? Konuşuyorsun, boş boş konuşuyorsun.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Bak öyle laf atma, gel burada konuş. Sen boş konuşuyorsun, tamam mı?

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Çok boş konuşuyorsun.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sen boş konuşuyorsun, ben burada tarihî gerçekleri ortaya koyuyorum.

Dolayısıyla ortaya konan irade budur ve altının çizilmesi gereken budur. Bunlar, şu an, Türk Silahlı Kuvvetleri içerisinde temizlenmektedirler ve yıllar sonra tarih yazıldığı zaman bunlar, çok daha net şekilde ortaya çıkacaktır diyorum.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Türkkan.

37.- *Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Sayın Başkanım, Sayın Grup Başkan Vekilinin 28 Şubatta Genelkurmay karargâhında FETÖ'cülerin ağırlandığı sözü, benim de kısmen katıldığım bir ifade ama bir şeyi daha hatırlatmak istiyorum. Daha önce Genelkurmay karargâhında bulunup çayla ağırlanan o FETÖ'cüler, daha sonra pastalarla, çikolatalarla ağırlanmaya başladılar, o yüzden de 15 Temmuz geldi. Eğer, iş birliği yapmak yerine, iktidar olduğunuzda onları temizleme basiretini gösterseydiniz 15 Temmuz bu ülke yaşamazdı.

İkincisi, Allah'a binlerce defa hamdediyorum, 28 Şubatta milletin kaçacak delik aradığı yerlerde dimdik dikilen, o zaman İçişleri Bakanı olan bir Genel Başkana sahibiz.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Altay...

38.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin İç Tüzük'ün 142'nci maddesine göre açık oylamaya tabi olması gerektiğine ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, görüştüğümüz 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin, bizce İç Tüzük'ümüzün 142'nci maddesi kapsamında açık oylamaya tabi işler olarak görülmesi lazım. Lakin kırmızı kitaptan baktığımda, 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin oylamasının işari yapılacağını anlıyorum, "açık oylama" diye zorlamayacağım ama biz her şeyin kural ve kaidelere göre yapılmasından yanayız. Zira bu teklifin 2'nci maddesiyle, Hatay ve Antep'teki personel giderleriyle ilgili ek bir ödeme geliyor, ilave olarak askerî öğrenci harçlıkları geliyor, sözleşmeli erlere aile yardımı geliyor ve 17'nci maddeyle de sağlık astsubayları için sağlık hizmeti tazminatı geliyor. Şimdi hâl böyle olunca -142'nci maddeyi uzun uzun okumak istemiyorum- durumu takdirinize sunuyorum efendim.

IV.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

3.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in, 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin Kanunlar ve Kararlar Başkanlığınca İç Tüzük'ün 142'nci maddesinde sayılan "Açık oylamanın zorunlu olduğu haller" kapsamına girmediği yönünde yorumlandığına ilişkin konuşması

BAŞKAN – Ben, bir cevap mahiyetinde değil ancak sadece kayıtlara geçmesi açısından Kanunlar ve Kararlar Başkanlığının oylama meselelerini nasıl ele aldığını Genel Kurulla paylaşmak istiyorum: İç Tüzük'ün 142'nci maddesi uyarınca "Merkezî yönetim bütçe kanun teklifleri, merkezî yönetim bütçe kanununda değişiklik yapılmasına, merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ek ödenek verilmesine veya bu idarelerin bütçeleri arasında ödenek aktarması yapılmasına dair kanun teklifleri ile geçici bütçe kanun tekliflerinin tümü; vergi, resim ve harçlar konulmasına, kaldırılmasına, eksiltilmesine veya artırılmasına dair kanun tekliflerinin tümü; merkezî yönetim kesinhesap kanunu teklifleri; milletlerarası anlaşmaların onaylanması; bu anlaşmalara katılma veya bu anlaşmaların belli hükümlerinin yürürlüğe konması hakkındaki katılma bildirilerinin yapılmasının uygun bulunması hakkındaki kanun tekliflerinin tümü; uzun vadeli kalkınma planının tümü ve bu İçtüzüğün emredici hükümleriyle belirtilen diğer hususların oylanması açık oylama ile yapılır." Uygulamada İç Tüzük'ün bu maddesi uygulanırken teklifte açık bir şekilde yer alan, yoruma açık kapı bırakmayacak şekilde düzenlenen yukarıda sayılan hâller dikkate alınmaktadır.

223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 25'inci maddesiyle sözleşmeli erbaş ve erlerin kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen devlet memurları ile Türk Silahlı Kuvvetleri mensubu diğer personelde olduğu gibi aile yardımı ödeneğinden faydalanılması amaçlanmaktadır ve 27 Haziran 1989 tarihli 175 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 8'inci maddesinde değişiklik yapılması öngörülmekte. Söz konusu maddede öngörülen düzenlemeye İç Tüzük'ün 142'nci maddesinde sayılan açık oylamanın zorunlu olduğu hâller kapsamına girmediği Kanunlar ve Kararlar Başkanlığınca düşünülmekte ve uygulamada bu şekilde yorumlanmaktadır.

Genel Kurulun bilgilerine sunuyorum.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ve 56 Milletvekilinin Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3002) ve Milli Savunma Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 223) (Devam)

BAŞKAN - Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 21'inci maddesinde geçen “yer alan” ibaresinin “bulunan” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mahmut Celadet Gaydalı

Zeynel Özen

Mehmet Ruştı Tiryaki

Bitlis

İstanbul

Batman

Ömer Faruk Gergerlioğlu

Kemal Bülbül

Serpil Kemalbay Pekközegü

Kocaeli

Antalya

İzmir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Mahmut Celadet Gaydalı'nın.

Buyurun Sayın Gaydalı. (HDP sıralarından alkışlar)

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 21'inci maddesi üzerine partim ve grubum adına söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, AKP mağdur edebiyatı yaratarak geldiği iktidarını her kesimden mağdurlar yaratarak sağlamlaştırmanın her gün yeni bir yolunu buluyor. Öyle ki hukuksuzluğun ve adaletsizliğin aşlında topluma bir baskı değil, kendi çocuklarına bıraktığı bir utanç mirası olduğunun farkına varamıyor. İktidara geldiğinizde yolsuzluk, yoksulluk ve yasaklarla mücadele edeceğinizi ileri sürmüştünüz fakat geline nokta da Türkiye'de yolsuzluğun, yoksulluğun ve yasakların 3 misli arttığını gördük. Herhâlde matematik formülünde olduğu gibi “3Y” diyerek “Y” faktörünü 3 misli artırdınız.

15 Temmuz demokrasiye karşı bir darbe olarak nitelendirirken çıkardığınız KHK'lerle sadece demokrasiyi değil her türlü değeri de yerle bir ettiniz. Hukuku saraya, kasayı damada, rantı yandaşa, doğayı müteahhide, dini diyanete, yaşamı da kadere bağladınız. “Yoksullukla mücadele.” dediniz insanları açlık sınırının altında bir yaşama mahkûm ettiniz. En temel haklarına, kıdem tazminatlarına bile göz diktiniz. Sofralarınızı binbir çeşit yemekle donatmak uğruna fakirin fukaranın çorbasını bile çok gördünüz. “Yasaklarla mücadele.” dediniz, sizden olmayan, sizin gibi düşünmeyen herkesi sahte delillerle, sonucu belli mahkemelerle cezaevlerine gönderdiniz. Yazan, çizen, okuyan ve konuşan herkesi kriminalize ederek özgürlük çemberini her gün biraz daha sıktınız. En demokratik eylemleri, en insani tepkileri dahi kendi iktidar bekanızın önünde bir engel olarak nitelendirdiniz. Türkiye'yi öyle bir hâle getirdiniz ki seçmen iradesini dahi yok sayacak kadar ileri gittiniz. Çoklu baroda olduğu gibi temsilde adaleti değil, adalette teslimiyeti istediniz. 15 yaşında katledilen Berkin Elvan'ı suçlu, öldüreni

mağdur olarak gördünüz. “Yolsuzlukla mücadele.” dediniz, 4 bakan hakkında bir kelime edemediniz. Hırsızlığı, talanı meşru görüp bununla mücadele edenleri “FETÖ’cü” olarak değerlendirdiniz. Hangi temellerde yola çıktınız, günün sonunda onun tam tersine dönüştünüz.

Pablo Neruda’nın çok güzel bir sözü var: “İnsan ulaşamadığı şeyin delisi, ulaştığı şeyin nankördür.” İktidarda kalma hırsınız gerçekleri görmenizin önünde kocaman bir engel oluşturmaktadır. Bu hırs öyle bir hâl aldı ki FETÖ’yle yapılan yol arkadaşlığımız için bile başkalarını suçlar hâle geldiniz. Söylediğiniz yalanlara o kadar çok inanıyorsunuz ki sizin için başka bir gerçek yok. Bertrand Russell “Dünyanın sorunu, akıllılar hep kuşku içindeyken aptalların küstahça kendilerinden emin olmalarıdır.” demiştir. İktidarda kalmak adına yapamayacağınız şey olmadığını defalarca kez tecrübe ettik. Açık ve net söylüyorum: Eğer AKP, FETÖ’yle bir yere varacağını düşünseydi bugün hâlâ Fetullah şarkıları söylüyor, gözyaşları döküyor olurdunuz. Bugün Sayın Selahattin Demirtaş, AKP’nin hayalini kurduğu şu anki monarşik düzen karşısında “Seni Başkan yaptırmayacağız.” dediği ve yaptırmadığı için cezalandırılıyor.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Oldu, oldu.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Devamla) – “FETÖ’yle mücadele” adı altında tutuklanan savcı ve hâkimlerin kararlarının eğer Kürt’ü hedef alıyorsa nasıl geçer akçe olduğunu biz esir alınmış eş genel başkanlarımızın ve milletvekillerimizin iddianamelerinden gayet iyi biliyoruz. Bu ülke halklarına anlatabilecek bir masalınız kalmadı, artık “beka” diyerek, suni gündemler yaratarak bu halkı uyutamayacaksınız. Uygulanan yanlış politikalarla bu ülkeyi ekonomik bir kasırganın ortasına sürüklediğinizi hiçbir şekilde gizleyemezsiniz. Artık muhafazakâr kimliğe sahip insanların duygularını sömürerek geçmişte vuku bulan olayların acısının maskesini yüzünüzde taşıyarak daha fazla ilerleyemezsiniz. Bu halka yaptıklarınızı ve yaşattıklarınızı düşünün. Acıya, kadere, zulme ve sefaletle sürüklediğiniz bu halkı unutmayın. Tolstoy’un da dediği gibi “Bil ki yaşadıklarınla değil yaşattıklarınla anılırsın. Ne yaşattıysan elbet bir gün onu yaşarsın.”

Hepinizi saygıya selamlıyorum. (HDP ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir. Buyurun Sayın Muş.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

39.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş’un, Bitlis Milletvekili Mahmut Celadet Gaydalı’nın görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 21’inci maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkanım...

“Hırsızlığı, yalanı, talanı gördünüz, FETÖ’yle yürüyecek olsaydınız bunları yapmazdınız.” vesaire gibi bizim açımızdan hiçbir kıymetiharbiyesi olmayan iddialar ortaya atılmıştır. Hırsızlığı da talanı da yapanın Allah belasını versin. Gözyaşları... Eğer AK PARTİ iktidarı ve onun lideri FETÖ’ye alan açmış olsaydı onlar darbeye kalkışmayacaklardı; onlar farklı koalisyon ilişkilerine girip AK PARTİ’yi devirmeyeceklerdi, devirmeye girişmeyeceklerdi. Dolayısıyla FETÖ’ye alan açılmadığı için ve onun üzerine gidildiği için onlar hem 17-25’i hem MİT operasyonunu hem onun akabindeki darbe girişimini yaptılar. Onlara ses çıkartmayan bir iktidar olsaydı onlar işlerine devam edip hiç kimseye dokunmadan yollarına devam edeceklerdi ama biz buna müsaade etmedik, bunun da bu Gazi Mecliste bilinmesini arzu ediyoruz.

**IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN
GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ve 56 Milletvekilinin Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3002) ve Milli Savunma Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 223) (Devam)

BAŞKAN – Evet, 21’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Birleşime 19.30’a kadar ara veriyorum, Grup Başkan Vekillerimizi arkaya davet ediyorum lütfen.

Kapanma Saati: 19.03

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 19.38

BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ

KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Enez KAPLAN (Tekirdağ)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 114’üncü Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

223 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon? Yerinde.

22’nci madde üzerinde 2 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3002) esas no.lu Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 22’nci maddesinin tekliften çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Ali Çelebi

Haşim Teoman Sancar

Ahmet Önal

İzmir

Denizli

Kırıkkale

Bayram Yılmazkaya

Ahmet Akın

İlhami Özcan Aygun

Gaziantep

Balıkesir

Tekirdağ

Necati Tıǧlı

Giresun

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ REFİK ÖZEN (Bursa) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Necati Tıǧlı’nın.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

NECATİ TİǧLI (Giresun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; jeopolitik açıdan zor bir coğrafyada olan ülkemizin millî savunma sistemini oluşturan tüm unsurların eksiksiz olması gerekirken temel problemlere çözüm üretme noktasında eksik kaldığını görüyoruz. İktidar partisinin bugüne kadar askerî personelin beklentilerine ve taleplerine yönelik gerekli duyarlılığı göstermediğini hepimiz biliyoruz. Ayrıca, muhalefetin tüm yapıcı uyarılarını görmezden gelen AKP iktidarının millî güvenlik politikamızı günlük siyasi gelişmelere göre nasıl şekillendirdiğini, değiştirdiğini unutmadık.

Türk Silahlı Kuvvetleri içinde ayrılmaz bir biçimde yer alan astsubay, uzman jandarma, uzman erbaş ve sözleşmeli er ve erbaşların özlük hakları, eğitim olanakları, sosyal hakları ve ekonomik imkânları iyileştirilmediği sürece, asker moral ve motivasyon açısından zayıf kalmaktadır. Hâliyle de bu sorunlar tüm orduyu bir bütün olarak etkilemektedir. Her rütbeden personelin özlük hakları, maaş ve sosyal hakları gibi konularda iyileştirmelere ihtiyaç olduğu çok açık bir şekilde görülmektedir.

Sayın milletvekilleri, bu personelden bir kısmı da uzman çavuş olarak görev yapan arkadaşlarımızdır. Millî Savunma Bakanlığında 70 bin civarı, İçişleri Bakanlığında ise 55 bin civarı uzman çavuş görev almaktadır. Her rütbe ve her kademede görev yapan askerî ve sivil personel gibi 125 bin uzman çavuş Türk Silahlı Kuvvetlerinin omurgasını oluşturmaktadır.

Uzman çavuşların tazminat hakları, kıdem tazminatı hakları, rütbe ve kıdem ilerlemesi, astsubaylığa geçiş sürecinde çok sınırlı bir imkân sağlandığı gibi sorunları çözüm beklemektedir. Görev tanımları dışında birçok pozisyonda çalıştırılan, terörle mücadelede en çok kayıp verdiğimiz uzman çavuşlara devletin üvey evlat gözüyle baktığını görmekteyiz. Ayrıca 3600 ek gösterge hükümlerinden ayırım gözetilmeksizin yararlandırılmasını istediğimiz uzman çavuşlara verilen kadro sözünün yerine getirilmesini bekliyoruz. Ayrıca sözleşmeli er ve erbaşlarımızın yol ve harcırah haklarının neden verilmediğini de sormak istiyorum. Aynı şekilde asgari geçim indirimi, çocuk yardımı, zafî tabancaların bedelsiz verilmesi, istirahat sürelerinin arttırılması taleplerinin karşılanması bekliyoruz. Hastalıktan kaynaklı, subay, astsubay ve uzman erbaşlar emeklilik hakkı kazanırken uzman jandarmalar neden bu haktan faydalanamıyor?

Sayın milletvekilleri, hizmetten çıkarılma gibi bir ceza yaptırımının disiplin amirinin yetkisinden çıkarılarak bir kurul etrafında alınması gerektiğini düşünüyoruz. Hizmetten men cezası verecek disiplin amirinin keyfilikten uzak, hukuka uygun davranıp davranamayacağı hangi kriterlere göre belirlenecektir.

FETÖ'nün yarattığı mağduriyetlere ilişkin Türk Silahlı Kuvvetlerinden örnek vermek istiyorum: Askeri okullardan 15 Temmuz 2016 tarihine kadar binlerce öğrencinin FETÖ üyesi komutanları tarafından korkutularak, sindirilerek uzaklaştırıldığına yönelik soruşturmaları ve yürütülen operasyonları görüyoruz. Türk Silahlı Kuvvetlerine yerleştirilen FETÖ'nün rütbeli personeli tarafından askerî okullarda eğitim gören vatansever çocuklara TSK bünyesinden ayrılmaları için sistematik şekilde mobbing ve baskı uygulandığı, işkenceye varan uygulamalara uğradıkları, şok mangalarına dâhil edildikleri, haksız yere sicillerinin bozulduğu, her türlü baskı ve haksız uygulamalara maruz bırakıldıkları, gerçeğe aykırı sağlık raporlarının tanzim edildiği ortaya çıktı. Bu şekilde okuldan atılan çocuklara yazık değil mi? Hatta bu örgütün bu çocukları meslektan ayrılmaya zorlamak için elverişli bir ortam hazırlamaya "sıfırlamak" denildiği; hedef personelin üst amirlerle karşı karşıya getirilmesi, disiplinsizliklerin abartılması, okuldan ayrılmalarıyla ilgili disiplin hükümlerinin işletilme tekniklerinin anlatıldığı ifade ediliyor. Şimdi, bu arkadaşlarımızdan; başka okullarda eğitimini tamamlayan, hatta birçoğu üstün başarılarla mezun olan ve ülkesine asker olarak değil başka alanlarda aynı özveri ve vatan sevdasıyla hizmet etmek isteyen bu çocuklardan çalışıp hayatını kazanacak bir iş sahibi olmak isteyenlerden AKP torpili, referansı olmayanlar yine işsiz kalıyor. Gelin, bu çocuklara sahip çıkalım diyorum; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir. Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 22'nci maddesinde yer alan "eklenmiş" ibaresinin "ilave edilmiş" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ayhan Erel

Ayhan Altıntaş

İbrahim Halil Oral

Aksaray

Ankara

Ankara

Şenol Sunat

Orhan Çakırlar

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

Ankara

Edirne

Adana

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ REFİK ÖZEN (Bursa) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Şenol Sunat'ın.

Buyurun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 22'nci maddesi üzerine verdiğimiz değişiklik önergesi adına söz almış bulunmaktayım, yüce Meclisi saygıyla selamlarım.

Evet, konuşmama başlamadan önce Van ve Hakkâri'de görev uçuşunu gerçekleştiren keşif uçağımızın Artos Dağı'na çarparak kırırma uğradığını öğrenmiş bulunuyoruz. Uçak içerisinde bulunan 2 pilot ve 5 teknik Emniyet mensubu şehit olmuştur. Yine, Siirt Pervari'de çıkan çatışmada 2 Özel Harekât polisimiz şehit olmuştur. Şehitlerimize Allah'tan rahmet, yakınlarına ve Türk milletine başsağlığı diliyorum, mekânları cennet olsun.

Sayın milletvekilleri, Sakarya'daki havai fişek fabrikasında patlama oldu biliyorsunuz geçen haftalarda; 7 işçiyi kaybettik, patlayıcıları imha için görevlendirilen 3 Jandarma personelinin şahadetini yaşadık maalesef ve onlarca yaralımız var. Biliyorsunuz, her olayın üstü Türkiye'de hızlı bir şekilde kapatılıyor; bu yüzden, bu konuları konuşmak zorundayız değerli milletvekilleri. Daha önce 6 kez patlama olmuş bir fabrika neden hemen açılıyor ve daha çok kazanmak için niye kapasite üstü çalışıyor? Patlamadan önce de sonra da gerekli tedbirler neden alınmadı? Patlamadan sonra malzemeyi imha için görevlendirilen Jandarma personelinin uzmanlığı yeterli mi? Bu konuları etraflıca konuşmak zorundayız. Araştırma önergesi verildi ama reddedildi saygıdeğer Meclis üyeleri tarafından.

Sayın milletvekilleri, havai fişek üretiminde kullanılan kimyasallar temelinde, payroteknik patlayıcı sınıfından olan fosfor hammaddesi içerir. Bu tür patlayıcı havayla temas ettiğinde infilak ediyor. Bu konuda, ihtisaslı personel dışında başka personelin çalıştırılmaması gerekiyor. Ülkemizde Makine Kimya'da da oldu, ROKETSAN'da da patlamalarla karşı karşıya gelindi ve en son havai fişek fabrikasındaki patlamaların olmasına neden olan faktör bu alanda çalışmakta olan insanların eğitim eksikliği ile bu kurumların denetimlerindeki kayırmacılıklardan veya denetim yapanların ihtisas sahibi olmamalarından kaynaklanmaktadır.

4536 sayılı Patlayıcı Maddeler ve Uygulanacak Esaslara İlişkin Kanun da yeterli değil, sayın milletvekilleri.

Şimdi, bakınız, üretim tesisinin kurulması, üretimde çalışacak personelin görev tanımı, kalite kontrol, bu alanda kullanılacak araçlardaki teknik kriter, ürün depolama standartları, depo ve bina miktarı ve mesafe gibi özellikler konusunda uluslararası anlaşmalar Dışişleri Bakanlığımız tarafından imzalanmış ama maalesef hiçbir kurum bu standartları uygulamıyor ya da haberdar bile değil.

Güncelleme gerekiyor sayın milletvekilleri. Havai fişeklerin taşınması, imha edilmesi gibi hususlarda Avrupa ülkelerinde kanunlar var. Bu kanuna göre de havai fişek üretici firmalarında bu tür kazalarda nasıl hareket edilmesi gerektiği, nasıl imha edilmesi gerektiği hususlarında karar vermek üzere üretici mühendislerden oluşturulmuş kurullar var. Yani söylemek istediğim: Bu işlerde patlayıcı uzmanı bile olsa yeterli değil. Bu konuda özel tecrübeye sahip ve eğitilmiş personele ihtiyaç var. Jandarma personelimizin -uzman bile olsa- maalesef bu konularda ihtisasının olmaması onların hayatıyla ödediği

bir sonuca götürdü. O yüzden, değerli milletvekilleri, bu konuda kanunlarımızı çıkarıp denetimlerimizi iyi yapmak zorundayız; yoksa insan bedeninin, insan hayatının önemli olmadığı bir ülke durumundayız, aynen maden kazalarında olduğu gibi.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

22’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

23’üncü madde üzerinde 3 adet önerge vardır. Önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 23’üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

“MADDE 23- 6413 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “on” ibaresi “yirmibeş” şeklinde ve “yirmi” ibaresi “kırkbeş” şeklinde değiştirilmiştir.”

Ayhan Erel

Ayhan Altıntaş

Orhan Çakırlar

Aksaray

Ankara

Edirne

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

İbrahim Halil Oral

Aylin Cesur

Adana

Ankara

Isparta

Muhammet Naci Cinisli

Erzurum

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ REFİK ÖZEN (Bursa) – Katılmıyoruz

Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Aylin Cesur’un.

Buyurun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

AYLİN CESUR (Isparta) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Üzerinde söz aldığım maddeyle, uyuşturucu madde kullanan veya özendiren erbaş ve erlere verilen hizmetten men ceza süresinin 2 katı oranında artırılması amaçlanıyor. Bu bağlamda değişiklik teklifiyle hâlen on ve yirmi gün arasında olan hizmetten men cezası en az yirmi, en fazla kırk olmak üzere bir güncelleme maddesi belirlenmiş. Ancak güncellemenin sadece rakamsal boyutta olması, hizmetten men cezasına değinilmemesi ulaşılmak istenen disiplin seviyesinin yakalanmamasına neden olacak, bunu baştan söylemek lazım. Bu çerçevede disiplinsizlik yapanlar bozulan disiplinin yeniden tesis edilmesi amacıyla günlük hizmetten uzaklaştırılıyorlar. Ceza alan erbaş ve erler de ceza süresince mesai çizelgesindeki eğitim faaliyetlerine iştirak edemiyorlar, yalnızca müşterek ihtiyaç duyulan askerî hizmetlerde görevlendiriliyorlar. Bu bakımdan, hizmetten men cezası alan ile almayanlar bir arada, aynı alanın içerisinde askerliklerini yapmaya devam ediyorlar. Hizmetten men cezası alan personel teknik olarak askerlik görevini yerine getiremediği için de terhis süresi uzuyor. Ceza alan ve almayan personel arasındaki farklardan biri bu. Ancak bu hususların hiçbiri disiplinsizlik sorununa çözüm olmuyor. Ceza caydırıcı olmalı ve hakkaniyetli olmalı, bir numaralı özelliği bu. Uyuşturucu kullanan askerlere yönelik disiplin cezalarının ele alınmasında öncelikle işe, güvenilir veri elde edilmesiyle başlamak lazım.

Sorularım var, sorularım şunlar: Askerlik çağına gelen gençlerimizin kaçında uyuşturucu madde kullanımı var, bu oran ne? Askerlik görevini yerine getirirken uyuşturucu madde kullanımından vefat etmiş olanlar var mı? Bu sorulara sağlıklı cevaplar verilmeli. Aslında bu, Türkiye'nin kanayan bir yarası. 2011 yılında 105 ölüm var aşırı doz uyuşturucudan, 2019 yılında 945'e çıkmış. Nedir yani bunun sebebi? Bunları araştırmak lazım. 100 tedavi merkezi var Türkiye'de, yılda 200 binden fazla insan başvuruyor ve bunların çoğu çok fazla genç. Sadece Isparta'da, 2.500 kişi senede uyuşturucu sebebiyle hastanelere başvuruyor, çok vahim ve çok önemli. Yaşlar o kadar küçük ki artık yüzde 30'u 20-24 yaşında, yüzde 30'u 25-29 yaşında, yüzde 75'i aslında genç.

Şimdi, bilinçsizce alınmaya çalışılan tedbirler ne bu türdeki bağımlılıkları önler ne de disiplini sağlar. Kifayetsiz işler peşinde koşmamak lazım değerli arkadaşlar, bunca dert var çözüm bekleyen. Bağımlılık kazanmış bireylerin bundan kurtulması, ciddiyetle ve uzman bakışıyla yaklaşılması gereken bir konu. Bu nedenle, silah altında bulunan ve uyuşturucu kullanımları tespit edilen askerlerimizin hizmetten men cezası yerine tedavi olmalarına imkân verecek düzenlemeleri yapmalıyız. Bu çağda, çağın imkânlarını yakalamış bir Türkiye'de bu imkânları sunalım derde düşen kim varsa, gençlerimize. Gencecik evlatlar, bir batağa düşmüşler, vahim ki ne vahim, Allah esirgesin. Bu batağa düşmüş gençlerimizin bir kısmı askerlik hizmetlerini yerine getirirken "Acaba tedavi olabilir miyim?" diye de umutlanıyor. Gerekli yasal düzenlemelerle, askeriye içinde tedavi olacakları birimlerin kurulmasını öneriyorum. Bağımlılıktan kurtularak tedavi olmak isteyenlerin sağlıklarına kavuşturulmalarını sağlamak bir evlada, o evladın ana-babasına ve aslında vatana hizmettir, bunu da buradan hatırlatmak istiyorum.

Diğer yandan, uyuşturucu madde kullanmak satın almak ve bulundurmamak zaten Türk Ceza Kanununa göre suç. Uyuşturucu suçlarıyla ilgili uyulması gereken prosedürler de düzenlenmiş ancak kurumlararası iş birliği ve koordinasyonun sağlanmasında eksiklikler var ve boşluklar var. Örneğin, bu tip durumlarda, askerî birlik komutanı uyuşturucu madde kullanımı tespit ettiğinde, alkol ve madde bağımlılıkları tedavi merkezinden yardım alabilecek mi? Yardım talep edebilmeli. Bu bakımdan AMATEM veya bunun benzeri bir yapının kurulmasını, askerî bir yapının kurulmasını önerebiliriz. Uyuşturucu madde kullanan askerlerin hizmetten men cezası almaları yerine askerî AMATEM'e sevkleri hem daha kolay, sağlıklı bir uygulama olur hem de inanın, askerin orada daha kolay disiplin altına alınmasını ve tedavi edilmesini sağlar. Öte yandan, askerî hastanelerin Sağlık Bakanlığına devri sonrasında yaralanmış askerlerimizin sağlıklarına kavuşma oranları düştü. Çok tecrübeli olduğumuz harp cerrahisi alanından uzaklaşıyoruz. Ben de sivil yetişmiş bir doktor olarak, yıllarını bu mesleğe vermiş biri olarak bunun eksikliğinin görüldüğünü görüyorum. Bütün meslektaşlarım arasında da bu böyle konuşuluyor. Bütün bu olumsuzluklara rağmen, yanlışlarda ısrar etmeye devam ettiğiniz iktidarınızda önerilerimizin uygulanmasının çok fazla iyimserlik olduğunun farkındayım ancak kardeşlerimizin göz göre göre sağlıklarını kaybetmelerine razı olamadığım için önerilerimizi söylemeye devam edeceğiz. Allah hepsini korusun diyorum.

Saygılarımla... (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3002) esas no.lu Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 23'üncü maddesinde yer alan "kırk" ibaresinin "kırkbeş" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Ali Çelebi

Haşim Teoman Sancar

Ahmet Önal

İzmir

Denizli

Kırıkkale

Bayram Yılmazkaya

Ahmet Akın

İlhami Özcan Aygun

Gaziantep

Balıkesir

Tekirdağ

Polat Şaroğlu

Tunceli

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ REFAİK ÖZEN (Bursa) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Evet, önerge üzerinde söz talebi Sayın Polat Şaroğlu'nun.

Buyurun Sayın Şaroğlu. (CHP sıralarından alkışlar)

POLAT ŞAROĞLU (Tunceli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle, Van'da keşif uçağının Artos Dağı'na çarparak düşmesi sonucu şehit olan polislerimiz ile Siirt'te şehit düşen polislerimize Allah'tan rahmet, acılı ailelerine sabır diliyorum. Milletimizin başı sağ olsun diyorum.

Üyesi olduğum Millî Savunma Komisyonunda, son dönemde askerlik sistemi ve düzeni üzerinde köklü değişiklikler yapıldığını biliyorum. Görüştüğümüz kanun teklifiyle de gücünü milletimizden alan ve ülkemizin dört bir yanında güvenliğimizi sağlayan ordumuzun çeşitli kademelerinde fedakârcâ görev yapan personellerin özlük haklarının iyileştirilmesi ve daha etkin bir şekilde görev yapmalarını sağlamayı amaçlıyoruz. Bu düzenlemeyle ilgili olarak Komisyonunda görüşmelerimizi, milletvekili arkadaşlarımızla birlikte gerekli itirazlarımızı yaptık, bunlara muhalefet şerhimizde yer verdik.

Teklifi genel olarak ele aldığımızda ise yetkilerin tek elde toplanması ve ordumuzun siyasallaşmasına dair endişelerimizin olduğunu belirtmekte fayda var. Öncelikle şunu belirtmek gerekir ki: Ordunun; yargı, eğitim, sağlık, atama ve liyakat sistemlerinde önemli sorunları göze çarpmaktadır. Atama, terfi sistemi komple yeniden düzenlenmiş, rütbe bekleme ve emeklilik süreleri değiştirilmiştir. Bu durumda Silahlı Kuvvetlerinde gerçekleşen dönüşümün yapısal sorunlara yol açtığı bilinmelidir.

Yine, son dönemde, ülkemizde modern tıp eğitiminin başlangıcı olarak kabul edilen Gülhane Askerî Tıp Akademisi gibi askerî hastanelerin Sağlık Bakanlığına devredilmesiyle asırlık kurumlar yok edilmiştir. Bu durumda, kritik önemdeki bu kurumların yeniden faaliyete geçirilmesi, tekrar açılarak Millî Savunma Bakanlığına devredilmesi noktasında gerekli yasal düzenlemelerin yapılması büyük öneme sahiptir.

Genelkurmay Başkanlığının Millî Savunma Bakanlığına bağlanmış olması sebebiyle Genelkurmay Başkanlığında teşkil edilen kurulların Millî Savunma Bakanlığına teşkil edilecek olması Genelkurmay Başkanlığının içinin boşaltılarak tamamen önemsizleştirilmesine yönelik bir adım niteliğindedir. Bu değişiklik ilave personel, kaynak ve gayret sarfına neden olacaktır. Bu açıdan, Yüksek Disiplin Kurulunun devri yerine, Genelkurmay Başkanlığında alınacak kararların Millî Savunma Bakanlığının onayına sunulması daha akıllıca olacak ve personel, kaynak ve gayret sarfını engelleyecektir.

Mevcut düzenleme, Genelkurmay Başkanının generaller üzerinde emir komuta etme yetkisini de zedelemektedir. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminde olduğu gibi Millî Savunma Bakanlığında da askerî konulardaki yetki dağıtımı yerine tüm yetkilerin tek bünyede toplanması kurumu etkisizleştiren ve yarar sağlamayacak olan bir düzenlemedir. Aynı şekilde, generallığe verilen Türk Silahlı Kuvvetlerinden ayırma cezasını partili Cumhurbaşkanının onaylaması ise soruşturmanın bağımsızlığını etkileyecek ve Türk Silahlı Kuvvetlerindeki disiplin sistemini siyasallaştıracaktır. Ayrıca Millî Savunma Bakanlığında oluşacak kurullara askerî kökenli olmayan ve askerlik hizmetinden anlamayan kişilerin atanması bu kişiler tarafından alınacak kararların da siyasi olmasına yol açacaktır.

Bunun yanı sıra sözleşmeli erlerin yaşadığı mağduriyetlere ilişkin de tarafımıza yüzlerce şikâyet gelmektedir. Sözleşmeli erlere yasal olarak verilen kadro hakkı bir türlü hayata geçirilememiştir. Sözleşmeli er uygulamasının başladığı 2011 yılında sözleşme sürecinin kısıtlılığı ve tazminat oranının düşük olması nedeniyle istenilen başvuru sağlanamayınca yeni bir düzenleme yapılmıştır. Buna göre, yedi hizmet yılını dolduran sözleşmeli erlerden nitelik belgesi olumlu olanlar, kamu kurum ve kuruluşlarında memur kadrosuna atanabileceklerdi ancak hâlihazırda bu atamalar gerçekleşmemiştir. Bu konuda gerekli düzenlemenin yapılması gerektiğini paylaşmak istiyorum.

Yine, aynı şekilde, yirmi sekiz gün bedelli askerlik yapacak kişiler, pandemi sürecine denk gelmelerinden kaynaklı bir mağduriyet yaşamaktadır. Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de Covid-19 salgını nedeniyle başta sağlık olmak üzere ekonomik ve sosyal alanlarda yaşanan sorunlar nedeniyle devletin ve özel sektörün işleyişinin sekteye uğradığı zorlu bir süreçten geçmekteyiz. Milyonlarca vatandaşımızın iş hayatını etkileyen bu süreç, özellikle, askere gidecek gençlerin iş ve gelecek planlarını altüst etmektedir. Bedelli askerlik yapacak gençlerin hayatlarını, işlerini ve geleceklerini ona göre planlayıp yirmi sekiz günlük askerlik hizmeti için şehirlerarası yolculuk yapması, kalabalık bir kıyla ortamında bulunması gençlerin sağlığı açısından büyük riskler barındırmaktadır.

Hazineye katkı sağlamak amacıyla planlanan bedelli askerliğin devlette artı bir maliyet çıkarması ve Covid-19 salgınının kışlalarda yeni riskler barındırması göz önünde bulundurularak yurt dışında yaşayan vatandaşlar için uygulanan uzaktan eğitim sisteminin pandemi süresince bedelli askerlik yapacaklar için de uygulanması salgınla mücadele kapsamında değerlendirilmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

POLAT ŞAROĞLU (Devamla) - Bu gerçekler ışığında Millî Savunma Bakanlığımızın gerekli düzenlemeyi yapması on binlerce gencimizin sağlık ve geleceği açısından büyük önem taşımaktadır.

Bu düşüncelerle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.(CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Şaroğlu.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum:

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 23'üncü maddesinde geçen "yer alan" ibaresinin "bulunan" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mahmut Celadet Gaydalı

Zeynel Özen

Habip Eksik

Bitlis

İstanbul

İğdır

Kemal Bülbül

Mehmet Ruştü Tiryaki

Hişyar Özsoy

Antalya

Batman

Diyarbakır

Ömer Faruk Gergerlioğlu

Kocaeli

BAŞKAN – Komisyon önegeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ REFİK ÖZEN (Bursa) - Katılmıyoruz

Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Hişyar Özsoy'un.

Buyurun Sayın Özsoy

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Adnan Selçuk Mızraklı, Diyarbakır'ın seçilmiş belediye başkanı, iki gün önce dokuz küsur yıl cezaya çarptırıldı. Kendisi burada da, biliyorsunuz, kısa bir dönem, milletvekilliği de yaptı, bir yıl kadar.

Tabii, Türk yargı sisteminin bu muhteşem hızı karşısında çok fazla şaşırmadık. 90'larda köyün ortasında insanlara ateş döküp yakarak öldüren derin devletin kimi yüzlerini yirmi yıl bekletip zaman aşımına uğratanlar, seçilmiş bir belediye başkanı olan Adnan Selçuk Mızraklı'yı dokuz ayda cezalandırıp istinafta da cezasını onaylatmışlar. Kıymetli arkadaşlar, Adnan Selçuk Mızraklı'nın soruşturması 1 Nisanda başlamıştı, 31'inde seçimi kazandı, daha mazbatayı almadan Valilik soruşturma talep etmişti. Bir itirafçı 2012 yılındaki bir olaya istinaden 2019 yılında konuşurulmuş ve aynı itirafçı Kayseri Cezaevi'nden çıkarılmış, yerine Selçuk Başkan aynı cezaevine gönderilmiş. İtirafçı, bütün ifadeleri avukatları tarafından bir bir çürütülmüş bir insan. Bölgenin en bilinen cerrahı Selçuk Başkan, Hacettepe Tıpta okumuş, çok yüksek bir başarı oranıyla mezun olmuş, daha önce Kadıköy Anadolu Lisesini bitirmiş, otuz iki yıllık hekim, yirmi dört yıllık cerrah, Diyarbakır Tabip Odası Başkanlığı yapmış, Türkiye Tabipleri Birliği Yönetim Kurulu üyeliği yapmış, yapmış da yapmış, bölgenin en fazla bildiği insan. Siz, maşallah, Belediye Başkanı oldu diye dokuz ayda Selçuk Hocadan kocaman bir terörist çıkarabildiniz; şimdilik böyle. Size bir türlü Kürt beğendiremedik, Kürt siyasetçi beğendiremedik yani bu kadar CV'si olan bir insanı bile dokuz ayda, hile hurdayla, o FETÖ'cü dediğiniz yapı var ya, onunkinden daha beter kumpaslarla getirip cezaya çarptırdınız.

Kıymetli arkadaşlar, bakın, yakın zamanda Avrupa Konseyinin önemli bir organı olan Venedik Komisyonu bir rapor açıkladı. Venedik Komisyonu, bir ülkede olup bitenlerin o ülkenin anayasası ve o ülkenin taraf olduğu uluslararası sözleşmelere aykırılığıyla ilgili sürekli rapor hazırlar. Venedik Komisyonu diyor ki: "Türk Hükûmetinin HDP'li belediyelere dair bütün argümanları baştan sona mesnetsizdir, yanlıştır. O görevden aldığınız belediye başkanlarını iade etmeniz lazım. Bir de KHK'li diye mazbata vermediklerinizin mazbatalarını vermeniz lazım. Bunu yapmıyorsanız belediye meclislerinin kendi içinden bir kişiyi belediye başkanı seçmesinin önünü açmanız lazım. Bunu da yapmıyorsanız seçimleri yenilemeniz lazım." Bakın, o kadar tuhaf bir durum ki, tamam, hadi "terörist" dediniz, görevden aldınız; yahu, Diyarbakır halkı oy vermiş, seçimleri yenileyin. "Hayır, biz yenilemeyeceğiz." Belediye meclisi kendi arasından seçsin. "Hayır, buna müsaade etmeyeceğiz." Kıymetli arkadaşlar -birazdan, sonunda değineceğim- bunun ismi, bildiğiniz, tam anlamıyla, kavramsal olarak bir yönüyle sömürge mantığıdır. Bu nedir biliyor musunuz? O insanlar kime oy verirse versin, oy vermeyi bilmiyorlar, kendilerini yönetmeyi bilmiyorlar; onların seçtiklerini değil, benim atadığımı orada kabul edeceksiniz ve bu şekilde orayı yöneteceksiniz; ilginç bir durum.

Kıymetli arkadaşlar, bazen televizyonda ve bu kürsüde insanlar Türkiye'nin kabile devleti olmadığını sıklıkla söylerler. Bir defa, bu söylem bir taraftan üstenci, diğer taraftan ırkçı çünkü zaten yoğunlukla da Afrika düşünülür burada; cahilce. Ben bazen düşünüyorum, samimiyetle, diyorum, ya acaba bir kabile devleti olsaydı daha mı iyi olurdu? Niye? Kabile devletlerinin yazılı bir hukuku yok, bir anayasası yok ama çok güçlü toplumsal normları vardır. İktidarda olanlar, otorite olanlar o toplumsal normları, etik normları -öyle yazılı değil ama güçlü- kolay kolay ihlal edemezler. Ünlü bir sosyolog Charles Tilly -siyaset sosyolojisiyle ilgilenenler bilir- devlet teorisi için şöyle der: "Devletler örgütlü bir suç aygıtıdır. Bu örgütlü suç aygıtını mafyadan ayıran tek şey var; meşruiyettir, hukuk içerisinde hareket etmesidir." Şimdi, bizim belediyelerimizi polisi, askeri önüne yığmışsınız, almışsınız; devletin zoru da sizde, tamam bunu yapmışsınız ama halkın da gönlü bizdedir.

Kamuoyunu ve sizleri saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

23'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

24'üncü madde üzerinde 3 adet önerge vardır. Önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3002) esas no.lu Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 24'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Ali Çelebi

Haşim Teoman Sancar

Ahmet Önal

İzmir

Denizli

Kırıkkale

Bayram Yılmazkaya

Ahmet Akın

Hüseyin Yıldız

Gaziantep

Balıkesir

Aydın

İlhami Özcan Aygun

Tekirdağ

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ REFİK ÖZEN (Bursa) – Katılmıyoruz

Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Evet, önerge üzerinde söz talebi Sayın Hüseyin Yıldız'ın.

Buyurun Sayın Yıldız. (CHP sıralarından alkışlar)

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

24'üncü maddede disiplin kurulu cezalarını kuruldandan alıp amire devrediyorlar. Diğer arkadaşlarla görüştüğümüzde, bu görevi yapan askerlerle, bunun yanlış olduğunu, amire verdiğimiz zaman haksızlığa uğrayacaklarını söylediler; aynısının devam etmesini istiyorlar. Bu yüzden Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu maddenin aynı kalmasından yanayız.

Değerli arkadaşlar, iki gün önce, yine burada, Aydın'da yap-işlet-devret modeliyle yapılan otoyolu gündeme getirmiştik. Bu virüsten dolayı Türkiye'de 10 milyon insan işsiz arkadaşlar. Esnaflarımız siftah yapmıyor, çiftçimiz bitik, turizm desen gerçekte komple bitik ama ne hikmetse, yıllardan beri söylediğimiz gibi, karşı olmamıza rağmen, iki gün önce Ulaştırma Bakanı habersiz, davetiyeli olarak bir ihale yaptı arkadaşlar: Mersin, Adana ve Gaziantep demir yolları ihalesi oldu. 5 firmayı davetiyeyle çağırdılar; o 5 firma, orta masaya oturdular, kafalarına göre rakam yazdılar. Kaç para biliyor musunuz

arkadaşlar? Tam tamına 7 milyar, 7 milyardan bahsediyorum. Yani biz 2020’de burada bütçe yaparken Turizm Bakanlığının bütçesi 4,1 milyar, diğer bütçeler, Ticaret Bakanlığının bütçesi 5,2 milyar. Düşünün, siz 7 milyarlık ihale yapacaksınız, 5 firmaya davetiye çıkaracaksınız, o beyefendiler o yuvarlak masada oturacak ve diyecek ki: “Sen yaz 7 milyar 100, sen yaz 7 milyar 70, sen yaz 7 milyar 20, ben de yazıyorum 7 milyar bende kalsın diye.”

METİN YAVUZ (Aydın) – Sen orada mıydın?

HÜSEYİN YILDIZ (Devamla) – Yani o firmaların kim olduğunu biliyoruz ama içlerinde 1 firma var, teşekkür mektubunu bırakmış. Niye biliyor musunuz? Adamın vicdanı kabul etmiyor. Arkadaşlar, bu ne demek biliyor musunuz? Size bir örnek vereceğim: Mansur Yavaş Büyükşehir Belediye Başkanı olduktan sonra ihaleleri açık yaptı yani herkes ihaleye girebilir. Sizin döneminizde yani Melih Gökçek’in zamanında sıcak asfaltın tonunu 60 dolara alıyordu, açık ihale yapıldığında o asfalt 25 dolara düştü. Alan firma aynı firma yani Melih Gökçek’in zamanında 60 dolara ihale alan firma 25 dolar teklif veriyor. Niye biliyor musunuz? Çünkü açık...

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Petrol varil fiyatı ne kadardı?

HÜSEYİN YILDIZ (Devamla) – O zaman daha mı pahalıydı petrol, daha mı pahalıydı Sayın Muş?

Şimdi, bu ihale açık olsaydı arkadaşlar, maksimum 2,5 milyar ile 3 milyar arasındaydı. Yani siz, bir gecede, birilerinin cebine 4 milyar para aktardınız, 4 milyardan bahsediyorum. Yani biner lira verseydiniz 4 milyon aileye katkı sağlayacaktınız.

METİN YAVUZ (Aydın) – Bağırma, ne bağırıyorsun!

HÜSEYİN YILDIZ (Devamla) – Şimdi Muş’un deminki sözünü söylüyorum: “Çaldıran, soyduran, bu devleti soyanların Allah belasını versin!” Senin sözün “Allah belasını versin!”

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Amin, amin.

HÜSEYİN YILDIZ (Devamla) – Değerli arkadaşlar, siz “Yol yapıyoruz.” diyorsunuz değil mi? Maliyetini 3 misline çıkarıyorsunuz, 3 misline. Bu kadar, 10 milyon insan işsizken, 5 milyon aile aç yatarken, öğrencilerimiz okula gitmezken, turizm şu an sıftah bile yapmazken siz utanmadan... Ben özellikle AK PARTİ’li milletvekillerini tenzih ediyorum, bu işin sizinle ilgisi yok, sizin yanınızdan geçmez bu avantajlar, yanınızdan bile geçmez, sizi tenzih ediyorum ama siz 7 milyar TL’lik ihaleyi açık artırmayla değil, davetiye usulüyle getirip ihale ediyorsunuz arkadaşlar. Hangi vicdana sığar bu, hangi vicdana? Size soruyorum: Hangi vicdana? Çiftçi ürününü toplayamıyor, perişan, satamıyor; esnafın durumu kötü. Üç ay ödemesiz kredi verdiniz, üç ay doldu; nasıl ödeyecek o vatandaş kredisini arkadaşlar? Size soruyorum: Üç ay sonra, şimdi, bu ay herkes kredisinin birinci taksitini ödemek zorunda; ödeme şansı var mı? Hayır, yok arkadaşlar.

Peki, nasıl oluyor da davetiye usulüyle çağırıp bir gecede bir insanın, bir firmanın cebine 4 milyar para aktarıyorsunuz? Sizi Allah’a havale ediyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkanım, yerimden bir söz talebim var.

BAŞKAN – Önce Sayın Altay’ın var.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hayır, ben Mehmet Muş’a bağlı olarak istemiştim. Mehmet Bey sataşmadan...

MEHMET MUŞ (İstanbul) – CHP zaten bizi takip ediyor, burada da Engin Altay takip ediyor.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ben, Mehmet Bey sisteme girdi diye girdim, tedbiren girdim, belki kullanmam.

BAŞKAN – Sayın Muş, buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

40.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Aydın Milletvekili Hüseyin Yıldız'ın görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 24'üncü maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, yani CHP bizi hep takip ediyor, burada da Engin Altay takip ediyor; ne yapacağız bilmiyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ne güzel... Takip edeceğiz, vukuatınız çok çünkü.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Şimdi, Sayın Başkan, Sayın Filiz'i ben dinledim. Sayın Filiz'e buradan bir çağırım var. Sayın Filiz...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Filiz değil, Yıldız.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Yıldız, özür dilerim. Sayın Yıldız, Hüseyin Yıldız, Aydın Milletvekili.

Şimdi Sayın Yıldız'a diyorum ki: Sayın Yıldız, bak, Ankara'da Mansur Yavaş var ve sizin Belediye Başkanınız, Belediye Başkanı. Evraklar açık, her şey ortada, alın bunları götürün, savcılığa suç duyurusunda bulunun.

Şimdi, bir fiyat, rakam veriliyor, “Sıcak asfalt 25 liraya alındı, o zaman 60 liraya alındı...” Şimdi, asfaltın hammaddesi nedir arkadaşlar? Petrol. Petrolün 140 dolara çıktığı, 150 dolara çıktığı, 130 dolara çıktığı, 120-110 dolarlara çıktığı zamanlar oldu. O maliyetleri de aslında hesaplıyorsunuz, ha burada bir ihmal varsa götürürsünüz, suç duyurusunda bulunursunuz. Ama ben size bir şey söyleyeyim. “Buşon ücreti” diye bir şey duydunuz mu?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET MUŞ (İstanbul) – “Buşon ücreti” diye bir şey duyan var mı? “Buşon.” Valla ben de bilmiyordum. 3.115 lira...

Buşon şu: Şampanyanın kapağını açma ücreti. Şimdi, Sayın Yıldız bunları konuşuyorken bu 3.115 lirayı konuşalım, asgari ücretin 1,5 katıdır. İstanbul'da bir yemekte belediyenin kasasından 3.115 lira buşon ücreti çıktı. Bir yemekte kişi başına 6.395 lira verildi. Sayın Yıldız, bunları da dile getir ki bunların üzerine de git.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Tirbuşon, tirbuşon “buşon” değil.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – İşte, biz “buşon” diye biliyoruz, çok alanımız olmadığı için, çok bildiğimiz bir alan olmadığı için, biz “buşon” diyoruz. 3.115 lira, değerli arkadaşlar, belediyenin kasasından.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bakın, belediye başkanları geldi, yemek yediler; hani 150 lira yesin, 200, 300, 500, 1000, kişi başı değil mi? 6.395 lira nedir arkadaşlar?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Dolayısıyla Sayın Yıldız'dan bunların da üzerine gitmesini biz beklemekteyiz.

Teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Altay var mı söz talebiniz?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Var efendim, uygun görürseniz.

BAŞKAN – Demin yoktu.

Buyurunuz Sayın Altay.

41.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Şimdi hasıl oldu.

Ben şunu sormak istiyorum: Her ikisi de AK PARTİ'li, her ikisi de hâlâ AK PARTİ'de; Sayın Bülent Arınç ve Sayın Melih Gökçek. Bildiğim kadarıyla her ikisi de hâlâ AK PARTİ'nin üyesi. Birisi diyor ki: “Sen Ankara’yı parsel parsel sattın.” “Parsel parsel sattın.” diyen de AK PARTİ'li, parsel parsel sattığı iddia edilen de AK PARTİ'li. Bu nasıl olacak? Yani ya Bülent Arınç yanlış ya Melih Gökçek yanlış. Milletvekilimi alnından öpüyorum, dedi ki: “Bu yolsuzluklar, siz saygıdeğer milletvekillerinin yanından geçmez.” Hakikaten ben hepimize ayrı ayrı saygı duyuyorum ama bu ülkede -AK PARTİ döneminde de, her iktidarda, geçmişte olduğu gibi- her iktidarın türettiği zenginleri hepimiz biliyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Türkiye’de artık 5 firma -isimlerini burada saymacağım, beşli çete namıyla maruf- dışında devletten büyük ihale alan firma kalmamışsa... Adamcağız oradan feryat ediyor: “2,5 milyarlık iş 7 milyara verildi.” diyor, feryat ediyor. Biraz önce Sayın Muş, siz de söylediniz: “Kim çalışırsa Allah belasını versin.” O da diyor ki: “Kim çalışırsa Allah belasını versin.”

Savcılara gelince... Savcıların saraydan, sarayın basınından, baskısından dolayı bu tür iddialarla ilgili ellerinin kollarının bağlı olduğunu hepimiz biliyoruz. Sen o tirbuşonu savcıya gönder de savcı onunla ilgili mutlaka Belediye Başkanımızı hemen tutuklar zaten.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Şimdi, Sayın Başkan...

Madem bu savcılara güvenmiyorsunuz, Anayasa Mahkemesine niye gittiniz? Demek ki bir güven var. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ve 56 Milletvekilinin Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3002) ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 223) (Devam)

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Oylamadınız ki Sayın Başkanım...

III.-YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkanım, oylamadan önce yoklama talebimiz var.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan oylamaya geçti, olmaz.

BAŞKAN – Oylamaya geçmedim, atlamışım ben.

Yoklama talebinde bulunanların isimlerini tespit edeceğim: Sayın Altay, Sayın Çelebi, Sayın Bülbül, Sayın Polat, Sayın Aydın, Sayın Altaca Kayışoğlu, Sayın Aygun, Sayın Kayan, Sayın Şevkin, Sayın Özkan, Sayın Ünsal, Sayın Erbay, Sayın İlhan, Sayın Kılınç, Sayın Sümer, Sayın Gaytancıoğlu, Sayın Barut, Sayın Yılmazkaya, Sayın Ceylan, Sayın Yüceer, Sayın Bayır, Sayın Yıldız.

Yoklama için üç dakika süre veriyor ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- *Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ve 56 Milletvekilinin Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3002) ve Milli Savunma Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 223) (Devam)*

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair kanun Teklifi'nin 24'üncü maddesinde yer alan "eklenmiştir" ibaresinin "ilave edilmiştir" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Ayhan Erel	Ayhan Altıntaş	Mehmet Metanet Çulhaoğlu
Aksaray	Ankara	Adana
Orhan Çakırlar	Yasin Öztürk	Aylin Cesur
Edirne	Denizli	Isparta

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI İSMET YILMAZ (Sivas) –Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Yasin Öztürk'ün.

Buyurun Sayın Öztürk.(İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 223 sıra sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ve beraberindeki torba maddelerden oluşan kanun teklifinin 24'üncü maddesi üzerine İYİ PARTİ Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Kanun teklifinin 24'üncü maddesi, disiplin amirlerinin rütbesine göre erbaş ve erlere verebilecekleri hizmetten men cezasının sürelerini belirlemektedir. Kanun teklifinin bütününe bakıldığında Genelkurmay Başkanlığı, amiral ve generallerin orduyla ilişkilerinin kesilmesinde yetkisiz kılınırken, askere 6 ila 12 gün kadar hizmetten men cezası verilmesi konusunda yetkilendirilmiştir. Genelkurmayın elinden birçok yetki alınırken bu hakkın bırakılması belki asker için bir başarı bile sayılabilir. "Neden?" diyeceksiniz. Bakınız, kanun teklifinin komisyon görüşmelerinde Millî Savunma Bakan Yardımcısı

Sayın Şuay Alpay, kanun teklifini şöyle savunmuştu: “Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin yürürlüğe girmesinin ardından bakanlıkların merkez ve taşra teşkilatlarında değişiklikler yapılmıştır. 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’yle Genelkurmay Başkanlığı ve Kuvvet Komutanlıklarının Millî Savunma Bakanlığına bağlanması sebebiyle uyum düzenlemeleri yapılması ihtiyacı ortaya çıkmıştır.”

Sayın milletvekilleri, bu kanun teklifinde de öyle, kanun teklifinin gerekçesinde belirttiği gibi Türk Silahlı Kuvvetlerinin harekât etkinliğinin artırılması gibi ulvi bir nedenle düzenleme yapılmamaktadır. Maksat, murat bellidir: Cumhurbaşkanı, Genelkurmay Başkanlığı ve Kuvvet Komutanlıklarını Bakanlığın merkez ve taşra teşkilatı hâline getirmiştir. Genelkurmay Başkanlığı artık Millî Savunma Bakanlığına bağlı, merkezde işlevi kalmayan bir teşkilattir. Napolyon’un “Kendi ordusunu sevmeyen milletler, gün gelir başka ülkelerin askerlerini beslemek zorunda kalır.” şeklinde bir sözü vardır. Bizim ülkemiz gibi bir coğrafyada güçlü orduya sahip olmayan devletlerin ayakta kalabilme gücü yazı-tura atarken paranın dik gelmesi gibi bir ihtimale denktir. Morali yüksek olmayan bir ordunun manevî gücü kalmaz, ölüme korkusuzca yürüyen askerimizin ruhu da kalmaz.

Son on yılda ordumuzun ayarlarıyla sürekli oynandı. Türk Silahlı Kuvvetleri, bir bakanlığın tabela teşkilatı hâline getirilemez. Bekçilerden bir ordu yarattınız ancak Türk Silahlı Kuvvetleri üzerinde yapılan her düzenleme sadece bir kurum olarak kabul ettiğiniz ordumuzu değil bütün Türk milletinin geleceğini riske atmaktır. Yapmaya çalıştığımız, göz bebeğimiz ordumuzu siyasallaştırmaktır.

Değerli milletvekilleri, askerlik, hiyerarşik bir disiplin zinciridir. Emir-komuta dediğimiz hiyerarşi ve katı disiplini kuralları beraberinde silah arkadaşlığı ruhu da askerin yapı taşıdır. Siz, hiyerarşiyi bozarsanız disiplini de sağlayamazsınız, silah arkadaşlığı ruhunu da yok edersiniz. Birlikte düşmana karşı mücadele ettiği silah arkadaşlarını koruması gereken de, gerektiğinde ceza vermesi gereken de ordunun kendi mensupları olmalıdır. Tek karar verici siyasi iradenin teklif etmesi, yardımcılarının ve bakanlarının el kaldırması ve uygun bulmasa da birkaç komutanın el kaldırmasıyla terfi kararı da alınamaz, askerlikten ayırma cezası da verilemez. Bakınız, yeni düzenlemeyle general ve amiraller hakkında verilecek Silahlı Kuvvetlerden ayırma cezasında Genelkurmay dışlanmış, bu kararı verecek yetkili olarak Millî Savunma Bakanlığı gösterilmiştir. İlgili değişikliğin Genelkurmay Başkanlığının Millî Savunma Bakanlığına bağlanması nedeniyle yapıldığı belirtilse de Genelkurmay Başkanlığının yetkisiz, etkisiz bir hâle getirilmesinin en önemli kanıtıdır. Millî ordumuz ne yazık ki bu uygulamalarla Hükümetin ordusuna dönüştürülmeye çalışılmak istenmektedir. 15 Temmuzda yaşanan darbe girişiminin Hükümet için bir travmaya dönüşmesi, iktidar sahiplerinin Türk Silahlı Kuvvetlerini bitirmek adına, kendini güvende hissetme ihtiyacını, tercihini üstün kılmıştır. Artık sivil otoritenin karar alma noktasında asker kişilerden daha fazla söz sahibi olduğu YAŞ kararlarında “reis düşmanı” “Hükümet yanlısı” gibi bilgi notları etkili olmaya başlamıştır. Askerî vesayet kadar sivil vesayete de karşıyız. Öyle kurumlar var ki siz iktidardan ayrıldığımızda dahi onların sağlam kalabilmesi size de lazımdır, bize de lazımdır. İktidarlar gelip geçicidir ama Türk Silahlı Kuvvetleri gibi kurumlarımız dimdik, yıpranmadan, aynı güç ve yapıda devam etmek zorundadır. Bu nedenledir ki Türk Silahlı Kuvvetlerini ilgilendiren bir kararda siyaseti değil, milleti düşünerek adım atmanızı tavsiye ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.
Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 24'üncü maddesinde geçen "Kanuna" ibaresinin "Yasaya" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Kemal Bülbül	Zeynel Özen	Mahmut Celadet Gaydalı
Antalya	İstanbul	Bitlis
Mehmet Ruştü Tiryaki	Ömer Faruk Gergerlioğlu	Hüseyin Kaçmaz
Batman	Kocaeli	Şırnak
	Garo Paylan	
	Diyarbakır	

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Hüseyin Kaçmaz'ın.

Buyurun Sayın Kaçmaz. (HDP sıralarından alkışlar)

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri ve ekranları başında bizleri izleyen değerli halklarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, iki gündür gündemde olan, Şırnak'taki bir uzman çavuşun karıştığı cinsel istismar olayı, 13 yaşındaki bir kıza karşı işlenen bu cinsel istismar olayı var. Her ne kadar AKP Grup Başkan Vekili bu durumu kabul etmese de elimde gerek mağdurenin, müşterinin gerek şüphelinin gerekse de sorgu hâkimliğinin zaptı, silahla tehdit ve çocuğa cinsel istismar nedeniyle söz konusu, bahsi geçen uzman çavuşun tutuklandığına dair sorgu zaptı. Öncelikle bu bilgiyi paylaşmak isterim.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Çarpıtma olayı, çarpıtma! Meseleyi çarpıtma!

HÜSEYİN KAÇMAZ (Devamla) - Değerli milletvekilleri, TÜİK verilerine göre de 18.623 çocuk 2019 yılında cinsel istismar suçuna maruz kalmış Türkiye'de. Seçim bölgem olan, aynı zamanda memleketim olan Şırnak'ta da daha önce, kamu görevlilerinin karıştığı cinsel istismar olayları ve cinsel taciz olayları maalesef ki sıklıkla yaşanmakta. Cizre Merkez Anadolu Lisesinde MEMUR-SEN'e bağlı EĞİTİM-BİR-SEN'in okul temsilcisi öğretmen tarafından 50 kız öğrenci tacize uğradıktan sonra soruşturma açıldı ve daha soruşturma neticelendirilmeden ödül gibi bir tayinle söz konusu öğretmen İstanbul'a gönderildi. Yine, 2019'da Beytüşşebap'ta korucuların istismarına uğrayan bir kız çocuğu vardı ve bu korucular da o dönemde yine görevlerine devam ediyordu. En son 14/7/2020'de yani iki gün önce Şırnak'ın Yenimahallesi'nde gece 01.00 sularında iddiaya göre bu uzman çavuş tarafından, 13 yaşındaki kızın ensesinden tutulup kendisine doğru çekilmek suretiyle cinsel istismar suçunun işlendiği durum söz konusu. Ancak, söz konusu olay Şırnak'ta bir infial yarattı; gece saat 01.00 sularında meydana geldi, vatandaşlar, gençler sokaklara döküldü, tepkilerini gösterdiler, sosyal medyada gündem oldu, ulusal basına yansdı ama her ne hikmetse Şırnak Valiliği 16.43'e kadar hiçbir açıklama yapmadı ve açıklamasında da söz konusu cinsel istismar olayını "Olay mahallinde A. A. İsimli kamu görevlisinin aşırı derecede alkollü olduğu, çevreyi rahatsız edecek şekilde uygunsuz tavır ve hareketler sergilediği..." şeklinde basit bir adli olaymış gibi gösterdi. Bunun sonrasında da baktığınızda, AKP İl Başkanı, Valilik açıklama yapmadan bir paylaşımında bulunmamış, yine Valiliğin açıklaması

doğrultusunda bir paylaşım yapmış. Yine, AKP Şırnak Milletvekili aynı şekilde paylaşımında bulunmuş. Ancak hakkını yemeyelim -ki o da Validen sonra açıklama yapmış- sadece Şırnak İl AKP Kadın Kolları Başkanı “Kız çocuklarımıza yönelik yapılan her türlü taciz, istismar, uygunsuz tavır ve hareketlerin karşısında olmaya devam edeceğiz.” demiş yani diğerlerinin aksine olayı asla desteklemeyen nitelikte bir paylaşımında bulunmuş.

Değerli arkadaşlar, şimdi, tabii ki bir şahsın işlediği bir suç tüm kurumu bağlamaz, bütün bir kurumu töhmet altında bırakamaz. Ancak size bir örnek daha göstereyim. Şimdi gördüm bunu. Dün akşam saat 22.50 sıralarında, Kadir Ergün -T.C. İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığında çalışıyor, şu an Van’da görev yapıyor sanırım, memleketi Pozantı Adana- Kürtlere “Kızlarını başlık parası için satan ırk.” diye hakarete bulunmuş ve Şırnak’taki cinsel istismar iddiasını açıkça faşist zihniyetiyle savunmaya kalkışmıştır.

Şimdi, değerli arkadaşlar, siz istediğiniz kadar “Yoktur.” deyin, siz istediğiniz kadar “Bunun politikalarımızla alakası yoktur.” deyin ama bu ülkede -şimdi arkadaşlarımız anlattı- siyasetçi arkadaşlarımız siyasi rehine olarak cezaevlerinde. Kürt halkının iradesine her gün darbe yapılıyor. Kürt halkının seçim iradesi gasbediliyor. Bugün eğer bu durumun bir müsebbibini arıyorsanız aynı zamanda ülkeyi yönetenlerin politikasına da bakmanız gerekiyor. Çocukların kahkaha atması gereken yerde bizler çocuklara bağırmayı, çılgılık atmaya öğretiyoruz.

Arkadaşlar, ne çirkin bir şeydir, değil mi? Bu durum istesenez de istemesenez de iktidarın ve mülki amirlerin çocukların korunması, çocuk cinayetlerinin önlenmesi, çocuk istismarlarının önlenmesi konusundaki noksan, eksik politikaları sebebiyle oluyor. Çünkü bütünlüklü ve hak temelli bir çocuk politikanız yok. Bununla birlikte, tabii, başka örnekler de var. Ensar Vakfında yaşanan olaylarda da “Bir defadan bir şey olmaz.” demiştiniz. Ancak şunu söyleyeyim arkadaşlar: Çocuk uyurken sessiz olunur, istismar edilirken değil.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Muş.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

42.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz'ın görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 24'üncü maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkanım, bu konuyu oturumun başında konuştuk, Meclis açıldığı zaman biz kanaatlerimizi ifade ettik. Israrla meseleyi çarpıtmaya çalışmanın, meseleyi başka yönlerle çekmeye çalışmanın bir manası yok. Ne söylediğimiz tutanaklarda var. Anlamak istemeyenler varsa tutanakları getirsin, bir daha okuyayım, belki anlarlar. Bizim meseleye yaklaşımımızın, çocuklara yaklaşımımızın, bu konularla alakalı kanaatlerimizin ne olduğu ortada fakat ısrarla aynı şey üzerinden, biz bunu savunuyormuşuz gibi bir şey oluşturmanın manası yok arkadaşlar. Çok net bir şey söyledim: “Biz sonuna kadar takipçisi oluruz.” Olayın nasıl olduğunu Sayın Bakandan aldığım bilgiler dâhilinde burada anlattım. “Yok, öyle değil, bu cinsel saldırı oldu, AKP bunu savunuyor.” Böyle bir şey yok arkadaşlar.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – İfade tutanakları, sorgu zabıtları var elimde.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Böyle bir şey yok arkadaşlar, böyle bir şey yok arkadaşlar. Tamam mı?

Şimdi, bir kişinin alkollü olması onun suçunu hafifletmez, suçunu ağırlaştırır. Bunu da söyledim, temel bir hukuk bilgisidir. Bir diğer mesele, Sayın Bakanımıza atfen “Bir kereden bir şey olmaz...” Bir kere onu öğrenin, “Bir kereden bir şey olmaz.” diye Bakanın bir lafı yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Bu, dillerine pelesenk olmuş, çevirip çevirip duruyorlar. Şimdi, “Bir kişinin yaptığını bir kuruma mal etmeyelim.” şeklinde Bakan bir söz kullanıyor. “Bir kereden bir şey olmaz.” diye her çıkan konuşmacı olmasa da 2 kişiden 1’i bunu konuşuyor. Ya, bu yanlış bir şey arkadaşlar. Bir çocuğa karşı veya çocuklara karşı bu tür bir davranışı kimsenin kabul etmesi mümkün değil. Bakanın söylediği şey başka bir şey ama “Bir kereden bir şey olmaz.” diye, sanki bunu ifade ediyor gibi söylemek yanlış bir şey. Söylediği, “Bu olayı bir kuruma mal etmeyin.” diyor ve gereken cezayı yargı en ağır şekilde, en kısa sürede verdi zaten. Bunu savunan kimse olamaz ve bu cinsel saldırılarla alakalı, cinsel suçlarla alakalı, kadına şiddetle alakalı cezaların ve infazların en çok artırdığı dönem bizim dönemimizdir. Bu noktadaki politikamız çok nettir ama bunu duymak istemeyenlere, bunu anlamak istemeyenlere diyecek bir şeyimiz yok, onları yüce milletimize havale ediyoruz.

BAŞKAN – Sayın Kerestecioğlu...

Sayın Kerestecioğlu, sisteme girerseniz arkadaşlar rahat açarlar. Neyse, buyurun.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Giremiyorum, girsem gireceğim zaten de parmakları almıyor. Yenileyecekmişsiniz sanırım.

BAŞKAN – Yok, sizin parmak izinizi biz tekrar alalım, faydası olur belki.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Yo, 3 kere verdim yani biliyorum.

BAŞKAN – Anladım, peki. Şifreyi yanlış giriyor olmayın?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Tabii, öyledir!

BAŞKAN – Hayır, ben öyle yaptım da onun için söylüyorum yani.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Yok yani her gün...

BAŞKAN – Tabii, insan olunca oluyor bunlar yani.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Her gün, her gün aynı şeyi yaşıyorum.

BAŞKAN – Ben de geçen dönemin şifresini giriyormuşum ha bire.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Yok, kartımızda yazıyor zaten unutsak da ama öyle değil yani her gün aynı şeyi...

BAŞKAN – Unuttuğumuzu bilmiyorduk, işin kötüsü o.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sadece ben değil zaten, birçok arkadaş yaşıyor aynı şeyi sanıyorum.

BAŞKAN – Tamam.

Buyurunuz.

43.- *Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Teşekkür ederim.

Ben Rabia Naz Komisyonundaydım ve raporu yazarken en çok dikkatimi çeken şeylerden biri, aslında Türkiye’de yargı mercilerine ya da idareye, kamu mercilerine güvenin ne kadar azalmış olduğuydu. Yani o olay diyelim ki trafik kazası olsun, diyelim ki düşme olsun, diyelim ki itilme olsun, ne olursa olsun insanların kafasındaki yargının “Mutlaka bunda bir karartma vardır.” şeklinde olması, bu şüpheyi taşıyor olmaları çok vahim bir şeydi. Bence bütün olaylardan daha vahim olan bu. O yüzden, bir şehirde eğer bir çocuk istismar ediliyorsa oranın mülki idare amiri yani valisi bununla ilgili birazcık bir durmalı, düşünmeli. “Alkollüymüş, çevreyi rahatsız etmiş.” lafi kimseyi tatmin edecek bir laf değil. “Biz çocuk haklarından yanayız.” demeli, “Biz çocuk istismarına karşıyız.” demeli, “Kim bunu yaptıysa bunun peşindeyiz, bunun asla peşini bırakmayız, soruşturuyoruz.” demeli ama ne zamanki bir kamu görevlisi karşımıza çıkıyor, oradaki devlet refleksi hemen kamu görevlisini korumak şeklinde oluyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sözlerinizi toparlayın lütfen.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – İşte, bu da insanlarda güvensizlik yaratıyor. Gerçekten artık bundan vazgeçilmesi, bunun kırılması lazım.

Şimdi “‘Bir kez oldu, ne olur.’ demedi.” Bakan diyorsunuz. Dedi ki: “Bu kurumda, Ensar Vakfında bir kez oldu.” E, Ensar Vakfı şimdi ne yapıyor? Üstüne şaibe bulaşmış bir vakıf bu ve kalkıyor, bugün de İstanbul Sözleşmesi’yle ilgili türlü spekülasyonlar yapıyor. Şimdi burada da özellikle kadınlar başta olmak üzere şiddete karşı çıkan arkadaşların “Bu sözleşmeyi biz imzaladık, gurur duyuyoruz ve buna ancak kadınlar karar verir.” demesi lazım ama sizin her şeye Cumhurbaşkanınız karar veriyor.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Yanlışlarla karıştırmayın.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – O zaman da tabii söyleyecek gerçeklik, söz, hepsi birbirine karışıyor. Ayrıca suç duyurusu...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen sözlerinizi tamamlayın.

Buyurun.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ayrıca bir milletvekili bu kürsüden konuşuyorsa, aynı şekilde daha önceki milletvekilleri de konuştuğunda dediniz: “Suç duyurusunda bulunsunlar.” Resen savcılar dikkate alabilirler. Savcıya evrak götürmeniz gerekmez. Savcılık savcılık olsa -hukukçular bunu bilirler- resen yapabilir bunu. İlla önüne götürmeniz gerekmez. Ayrıca bu dönemde bunun hiç kolay olmadığını, bizim götürdüğümüz her şeyin takipsizlikle sonuçlandığını, bize karşı olan her şeyin de suç ve ceza olduğunu gayet iyi biliyorsunuz. O yüzden, demin, Hüseyin Kaçmaz vekilin söylediği de, benim de dün gördüğüm “tweet”te bu Kadir Ergün adlı -Emniyet asayiş- Jandarmanın: “Daha ergenliğe girmemiş öz kızlarını başlık parası denen bok bir âdetle -affedersiniz- 70’li yaşlara öz kızlarını satan ırk...” lafi ayrımcılıktır, ırkçılıktır ve suçtur. Suç duyurusunda bulunuyorum.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Sayın Muş...

44.- *İstanbul Milletvekili Mehmet Muş’un, Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir’in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Bu bahsedilen meseleyi bilmiyorum ama bakacağım bu konuya. Biz böyle ırkçı bir şeyi kabul edecek, kabullenecek bir parti değiliz.

Şimdi, Sayın Başkanım, bakın, Türkiye demokratik bir ülke, İstanbul Sözleşmesi'yle alakalı işte bu vakıf çıkmış şöyle konuşuyor. Ya arkadaşlar, siz kanaat belirtiyorken, Türkiye demokratik bir ülke, herkes her konuyla alakalı kanaat belirtir. Yok sadece biz konuşacağız, bizden başkası konuşamaz, kimse eleştiremez.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Hep onlar demokratik.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Biz ne diyorsak o olacak.

Ya, arkadaşlar, insanlar kanaatlerini belirtsinler, kim ne konuşuyorsa konuşsun. Siz de görüşlerinizi ifade edin, başkaları da görüşlerini ifade etsinler. Siz nasıl görüşlerinizi ifade etmek istiyorsanız, sizin dışınızdakiler de görüşlerini ifade edecekler, kanaatlerini söyleyecekler. Bu sizin hoşunuza gider, gitmez; beğenirsiniz, beğenmezsiniz ama böyle bir realite var. Buna herkes saygı duyacak. Bu nedir ya?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Muş.

IV.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

4.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in, Grup Başkan Vekillerinin sürekli söz almalarından rahatsızlık duyulduğuna ve İç Tüzük'te Grup Başkan Vekillerine yönelik özel bir düzenlemenin olmadığına ilişkin konuşması

BAŞKAN – Sayın Grup Başkan Vekilleri, genel manada, Grup Başkan Vekillerimizin sürekli bu söz almalarından dolayı milletvekillerimiz de rahatsız. Çok açık bir biçimde salı günü Sayın Akif Hamzaçebi, Grup Başkan Vekillerinin böyle bir hakkı olmadığını söyledi, doğrudur.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – O, Akif Hamzaçebi'nin kendi kanaatidir.

BAŞKAN – İç Tüzük'e göre de baktığımızda Grup Başkan Vekillerinin de diğer milletvekillerinden bir farkı yoktur. Grup Başkan Vekillerine özel bir düzenleme de yok burada.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ve 56 Milletvekilinin Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3002) ve Milli Savunma Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 223) (Devam)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sayın Başkan...

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Sayın Başkan, bir şey söylüyor.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sayın Başkan, bir şey söyleyecektim.

BAŞKAN – İşleme başladım.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Hayır, işleme başlamadan önce zaten...

BAŞKAN - Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ben de sizin yönetme biçiminize karşı çıkıyorum o zaman, Akif Hamzaçebi...

BAŞKAN - Sayın Kerestecioğlu, az önce bir açıklama yapıyorum, siz Grup Başkan Vekili olarak da 60'a göre söz talep edebilirsiniz ancak sürekli olarak biz bunu bir yol hâline getirebilirsek bir yandan da Meclisi çalıştıramıyoruz, müsaade edin.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sayın Başkan, kusura bakmayın da burada önceki dönemleri de yaşadık biz, beş senedir buradayız.

BAŞKAN - 24'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Buyurun, yerinizden size bir dakika süre veriyorum.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Beş senedir buradayız.

BAŞKAN – Efendim, ne dediniz?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Beş senedir buradayız dedim.

BAŞKAN - Yanlış yapılıyor beş senedir. Ne 22 ne 23 ne 24'üncü Dönemlerde olmayan bir şey 26'ncı Dönemde ortaya çıkıyor.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Var, var, 24'te de vardı.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Hayır, efendim, bu başkanlık sistemiyle böyle oluyor çünkü bu Parlamento...

BAŞKAN – Hayır, hiç alakası yok, hiç alakası yok.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Karşılıklı mı konuşacağız?

O zaman, kusura bakmayın, Başkanlar da Başkan Vekilleri de az konuşsun.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Sayın Başkan, o zaman kapatalım Meclisi, bizleri de gönderin, siz gelin görüşün, gidin!

BAŞKAN – Olabilir Sayın Türkkan!

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Ne demek olabilir canım, ne demek olabilir! Olur mu öyle şey!

BAŞKAN - Var mı, İç Tüzük'te yeri var mı Sayın Türkkan? Bana İç Tüzük'te onun yerini gösterin o zaman.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sayın Başkan, benim yerime siz konuştunuz, o yüzden bir şey söyleyemedim.

BAŞKAN – Buyurun, açıyorum mikrofonu zaten.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

45.- Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in, getirilen başkanlık sistemiyle Parlamantonun işlevsiz hâle geldiğine ilişkin açıklaması

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Yani beş senedir burada Parlamento daha işlevselken ki en zor şeyleri yaşadığımız zamanlarda dahi, Sevgili İdris Baluken, Çağlar Demirel de burada Grup Başkan Vekiliyken burada çok sayıda söz alınıyordu ve bu Parlamento gerçekten tartışmanın daha fazla yapıldığı bir Parlametoydu. Şimdi, başkanlık sistemini getirdiniz ve ondan sonra Parlamento işlevsiz bir hâle geldi. Artık Grup Başkan Vekilleri de konuşmasın istiyorsunuz, aslında olan budur yani başka bir şey değil, kusura bakmayın.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Aldığımız para haram olmaya başladı, haram para almaya başladık. Fikir bile beyan etmek mümkün değil.

ZEHRA TAŞKESENLİOĞLU BAN (Erzurum) - Tek bir soru soracağım size: Allah aşkına, şu duyarlılığınızı bir de PKK'nın katlettiği çocuklar için gösterin...

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ve 56 Milletvekilinin Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3002) ve Milli Savunma Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 223) (Devam)

BAŞKAN – 25’inci madde üzerinde 2’si aynı mahiyette olmak üzere 3 önerge vardır.

Evet, ilk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 25’nci maddesinde yer alan “tabi” ibaresinden sonra gelmek üzere “olan” ibaresi eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Ayhan Altıntaş	Orhan Çakırlar	Arslan Kabukcuoğlu
Ankara	Edirne	Eskişehir
Aylin Cesur	Ayhan Erel	Mehmet Metanet Çulhaoğlu
Isparta	Aksaray	Adana

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Arslan Kabukcuoğlu’nun.

Buyurun Sayın Kabukcuoğlu. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime son bir günde kaybettiğimiz İçişleri Bakanlığının 9 kahraman personelini saygıyla anarak başlıyorum. Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerine söz almış bulunuyorum.

Askerî personelin maddi imkânlarında birtakım iyileşmelerden bahsedilmektedir. Bu düzeltmeler, Türk Silahlı Kuvvetleri personelinin hak ettikleri düzeyin altında olmakla birlikte kabul edilecek şeylerdir. Türk Silahlı Kuvvetleri, AK PARTİ iktidarında zaman zaman menfi müdahalelere maruz kalmıştır, zaman zaman sivil otoritenin desteğini kaybetmiştir. 15 Temmuz hain darbesinde Silahlı Kuvvetler hiç olmadığı kadar yalnız bırakılmıştır. Türk Silahlı Kuvvetleri yaralar almıştır. Türk Dil Kurumuna göre kahraman “Savaşta veya tehlikeli bir durumda yararlık gösteren kimse.” diye tarif ediliyor. Kahramanlar, ülkesi için, vatandaşları için, insanlık için kendilerini feda eden kimselerdir. Bu duygu, bu ruh, bu düşünce ancak uzun süre geçmiş olan, kahramanlar yetiştirmiş, tarihini kahramanlıklarla zenginleştirmiş, belli ülküsü, kültürü, birikimi olan milletlerin işidir. Bir grup insana belli bir toprak parçasında tutup “Burası sizin vatanınız, burada yaşayın, burada hayatınızı devam ettirin.” deseniz dahi ne kendilerine ayrılan yere hâkim olabilirler ne de hayatlarını devam ettirebilirler. Ondan sonra da başka ülkelerin askerleri gelsin kendilerini kurtarsın diye medet umarlar. Bulunduğun toprağın kıymetini anlayabilmek için can verilmeli, kan dökülmeli, o toprağın kendisinde bir geçmiş olmalıdır. Kahramanlar, ülkelerinin tarihinin milletine bir emanetidir, bozuk para gibi harcanacak bir şey değildir. Bunu yapanlar nefretle karşılaşır, ülkelerine de büyük kötülük ederler. Miralay Reşat

Bey başarılı bir subaydır, pek çok madalyayla taltif edilmiştir. Büyük Taarruz'da önemli bir yeri alması kendisine emir verilmişken istediği sürede bunu gerçekleştiremedi diye orada canına kıymış bir komutanımızdır; birliği, komutanının hayatını kaybetmesinden, şehadetinden kısa bir süre sonra görevini yerine getirmiş ve ifa etmiştir.

Eğitim yalnızca ülkenin ırmaklarını ezberlemek, kimya formüllerini, matematik, fizik formüllerini öğrenmek değildir. Şehitlerimizin adının yazılı olduğu okulda okumak da bir eğitimidir, hem de eşsiz bir eğitimidir.

Değerli AK PARTİ milletvekilleri, içinizden pek çok insanı tanıdım ve pek çoğunuzu biliyorum ki hepiniz vatan sevgisiyle dolusunuz, bu konuda hiçbir kuşkuyla yer yok. Albay Reşat Çiğiltepe isminin para karşılığında değiştirilmesinden rahatsızlık duyduğunuzdan kesinlikle eminim. Albay Reşat Çiğiltepe'nin isminin bir okuldan para karşılığında silinmesi hiçbir Türk vatandaşının içine sindirebileceği bir şey değildir. Kritik bir savaşın kahramanının ismi para karşılığında siliniyor. Bu durumu o okulda okuyan çocuklara nasıl anlatacaksınız? Bunun kelimelerle izahı var mı? Hangi ülkede kahramanlık parayla değiştirilmiştir? Amaç parayı kutsallaştırmak mı? Bizden sonraki nesillerin kahramanlara ihtiyacı yok mu? Manevi değerlerimizin yüceltmeye ihtiyacı yoktur. Biz onları koruyalım, gelecek nesillere aktaralım yeter. Böyle kahramanların isimlerinin verildiği pek çok yerleşim merkezi, okul, yol ve hastane vardır. Bunlar birkaç densizin kararıyla değiştirilmemeli, bu kahramanların ismi bir kenara atılmamalıdır. İYİ PARTİ olarak toplumun bu konudaki hassasiyetini Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verdiğimiz bir kanun teklifiyle ilettik. İYİ PARTİ olarak toplumun bu konudaki hassasiyetini biliyoruz, bunu Meclise taşımış olduk. Şimdi, bu hassasiyete siz değerli vekillerimizin de önem vereceğini ve icabını yerine getireceğinden eminim.

Teşekkür eder, hepinize saygılar sunarım. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Sayın Başkan, karar yeter sayısı istiyoruz.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunacağım ve karar yeter sayısı arayacağım.

Kabul edenler... Etmeyenler... Karar yeter sayısı yoktur.

Bileşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 20.51

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 21.08****BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ****KÂTİP ÜYELER: Bayram ÖZÇELİK (Burdur), Enez KAPLAN (Tekirdağ)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 114’üncü Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

223 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 25’inci maddesi üzerinde Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve arkadaşlarının verdiği önerenin oylamasında karar yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi, oylama işlemi tekrarlayacağım ve karar yeter sayısını arayacağım.

Önergeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir, karar yeter sayısı vardır.

223 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon? Yerde.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 25’inci maddesinde geçen “yer alan” ibaresinin “bulunan” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mahmut Celadet Gaydalı

Kemal Bülbül

Ömer Faruk Gergerlioğlu

Bitlis

Antalya

Kocaeli

Zeynel Özen

Murat Çepni

Mehmet Ruştü Tiryaki

İstanbul

İzmir

Batman

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:

Mehmet Ali Çelebi

Ali Öztunç

Cavit Arı

İzmir

Kahramanmaraş

Antalya

İrfan Kaplan

Ahmet Kaya

Burhanettin Bulut

Gaziantep

Trabzon

Adana

Haşim Teoman Sancar

Erkan Aydın

Denizli

Bursa

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz, Sayın Murat Çepni’nin.

Buyurun Sayın Çepni. (HDP sıralarından alkışlar)

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Teşekkürler Başkan.

Genel Kurul ve değerli halkımız; evet günlerdir özellikle Ayasofya üzerinden bir fetih edebiyatına maruz kalıyoruz ama şunu kabul etmek lazım ki AKP iktidarının fetihçi yanının en göze çarpan yanlarından bir tanesi, doğaya karşı açtığı savaş. Sakarya Karasu’da Hürriyet Mahallesi’nde kuş cenneti niteliğinde doğal alana taş ocağı yapılmak isteniyor. Buna tabii ki yöre halkı itiraz ediyor. Çünkü alan; su değirmenlerinin, su yataklarının, derelerin, mesire alanlarının, fındık bahçelerinin ve tapulu evlerin bulunduğu bir alan.

Yine, Konya Ilgın Çavuşçugöl'de yapılmaya çalışılan kömür madenine karşı köylüler direnişler ve günlerdir de yüzlerce askerin ve polislin köye yığılmasıyla birlikte bir ablukayla bu direniş kırılmaya çalışılıyor.

Evet, yine geçtiğimiz günlerde, beklenmeyen doğa olayları da dediğimiz, felaket dediğimiz, aslında malumun ilamı olan su baskınları gerçekleşti. Daha öncesinde, Van Erciş'te sel felaketleri oldu ve 100'ün üzerinde hayvan hayatını kaybetti, en son da Artvin'de 4 vatandaşımız hayatını kaybetti ve yine Rize İkizdere'de bir sel oldu fakat bir can kaybı neyse ki yaşanmadı.

2020 Haziran ayında 304 madene ruhsat verildi. Temmuz ayında ise 36 maden projesine “ÇED Olumlu” veya “ÇED Gerekli Değildir.” kararı verilmiş oldu. Şimdi yine, bugünlerde Karadeniz'de Yeşil Yol Projesi'nin Danıştay tarafından iptal edilmesine tanık olduk, iyi bir karar fakat geç kalmış bir karar çünkü zaten Yeşil Yol Projesi bitmişti. Sadece geriye kalan Çamlıhemşin Yaylaları, Samistal Yaylası -herkes bilir- vardı, aslında sadece orası kalmıştı; dolayısıyla zaten Samsun'dan Artvin'e kadar Yeşil Yol Projesi yolları neredeyse tamamlanmıştı. Şimdi, burada ne yapılmaya çalışılıyor aslında? Ayder'in durumu malum, işte, “Ayder'e ihanet ettik.” demişti birileri. Yani vahşi bir turizm baskısıyla yaylalar, dereler, ormanlar, tarım alanları sermayeye peşkeş çekiliyor.

Peki, en çarpıcı yere gelelim: Kanal İstanbul Projesi de yine gündemimizde. İşte bütün bu fetihler doğaya karşı, tarım alanlarına karşı; derelere, ormanlara, yaylalara karşı geliştirilen, AKP'nin rantçı fetih politikalarının en çarpıcı örneklerinden bir tanesi Kanal İstanbul Projesi. Burada da şunu görmüş olduk: Elin Suudi Arabistanlısı Süleyman Al Muhaidip; bu arkadaşın tarla vasfındaki 9 dönümlük arazisi imara açılmış, çok ileri görüşlü, arkadaşlar. Yine Kuveytli birisi aynı zamanda, Kanal İstanbul'da arazisinde zemin artı 4 katlı izinli konut artı ticaret alanı hakkına sahip olmuş; bu da çok ileri görüşlü bir arkadaş. Yine, Katar Emiri'nin annesi de -basına da yansıdı- 44 dönümlük tarla, turizm artı ticaret alanı sahibi artık Kanal İstanbul'da. Şimdi, bu iktidar, Boğaz'ın etrafındaki yalılarda oturanları eleştirmişti fakat kendisi, Kanal İstanbul'da aynısını yapmaya çalışıyor.

Peki, burada daha da çarpıcı olan şu: Bakan Albayrak, biliyorsunuz, aynı yerde 3 dönümlük bir arazisi vardı, bunu daha sonra 13 dönüme çıkardı ve onun da yeri yine konut artı ticaret alanı oldu, 3 dönüm artı 13 dönüm. Şimdi, tabii, insan soruyor. Bakan Albayrak, damat Albayrak tabii ki bu öngörüye sahip olabilir; zekidir, Maliye Bakanlığı boşuna verilmedi kendisine, mutlaka böyle bir ileri görüşlülüğü vardır, verilmiş fakat insan şunu anlayamıyor: Ya, bu elin Suudi Arabistanlısı, Katarlısı nasıl oluyor da bu Kanal İstanbul arazisinde, İstanbul'da böyle bir ileri görüşlülüğe sahip oluyor? İşte, bu, AKP siyasetinin yarattığı çok ileri görüşlü sonuçlar!

Buradan şunu söyleyerek bağlamak istiyorum: Evet, AKP siyaseti bir fetih yürütüyor ve bu fetih, halka karşı, halklara karşı ve doğaya karşı geliştirilen bir fetih ve bu fetihden faydalananlar, bu ülkenin işçileri, emekçileri, köylüleri değil, bu ülkenin ekmeğini sömüren bir avuç, saray etrafında kümelenmiş şirketlerdir. İşte biz bu fetih siyasetine, halka karşı, doğaya karşı bu düşmanca siyasete itiraz etmeye, kral çıplak demeye devam edeceğiz.

Teşekkür ederim. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergelerin ikinci konuşmacısına söz vereceğim.

Sayın Burhanettin Bulut, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dün, hain FETÖ darbe girişiminin yıl dönümüydü. Birliğimize, beraberliğimize, demokrasiye yapılan bir müdahaleydi. Bu darbe girişimine ilişkin çokça konuşacağız, bundan sonra da konuşacağız çünkü 15 Temmuz darbe girişiminin siyasi ayağı açığa çıkmadığı müddetçe, bu sis perdesi kalkmadığı müddetçe bu tartışmalar devam edecek. Ama ben bugün daha çok, o gün canları pahasına tankların önüne kendilerini atan “Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.” şiarıyla şehit ve gazi olanlara ilişkin konuşma yapacağım.

251 vatandaşımız o gün şehit oldu, yüzlerce vatandaşımız da gazi. İktidar, geride kalan şehit yakınlarına ve gazilere ilişkin bir yardım kampanyası başlattı. Biliyorsunuz, Türkiye Cumhuriyeti’nde bu tür dayanışmalar, vefa örnekleri sıkça olur ve o gün de kimileri 5 lira, kimileri 10 lira yardımıyla 309 milyon TL para toplanmıştı. Bugün, o rakamlara ilişkin çeşitli senaryolar var, 350 milyon kadar olduğuna ilişkin. Bu millî dayanışma kampanyasında toplanan paralar kadar doğal bir şey yok. Ancak, doğal olmayan, anormal olan, aradan dört yıl geçmiş olmasına rağmen bu toplanan paraların ilgili kişilere verilmemiş olması. Yani, yardımı düzenlediğiniz kişilere, bu parayı dört yıldır tutuyorsunuz ve vermiyorsunuz. Vatandaş, o parayı size niye verdi? Çünkü hazinenin parası değil, şehit yakınlarına verelim diye, gazilere verelim diye, onların dertlerine derman olsun diye. Ancak, dört yıldır bu kürsüden ve yazılı önergelerle bu soruldu. Genel Kurul dâhil olmak üzere bu soru genelde geçiştirildi. Biz de bunu sık sık dile getiriyoruz, endişeliyiz çünkü. Çünkü bu iktidarın sicili bu anlamda bozuk, deprem vergisini hiç etmiş. Deprem vergisini bütçeye almışsınız.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Dünyadan haberin yok senin.

BURHANETTİN BULUT (Devamla) – Almadınız mı? İşsizlik Fonu’na hâlâ göz dikiyorsunuz, kıdem tazminatını daha iki gün önce tartıştınız, Merkez Bankasının kefen parasına bile göz diktiniz. Hâl böyle olunca da bu paranın üzerine de yatarsınız diye korkuyoruz. O yüzden de sürekli dile getiriyoruz.

Dün, yine, şehit yakınlarımıza ve gazilerimize başka bir şey daha yapıldı bu konuda, aynı baro başkanlarına yapıldığı gibi. 15 Temmuz Anıtı’na yürümek istediler ancak engellendi, önüne bir polis bariyeri konuldu. Burada dikkat çekmek istediğim konu şu: O anıt, yürümek istedikleri anıt neden dikildi? Bu anıtın dikilmesine vesile olan, bu şehitler, bu gaziler değil mi? Bu şehitlerin yakınları ve gaziler, kendileri için dikilen anıta, kendilerinin canı pahasına verdikleri mücadele sonucu dikilen anıta yürütülmedi. Şehit yakınları ve gaziler, bu konuda polis engeliyle karşılaştı.

Sizin istediğiniz şu, anlıyorum onu, makbul avukatlar istiyorsunuz, makbul emekliler istiyorsunuz, makbul işçiler istiyorsunuz, makbul de gaziler istiyorsunuz; bunu anlıyoruz ama acı olan, bu pandemi döneminde, bu yürütmediğiniz şehit yakınları ve gazilere verdiğiniz para. O parayı da ne diye söylediniz, ne diye ifade ettiniz? “Bin TL yardım yaptık.” dediniz. Yardım nasıl yapılır? Kendinden yapılırsa yardım yapılır ama siz şehit yakınlarının ve gazilerin kendi parasını şehit yakınlarına vererek “Yardım yaptık.” dediniz. Bin lira verdiğiniz bir parayı yardım olarak ifade ettiniz.

Yine, aynı dönemde, 10 milyona yakın işsiz olduğu bir dönemde, esnafın cumhuriyet tarihinde ilk defa yardım paketine muhtaç olduğu bir dönemde sizler şehit yakınlarına kendi parasını, gazilere kendi parasını vererek “Yardım yaptık.” dediniz. Bu da sizin ayıbınız oldu.

Buradan soruyorum size, Meclisin 1’inci partisine özellikle: Şehitlerimizin yakınları ve gazilerimiz, pandemi döneminde parasını tıkr tıkr ödediğiniz sarayın 5 müteahhidinden daha mı değersiz? Yine, bu 5 müteahhide parasını ödüyorsanız, gazilerin hakkını ödemiyorsanız bu, sizin ayıbınız olur. Eğer

kasada para yoksa, bu parayı veremiyorsanız dürüstçe söyleyin. Eğer bu parayı bütçede kalem olarak kaydettiyseniz mertçe söyleyin, yeter ki şehit yakınlarını ve gazilerin umutlarını istismar etmeyin.

Hepinize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Evet, aynı mahiyetteki önermeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

25'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

26'ncı madde üzerinde 2'si aynı mahiyette 3 adet önerge vardır. İlk okutacağım 2 önerge aynı mahiyette olup birlikte işleme alacağım:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 26'ncı maddesinin kanun teklifi metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Hüseyin Kaçmaz

Murat Çepni

Mehmet Ruştü Tiryaki

Şırnak

İzmir

Batman

Züleyha Gülüm

Kemal Bülbül

Ömer Faruk Gergerlioğlu

İstanbul

Antalya

Kocaeli

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Mehmet Ali Çelebi

İlhami Özcan Aygün

Kamil Okyay Sındır

İzmir

Tekirdağ

İzmir

Cavit Arı

Burhanettin Bulut

Ömer Fethi Gürer

Antalya

Adana

Niğde

Süleyman Bülbül

Aydın

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz Muhterem Başkanım.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk söz, Sayın Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun. (HDP sıralarından alkışlar)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben, OHAL üzerine konuşacağım.

Dört yıldır OHAL devam ediyor. Dün, başarısız bir darbe girişiminin yıl dönümü idi. Sonrasında dört yıl darbe devam etti. Gerçek anlamda darbe, dört yıldır devam ediyor. Neye yapılıyor? Demokrasiye, hukuka, insan haklarına, millete yapılıyor; annelere, babalara, çocuklara, seçilmişlere, belediye başkanlarına, milletvekillerine yapılıyor.

İşte, bütün bu OHAL macerasını biz büyük bir araştırmada inceledik. Üç yıldır inceliyoruz, 3.305 kişiyle. Üçüncü yıl OHAL araştırmasını geçtiğimiz günlerde açıkladık. 1.667 sayfalık dev bir rapor hakkında size bilgi vermek isterim değerli arkadaşlar. OHAL, Anayasa'nın izin verdiği bir hâl ama OHAL, Anayasa'ya aykırı bir şekilde kullanıldı. Anayasa ayaklar altına alındı, anayasal rejim yerine bir KHK rejimi kuruldu ve insanlar, sorgusuz sualsiz ihraç edildi. Kamu görevinden ihraç edilmekle kalmadı, özel sektörde iş bulmalarının önüne geçildi. Öğretmenler; şu anda 55 bin öğretmen açıkta, hiçbir iş yapamıyor. Hukukçular avukat olamıyor, özelde bile iş yapamazsın denildi, ne denildi? “Öl

denildi, öl... Seni imha etmek istiyorum.” denildi. Yurt dışına çıkışları bile engellendi. 3,5 yıldır pasaport yasakları getirildi. Dünyanın hiçbir yerinde böyle bir şey yoktur, yargı kararı olmaksızın pasaport yasağı getiremezsiniz, sonuna kadar bunu yaptılar. Ve sonunda aç susuz kalan insanlar, sivil bir ölüme uğrattıldı. Yani, yaşayan insanı ölü kabul eden bir iktidar var karşımızda.

Sosyal ölüme uğrattılar, aforoz ettiler, siyasi ve sosyal bir soykırıma uğrattınız ve insanlarımız intihar etmeye başladı. Bakın, dört yıldır 60’tan fazla intihar var. İnsandan bahsediyorum, siyasi kelam etmeyin bana, insanlar intihar ediyorlar, çaresiz kalıp intihar ediyorlar. Boşanmalar normal popülasyonda binde 1, KHK’lilerde yüzde 3,2, yani 17 kat artmış. Yani insanların evlerini yıkmışsınız, ocaklarını darmadağın etmişsiniz, aile birliği, bütünlüklerini perişan etmişsiniz, intihar eden, sosyal dışlamaya uğrayan, ekonomik sefaleti, psikolojik sorunları yüzde 90 oranlarında yaşayan bir topluluk var karşımızda ve şu an Türkiye’nin en önemli sorununun bu olması lazım.

İnsanların mallarına çökme, ganimet gibi görme, emekli hakkını alan insanların emeklilik hakkını gasbetme, emekli ikramiyesini gasbetme -yasal hakkı aslında- veyahut da aç susuz kalan insanlara sosyal yardım vermeme, ondan da menetme. Bunlar, soykırımdan başka nedir?

Bir de bütün bunların üstünü örtmeye çalıştınız. Evet sayısal çokluğunuzla, Cumhurbaşkanlığıyla AK PARTİ-MHP, bunun üstünü örttü, ne yaptı? 31 Ekim 2019 öncesi, tüm SGK’nin suç ve günahlarını örtmek üzere SGK yetkililerine yasal zırh getirildi, bunu bu Meclis çıkardı. Utanç verici bir yasadır, soykırımı örtme yasasıdır bu, başka bir şey değildir. Suçsuzsa niye bu yasayı çıkarıyorsunuz? “Minareyi çalan, kılıfını uydurur.” demiş bizim halkımız, değil mi? Bakın, öylesine bir soykırım yaptılar ki Almanlardan tek farkı, gaz odası eksikti ve bu, sonuçta topluma da yansdı.

Nereye yansdı? Bakın, elimizdeki bulgular net, 2015’te kişi başına düşen milli gelir 10.082 dolar iken 2019’un sonunda 8.960 dolara düşmüştür. Toplum da çökmeye başlamış. Topluma da sirayet etmiş. Hepsini bilimsel çalışmalarla bulduk. Sadece mağdurlar değil, mağdur yakınları ve toplum da çökmeye başlamış. Siyasal, sosyal, ekonomik, kültürel, psikolojik olarak arkadaşlar, şu değerlerin hepsinde büyük çöküşler var.

Bakın, Nature Endeksi’ni söylüyorum: 47 ülke arasında bilimsel çalışma üretme açısından Türkiye sondan 12’nciydi. Ne oldu, biliyor musunuz? Bizim ligimizdeki Tayland, İran gibi ülkeler bilimsel çalışmalarını artırırken bizimki azaldı OHAL döneminde.

Yine, ülkeden bir kaçış başladı. Cumhuriyet Dönemi’nin en büyük beyin göçü yaşandı, insanlar ülke dışına çıkmaya başladı.

Merkez Bankasının döviz rezervleri, 105 milyar dolardan 55 milyar dolara düştü ve sonuçta insanlar, bu ülkede kalmak istemedi arkadaşlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Gergerlioğlu.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) – Bakın, “İmkânınız olsa yurt dışına yerleşip orada yaşamak ister miydiniz?” diye sorulmuş.

BAŞKAN – Sayın Gergerlioğlu teşekkür ediyorum.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) – Halkımız, Türkiye genelinde yüzde 62,5 şu ortamda evet demiş ve AK PARTİ seçmenin de yüzde 47’si evet demiş.

Saygılar sunuyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Gergerlioğlu, süreniz doldu.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan...

RECEP ÖZEL (Isparta) – Gergerlioğlu, darbe yapanlar hain mi, değil mi, onu söylesene?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) – Haindir tabii.

Siz, hepiniz ortadan kaybolmuşken darbeye ilk dakikada karşı çıkan insanlarız biz.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – FETÖ’de alınan takkeler daha internette duruyor, halen oradan sataşılıyor.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Bir söz talebimiz var Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Muş...

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

46.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş’un, Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu’nun görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 26’ncı maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yapılan konuşmayı hakikaten Türkiye Büyük Millet Meclisi Parlamentosunda olmasak başka bir yerde dinleseک herhâlde “Burası neresi?” diye sorarız. Türkiye’nin karşı karşıya kaldığı çok ağır bir darbe süreci var, bu darbe süreciyle mücadele ediyor. Oradan belirli rakamlar alınarak, yok “siyasi”, yok “soykırım”, yok “Almanlardan farkı gaz odası...” Bunların hepsini reddediyoruz. “Ganimetmiş, insanların hakkına el konuyormuş; Türkiye’de OHAL ilan edilmesi Anayasa’da varmış ama bu, yasalar çiğnenerek yapıldı.” Nasıl yapıldı ben anlayamadım arkadaşlar? Buraya geldi, Anayasa’ya uygun şekilde oylandı, ilan edildi; OHAL’den kaynaklanan yetkiler kullanılarak darbe bastırıldı; bu, çok açıktır.

Efendim “Türkiye’nin millî geliri düşmüştür.” Kur yükselirse, arkadaşlar, TL bazında ölçtüğünüz zaman düşük görülür. Satın alma paritesine göre Türkiye’de kişi başına düşen millî gelir 28 bin dolardır. Dolayısıyla kur yukarı çıktıkça bu, aşağı düşer. (CHP ve HDP sıralarından gültüşmeler)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Ne!

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Öyle öyle.

BAŞKAN – Açalım mikrofonu. Sözlerinizi tamamlayın.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Ortaya atılan iddialara bilimsel bir temellendirme yapmaya çalışmanın, aslında bir altyapısı yoktur. Dolayısıyla bunların hiçbirine katılmadığımızı, tamamen reddettiğimizi de kamuoyunun bilgisine sunarım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ve 56 Milletvekilinin Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3002) ve Milli Savunma Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 223) (Devam)

BAŞKAN – Evet, aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci söz, Sayın Süleyman Bülbül’ün.

Sayın Bülbül, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Van’da düşen uçakta şehit olan 7 Emniyet mensubumuza ve Siirt’in Pervari ilçesinde operasyonda şehit olan 2 polisimize Allah’tan rahmet, ailelerine sabır diliyorum; milletimiz sağ olsun diyorum.

Değerli arkadaşlar, bir Aydın Milletvekili olarak Ege bölgesindeki 152 ada ve adacıkla ilgili görüşlerimizi belirtmek istiyorum. Değerli arkadaşlar, Osmanlı Devleti zamanında İtalyanlarla 1912’de yapılan Uşi Anlaşması’yla 12 ada İtalyanlara belirli şartlarla verildi. Bu şartların yerine getirilip getirilmediği konusundaki tartışmalardan sonra yine, 1915’te Londra’da yapılan “Londra Paktı” denilen bir anlaşma yapılarak bu adaların tamamı İtalya’ya bırakıldı. Yani, adalar önce Uşi’de, daha sonra da 1915’te Londra Paktı’nda İtalya’ya veriliyor. O zamanki, Londra Paktı’ndaki görüşmelerde Osmanlı Devleti’nin görüşmelerdeki temsilcilerinden biri, Rumbeyoğlu Fahreddin Bey’dir. Bu Rumbeyoğlu Fahreddin Bey ise Kuvayimilliyenin karşısında yer alan, Damat Ferit’in kurduğu Kuvayinizibatiyeyle ortaya çıkan ve Yunan ordusunun yanında yer alan, Kurtuluş Savaşı karşıtı bir kimliktir. 12 adayı İtalya’ya veren, Londra Paktı’nda Osmanlı Devleti’ni temsil eden bu zat, ne yazık ki bu 12 adanın İtalya’ya verilmesindeki anlaşmanın altına imza atmıştır.

Asıl sorun şu: Uşi Anlaşması nerede imzalanıyor? Uşi Anlaşması Lozan kentinin bir semtinde. O nedenle İtalyanlar bunu “Lozan Anlaşması” olarak kabul ediyor ancak bizler Türkiye’de “Uşi Anlaşması” olarak kabul ediyoruz çünkü 24 Temmuz 1923’te adaların Türkiye’ye dâhil edilmesini sağlayan Lozan Anlaşması’nı ayırıyoruz.

Bu Uşi Anlaşması’na vatanımıza, milletimize neden “Lozan Anlaşması” deyip de tarihi çarpıtmak istiyorlar? Bunu yapanların isimleri belli: Kadir Mısıroğlu gibi tarihçi oldukları şüpheli, Kurtuluş Savaşı düşmanı ve Atatürk düşmanı, milletimizin düşmanı şahıslardan oluşuyor.

Bakınız, arkadaşlar, “Dokuzu beş geçe kenefe gidin.” “Bir Müslüman ‘Atatürk’ü seviyorum.’ derse ya ahmaktır ya da sahtekâr.” “Yunanlılar Kurtuluş Savaşı’nı kazansalardı.” diyebilecek kadar vatan haini Kadir Mısıroğlu, Uşi Anlaşması’nı çıkıp da “Lozan Anlaşması” adı altında millete sunmaya çalışıyor. Milleti Lozan barışına, Lozan Anlaşması’na düşman etmeye çalışıyorlar ne yazık ki. Milletimiz bunların dediklerine inanmıyor arkadaşlar.

Bakınız, Lozan Anlaşması yapıldıktan sonra 24 Temmuz 1923’te birçok ada Türkiye’ye geçiyor. Lozan Anlaşması’yla geçen bu adalar ne yazık ki 2004’ten sonra AKP iktidarının dış politikadaki yanlışları yüzünden Yunan işgaline maruz kalıyor. Yunan işgaline maruz kalan adalardan birisi Aydın’ın 9 mil ilerisinde bulunan Eşek Adası.

Değerli arkadaşlar, ben geçenlerde bir konuşmamda “Aydın’a bir Cumhurbaşkanı gelmiş.” derken bizim Sayın Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’dan bahsetmedim. Yunan Cumhurbaşkanı Katerina Sakelaropulu Aydın’ın Eşek Adası’na gelerek Eşek Adası’nı ziyaret ediyor ve diyor ki: “Bu ada Yunanistan’ın ayrılmaz bir parçasıdır.”

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – 1947’ye bakalım.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Devamla) – 21’inci yüzyılda Ukrayna dışında toprak kaybeden 2’nci ülke Türkiye oluyor arkadaşlar. (CHP sıralarından alkışlar)

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – 12 ada, 1947...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Devamla) – Yunanistan tarafından Ege’de 153 ada, adacık ve kayalık işgal edilmiş durumda. Adalarımızı işgal eden Yunanistan’a karşı AKP iktidarı bir şey yapamıyor.

SALİH CORA (Trabzon) – İsmail Cem ne yapıyor?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Devamla) – Adalarda 15 üs kurulmuş durumda; üniversiteler, liseler kurulmuş durumda. Bu çerçevede Lozan ve Paris Anlaşmalarına göre Türkiye toprağı olan ve Aydın iline bağılı Eşek Adası Türkiye'nin egemenlik hakkını ihlal eder şekilde Yunanistan tarafından işgal edilmiş durumda arkadaşlar.

Şunu söylemek istiyorum: AKP'nin Türk dış politikasında Türkiye'ye ait Ege adaları yok mudur? Bunların sırası ne zaman gelecektir? Eşek Adası'ndan başlamak üzere ulusal egemenlik haklarımızı ne zaman koruyacağız arkadaşlar? (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – 12 ada, 1947...

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önermeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 26'ncı maddesinde yer alan “kaldırılmıştır” ibaresinin “çıkarılmıştır” ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ayhan Erel

Ayhan Altıntaş

Orhan Çakırlar

Aksaray

Ankara

Edirne

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

İbrahim Halil Oral

Adana

Ankara

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Mehmet Metanet Çulhaoğlu'nun.

Buyurun Sayın Çulhaoğlu. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

MEHMET METANET ÇULHAOĞLU (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; madde üzerindeki görüşlerimizi açıklamadan önce Van ve Siirt illerimizden gelen şehit haberleri hepimizi üzüntüye boğmuştur. 15/7/2020 Çarşamba günü Emniyet Genel Müdürlüğümüz emrine kayıtlı insanlı keşif uçağımız Hakkâri ve Van illerini kapsayan keşif ve gözetleme görevini yaptıktan sonra saat 22.45 itibarıyla Van Artos Dağı'na çarparak kırırma uğramış ve 2'si pilot, 5'i teknik personelimiz olmak üzere 7 kahramanımız şehit olmuştur. Ayrıca, Siirt'te bölücü terör örgütüne yapılan operasyonda kahraman Özel Harekât polislerimiz Muhammet Demir ve Anıl Kemal Kurtul da görevleri esnasında şehit olmuşlardır. Milletimizin birliği, beraberliği için canlarını feda eden kahraman şehitlerimize Allah'tan rahmet diliyorum, milletimizin başı sağ olsun.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 26'ncı maddesi üzerinde İYİ PARTİ Grubu adına söz aldım. Heyetinizi saygıyla selamlarım.

Teçrübesini tarihten, gücünü aziz Türk milletinden alan göz bebeğimiz Türk Silahlı Kuvvetleri, bir yandan yurt içinde hain terör örgütleriyle mücadele ederken bir yandan da yurt dışında, özellikle

son zamanlarda Irak'ta ve Libya'da görevlerini ifa etmektedir. Görevleri başında şehit olan tüm Mehmetçiklerimize Allah'tan rahmet, ailelerine ve büyük Türk milletine sabırlar diliyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan bu kanun teklifinin 26'ncı maddesiyle, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin ek 26'ncı maddesinin ikinci fıkrasının son cümlesi olan "Savunma Sanayi Başkanlığında bu madde kapsamında proje veya sözleşme süresince çalıştırılan sözleşmeli personelin ücretleri Savunma Sanayii Destekleme Fonundan karşılanır." ibaresi yürürlükten kaldırılmak isteniyor çünkü 7 Kasım 1985 tarihli ve 3238 sayılı Savunma Sanayii ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun'la bu düzenleme yapılmış fakat 3238 sayılı Kanun'da yabancı personel ya da personellerden bahsedilmiyor. Bu husus muallak olup açıklanması gerekiyor.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; PKK, IŞİD'le mücadelemizin yanı sıra, 15 Temmuz hain FETÖ darbe girişiminden sonra Türk Silahlı Kuvvetleri, kuvvet komutanlıkları ve Genelkurmay Başkanlığı ayrı ayrı 1 no.lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'yle Millî Savunma Bakanlığına bağlanarak köklü değişikliklere gidilmesi suretiyle hiyerarşik düzen bozulmuş, silah arkadaşlığı ruhu ve emir komuta zinciri maalesef tahrip edilmiştir.

Türk milletinin en önemli güç kaynağı olan Türk Silahlı Kuvvetlerinde görev yapan subay, astsubay, uzman jandarma, uzman çavuş, uzman erbaş ve erler ile Mehmetçiklerimizin lehine yapılacak tüm kanunlara tereddüt etmeden, seve seve destek veririz fakat TSK'nin siyasete alet edilmesini kesinlikle istemiyoruz çünkü siyasetin oyuncuğu olan kuvvet komutanlığı personelinin moral ve motivasyonu bozulur. Örnek verecek olursak, binbaşı rütbesindeki bir üstsubay, yarbay gibi tabur komutanlığı görevine atanmasına rağmen yarbaya verilen görev ve makam tazminatını alamamaktadır.

Diğer bir husus: Sözleşmeli subay ve astsubayların da muvazzaf personele kıyasla özlük haklarındaki farklılıklar, sözleşmelerinin yenilenmesinde personele güvence verilmemesi, hizmet süresi dolduğunda sınavsız devlet memurluğuna geçilme hakkına sahip olmamaları, kamu kurum ve kuruluşlarında sözleşmeli olarak çalışan personelin durumlarına uygun kadrolara geçilmesine yönelik düzenlemelerde kapsam dışında tutulmaları başta olmak üzere pek çok sorun yaşanmakta, maddi ve manevi yönden mağdur edilmektedirler.

Bir başka husus da: Uzman çavuşlara 3600 ek gösterge sözü verilmesine rağmen hâlen yerine getirilmemiş, ayrıca yirmi-yirmi beş yıl görevini yapan uzman erbaşlar görev şartını doldurmuş olmasına rağmen yaş şartını doldurmadığı için sivil memurluğa geçiyor ya da açıkta kalıyorlar.

İşte bu kanun teklifinde bu mağduriyetleri gideren düzenlemeler yapılmalıydı diyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

26'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

27'nci madde üzerinde 3 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 27'nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"Madde 27- Bu Kanunun;

a) 9 uncu maddesi ile 926 sayılı Kanuna eklenen geçici 47 nci maddenin birinci fıkrasının (ç) bendi

1/9/2020 tarihinde,

b) Diğer hükümleri yayımı tarihinden 3 gün sonra, yürürlüğe girer.”

Ayhan Erel

Ayhan Altıntaş

Mehmet Metanet Çuhaoğlu

Aksaray

Ankara

Adana

Orhan Çakırlar

Bedri Yaşar

Aylin Cesur

Edirne

Samsun

Isparta

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz

Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Bedri Yaşar’ın.

Buyurun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Ne yazık ki Van ve Hakkâri’de keşif uçağımız düşmüş, 2’si pilot 7 Emniyet personelimiz şehit olmuştur. Yine Siirt’in Pervari ilçesinde de 2 Özel Harekât polisimiz çatışmada şehit düşmüştür. Her 2 olayda da yüreklerle ateş düşmüş, milletimizin ciğeri yanmıştır. Daha geçen hafta Kuzey Irak’ta Pençe-Kaplan Harekâtı sırasında şehit düşen Samsunlu hemşehrimiz Piyade Astsubay Çavuş Ethem Demirci’yi de Samsun’da toprağa verdik. Yine Samsunlu şehidimiz var, Pilot Komiser Gökhan Mete Altunbaş Samsun’un evladıdır. Dolayısıyla, her türlü terörü buradan lanetliyorum, tüm şehitlerimize Allah’tan rahmet, yakınlarına ve milletimize de başsağlığı diliyorum.

Yine son günlerde, Azerbaycan ile Ermenistan arasında çıkan olaylarda şehit düşen Azeri vatandaşlarımıza da Allah’tan rahmet diliyorum. Geçtiğimiz günlerde Parlamentoda yaptığım konuşmada özellikle Türkistan’la ilgili, Uygur Türkleriyle ilgili hiç olmazsa bir kınama yayınlayalım demiştim. Bugün de buradan ifade ediyorum, hiç olmazsa Parlamento olarak, Azeri kardeşlerimize bu Parlamentodan bir ses verelim, hiç olmazsa onların yanında olduğumuzu hep beraber Parlamento olarak ifade edelim diyorum. Bunu da buradan...

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Ağabey, hazır, hazır; vereceğiz.

BEDRİ YAŞAR (Devamla) – E, inşallah. Yani bazen güzel şeyler de yaptığımız oluyor, biz de onu canıgönülden desteklediğimizi daha buradan ifade ediyoruz. Azeri kardeşlerimizin her zaman, her daim yanındayız.

Diğer taraftan, tabii bu özlük haklarıyla ilgili... Biz, Millî Savunma Bakanlığımıza bütçede de olumlu oy vermiştik, bugün de gerek sınır ötesi harekâtlarda olsun, her daim, her dönem Silahlı Kuvvetlerin yanında olduğumuzu ifade ediyoruz. Tabii, onların özlük haklarıyla ilgili beklentileri var, geçim sıkıntıları var, gazi ve malullerin sıkıntıları var, mesela uzuvlarını kaybetmedikleri sürece gazi sayılmıyorlar. Bu Mecliste onlara bir jest yapalım, hiç olmazsa gazi sayılsınlar; bunu bile yapamıyor isek hiç olmazsa bunları bir madalyayla telif edelim. 3600 ek göstergeyi onlar da bekliyor. Yani burada sadece övgüler düzmemiz yetmez; onların hayatını kolaylaştıran, sosyal hayatını kolaylaştıran kanun ve kararları de buradan çıkarmak bizim görevimiz.

Diğer taraftan, tabii, bu kadar üzüntülü olaylardan sonra, özellikle, geçtiğimiz dönemde Samsunspor’unuz 1. Lig’e yükseldi. Dolayısıyla, ben buradan Samsunspor’u tebrik ediyorum.

Samsun, tabii, sıradan bir şehir değil. Yani bakın arkadaşlar, Samsunspor'un renkleri bayrağımızın renkleri, kırmızı ve de beyaz. Aynı şekilde, armasında Atatürk olan tek spor kulübümüz. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar) Değerli arkadaşlar, Samsun, cumhuriyetin temellerinin döşendiği şehirdir. Samsun sıradan bir şehir değil arkadaşlar. (CHP sıralarından "Ters oldu." sesleri) Ben düzeltiyorum.

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Yine ters, yine ters.

BEDRİ YAŞAR (Devamla) – Bunun doğrusunu bulacağız. Önemli olan, Samsunspor'un şampiyon olması, asıl olan bu. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar) Buradan tebrik ediyorum.

Değerli arkadaşlar, Samsun, bildiğiniz gibi, kurtaran şehirdir. Samsun ayağa kalkarsa Türkiye ayağa kalkar, bunu unutmayın. Cumhuriyetin temellerinin döşendiği şehirdir. Ulu Önder Atatürk Samsun'a ayak bastığı zaman demiştir ki: "Ben Samsunlu hemşehrilerimle görüştüğümde sonra bu ülkenin kurtulacağına dair inancım arttı." Dolayısıyla Samsun'u bugün çok daha farklı algılamamız lazım. Hatta Ulu Önder Atatürk "Benim doğum tarihim 19 Mayıs 1919, Samsun'a çıktığım gün." demiştir, biz de tabii ki bununla gurur duyuyoruz.

Samsun sporla her zaman iç içedir; pehlivanlar yetiştirmiştir, olimpiyat şampiyonları yetiştirmiştir; Mustafa Dağıstanlılar, Yaşar Doğular hep Samsun'dan geçmiştir. Samsun her zaman sporla iç içe olmuştur. Samsun'da, spor demek her şey demektir.

Dolayısıyla, Samsunspor'un şampiyon olmasında emeği geçen başta futbolcularımıza, yöneticilerimize, idarecilerimize, Türkiye'nin en iyi taraftar grubuna sahip Samsunspor taraftarlarına buradan ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Yine, Çarşambaşpor da 3. Lig'e çıktı, onu da buradan tebrik ediyorum; onun da başarılarının devamını diliyorum.

Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

IV.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARİ (Devam)

5.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in, 1. Lig'e yükselen Samsunspor'u Başkanlık Divanı olarak tebrik ettiklerine ilişkin konuşması

BAŞKAN – Samsunspor'u biz de tebrik ediyoruz Başkanlık Divanı olarak.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ve 56 Milletvekilinin Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3002) ve Milli Savunma Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 223) (Devam)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir. Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 27'nci maddesinde geçen "yayımlı tarihinde" ibaresinin "yayımlandığı tarihten itibaren" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mahmut Celadet Gaydalı

Zeynel Özen

Kemal Bülbül

Bitlis

İstanbul

Antalya

Mehmet Ruştı Tiryaki

Ömer Faruk Gergerlioğlu

Batman

Kocaeli

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Evet, söz talebi yok.

Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Madde metninin daha iyi anlaşılması amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 27'nci maddesinde yer alan “diğer” ibaresinin “kalan” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Ali Çelebi

İlhami Özcan Aygun

Ömer Fethi Gürer

İzmir

Tekirdağ

Niğde

Burhanettin Bulut

Cavit Arı

Kamil Okyay Sındır

Adana

Antalya

İzmir

Baha Ünlü

Osmaniye

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Baha Ünlü'nün.

Buyurun Sayın Ünlü. (CHP sıralarından alkışlar)

BAHA ÜNLÜ (Osmaniye) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisinizi saygıyla selamlıyorum.

Dünyada bilim ve teknoloji çok hızlı gelişmektedir. Teknolojinin sürekli ve süratli bir gelişim göstermesi, Türk Silahlı Kuvvetlerinin ileri teknoloji ürünü silah, araç ve donanımla donatılmasını gerekli kılmaktadır. Türk Silahlı Kuvvetleri, Türk milletinin özüdür, onurudur. Bu sebeple, Türkiye Büyük Millet Meclisinde, Türk Silahlı Kuvvetlerimizle ilgili olumlu bazı düzenlemelerin yapılması gerekmektedir. Fakat, bugün Genel Kurula gelen kanun teklifini incelediğimizde teklifin eksik olduğunu görmekteyiz.

Değerli arkadaşlar, öncelikle, Türk Silahlı Kuvvetlerinin yapısal sorunlarına dönük çalışmalar yapmalıyız. Örneğin, kuvvetlerin ve Genelkurmayın ayrı ayrı Millî Savunma Bakanlığına bağlanmasıyla ordumuzdaki birlik ve bütünlük bozulmuştur. Ayrıca, ordumuzun eğitim sistemi de bozulmuştur. Harp akademileri ve askerî liseler kaldırılarak Millî Savunma Üniversitesi açılmıştır; askerî liseler tekrar açılmalıdır. Ayrıca, ordumuzda bozulan sadece bunlar değildir. Yargı sistemi, atama sistemi yani liyakat sistemi bozulmuştur. Terfi, rütbede bekleme, emeklilik süreleri değiştirilmiş, öğrenci ve muvazzaf alımlarında usulsüzlükler yapılmıştır. İvedi olarak liyakat merkezli bir yapı kurulmalıdır.

Teklifte, “Görevli personelin tecrübelerinden uzun süreli ve etkin bir şekilde faydalanılması, özlük haklarının iyileştirilmesi suretiyle motivasyonunun artırılması hedeflenmiş.” denmesine rağmen Türk

Silahlı Kuvvetlerinde profesyonel ordunun temel taşı olan sözleşmeli erbaş ve erlerin, uzman erbaşların yıllardır süregelen sorunlarına yer verilmemiştir. Sayıları 125 bini bulan uzman çavuşlar, sözleşmeyle görev yaptıklarından dolayı herhangi bir kanun ve yönetmeliğe dayanmadan sözleşmeleri feshedilmekte ve mesleki güvenceleri bulunmamaktadır. Nöbet, izin, tayin, sağlık, sicil yönetmelikleri, lojman, yemekhane ve orduevi gibi birçok sorunları olmasına rağmen bu sorunlara teklifte yer verilmemiştir. 6000 sayılı Kanun’la, 45 yaşına gelen, fakat görev sürelerini dolduramamış uzman erbaşlarımız sivil memurluğa geçirilmiş ve emekli olduklarında sivil memur statüsünden emekli edilmişlerdir. Böylece uzman erbaş haklarından faydalanamamışlardır.

2016 yılında yapılan düzenlemeyle, “45 yaşına kadar çalışabilir.” maddesi “52 yaş” olarak değiştirilmiştir. Fakat 2016 yılından önce sivil memurluktan emekli edilen uzman erbaşlar ise bu yasadan faydalanamamış ve mağdur duruma düşmüşlerdir. Bu mağduriyetin giderilmesi ve düzeltilmesi gerekmektedir. Görev yaparken almış oldukları kıdem işaretleri rütbeden sayılmamaktadır. Rütbe, yetki ve sorumluluklarının belirlenerek kıdem işaretleri rütbe olarak verilmelidir.

Uzman çavuşların hiçbir yönerge ve yönetmeliği yoktur. Durum böyle olunca 3269 sayılı Uzman Erbaş Kanunu üstleri tarafından kendilerince yorumlanmakta ve ortaya adaletsizlik ve eşitsizlik çıkmaktadır. Bu sebeple açıklayıcı görev yönetmelikleri yapılarak 3269 sayılı Kanun’un düzenlenmesi gerekmektedir.

En zor şartlarda görev yapan uzman çavuşlarımız bir yıl içerisinde 90 gün hava değişimi aldıklarında sözleşmeleri feshedilmektedir. Sağlık şartlarının subay ve astsubaylardaki gibi düzenlenmesi gerekmektedir. Ayrıca, uzmanların aldığı ek gösterge 3000’dir. Bu ek göstergeyle astsubayların “6/5” oranı verilmektedir. Bunlara da söz verildiği için 3600 ek gösterge verilmelidir.

Değerli arkadaşlar, sözlerimi bitirirken Van’da ve Siirt’te şehit düşen polislerimize ve subaylarımıza Allah’tan rahmet ve ailelerine başsağlığı diliyor, hepimizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

27’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... 27’nci madde kabul edilmiştir.

28’inci madde üzerinde aynı mahiyette 2 adet önerge vardır. Önergeleri okutup birlikte işleme alacağım:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 28’inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“Madde 28– Bu Kanun hükümleri Cumhurbaşkanı tarafından yürütülür.”

Mehmet Ali Çelebi

İlhami Özcan Aygun

Burhanettin Bulut

İzmir

Tekirdağ

Adana

Cavit Arı

Ömer Fethi Gürer

Kamil Okyay Sındır

Antalya

Niğde

İzmir

İbrahim Özden Kaboğlu

İstanbul

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:

Ayhan Erel
Aksaray

Ayhan Altıntaş
Ankara

Aylin Cesur
Isparta

Mehmet Metanet Çulhaoğlu
Adana

Orhan Çakırlar
Edirne

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önerelere katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz
Muhterem Başkanım.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önereler üzerinde ilk söz Sayın İbrahim Özden Kaboğlu'nun.

Buyurun Sayın Kaboğlu. (CHP sıralarından alkışlar)

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, Sayın Divan, değerli milletvekilleri; 18'inci madde üzerinde konuşmuştum ve onun devamı olarak yapacağım konuşmada esasen 18'inci madde ve devamındaki maddelere ilişkin aykırılıklar konusunda şunu belirtmek isterim: Anayasa istisna koymadığı sürece askerler de diğer kamu görevlileri gibi hak ve özgürlüklerden ve anayasal güvencelerden yararlanırlar. Buna örgütlenme özgürlüğü de dâhildir. Askerlerle ilgili olan kayıtlar üç sözcükte belirlenebilir: Birincisi hiyerarşi, ikincisi liyakat, üçüncüsü ise uzmanlıktır. Ama bu konuda hukuktan ayrılmamak gerekir ancak ne var ki, 15 Temmuz kanlı darbe girişimi devletin hukuk ve Anayasa kuralları çerçevesinde yönetilmesi gerektiğini bütün acı sonuçlarıyla hatırlatmış olmalı idi bize. Ama tersi yapıldı, şimdi de devam ediliyor.

Biraz önce konuşmamda nasıl vesayet kurumlarının tasfiyesi adına kolektif siyasal karar mekanizmasının ayıklandığına, yalnızca Millî Güvenlik Kurulunun bırakıldığına fakat Millî Güvenlik Kurulunun da uygulamada esasen siyasetin aracı hâline getirildiğine değinmiştim. Bu, aslında Osmanlı dâhil olmak üzere bütün tarihimizde bir ilktir bu büyük tasfiye işlemi ve kanun hükmünde kararnemelerde, bugün de yasalarda şu hüküm kullanılıyor: “Millî Güvenlik Kurulunca devletin millî güvenliğine karşı faaliyette bulunduğu karar verilen yapı, oluşum veya gruplara...” denilmek suretiyle...

1) Bu kullanım Anayasa'ya aykırıdır çünkü Millî Güvenlik Kurulu bir karar mercisi değil, sadece yürütmeye tavsiyede bulunur.

2) Millî Güvenlik Kurulu kullanılarak cemaat ve benzeri örgütlenmelerle hiçbir biçimde ilgisi olmayan kişiler kamu kurumlarından tasfiye edildi.

3) Bu Anayasa dışı tanım OHAL sonrası dönemde de devam etmektedir, 7151 sayılı Kanun örneğin.

4) Türk Silahlı Kuvvetleri siyaseten araçsallaştırılmaya devam etmektedir bununla.

İşte, bu yasa önerisi de bunun tipik bir örneğidir. Zira, 10 kanunda değişiklik yapan 28 maddelik bir kanundur ve bu çerçevede daha önce birçok kez yapılan torba kanun düzenlemelerinde Türk Silahlı Kuvvetlerine ilişkin Anayasa'ya aykırı ve ordunun klasik yapısına aykırı birçok hüküm konmuştur. Özensiz bir biçimde yapıldı, gayriciddi biçimde yapıldı ve bunlar Anayasa'ya adımımızı ihlal eder şekilde yapıldı ve bu da bunun devamı niteliğinde bir düzenleme olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu itibarla, bu düzenleme tarzı aslında devam edegelen araçsallaştırma işleminin bir uzantısı olarak karşımıza çıkıyor. 15 Temmuzun 4'üncü yıl dönümünde ve OHAL anayasası yıl dönümünde “demokratik hukuk devleti” Anayasa'nın değiştirilmez maddesi olduğuna göre birinci olarak devlet yönetimini demokratikleştirmek bizim görevimiz olmalı. İkinci olarak askeriye uzmanlık ve liyakat

temelinde hiyerarşik yapısına döndürmek yasama organının görevi olmalı. Bunun için bu tür torba kanunlar değil, başta Atatürk gelmek üzere, cumhuriyetin kurucularının bize miras bıraktıkları tarihsel, doğal ve kültürel mirasa çok yönlü ihanetin önüne geçmek iradesiyle hazırlamamız gereken temel yasalar gibi Türk Silahlı Kuvvetlerini de yeniden yapılandırıcı tek yasa düzenlemesi yapmamız gerekmektedir. Bu vesileyle, 15 Temmuz şehitlerini ve sonrakileri -günümüzdekiler de dâhil olmak üzere- minnet ve saygıyla anarken Türkiye Cumhuriyeti'nin fiilî durum ve talimatlar ikileminde 15 Temmuz anayasasıyla yönetilemeyeceği gerçeğini vurgulamak isterim ve aslında tarihimize yabancılaşmış olan bu Anayasa'dan bir an önce kurtulmak için, demokratik bir anayasa için hep birlikte çalışmamız gerektiğini bir kez daha belirtmek suretiyle hepinize saygılar sunarım. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci söz talebi Sayın Aylin Cesur'un.

Buyurun Sayın Cesur. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

AYLİN CESUR (Isparta) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yeniden saygıyla selamlıyorum Genel Kurulu.

Bir ülkenin vatandaşlarının ve topraklarının güvenliği ancak güçlü bir orduyla ve bu güçlü orduyu oluşturan teşkilatın güçlü bireyleriyle sağlanır. Mazisi 2.200 yıla dayanan Türk Silahlı Kuvvetleri, yalnızca bölücü terör örgütü PKK'yla kırk altı yıldır, DAİŞ terör örgütüyle de son dönemde fedakârcâ mücadele etmekle kalmamış, onlarca yıldır devletin tüm organlarının içine sızmış, tarihimizin en büyük iç düşmanı Fetullahçı terör örgütü tarafından saldırılara, ihanetlere ve kumpaslara uğramış, kan kaybetmiş, yara almış fakat boyun eğmemiş ve diz çökmemiştir. Bugün, Suriye'de, Irak'ta, Libya'da, Doğu Akdeniz'de ve diğer birçok bölgede canı pahasına mücadele eden Mehmetçik'e karşı bir milletvekili ve her şeyden önce bir Türk vatandaşı olarak sorumluluğumuz var.

Değerli milletvekilleri, bu kanun teklifiyle, ordunun harekât etkinliğinin artırılması, diğer taraftan da Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine uyum düzenlemesi amaçlanıyor. Bu Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi olmadı değerli arkadaşlar. İki yıl önce bugünlerde demokraside çağ atlayacaktık ve ilk 10 dünya ekonomisine girecektik ya hani, en çok da, vallahi de billahi de size zarar verdi; olmadı maalesef. Aklıma şu geliyor: Matematikte bir olmayana ergi metodu vardı; bir şeyi sonuçtan alırsınız, olmuş kabul edersiniz, ona uydurmaya çalışırsınız. Vallahi bu Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi ya dar geldi ya geniş geldi ama bir şekilde olmadı, uymadı.

Tüm bu değişiklikler Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyacı olan birçok meselenin yalnızca çok küçük bir bölümüne yönelik, yetersiz ve kısa vadeli hesaplar olarak hazırlanmış. Biz Türk Silahlı Kuvvetlerini güçlendirelim diyoruz, sistemsel ve kalıcı olsun yapacaklarımız -yoksa destekliyoruz yapılacak olanları- işte, bu noktada askerî okullar için kilit taşı ve çocuklarımızın en verimli çağlarında ordu disiplini altında alacakları askerî eğitimden yoksun bırakılması yanlıştır; bundan dönmelisiniz, bundan dönmelisiniz, bundan dönmelisiniz.

Türk Silahlı Kuvvetlerinin gücünü çeşitli kurumlara paylaşmak hedeflendi okullar kapatılırken ve o günlerde belki makuldü ve gerekliydi de ama artık normalleşti her şey, yeniden bir düzenleme vakti geldi diyelim. Mücadelemizi yapalım sonuna kadar ama asıl yapılması gereken, Anayasa'ya ve kanunlara aykırı olan yasa dışı yapılanmaların Türk Silahlı Kuvvetlerinde varlık bulmasının önüne geçmeye yönelik önemli ve kalıcı tedbirleri almaktır. Yüce Meclisimiz tarihimizden gelen güçlü ordu temellerinde gençler yetiştirmek üzere askerî okulların yeniden açılması yönünde düzenlemeleri hayata geçirmelidir.

Bir diğerkonu, benim ilgi alanıma giriyor, askerî hastaneler ve askerî hekimler meselesi. Ben bunu Mardin'in Nusaybin ilçesinde gerçekleşen bir operasyonda tim komutanı bir subayımızın kendi sözleriyle size aktarmak istiyorum. Diyor ki: "O günler göğüs göğüseye muharebenin hayatın bir parçası olduğu günlerdi; hiçbir şeyden korkumuz yoktu. Nusaybin'de GATA'dan gelmiş 20 askerî tabip ve cerrah görevlendirilmişti çünkü Diyarbakır'da silah arkadaşlarımızın başına gelenler akıl almaz boyuttaydı. Sivil doktorların muharebe sahasını bilmemeleri, savaş cerrahisini bilmemeleri, askerî personele olan soğuklukları, hatta bölge halkının baskıları yaralılara müdahaleleri zor duruma sokuyordu. Bizde bir söz vardı 'Bir askerini basacağı bir mayını vardır, gün gelir o mayın o askeri bulur.' Beni de buldu; kafamdan, kulağımdan, şah damarımdan, kolumdan, boyun bölgesindeki sinirlerimden, her yerden 6 tane şarapnel parçasıyla vuruldum. Hayatta kalmamın yegâne sebebi, bölgede o sırada görevlendirilmiş, konusunda uzman askerî cerrahlardı. Kanamamı durdurdular, hayata beni tuturdurdular ve aileme hediye ettiler beni." İşte, diyor ki: "Herhangi bir doktora emanet etmeyin lütfen, bütün arkadaşlarımız bu korkuyu yaşıyor."

Değerli milletvekilleri, bugün konuştuğumuz kanun teklifi, Türk Silahlı Kuvvetlerinin kurumsal yapısı ve askerî personele dair yığınla sorunun sadece birkaç tanesini gideriyor; geçici ve yetersiz. Bizim İYİ PARTİ olarak, kahraman Türk Silahlı Kuvvetlerinin ve onun mensuplarının ivedilikle çözülmesi gereken temel, asli ve somut sorunlarına yönelik çabamız her zaman samimi ve ısrarcı biçimde devam edecektir diye belirtiyoruz tekrar ve mevcut kanun teklifini her ne kadar yetersiz ve eksik olsa da Türk Silahlı Kuvvetlerinin ve Türk Silahlı Kuvvetleri personelinin güçlenmesi ve iyileştirilmesi amacıyla desteklediğimizi belirtiyoruz.

Hepinize saygılar sunarım. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önermeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

28'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İkinci bölümde yer alan maddelerin oylamaları tamamlanmıştır.

Şimdi, oyunun rengini belli etmek üzere, lehte Sayın Yavuz Ergun'a söz vereceğim.

Buyurun Sayın Ergun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

YAVUZ ERGUN (Niğde) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararıyla Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin lehinde şahsım adına söz almış bulunuyorum. Aziz milletimizi ve Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Van'da görev yapan keşif uçağımızın düşmesi sonucu şehadete yürüyen Emniyet mensuplarımıza ve terör örgütüyle çıkan çatışmada şehit olan kahramanlarımıza Allah'tan rahmet diliyorum.

Dün, 15 Temmuz hain darbe girişiminin yıl dönümüydü. Milletimiz, o gün, yedi yüz yirmi bir yıl önce Söğüt'te olduğu gibi, beş yüz altmış yedi yıl önce İstanbul'da olduğu gibi, Anadolu topraklarını istikbali olarak gördüğünü tüm dünyaya haykırmıştır. Ülkemizi bölmek isteyen saldırgan ve hainlere karşı Çanakkale'de, Dumlupınar'da ne cevap vermişse 15 Temmuz'da da aynı cevabı vermiştir. Niğde'mizin evlatları olup o kara gecede şehit olan kahramanlarımızdan Ömer Halisdemir, Ramazan Konuş, Hakan Ünver, Varol Tosun, Kemal Tosun, Yalçın Aran ile birlikte 251 şehidimize Allah'tan rahmet, gazilerimize şifalar diliyorum.

Geçtiğimiz cuma günü tarihî bir gün yaşadık. 1934 yılında alınan karar değiştirilerek Ayasofya Camisi prangalarından kurtulmuş ve yeniden tüm inananlar için umut ateşi olmuştur; başta Cumhurbaşkanımız olmak üzere tüm aziz milletimize teşekkür ediyorum.

Ayasofya’da ezan sesleriyle yeni bir çağ açan, ruhu üniformalı bir milletin ordusuna dair cümle kurarken ilk aklımıza gelen, her bir askerine “Mehmetçik” diye seslenen ve asker ocağını “Peygamber ocağı” olarak kabul eden, vatan, millet ve dini için mücadele ederek şahadete eren başta Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşları olmak üzere şehedaya Rabb’imden rahmet, gazilerimize şifalar diliyorum.

Türk Silahlı Kuvvetlerimiz, iki bin yılı aşkın bir tarihî geçmişe sahip, bugün dünyada askerî manada uygulanan birçok kavramın ve sistemin kurucusu, ilk uygulayıcısı bir teşkilattır, dünyanın görmüş olduğu en disiplinli ordudur. 1071’de temrenin iyisini yapan, 1453’te topun en büyüğünü döken, 2020’de “Akıncı”yla uçan ordu bizim ordumuzdur. Bu disiplin ve hiyerarşiyle gemileri karadan yürüten ordu da bu milletin ordusudur.

21’inci yüzyılın riskleri, tehditleri, saldırıları, savunmaları, güvenlik anlayışları değişmiştir. Uluslararası aktörler değişmiş, kullanılan mühimmatlar değişmiş lakin değişmeyen tek şey, bizim olmadığımız yerde adaletin olmayışıdır. Türk milleti Balkanlardan çekilmiş, ordumuz oradan çıktıktan sonra haksızlık ve hukuksuzluk o topraklarda hüküm sürmüştür. Gözü yaşlı Boşnak kadınları “Türk beklenendir.” demişlerdir. Balkanlardan Şam’a, Libya’dan Yemen’e nerede bir haksızlık, nerede bir gözyaşı varsa bunu dindirecek olan bu milletin bağrından çıkan şerefli Türk ordusudur. Geçtiği topraklarda karınca yuvasını bozmaktan imtina eden, geçtiği yollardaki bağlardan aldığı meyvelerin parasını bırakan ruh ve disiplin, bugün dünyanın eksikliğini hissettiği ruhtur. Bu ruhla yola çıkan ordumuz, 15 Temmuz gibi hain bir girişimin hemen ardından kendi içerisinde gerekli temizliği yaparak, hemen sonrasında Fırat Kalkanı, Zeytin Dalı, Barış Pınarı, Pençe-Kaplan Operasyonlarıyla kendine tevdi edilen görevleri yerine getirmektedir. Sınır ötesinde yürütülen operasyonlarda bir tek sivilin dahi burnunun kanamaması ordumuzun sahip olduğu disiplin ve karakterinin bir göstergesidir. Sadece operasyon becerisi değil, aynı zamanda Sayın Cumhurbaşkanımızın gösterdiği vizyon gereği Libya’da, Rusya’da gösterilen diplomasiyle Akdeniz’de mavi vatanın sınırları genişletilmiş, Kıbrıs’tan Ege adalarına kadar birçok konuda milletimizin eli rahatlatılmıştır.

Savunma sanayimizin yerli üretimi artırılarak dış bağımlılığımız azaltılmış, buna mukabil de operasyon kabiliyetimiz artırılmıştır. 2002 yılında 62 savunma projesi varken bugün bu sayı 700’ü geçmiştir. Sadece son beş yılda yaklaşık 350 yeni proje başlatılmış, 2002 yılında 5,5 milyar dolar olan savunma bütçeleri şu anda 60 milyar dolarlık bütçe hacmine ulaşmıştır. Aynı yıllarda savunma sanayinde faaliyet gösteren firma sayısı 56’dan 1.500’e, 1 milyar dolar olan ciro 10,8 milyar dolara ulaşmış, 248 milyon dolar olan savunma ve havacılık ihracatı da 3 milyar dolara geçmiştir.

Bugün gururla belirtebiliriz ki son yıllarda ortaya çıkarılan ürünlerimiz yurt dışında birçok ülkede talep görmeye başlamıştır. Zırhlı kara araçlarımızdan insansız hava araçlarımıza kadar birçok platformda ürünümüz çeşitli ülkelere ihraç edilmektedir ancak bu alanda da daha yapılacak çok iş ve alınacak çok mesafe var. İnşallah, Sayın Cumhurbaşkanımız öncülüğünde sektörümüzün bütün paydaşlarıyla daha iyi seviyelere geleceğimize inanıyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu milletin bağrından kopmuş ve tarihinde hiç işgalci olmamış bir geçmişi olan, gittiği her yerde gülerek karşılanıp ağlayarak uğurlanan ordumuza, başta Başkomutan Sayın Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere, Millî Savunma Bakanımız Hulusi Akar’dan bakan yardımcılarımıza, kuvvet komutanlarımıza...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi Sayın Ergun.

Pardon Sayın Ergun, bir kural olarak uzatma yapmıyorum, kusura bakmayın.

Teşekkür ediyorum.

YAVUZ ERGUN (Devamla) – Sözlerimi tamamlarken ülkemizde yaptığımız kanun değişikliklerinin hayırlı ve uğurlu olmasını diliyor, yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Oyunun rengini belli etmek üzere, aleyhte Sayın Mehmet Ali Çelebi.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Teklifte, Türk Silahlı Kuvvetlerinin yapısal sorunlarına dair tam çözüm bulunmadığını görmekteyiz, bazı pansuman tedbirlere yer verilmiş. Disiplin mekanizmalarının siyasallaşmasına dair, atama uygulamalarının siyasallaşmasına dair olan maddelere karşıyız; bununla ilgili şerh düştük. Genelkurmay Başkanlığının içinin boşaltılmasına karşıyız yani Genelkurmay Başkanlığına âdeta ombudsman muamelesi yapılmaktadır. Ancak özlük haklarına dair olan iyileştirmeleri destekliyoruz ki bunlar sağlık hizmetleri tazminatıdır, ayrıca sözleşmeli erlerimizle ilgili 2 tane maddedir; bunları tamamiyle destekliyoruz. Bu anlamda geneline “evet” diyeceğiz ama şerhlerimizi de düştük.

Şimdi, askerî hastane sistemiyle ilgili aslında bunun basite indirgendliğini fark etmiş durumdayız. Biz burada betonlardan bahsetmiyoruz, askerî sağlık sisteminin genelinden bahsediyoruz. Bu sistemin geçmişi de Fatih dönemine kadar uzanmaktadır. Mesela, Sultan III. Murat döneminde, 1500’lü yıllarda bile her bin ere 1 hekim düşmekteydi. Birinci Dünya Savaşı öncesinde 1.126 muvazzaf tabip vardı. Şimdi, baktığımızda aslında 2.043 kadro var 347 de mevcut var; yani karşılama oranı yüzde 17. Düşünebiliyor musunuz Birinci Dünya Savaşı’ndakinden bile gerideyiz.

Bu askerî sağlık sistemi kolay oluşmamıştır. Bakın değerli milletvekilleri; 1853-1856 Kırım Savaşı, 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı’nda inanır mısınız Avrupa gazetelerine ilan verilerek hekim ve cerrah aranmıştır; yabancı hekimler çalıştırılmıştır. 1897 Türk-Yunan Harbi’nde ve Balkan Savaşlarında da ciddi sorunlar yaşanmıştır. 1870 yılında sivil bir okul olan Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane ihtiyaçtan askerî okula dönüştürülmüştür. Zaten sivil bir okuldu ihtiyaç nedeniyle askeri okula dönüştürüldü ama biz şimdi alıyoruz bu askerî okulu tekrar sivile dönüştürüyoruz, GATA Haydarpaşanın adı ne oldu? Sivilleştirdik, Sultan Abdülhamid Han Eğitim ve Araştırma Hastanesi yaptık. Sultan Abdülhamid şu an mezarından kalksa size şunu söyler: ”Ben kendim 90 tane asker hastanesi yaptım, siz askerî hastaneyi sivile çevirdiniz, üstüne bir de benim adımla verdiniz.” der, size kızardı. (CHP sıralarından alkışlar)

Bakın, Avusturya 34 bin askere 3 asker hastanesi, Almanya 185 bin askere 5 asker hastanesi, Fransa 280 bin askere 8 asker hastanesi kurmuş, şu an devam ettiriyor. Bana göre, Meclis kapanmadan İzmir, İstanbul, Ankara, Diyarbakır, Şırnak, Antep bölgelerinde asker hastaneleri acil açılmalıdır, bu öncelikli olmalıdır.

Aslında mesele, sadece hastane açmak değil burada, askerî sağlık sistemini işletmek. Hani, askerî tabiplerin görevi sadece tedaviye indirgeniyor ama öyle değil. Şimdi, askerî tabip, operasyonda birliğiyle beraber hareket eder, tabur 20 kilometre yürürse o da yürür, yaralıya müdahale eder ve

askerî sağlık sistemini yönetir. Yani Şu an yönetecek adam yok, sıkıntı burada baŐlıyor. İlk yardım eri emrindedir, tezkereci emrindedir, hangi yaralıyı nereye sevk edeceğini bilir çünkü askeriyede bir sevk zinciri vardır; ayırma istasyonuna gelir, durumu kritikse ilk yardım yerine, oradan revire, oradan asker hastanesine sevk edilmesi gerekir, bunun kararını da yine tabip verecektir. Sağlık, hijyen ve psikolojik danıŐmanlık görevleri de vardır birlik komutanına karşı, savaş psikolojisini bilir, uzmanlaŐır, yani Mehmet'in yarasını Mehmet anlar.

Şimdi, görevi, vatan ve milleti için gerektiği zaman canını esirgememek olan askere, onun sağlığının her Şeyden önemli olduğunu hissettiremezsek o görevi düzgün bir Şekilde yerine getiremeyecektir. Yani esas olan, askerî sağlık sistemini yeniden tesis etmektir; ilk yardımından yaralı tahliyesine, nakil esnasından, müdahaleden nekahet etmesine, ikmal ve eczacılığından sağlık personelinin eğitimine, hijyen eğitiminden gıda kontrolüne kadar bunların hepsi içine girer aslında; sadece beton meselesi değildir bu. Hastaneler açılmalı ve Millî Savunma Bakanlığına bağlanmalıdır.

Savaşın doğası deđiŐiyor; artık devlet dışı aktörler müdahil, asker olanla sivil olan birbirine karıŐtı, melez bir mücadele hâkim. Savaşın başlangıcı ve bitiŐi belli değil, zafer ve mağlubiyet kavramları da Şu an muğlak bir durumda.

Şimdi, bu kadar karmaşık bir doğa içerisinde savaş yapılırken deniz, kıyı, alçak irtifa kara, yüksek irtifa kara, ayrıca siber mekân, uzay devreye girmiŐken karmaşık bir çatışma ortamı var, burada müşterek bir harekât yapılması gerekiyor. Yani kara, deniz, hava, özel kuvvetler, sivillerin aynı anda bir harekâta icap etmesi gerekiyor. Bunu kim koordine edecek? Genelkurmay. Ama Genelkurmayın ii boŐaltılıyor, her gelen düzenlemede Genelkurmaydan bir Şey götürülüyor. Dolayısıyla müşterek harekât önemlidir, bunların tasfiye edilmemesi gerekir; bunu ben anlamakta gerçekten zorluk çekiyorum.

Askerî okullar, askerî yargı, askerî sağlık sistemi; bu üçü çok önemli diyorum, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, teklifin görüşmeleri tamamlanmıştır.

Komisyona bir dakika söz vereceğim.

Buyurun.

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Teşekkür ediyorum.

Üç noktada bir ilave açıklama yapmak isterim. Bir tanesi: “Askerî okullar kapatıldı.” diye bir ifade de bulundu, sadece ortaokuldan sonra ğrenci alan askerî liseler kapatıldı; astsubay meslek yüksekokulları açık, harp okulları açık, harp akademileri harp enstitülerine dönüştürüldü ve açık.

Yine, bir başka hatip, uzman erbaş yönetmeliğinin olmadığını ifade etti. 25942 sayılı 20 Eylül 2005 tarihli Resmî Gazete’de Uzman Erbaş Yönetmeliği yayımlandı.

Yine, sağlıkla ilgili ifadelerde bulundu; Şu anda Sağlık Bilimleri niversitesinde 693 askerî ğrenci bulunmaktadır. Millî Savunma Bakanlığı adına Gülhane Tıp Fakültesinde 303 ğrenci eğitim almakta, ilk ve acil yardımda 105; yine, İstanbul’daki tıp fakültesinde 115 ve 84 de ilk ve acil yardım, toplam 607 askerî ğrenci Millî Savunma Bakanlığı adına eğitim almaktadır. İçişleri Bakanlığı adına da Sağlık Bilimleri niversitesinde eğitim gören var. Gülhane Tıp Akademisinde 49 ğrenci tıp eğitimi almakta, 1 ğrenci diŐ hekimliğinde eğitim almakta; yine, Gülhane Sağlık Meslek Yüksekokulunda ilk ve acil yardımda da 34 ğrenci eğitim almakta.

Sadece son cmlem, tamamlıyorum Muhterem Başkanım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Son cümlelerinizi alayım.

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Teşekkür ediyorum.

Gülhanede Azerbaycan'dan 111 öğrenciye tıp eğitimi veriliyor, Afganistan'dan 73 öğrenciye, Arnavutluk'tan 22 öğrenciye, Somali'den 13 öğrenciye, Kazakistan'dan 6 öğrenciye, Kırgızistan'dan 6 öğrenciye, Kosova'dan 7 öğrenciye, Libya'dan 2, Türkmenistan'dan 1, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nden 1 öğrenciye; toplam 13 ayrı ülkeden 249 öğrenciye tıp eğitimi veren bir Türkiye'nin kendi Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyacı olan tıp eğitimini vermeyeceğini düşünmek pek sağlıklı bir düşünce olmaz diyor, tekrar bu kanunumuzun ülkemize, Silahlı Kuvvetlerimize hayırlı uğurlu olmasını diliyor, tüm milletvekillerimize vermiş olduğu destekten dolayı teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir ve teklif kanunlaşmıştır.

Değerli milletvekilleri, Ermenistan'ın Azerbaycan'a saldırısına ilişkin olarak siyasi partiler tarafından yapılan bir ortak açıklama var, onu okuyacağım. Yalnız, Halkların Demokratik Partisi Grubunun imzası yok; o yüzden de Halkların Demokratik Partisi Grubuna da yerinden söz vereceğim.

X.- BİLDİRİLER - DEKLARASYONLAR

A) BİLDİRİLER

1.- Ermenistan'ın Azerbaycan'a saldırısına ilişkin AK PARTİ, CHP, MHP ve İYİ PARTİ'nin ortak görüşleri doğrultusunda hazırlanan metnin, Türkiye Büyük Millet Meclisi Bildirisi olarak Genel Kurulun bilgisine sunulması

Ermenistan'ın Azerbaycan'a Saldırısına İlişkin Olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Parti Grupları Tarafından Ortak Açıklama

16/7/2020

Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak Ermenistan silahlı kuvvetlerinin 12 Temmuzdan başlayarak Azerbaycan'ın Tovuz bölgesine gerçekleştirdiği saldırıyı şiddetle kınıyoruz.

Ermenistan hatalı bir yoldadır. Azerbaycan toprağı Yukarı Karabağ ve çevresindeki bölgeleri yıllardan beri işgal altında tutan Ermenistan'ın bilinen saldırgan tutumuna yeni bir örnek teşkil eden bu saldırılar, Güney Kafkasya'da kalıcı barış ve istikrarın önündeki en büyük engeldir.

Ermenistan'ın hak ve hukuku hiçe sayan bu davranışı karşısında uluslararası toplumu gereken tepkiyi göstermeye davet ediyoruz.

Yukarı Karabağ ihtilafının, Azerbaycan'ın uluslararası tanınmış sınırları ve toprak bütünlüğü çerçevesinde barışçı yollarla çözülmesine olan desteğimizi tekrarlıyoruz.

Ermenistan BM Güvenlik Konseyi ve AGİT kararlarına uymalı ve işgal ettiği Azerbaycan topraklarından çekilmelidir.

İki devlet, tek millet anlayışıyla her daim huzur ve istikrarın savunucusu olan Türkiye, bundan sonra da tüm imkânlarıyla, toprak bütünlüğünü yeniden tesis etme çabalarında Azerbaycan'ın yanında yer almaya devam edecektir.

Bu vesileyle Azerbaycanlı şehitlerimiz için dost ve kardeş Azerbaycan halkına ve Hükûmetine taziyelerimizi iletiyor, yaralıların bir an önce iyileşmesini diliyoruz.

Mehmet Muş
AK PARTİ Grubu Başkan Vekili
Muhammed Levent Bülbül
MHP Grubu Başkan Vekili

Engin Altay
CHP Grubu Başkan Vekili
Lütfü Türkkan
İYİ PARTİ Grubu Başkan Vekili

(AK PARTİ, CHP, MHP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Oluç, buyurun lütfen.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

47.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Ermenistan'ın Azerbaycan'a saldırısına yönelik 4 siyasi partinin ortak görüşleri doğrultusunda hazırlanan bildiriye imzalamamalarının gerekçesine ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, sayın vekiller; ilgili bildiriye imzalamamamızın gerekçesini kısaca açıklamak istiyorum: Azerbaycan ve Ermenistan arasındaki gerilimi dindirmek, barışçıl çözümlerin üretilmesine katkı sunmak gerekiyor çok açık bir şekilde çünkü Azeriler ve Ermeniler bu coğrafyanın kadim halklarıdır, barışa Azeri ve Ermeni halklarının hava ve su gibi ihtiyaçları vardır.

Soğuk savaşın bitiminden bu yana Kafkasya'da devam eden çatışmaların ve savaşların son bulması ve barışın sağlanması için Türkiye dâhil bütün komşu ve çevre ülkeler diyalog ve müzakereyi teşvik etmelidir, bu sorunun siyasi çözümü için Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı tarafından kurulan Minsk Grubu daha fazla inisiyatif alabilmelidir. Ara buluculuk esas politikamız olmalıdır; barış ve diplomasi, sorunların çözümünün esas yolu bu olmalıdır. Müzakere ve siyasi çözüm yöntemleri maalesef uzun yıllardır geri plana itilmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Açalım mikrofonu.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Buna karşılık barışçıl bir dış politikaya öncelik vermek, her iki tarafı da, Azerbaycan ve Ermenistan'ı masaya oturtacak ve gerilimi azaltacak adımların atılmasına katkıda bulunmak esas olmalıdır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Değerli milletvekilleri, önce 60'a göre Sayın Şevkin'e söz vereceğim.

Sayın Şevkin, buyurun lütfen.

48.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, İLBANK'ın İstanbul, Ankara, Samsun ve Van illerindeki konut ve ticaret alanı konumundaki 22 taşınmazını açık artırma usulüyle satışa sunduğuna ilişkin açıklaması

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yüce Meclisin dikkatine sunuyorum: Kamu malı, diğer bir deyişle halkın malı parsel parsel satılıyor. 1933 yılında yerel yönetimlere kentsel ihtiyaçlarının karşılanabilmesi amacıyla Atatürk'ün talimatıyla Belediyeler Bankası adıyla kurulan İLBANK, ilk olarak 2018 ve 2019'da taşınmazlarını satışa sunmuştur. Şimdi de İstanbul, Ankara, Samsun ve Van'daki 22 kıymetli ve çok değerli konut ve ticaret alanını açık artırmayla satışa sunmaktadır. Bu satış yarın saat 15.00'te gerçekleşecektir. Satışa çıkarılan yerler Ankara Çankaya, Yenimahalle; İstanbul Beylikdüzü, Silivri, Zeytinburnu;

Samsun Atakum ve Van Tuşba'da. Toplam 181.060 metrekarelik taşınmaz için 641,7 milyon bedel biçilmiştir. Vadeli olarak satın alma talep edilmesi hâlinde arsa bedelinin yüzde 20'lik kısmı sözleşme imzalanmadan önce, kalan yüzde 80 ise kırk sekiz ayda ödenecek.

Çok yüksek değerlere sahip bu taşınmazların ne amaçla satışa çıkarıldığı açıklanamamıştır. Derhâl iptal edilmesini öneriyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 22.23

BEŞİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 22.30****BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ****KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Enez KAPLAN (Tekirdağ)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 114’üncü Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

2’nci sırada yer alan, İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkan Vekili Tokat Milletvekili Özlem Zengin ile 128 Milletvekilinin Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine başlayacağız.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER (Devam)***A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)*

2.- İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Tokat Milletvekili Özlem Zengin ile 128 Milletvekilinin Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2735) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 216) (x)

BAŞKAN - Komisyon? Yerinde.

1 Temmuz 2020 tarihli 106’ncı Birleşimde İç Tüzük’ün 91’inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülen 216 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 40’inci maddesi üzerinde önerge işlemi yapılarak madde metninden çıkarılmıştı.

Şimdi, 41’inci madde üzerinde önerge işlemiyle teklifin görüşmelerine devam edeceğiz.

1 adet önerge vardır, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 216 sıra sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi’nin 41’inci maddesiyle 6100 sayılı Hukuk Muhakemesi Kanunu’nun 391’inci maddesinin (3)’üncü fıkrasında yapılan değişikliğin üçüncü cümlesinde geçen “olarak” kelimesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Özkan Yalım	Aysu Bankoğlu	Murat Bakan
Uşak	Bartın	İzmir
Sevda Erdan Kılıç	Metin İlhan	Alpay Antmen
İzmir	Kırşehir	Mersin
	İsmail Atakan Ünver	
	Karaman	

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın İsmail Atakan Ünver’in.

Buyurun Sayın Ünver. (CHP sıralarından alkışlar)

(x) 216 S. Sayılı Basmayazı 24/6/2020 tarihli 104’üncü Birleşim Tutanağı’na eklidir.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Yapılmakta olan kanunla ilgili görüşmelerde ele almamız gereken temel konu şudur: Yargının sorunları bu kanun teklifinin neresinde yer alıyor? Tabii ki “reform” adı altında bugüne kadar Meclis gündemine getirilen yasaların, yasa tekliflerinin birçoğu yargının temel sorunları, can yakıcı sorunları dikkate alınmadan hazırlandı. Mesela, bizim yargımızın en temel sorunu ceza hukukuyla ilgilidir, ceza yargılamalarıyla ilgilidir. Hukuk Muhakemeleri Kanunu’yla ilgili sorunlarımız da elbette vardır ama öncelikle can yakan sorunlar ceza yargılamasıyla ilgilidir. Bugüne kadar getirilen teklifler bu ceza yargılamasındaki can yakıcı sorunları gidermeye yönelik olmadı. Elde bulunan, huzurda bulunan bu teklifte de aynı durum geçerli. Mesela, mahkeme salonlarının durumu hiçbir teklifte ele alınmamakta yani sav, savunma, yargı dengesi getirilen hiçbir kanun teklifiyle, hukukun üstünlüğüne dayalı bir devlette, hukuk devletinde olması gerektiği gibi düzenlenmedi yani savunma, sav her zaman kürsünün altında, kürsünün karşısında, daha aşağıda yer aldı; bunu düzeltmek için hiçbir çalışma yapmadınız. Mesela, yine, yaygınlaştırılan yargı dışı çözüm yollarının avukatlar üzerinde, savunma üzerinde yarattığı negatif etkilerin telafisi gerekirken bunlarla ilgili hiçbir düzenleme yapılmadı; aksine, ara buluculuk ve uzlaşmacılık yaygınlaştırılıyor yani bu, bir anlamda yargının özelleştirilmesi manasına geliyor. Devletin temel fonksiyonlarından biri olan adalet dağıtma fonksiyonu, yargının özelleştirilmesiyle, ara buluculuk ve uzlaşmacılıkla birlikte... Bir anlamda, artık, devlet bu noktada kendisini geri çekiyor sayenizde, yaptığınız düzenlemeler hep buna hizmet ediyor.

Ara buluculuk mahkemelerin iş yükünü azaltmak amacıyla getirildi bugüne kadar, alternatif bir çözüm yolu olarak ileri sürüldü ancak mahkemelerin iş yükünün azalmadığını görüyoruz. Bilakis, güçsüz olan tarafın, ara buluculuk düzenlemeleri karşısında, ara buluculuk sistemiyle daha çok zarar gördüğünü, hakkını almakta daha çok zorlandığını görüyoruz. Zayıfın değil, güçlünün ara buluculuk sisteminde daha etkili olduğunu hepimiz biliyoruz bütün hukukçular olarak. Bu anlamda, tüketici hukukuna da ara buluculuğun sokulması yine aynı sonucu verecektir yani güçlü olan taraf zayıf olan taraf karşısında yine bir baskı oluşturacaktır. Bunu, kanunun kabulünden sonra hep beraber yaşayarak göreceğiz.

Ben şunu söylemek isterim: Sizin hukuka bakış açınız hep kürsüden yana yani mahkemelerin, yargılama makamlarının oturduğu kürsüden bakıyorsunuz ve mahkemelerin iş yükünü azaltmak için olağanüstü bir çaba sarf ediyorsunuz; bu da adaletin dağıtılması noktasında, güçsüz olan kesimler yani devletten adalet bekleyen kesimler açısından büyük sıkıntı yaratıyor.

Siz, devleti korumayı bir numaralı amaç olarak edinmiş durumdasınız ve bütün yaptığınız düzenlemeler devleti korumak adına gerçekleşiyor. Bunların da hukuk devletinin gereklerini yerine getirdiğini maalesef ki söyleyemeyiz. Sizin amacınız devleti korumak derken şunu diyoruz: Devleti korumayı Hükümetinizi ve partinizi korumak olarak anlıyorsunuz ve buna direnen her güce karşı, her düşünceye karşı düşmanca davranıp onları sindirmek için çaba sarf ediyorsunuz.

2002’de demokrasi ve özgürlük söylemiyle, yasaklarla ve vesayet odaklarıyla mücadele söylemiyle iktidar oldunuz ancak bugün geldiğiniz durum ibretlik. Vesayetle mücadele ederken yargı da vesayetin odağı hâline geldi. Kodlarıyla oynadığınız yargı artık dikiş tutmaz bir hâle geldi. Siz ne kadar düzeltmeye çalışırsanız çalışın, anlaşılıyor ki yargı maalesef sizin zamanınızda düzeltilemeyecek.

Bu noktada, elde bulunan kanun teklifinde de yapılan düzenlemeler yargının hiçbir sorununa merhem olmayacak, hiçbir yarasına merhem olmayacak.

Özellikle, sizin, tüketici hukukuna ara buluculuğu sokuyor olmanız tüketiciyi de zor durumda bırakacak. İş mahkemelerinde, iş hukukunda nasıl işçi mağdur olduysa burada da mağdur olacak.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

41'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

42'nci madde üzerinde bir adet önerge vardır, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin 42'nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “değiştirilmiştir” ibaresinin “yeniden düzenlenmiştir” ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Fahrettin Yokuş

Arslan Kabukcuoğlu

Aylin Cesur

Konya

Eskişehir

Isparta

Aydın Adnan Sezgin

Yasin Öztürk

Aydın

Denizli

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Aylin Cesur'un.

Buyurun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

AYLİN CESUR (Isparta) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu yeniden saygıyla selamlıyorum.

Türkiye Cumhuriyeti, aydınlık ve çağı önceden görüp yakalayan bir lider ve onun etrafındaki yürekli, inançlı ve kararlı bir grup vatanperverin arkasına çok büyük bir gücü alarak başardığı mucizenin adıdır. Mucizedir çünkü içinden çıkıp geldiği şartlar bunu dememe uygundur. O büyük güç de milletin kendisidir, millî iradedir. Türkiye Cumhuriyeti hukuk devletidir, unutulmamalıdır ki Türkiye Cumhuriyeti sadece bir hukuk devleti değildir, Osmanlı İmparatorluğu'nun içinden çıkan 26 tane devletten biri Türkiye Cumhuriyeti'dir ve bir tanedir. Halk aynıdır, ülke aynıdır; Kurtuluş Savaşı olmuştur, halk kurtarılmış ve kurtarılan ülkenin milletinin kurduğu cumhuriyet de artık çağdaş nitelik kazanmıştır. Çağdaşlığı kazandıran da cumhuriyetin hukukunun çağdaş olmasıdır. Bir Anayasa devletidir ve ardından çıkardığı Medeni Kanun'la kadını getirip koyduğu yerle de artık çağdaş bir Türkiye Cumhuriyeti vardır. Buraya büyük bedeller ödeyerek gelinmiştir, milletimiz getirmiştir buraya bizi, bu asla unutulmamalıdır.

Doksan yedi yıl boyunca da temel ölçümüz Büyük Atatürk'ün belirttiği gibi çağdaş uygarlık düzeyidir. Amaç, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarını çağdaş, demokratik bir devletin vatandaşı yapmaktır. Cumhuriyetin hukuk kuralları koyduğu hedefe göre konulmuştur, daha iyi ve güzeli ararken hedeften şaşmadığımız sürelerdeki büyük siyasi, sosyal ve ekonomik anlamda gerçekleşen değişimler Türkiye'yi çağdaş bir devlet yapmıştır. Bu da her büyük yapı gibi bir temel gerektirmektedir ve bu temel sarsılmayacak kadar sağlamdır. Bu, kafalarından boş hayaller geçirenler tarafından bilinirse maceralarla zaman kaybetmekten kurtulunur. Bugün burada tartışılan konular gibi, gelip geçen iktidarlar veya

demokrasi dışı zeminlerde yaşanan bunalımlar ve sonrası yaşanan ve maalesef bugünkü yaşananlarla o günleri çağrıştıran ara rejim dönemlerinde de bu temel sarsılmamıştır ve sarsılamayacaktır. Bu temel, yasalar önünde eşitlik, hukukun üstünlüğü, din ve vicdan hürriyetini teminat altına alan laikliktir. İşte, bunlar cumhuriyetimizin temelini oluşturur. Demokratik cumhuriyetseniz eğer bunların herhangi bir tanesinden vazgeçemezsiniz.

Değerli iktidar sahipleri, Türkiye, sizden önce de sorunları olan bir büyük memleketti, kurumlarıyla hukuk devletini işletiyordu, Kafkaslardan Orta Doğu'ya, Balkanlara, Rusya'ya, Ukrayna'ya ve Orta Asya'ya açılan bir kapıydı ve bu konumunun avantajlarını iyi kullanarak bir dünya devleti de olmuştu; yönü Avrupa Birliği olan, Türkiyesiz Avrupa'nın eksik olacağını iyi anlatan bir devlettir. Türkiye'nin Avrupa sayesinde var olmadığını, menfaatlerimiz gereği Avrupa Birliği üyeliğini istediğimizi anlatmış bir Türkiye'di. Türkiye, dünyanın her yerindeki girişimcisi ve her yerde alıcı bulan Türk ürünleriyle, özel sektörüyle dünyanın önemli ekonomilerinden biriydi tüm sıkıntılara rağmen.

Eğer gücünüzü iyi kullanamazsanız ve değerlendiremezseniz her şey deprem ve artçıları gibi üst üste geliyor. Mevzu güven iklimi, bu da demokrasiyi iyi işletilebilmekle mümkün. Bugün nasıl? Maalesef "Karar alacak, temsil kabiliyeti olan bir Hükümetiniz var mı?" sorusuyla muhatabız. Çünkü millî iradenin girmedığı, atanmış bakanlarla temsil kabiliyeti olamaz. Bu hâliyle Anayasa'ya aykırı yeni yasalar yapmıyoruz sürekli ve sadece Türkiye Büyük Millet Meclisi değil, maalesef birçok kurumu bugün işleyemez hâlde, oysaki devletimiz bir kurumlar devleti. Tüm kesimlerin mutlu olacağı yeni ve köklü bir Anayasa değişikliğine ihtiyaç var ve bu gerekli. Bu, demokrasimizin ayakta ve hayatta kalmasını da sağlayacak. Temeli millet olan cumhuriyetimizin zemininin tutkalı hukuk zedelenmemeli. Baroları böldük, zedelemeye başladık, aslında çoktan başlamıştı da...

Temelleri zedelenen olan bulanık sulardır; birikir, yığılır, zedeler ama binaları tutan payandalar gibi yeni ve aydınlık dünyayla gençleri var bu Türkiye Cumhuriyeti'nin. Onlara güveniyoruz, korkmuyorlar onlar. Bakınız, korkmuyorlar gençler. Gençler, ah gençler! Geleceğe kara kara bakan geleceğimiz, nasıl da korkmuyorlar ve yetmiş dokuz sene önce söylenen sözlerin sahibi onlar. Marc Aurele'in bir sözü var, diyor ki: "Avukatlığa sövmek, saldırmak, berrak ve tatlı bir kaynağın yanında durup gürül gürül akan suya sövmeye, saldırmaya benzer. Bu sövmeler ve saldırmalar pınarı çağlamaktan, suları fişkırtmaktan geri bırakır mı? İçine çamur ve gübre atınız, neye yarar? Çabucak onu dağıtacak ve gürül gürül akmaya devam edecektir." Geliniz, çok geç olmadan, siz, tarihe, demokrasiye rutubet, kara bir leke olarak geçmeden bugünlerde hep beraber parlamenter sisteme geri dönelim. Size oy vermeyen milyonlar bunu sizden bekliyor, inanın, oy veren milyonlar da çok çaresiz. Kucaklayın herkesi, bu milletin her köşesindeki her kişisi için bizler buradayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYLİN CESUR (Devamla) – Bunu bir kompleks hâline getirmemek lazımdır. Yüz yıldır her şeyi deneyen ve demokrasiden vazgeçmeyen bir Türkiye vardır, bundan vazgeçmeyelim.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Cesur.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

42'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

43'üncü madde üzerinde 2 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 216 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin çerçeve 43'üncü maddesi ile 6100 sayılı Kanun'un 394'üncü maddesinin (2)'nci fıkrasına eklenen cümlelerin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“Esas hakkında dava açıldıktan sonra, itiraz hakkında, bu davaya bakan mahkemece karar verilir.”

Özlem Zengin	Mehmet Doğan Kubat	Recep Özel
Tokat	İstanbul	Isparta
Oya Eronat	Muhammed Fatih Toprak	Ceyda Bölünmez Çankırı
Diyarbakır	Adıyaman	İzmir
	Mustafa Levent Karahocagil	
	Amasya	

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Takdire bırakıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Söz talebi yok.

Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle kanunun 394'üncü maddesinin (2)'nci fıkrasına eklenen cümledeki “yapılan” ibaresi metinden çıkarılarak yanlış anlamaların önüne geçilmesi amaçlanmaktadır. Böylece, esas hakkında dava açılmış ise itirazın yapıldığı tarihe bakılmaksızın esas hakkındaki davaya bakan mahkemece itiraz hakkında karar verileceği açıklığa kavuşturulmaktadır.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görülmekte olan (2/2735) sıra sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin 43'üncü maddesinde geçen “aşağıdaki” ibaresinin “aşağıda bulunan” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Hüda Kaya	Züleyha Gülüm	Murat Çepni
İstanbul	İstanbul	İzmir
ŞevİN Coşkun	Hasan Özgüneş	Filiz Kerestecioğlu Demir
Muş	Şırnak	Ankara
	Kemal Peköz	
	Adana	

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Filiz Kerestecioğlu'nun.

Buyurun Sayın Kerestecioğlu. (HDP sıralarından alkışlar)

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün 16 Temmuz 1998'in yıl dönümü. Müslüman feminist Konca Kuriş Hizbullah tarafından kaçırıldı ve Konca

Kuriş'ten on sekiz ay boyunca haber alınamadı. Kötü haber aylar sonra Konya'nın Meram ilçesinden geldi. Konca Kuriş Hizbullah tarafından otuz beş gün sorgulanıp işkence gördükten sonra öldürülmüştü. Kuriş, dinin dogmatik bir biçimde yorumlanmasını eleştirdiği, feminist olduğu ve bunu açıkça belirttiği için Hizbullah'ın hedefi olmuştu. Kendisini saygıyla anıyorum.

Üyesi olduğum Rabia Naz Komisyonu raporunu vermiştik geçen haftalarda ve bu davaya takipsizlik kararı verildiğini görüyorum. Şimdi, gerçekten burada sormak istiyorum: Bu karar için Komisyon raporunun yayınlanması mı bekleniyordu? Komisyon bir delil toplama ya da kaniya varma mercisi olmadığına göre neden bunu bekledi savcılık? Komisyon raporunda da dava dosyasında da görüldüğü gibi, ilk gün polislerin olay yerine intikalinden tüm soruşturma sürecine kadar birçok ihmal ve hata var. Bu kişiler hakkında idari bir soruşturma devam ediyor mu? Çünkü bu ihmal ve ihlaller olduğu sürece, bizim yazdığımız muhalefet şerhinde bir karartmanın olup olmadığı ya da sonucun ne olduğu; gerçekten düşme mi, atlama mı, itilme mi, trafik kazası mı, buna ulaşılamayacağını belirtmiştik. Ancak, savcılığın özellikle simülasyon yapılması, bazı eksiklerin giderilmesi gibi çalışmalar yapması gerekirken bunları yapmadan, hemen Komisyon raporunun akabinde takipsizlik kararı vermesini manidar bulduğumu ifade etmek isterim. Ülkemizde, gerçekten, hukukun hep güçlüden yana taraflı olduğuna ilişkin kamuoyu görüşünü de bu durum açıkça pekiştirmiştir.

Bugün Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülen kanun teklifinde Soma maden işçilerini de yakından ilgilendiren bir madde vardı. 13 Mayıs 2014 tarihinde yaşanan Soma maden felaketi sonrasında çok sayıda işçi işten atılmıştı. Soma'da tazminat haklarını almak isteyen işçiler uzun süre mücadele ettiler; bu haklı mücadele sonucunda, şubat ayında aslında Eynes Ocağı'nda çalışan işçilere şirketin ödemesi gereken tazminat ödemeleri Türkiye Kömür İşletmeleri tarafından yapılmıştı. Akabinde, işçiler, diğer ocaklarda ve redevanslı sahalarda çalıştırılıp işten atılan, iş kazası geçirip tazminatları ödenmeyen diğer maden işçilerinin tazminat ödemelerinin de yapılmasıyla ilgili mücadeleyi sürdürdüler. Bu çabalar sonucunda Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumunun taraf olduğu redevans sözleşmeleri kapsamında yer alan Işıklar, Atabacası ve Geventepe Ocaklarında çalışıp işten atılan işçilerin kıdem tazminatlarının Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu tarafından ödenmesine ilişkin madde Komisyonunda görüşüldü ve onlara büyük ihtimalle ödenecek tazminatları, bu iyi bir gelişme ama hem BAĞIMSIZ MADEN-İŞ Sendikasının hem işçilerin eksik bulduğu, iletildiği şeyler var.

Şimdi, teklif bu hâliyle tam olarak bütün sorunları çözmiyor. Soma işçilerinin yaşadıklarına benzer şekilde, mesela 28 Ekim 2014 tarihinde gerçekleşen Ermenek maden kazası sonrasında tazminatları ödenmeyen aileler ve işçiler kapsam dışı tutuluyor, Soma'da ve başka şehirlerde faaliyet gösteren Uyar Madencilik de aynı şekilde. Teklif sadece kıdem tazminatı ödemesiyle sınırlı, bu yetersiz. Oysa ihbar tazminatlarını çalıştıkları günler için almamışlar ve çalıştıkları günler için ücretleri hâlâ ödenmemiş işçiler de var. Bu anlamda, Türkiye Kömür İşletmelerine bu konuda da sorumluluk verilmeli ve tüm denetim yargı mekanizmaları amasız, fakatsız işletilmeli. Yasa teklifi, iş kazasından sonra malul kalma veya ölüm hâlindeki tazminat ödemelerini de kapsamalı. Ayrıca, birçok madenden işçiler zaten ya kaza nedeniyle ya da "Yan madende kaza oldu, burada da tehlike var." diyerek çıkarılıyorlar. Bu nedenle, sadece geçmişte kapsamamalı, bugün de aynı ödemeler yapılmalı diyorum.

Saygılar sunuyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir. Kabul edilen önerge doğrultusunda 43'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İkinci bölümde yer alan maddelerin oylamaları tamamlanmıştır.

Şimdi üçüncü bölümün görüşmelerine başlıyoruz.

Üçüncü bölüm 44 ila 66'ncı maddeleri kapsamaktadır.

Üçüncü bölüm üzerinde gruplar adına ilk söz İYİ PARTİ Grubu adına Sayın Feridun Bahşi'nin.

Buyurun Sayın Bahşi. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA FERİDUN BAHSİ (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 216 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin üçüncü bölümü üzerinde söz aldım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Konuşmama başlamadan önce, tarihimizden adları teker teker silinmek istenen kahramanlarımızdan sadece 2'sinin başına gelenleri hatırlatacağım: 1'incisi Mustafa Necati. Gazi Mustafa Kemal'in en sevdiği ve güvendiği Bakanlardan olup Mübadele ve İskân Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı yapmış, bu süreçte “3 devrim yasası” olarak bilinen hilafet ile Şer'iyeye ve Evkaf Vekâletlerinin kaldırılması ve Tevhidi Tedrisat Kanunu'nun çıkarılmasını gerçekleştirmiş gerçek vatanseverin adı kendi evinden kaldırılarak Atatürk'e “firavun” diyebilen birisinin adı verilmiştir.

2'ncisi Albay Reşat Çiğiltepe. Reşat Çiğiltepe, Kurtuluş Savaşı'nda Atatürk'e söz verdiği sürede bir tepeyi alamadığı için canına kıymış bir Türk kahramanı. Atatürk onun için gözyaşı dökmüş ve aileye Çiğiltepe soyadını vermişti. Çiğiltepe adı da Ankara Mamak'ta bir okulda yaşıyordu ancak okulun adı değiştirildi ve Millî Eğitim Vakfına bağış yapıp vefat eden birisinin adı verildi. Yapacaklarınızın hiç sınırı yok mu? Ama biz sizin derdiniz biliyoruz; sizin derdiniz cumhuriyetle, sizin derdiniz yüce Meclisi kuranlarla. Yazıklar olsun!

Değerli milletvekilleri, Türk hukukunda Anayasa'nın 140'ıncı maddesinin başlığı “Hâkimlik ve savcılık mesleği”dir. Maddenin ikinci fıkrası “Hâkimler, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre görev ifa ederler.” şeklindedir. Hâkimin bağımsız olması hiçbir organ, makam, merci veya kişinin yargı yetkisinin kullanılmasında hâkimlere emir ve talimat verememesini, tavsiye ve telkinde bulunamamasını ifade eder. Bu durum, kuvvetler ayrılığı ilkesi kapsamında yargının yasama ve yürütmeden bağımsız olmasının bir sonucudur ve aynı zamanda hâkimin adaletin sağlanması görevini gereği gibi yapabilmesi için bu kural getirilmiştir.

Yargı bağımsızlığı, sadece yargısal kararları alırken hâkimlerin baskı ve etki altında kalmamaları şeklinde dar bir alanda kabul edilmemelidir. Yargısal olsun olmasın, bir meslek olarak hâkimliğin gereği gibi yapılmasını etkileyen her türlü konuda hâkimlerin etki ve baskı altında olmaması şeklinde geniş bir alan içinde değerlendirmek gerekmektedir. Diğer taraftan, bağımsız olmayan yargının tarafsızlığından da söz edilemez.

Türkiye'de hukuk ve yargı alanında çok ciddi sorunların yaşandığı bilinmektedir. Ulusal ve uluslararası düzeyde yürütülen çeşitli çalışma ve araştırmaların sonuçları, Türkiye'de hukuka ve yargıya olan güven duygusunun her geçen yıl erozyona uğradığını; hukuk sisteminin adalet üretme kapasitesinde gerilemenin var olduğunu; yargının, iktidarı, Anayasa Mahkemesi aracılığıyla denetlemesi gerekirken gereği gibi denetleyemediğini ve yargı bağımsızlığı ilkesinin zedelendiğini ortaya koymaktadır.

Türkiye’de adalet dağıtmakla görevli hâkimlerin yaşadığı sorunlar, çok büyük ölçüde, içinde yer aldığı ve doğrudan etkilendiği siyasi sistemin ve siyasi kültürün olumsuzluklarından kaynaklanmaktadır. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi denilen bu ucube sistem, kuvvetler ayrılığını ortadan kaldırıp her üç erki de tek adamın kontrolüne vermiş ve yargı bağımsızlığını tamamen ortadan kaldırmıştır. Yani çok eleştirdiğimiz FETÖ mensubu, kumpas davalarının sanıklarının hâkim ve savcılarını gitmiş, yerine AK PARTİ militanlarının yargısını gelmiştir.

Peki, bizim Anayasa’mız ne diyor? “Yasama, yürütme ve yargı erkleri devletin organları eliyle kuvvetler ayrılığı ilkesine göre kullanılır.” Yani erkler ayrımı, devlet organları arasında üstünlük sıralaması anlamına gelmeyip belli yetki ve görevlerin kullanılmasından ibaret ve bununla sınırlı medeni bir iş bölümü ve iş birliğidir. Anayasa’nın 7’nci maddesi “Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinindir.”, 8’inci maddesi “Yürütme yetkisi ve görevi, Cumhurbaşkanı tarafından, Anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir.”, 9’uncu maddesi “Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır.” demektedir. 138’inci maddesi ise “Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hakimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz.”, 140’inci maddesi ise biraz önce dediğimiz gibi “Hâkimler, mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre görev ifa ederler.” demektedir. Yani “Hiçbir vesayetin emri, boyunduruğu, talimatı altına giremez.” der. Cübbelerinin önünde düğme yoktur ve hiçbir makamın karşısında düğme ilikleyemez, makamda kalabilmek için çay toplama seanslarına katılamaz. Yargı kurumları, evrensel hukuk ilkeleri ortadan kaldırılırken, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi hükümleri, Anayasa ve yasalar, demokratik hukuk devleti yok edilirken seyirci kalamazlar.

Değerli milletvekilleri, 2016 Avrupa Komisyonu Türkiye İlerleme Raporu’nda, yargı bağımsızlığında gerilemenin yaşandığı, HSK’nin yürütme erkinin etkisi altında olduğu ve yargılama süreçlerine müdahalede bulunduğu, yürütme erkinin yargıya müdahale ettiği; HSK’nin, istekleri dışında, olağanüstü şekilde hâkim, savcılarının yerlerini değiştirdiği; hâkim, savcılar hakkında ceza ve disiplin davalarında usul kurallarına uyulmadığı; Yargıtay ve Danıştayın yapısında yapılan değişikliklerin yargı bağımsızlığını etkilemekte olduğu, ciddi endişeler oluşturduğu, yürütme ve yasama temsilcilerinin mahkeme kararlarını eleştirmeyi alışkanlık hâline getirdiği belirtilmiştir. Ayrıca, gazetecilerin sindirildiği, kamu yayın kuruluşlarının Hükûmet yanlısı yayın yaptıkları; hâkim, savcılar hakkında verilen meslekten ihraç kararlarının kişi bazlı somutlaştırılmadan soyut gerekçelerle verilmiş olduğu; adli yıl açılışının Cumhurbaşkanlığı Külliyesi’nde yapılmasının kuvvetler ayrılığı ilkesinin sorgulanmasına sebep olduğu, devletin üst düzey temsilcilerinin nefret söylemlerini artıran bir şekilde kullanmalarının önemli bir endişe kaynağı oluşturduğu hususlarını tespit etmiştir.

Değerli milletvekilleri, hâkimlik ve savcılık mesleği en kutsal mesleklerin başında gelmektedir. Bundan dolayı, hâkim adayları çok iyi seçilmeli, çok iyi yetiştirilmelidir. Halkın nazarında hâkimin ayrı bir yeri vardır. Özellikle, hâkimlik mesleğine aday alınırken bir hâkim için gerekli bütün kabiliyet ve bilgilere sahip olmanın yanında, adaletli olması da mutlaka aranmalıdır. İyi hukukçu yetiştirmede hukuk fakültelerinin de büyük görevleri vardır. Adalet duygusuna tarihin bütün dönemlerinde, bütün uygarlıklarda ve hem kültürlü hem kültürsüz insanlar arasında rastlanmaktadır.

İşte, ülkemizin, bu nazik dönemde, adaleti sağlayacak, uygulayacak, gösterecek hâkimlere ihtiyacı vardır. Hâkim olabilecek iyi hukukçuların mesleğe çekilebilmesi, hâkimlik mesleğinin kendi onurlu yerine oturtulmasıyla mümkün olabilir. Hâkimlerin bağımsızlığının derecesi, teminatları, ekonomik durumu, toplumun kendilerine gösterdiği saygı bu mesleğe hep iyi hukukçuların yönelmesini sağlar.

Değerli milletvekilleri, dünyanın tüm ülkelerinde, yargı bağımsızlığı ve hâkimlik teminatına verilen değer ile hâkim ve savcılarının sosyal ve ekonomik hakları paralellik arz eder. Bu, ülkemizde de aynı durumdadır. Nitekim, hukukun üstünlüğü ve yargı bağımsızlığı konusunda neredeyse hâkimlere verilen değerde de aynı yerdeyiz yani diplerdeyiz.

Sonuç olarak, mevcut kanunlarda, tartışma yapılmadan, aceleyle ve torba kanun içinde kabul edilerek yapılan değişiklikler faydadan çok, zarar vermektedir. Yapılan değişiklikler kanunlara güvensizlik yaratmakta, kanunlar uygulayıcılar tarafından takip edilemeyecek hâle gelmektedir. Değişiklikler fayda sağlamayınca yeni değişiklikler yapmak gereği ortaya çıkmaktadır.

Hukukun boşluklarının hâkimler tarafından zaman içinde doldurulmasına izin verilmelidir. Yargıtay kararlarıyla içtihat oluşumuna izin verilmelidir. Yönetmelikle düzenlenmesine dahi gerek olmayan değişikliklerden vazgeçilmelidir. Mevcut iş yükü ve alışkanlıklar değiştirilmeden, sadece davaların hızlanması amacıyla yapılan değişiklikler fayda sağlamayacaktır.

Gazi Meclisi ve büyük Türk milletini saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gruplar adına ikinci söz, Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Züleyha Gülüm’e aittir.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Tekrar merhabalar.

HMK’ye başlamıştık, sanırım devamı. Şimdi, yine, söylemiştik “Bir torba yasayla karşı karşıyayız.” diye. Maalesef, uzun bir süredir yasalar, bir türlü kendi adıyla tartışmadığımız süreçlerle ilerliyor. Birçok yasal düzenlemeye ilişkin, farklı farklı yasal düzenlemelere ilişkin maddeler bir torba yasa içerisine alınarak burada tartışılmaya çalışılıyor. AKP’den önce bu ülkede sadece 1 adet torba yasa gelmişken AKP döneminde neredeyse bütün yasal düzenlemeler torba yasa düzenlemesi şeklinde gelmeye başladı.

Aslında bu düzenlemenin kendisi bile yasama faaliyetine nasıl bakıldığının, nasıl görüldüğünün göstergelerinden bir tanesi; otoriterleşmenin, tekelleşmenin aslında yansımaları buraya da. Yasama faaliyetleri teknik bir formata dönüştürüldü -toplumsal etkileri- müzakere kanalları kapatıldı; demokratik kitle örgütleriyle, konunun muhataplarıyla, sivil toplum örgütleriyle, kurumlarla görüşme gereği duyulmuyor, sadece saraydan gelen teklifler virgülüne dahi dokunmadan komisyonlardan, Genel Kuruldan geçerek yasalaşiyor. Aslında, yasama faaliyeti içerisinde de yaptığımız hiçbir tartışmanın bir karşılığının olmadığı, ne komisyonlarda yapılan görüşmelerde bir etkisinin olduğu ne de aslında Genel Kurulda yapılan tartışmalarda bir etkisinin olduğu çok açıkça gözlemleniyor.

Bunu geçtik, çok açık olarak yasalara ilişkin tarafların, muhataplarının açıkça “hayır” demesine rağmen, bu yasa geçerse tümüyle antidemokratik, insan haklarına aykırı, demokrasiye aykırı bir düzenleme geleceği söylenmesine rağmen, taraflarının yüzde 90’ının “hayır” demesine rağmen, maalesef, iktidar kendi bildiğini okuyan bir yerden yasal düzenlemeler yapmaya devam ediyor. Bu yasal düzenleme de böyle bir düzenleme. Yapboz tahtasına dönüşmüş yasal düzenleme hikâyelerimiz var.

Hayatla, pratikle, uygulayıcılarla aslında teması olmayan kişiler tarafından yapılan yasal düzenlemeler sürekli tamir gerektiriyor; sürekli bir yerlerinden yamalı bohça gibi düzenlemeler yapılıyor ama bu düzenlemeler bu sefer pratikte başka sorunlarla karşı karşıya geliyor, bu sefer o kısmı düzeltelim derken aslında bütünü üzerinde sürekli parçalı hâlde oynanması durumu yasayı bir bütün olarak içinden çıkılmaz bir hâle getiriyor.

Şu anki bütün yasal düzenlemelere baktığımızda aslında aynı sonucu gözlemliyoruz. Çünkü gerçek anlamda uygulayıcıların ne düşündüğünü, nasıl kararlar aldığını, mesela avukatların bu konuda nasıl önerilerde bulunduğu, uygulamada hangi sorunlarla karşılaşıldığına dair dinlemek, anlamak ve bunun üzerinden yasal düzenlemeleri zamanında ve yerinde yapmak gibi bir derdimiz maalesef olmayınca yasalardaki düzenlemeler bu hâle geldi.

Şimdi, HMK'yle ilgili tabii çok sorun var, bunları birinci ve ikinci bölümde anlatmıştık. Bu bölüme ilişkin birkaç şeyi tekrar hatırlatmak istiyorum: İhtiyati tedbir kararına muhalefet edilmesi durumunda disiplin hapsi öngörülüyor. Şimdi, disiplin hapsi, bir cezai müeyyide aslında; maddi hukuk açısından bir hapis cezasını tanımlıyor ve biz hapis cezasını Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu üzerinden tarifliyoruz ki bu ceza yargılamasının konusu olan bir mesele. Dolayısıyla, haklar ve savunmanın geniş olması gereken bir mesele, çünkü bir kişinin hürriyetini kısıtladığınız bir durum var, doğal hâkim ilkesine de aykırı çünkü ceza yargılamalarının konusu ceza hâkimliği tarafından görülmesi gereken bir durum. Dolayısıyla, Anayasa'nın 2'nci maddesinde ve 36'ncı maddedeki adil yargılanma hakkının ihlalini doğuracak bir düzenleme olarak burada duruyor. Bu nedenle, bu düzenlemenin buradan çıkarılması gerekiyor.

Yine, diğer bir maddede hâkime geniş bir takdir hakkı verilen bir düzenleme var. 36'ncı maddede, tarafların gösterdiği delillerin değerlendirilmesi konusunda hâkime çok fazla geniş bir yetki tanınmış durumda. Bu yetkinin bu kadar geniş olmasının nasıl kullanılacağına örnekleri sanırım Man Adası yargılamasında da önümüze çıkmıştı. Toplanması istenen delillerin toplanması hâkim tarafından reddedilmişti.

Yine, en önemli maddelerden bir tanesi, tüketici haklarını ilgilendiren davalarda zorunlu ara buluculuk şartının getirilmesi, dava şartı olarak getirilmesiydi. Bu aslında iş hukuku davalarından çok yakından bildiğimiz bir uygulama. Nasıl gerçekleşti? İş hukukunda, güçlü olanın güçsüz olan karşısında haksız da olsa haklı çıktığı, zayıfın ezildiği bir ara buluculuk sisteminin hâlen pratikte yürüdüğünü çok yakından biliyoruz. İş hukukuna getirilmemesi gereken bu düzenleme, yine güçlü ile güçsüz arasında eşitsizliğin olduğu ara buluculuk meselesi tüketici haklarına da getirilmek isteniyor bu yasal düzenlemeyle. Oysa ki bir tarafta şirket var, bir taraftaysa tüketici var. Yani eşit koşullarda olmayan iki tarafı siz zorunlu ara buluculukla görüşmeye zorluyorsunuz, buradan şirket avukatıyla gelecek, yanında bir sürü bilirkişisiyle gelecek ama tüketici tek başına bütün bu güçlü donanımın karşısında yalnız başına bırakılacak ve bir uzlaşmaya zorlanacak. Böyle bir uzlaşmanın sonucunun, daha baştan kurulmuş eşitsiz bir ilişkideki sonucun ne olacağını hepimiz herhâlde çok yakından biliyoruz. Daha önce örnek vermişim iş hukuku davalarının nasıl gerçekleştiğine. İşçiler ara buluculuk görüşmelerinden şöyle çıkıyor: Neye imza attığını bilemeden, hangi haklardan vazgeçtiğini bilemeden bir sözleşmeye imza atmış şekilde ara buluculuk görüşmelerinden çıkıyor. Aynı durum tüketiciler açısından da geçerli olacak ve ara buluculuğu zorunlu, üstelik dava şartı hâline getirdiğiniz, üstelikse avukattan yararlanma hakkını

da zorunlu hâle getirmediğiniz bir düzenlemeyle burada elbette ki tüketiciler korunmuyor, maalesef büyük şirketler, büyük firmalar korunuyor. Her zaman yaptığınız gibi yine onları koruyan düzenlemeler yaptınız.

Buradan yargıya geçmişken Ebru Timtik ve Aytaç Ünsal'ı bir kez daha hatırlatmak istiyorum, bıkmadan, usanmadan hatırlatacağız. Çünkü 2 avukat arkadaşımız ölüm orucundalar. Talepleri bu ülkede olmayan bir şey için, adil yargılanma için. Çünkü dosyalarında adil yargılanmanın emaresi olan hiçbir şey olmadı. Hiçbir delil olmaksızın arkadaşlarımızı yıllara varan cezalarla cezalandırdılar. Bu ülkede maalesef avukatlar, adil yargılanma için ölüm orucuna girmek zorunda kalıyorlar. Adil yargılanma talepleri bir an önce kabul edilsin diyorum. Yargıtayda olan dosyaları bir an önce ele alınsın ve adil yargılanma talepleri de kabul edilsin. Ebru ve Aytaç arkadaşımız yaşasın, bir ölümü daha kaldıracak durumda değiliz zira.

Diğer bir meselemiz İstanbul Sözleşmesi, yine çok gündem olmaya başladı sürekli tartışılıyor, kaldırılması, imzanın çekilmesi vesaire gibi tartışmalar yapılıyor. Ya, buradan gerçekten sormak istiyorum. İstanbul Sözleşmesi'nin koruduğu haklardan neden vazgeçilmek isteniyor? Kadına yönelik aile içi şiddet, cinsel istismar, tecavüz, zorla erken evlendirme, namus cinayetleri, kadına yönelik her türlü şiddetin önlenmesi, çocukların korunması meselesini düzenleyen bir İstanbul Sözleşmesi'nden imzayı neden geri çekmek istersiniz? Kadınların korunmasından yana değil misiniz? Kadınların şiddete uğramasından yana mısınız? Kutsal aile dediğiniz mekânlarda kadınlar öldürülüyorsa, kadınlar şiddete maruz kalıyorsa, kadınlar ve çocuklar tecavüze maruz kalıyorsa, aman ailemiz korunsun ama kadınların başına, çocukların başına ne gelirse gelsin mi diyorsunuz? Herhâlde bunları diyorsunuz ki İstanbul Sözleşmesi'ndeki imzayı geri çekmeye, kaldırmaya çalışıyorsunuz. Gerçekten anlaşılabilir bir şey değil. Yarattığımız algı da gerçeklere dayanmıyor. Kesinlikle bu Sözleşme'den kadınlar vazgeçilmesinden yana değiller. Zaten kadınları korumadığımız bir sistem var, zaten erkek yargı var ve İstanbul Sözleşmesi kadınlar açısından gerçekten büyük dayanak. Bu dayanağı kaldırdığımızda kadınlar daha fazla şiddetle baş başa kalacaklar, tecavüze, tacize uğramaya devam edecekler, erken evlendirmeye, namus cinayetlerine kurban gidecekler. Siz bunları mı istiyorsunuz gerçekten? Lafı geldiğinde en büyük kadın hakları savunucusu siz olurken, nasıl oluyor da kadınların kazanımları olan, kadınların yıllarca mücadele ederek kazandığı böyle bir sözleşmeden geri çekilmeyi düşünebiliyorsunuz, bunu tartışabiliyorsunuz? Kusura bakmayın, makbul kadınlarınız da, şiddete boyun eğen kadınlar da olmayacağız, aile içerisinde cinayete kurban gitmeye de sessiz kalmayacağız. Kadınlar bunun için sokaklardalar, İstanbul Sözleşmesi'ni savunmak için sokaklarda, meydanlardalar.

Kadın intiharları çok ciddi oranda artmış durumda. Kadınlar, intihara sürükleniyorlar, zorlanıyorlar. Erkekler, ceza almaktan kurtulmak için kendileri öldürmek yerine kadınları intihara zorluyorlar. Bu meseleyle ilgilenin, bu meselenin çözümüyle ilgilenin, sizin kadınları korumak gibi bir derdiniz varsa asıl olarak kadınlara yönelik şiddeti azaltacak tüm düzenlemeleri hayata geçirin diyorum.

Diğer bir meselemiz, öğrencilerin bursları kesildi biliyorsunuz, Kredi ve Yurtlar Kurumundan aldıkları öğrenim kredisi ve bursları kesildi, hiçbir bildirim yapılmadan kesildi. Zaten öğrenciler, bu kredilerle, burslarla geçinemez durumdaydılar, iş yerlerinde çalışmak zorunda kalıyorlardı. İş cinayetlerinde üniversite öğrencileri ölüyor. Bu yetmeyen krediyi bile kestiğinizde bazı öğrenciler öğrenciliklerine nasıl devam edecekler, öğrenimlerine nasıl devam edecekler, hayatlarına nasıl devam

edecekler? Bir de buradan bakın, gençlerin geleceklelerini karartmayın, öğrenim kredisi ve bursları tekrar bağlansın. Bırakın kesmeyi, daha fazla geçinebilecekleri seviyede artırılması gerektiğini de buradan bir kez daha hatırlatalım.

Teşekkürler. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gruplar adına üçüncü söz Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Süleyman Bülbül.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; HMK’de değişiklik içeren 216 sayılı Kanun Teklifi’nin başına gelmedik kalmadı. Bakınız, 3-4 Haziranda Adalet Komisyonuna geldi. Adalet Komisyonunda biz, iki gün bu konuda görüşmelerde bulunduk, daha sonra 24 Haziranda Genel Kurul görüşmelerine geldi, daha sonra 1 Temmuzda 40’ıncı maddeye kadar geldik, daha sonra ne oldu? Birden kaldı, çekildi. Onun yerine 9-10 Haziranda Çarşı ve Mahalle Bekçileri, 11-16 Haziranda Rekabetin Korunması Hakkında Kanun, 17-18 Haziranda Bazı Kanunlarda ve 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi, daha sonra 23 Haziran 1924 tarih ve 491 sayılı Teşkilâtı Esasiye Kanunu’nun bazı hükümlerinin değiştirilmesi ve kaldırılmasıyla ilgili düzenleme, daha sonra çoklu baro ve şimdi Millî Savunmayı bitirdik ve şimdi de yeniden HMK’ye geçtik. Demek ki Sayın Adalet Bakanının geçen yıl açıklamış olduğu yargı reformunun ikinci stratejik belgesi olan bu HMK’yle ilgili düzenlemenin halkta bir talebi yokmuş, halkın bir talebi yok. Halkın talebi olmadığı yasa tekliflerini getiriyorsunuz, burada halkın talebi olan yasa tekliflerini bir kenara itiyorsunuz.

HMK’de ne olacak? HMK’de şu olacak: Bizim itiraz ettiğimiz noktalar var, bu itiraz ettiğimiz noktalarda da herhangi bir değişikliğe gitmiyorsunuz. Örneğin, bu itiraz ettiğimiz noktalardan, duruşmaların bir kısmının ve tamamının gizli olarak yapılması hâlleri arasına kamu düzeni ve genel ahlak nedeniyle Anayasa’nın 141’inci maddesine göre aleniyeti kaldırıp gizlilik koyabilme durumuna ne eklediniz? Kişilerin korunmaya değer üstün menfaatinin bulunması hâlini eklediniz. Niye eklediniz? 141’inci madde açık, duruşmaların aleniyette ve açıklıkta yapılmasına iki istisna getiriyor: Kamu düzeni ve genel ahlak. Niçin kişilerin korunmaya değer üstün bir menfaatinin bulunmasını eklediniz? Hangi kişiler onlar? Bu kişilerin içerisinde acaba Kanal İstanbul’da yer alan kişiler var mı? Acaba bu kişilerin içerisinde Kuzguncuk’taki kaçak yapısı iptal edilen, yıkılan kişiler var mı? İktidarın koruduğu kişiler mi var? İkinci noktayı getirdiniz, bir de tüketici dernekleri “Hayır.” dediği hâlde, toplum “Hayır.” dediği hâlde 61’inci maddede Anayasa’nın 172’nci maddesini yine ihlal ederek getirdiniz, tüketici uyuşmazlıklarına ara buluculuk şartını getirdiniz. Ya, arkadaşlar, Arabuluculuk Kanunu açık, ara buluculuk iradiliktir, ara buluculuk gönüllülüktür. Siz gönüllülüğü bırakıp da alternatif çözüm yollarını esas duruma getirirseniz, istisnayı kaldırırırsanız o zaman Anayasa’nın 36’ncı maddesinde açık olan vatandaşın hak arama hürriyetini nereye koyacaksınız, mahkemelere erişim hakkını nereye koyacaksınız, adil yargılanma hakkını nereye koyacaksınız? Vatandaşa zorunlu ara buluculuğu, ilk önce iş hukukuna getirdiniz -Avrupa Birliği ülkelerinde bir tek iş hukuku uyuşmazlıklarında iradilik vardır, zorunlu ara buluculuk yoktur, dava şartı yoktur- daha sonra ticari davalara getirdiniz, şimdi tüketici uyuşmazlıklarına getiriyorsunuz ama Anayasa’nın 172’nci maddesi açık. Anayasa’nın 172’nci maddesi açık ve net diyor ki: “Devlet, tüketiciyi korumak ve koruyucu tedbirler almak zorundadır.”

Düşünebiliyor musunuz arkadaşlar, telefon diye salata gönderiyorlar, ondan sonra sen salata gönderen o şirketle vatandaş müzakere yapacağını, ara buluculuk müzakeresi. Böyle bir şey olabilir mi? Siz vatandaşın mahkemelerdeki yükünü azaltacağız deyip de mahkemelere erişim hakkını, hak arama hürriyetini niçin engelliyorsunuz? Hâkimler ne iş yapar, savcılar ne iş yapar? Hâkimlerin, savcılarının görevi, iktidarın yaptığı o icraatları ya da iktidara yönelik yapılan muhaliflere karşı kararlar almak mıdır? Onu zaten hallettiniz, onu şöyle hallettiniz: Gittiniz, 2014'te sulh ceza hâkimliğini getirdiniz. Sulh ceza hâkimliğiyle birlikte ne yaptınız? Her türlü ihlalin ilk durağı sulh ceza hâkimliklerinde başladı. Ne yaptınız? Sulh ceza hâkimliklerini iktidarın sopası hâline getirdiniz arkadaşlar. Ne yaptınız? Somut delil olmadan tutuklama kararları verilmeye başladınız ve en önemlisi iktidar lehinde bulunan icraatlarda erişim yasağını getirdiniz. Erişim yasağı artık sulh ceza hâkimlerinin bir numaralı kuralı hâline geldi. İktidara muhalif olanları somut delil olmadan tutukla, CMK 100'e aykırı davran, arkasından da iktidara muhalif olanlarla ilgili açıklama yapan olduğu zaman iktidara yakın olanlar için de erişim yasağı getir. Bakınız, Kanal İstanbul'la ilgili, Sayın Berat Albayrak'ın aldığı mülkle ilgili neden erişim yasağı getirdiniz? Erişim yasağına karşı erişim yasağı kondu. Bakınız, yine Kuzguncuk'taki Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanının kaçak yapısının yıktırılmasıyla ilgili niye erişim yasağı getirdiniz? Ya, bu hâkimler, savcılar işi gücü bırakıp da iktidarın vermiş olduğu hukuksuz kararlarla iktidarı korumaktan başka görevleri yok mu? Bu konuda kanunlara uyan, Anayasa'ya uyan, anayasal hak ve özgürlükleri savunan hâkim ve savcılarını bir kenara koyuyorum. Zaten onlara gereğini yapıyorsunuz, yaz kararnamesinde yaptınız, sürgünlere gönderdiniz, çıktınız Man Adası davasında bozma kararı veren hâkimi sürgün ettiniz. Dün ve evvelsi gün verilen kararlar, bugün verilen kararlar açık. Davaya göre heyet oluşturuyorsunuz arkadaşlar; ÇHD davası, Sözcü davası, il başkanı Canan Kaftancıoğlu davası. Ya, ÇHD davasında yüzünüz tutmaz ya. 39 baro başkanı aldı, Adalet Bakanına geçen yıl dedi ki: "Adil yargılanma hakkı ihlal edilmiştir." Adalet Bakanına ocak ayında gönderdi, bir buçuk seneden beri cevap vermiyorsunuz. Nerede HSK? Nerede HSK'nin Başkanı? Avukat çocuklar şu anda açlık grevinde, neden hesap vermiyorsunuz? Adil yargılanma hakları ihlal edildi. (CHP ve HDP sıralarından alkışlar)

Bakınız, arkadaşlar, yani somut delil olmadan erişimin engellenmesi kararları ver, tutuklama kararları ver, ondan sonra da... Anayasa'yı ihlal konusunda uzmanlaştınız. Hangi maddesini tutacaksınız? 36'yı mı, 2'nci hukuk devleti maddesini mi, 10'uncu kanunlar önünde eşitliği mi, Anayasa'nın üstünlüğünü mü, 138'i mi? Hangisini ihlal edeceksiniz? O kadar çok ihlal ettiniz ki getirdiğiniz yasa değişikliklerinde.

Bakınız, bugün ne yaptınız? Bugün de yine derdiniz gazeteciler, derdiniz muhalif basın, derdiniz medya. Ergenekon, Balyoz, Oda TV, askerî casusluk, kumpas davalarının ortak özelliği neydi? İsimsiz ihbarlar ve gizli tanıklardı. Ne oldu? Tüm kumpas davaları çöktü mü? Çöktü ama çoklu baro gibi FETÖ projeleri şu anda uygulanıyor. Yazık değil mi millete? En son Aytunç Erkin, Sözcü gazetesi yazarı; isimsiz ihbar mektubu gönderilmiş, hemen Anadolu Adliyesindeki savcı, şüpheli olarak ifadeye çağırıyor. Ya isimsiz ihbar mektubuyla FETÖ'cüler gibi FETÖ'cülerin taktiğiyle siz, muhalif yazarları; siz, iktidara karşı görüşlerini ortaya koyanları yine adliyelerde, yine mahkemelerde niçin sürdürüyorsunuz? Nerede kaldı ifade özgürlükleri? Nerede kaldı 23, 25, 26, 27 ve basın özgürlükleri? İnsanlar istediğini yazamadıktan sonra, özgürce beyanda bulunmadıktan sonra, insanlar muhalif tavrını

ortaya koymadıktan sonra bu ülkede demokrasi mi olur, bu ülkede özgürlükler mi olur, bu ülkede... Bu ülkede demokrasi, özgürlükler, hukuk devleti yoksa, adil yargılanma hakkı yoksa bu memlekette eğitim de bu durumda olur, ekonomi de bu durumda olur, kültür de bu durumda olur arkadaşlar. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, bu FETÖ taktikleri bir yere bırakılacak, ne yapılacak? FETÖ'yle kol kolayken... Vatandaşlara kumpas kuran FETÖ'cüler bu duruma o zamanlar ses çıkararak cezaevine atıyorlardı ya onlar gibi yapmayacaksınız arkadaşlar; özgürlükleri genişleteceksiniz, anayasal hak ve özgürlükleri insanlara kullandıracaksınız, Anayasa'nın 34'üncü maddesindeki toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkını insanlara tanıyacaksınız, insanlara bir alan vereceksiniz, bir hava vereceksiniz; insanları karanlık bir toplum içerisinde kendisini ifade edemeyen duruma getirmeyeceksiniz. Yoksa -hep denir ya- biz bile sizi kurtaramayız!

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, yerimden kısa bir söz talebim var.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Muş.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

49.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün görüşülmekte olan 216 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin üçüncü bölümü üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkanım, bazen kürsünün şevetine kapılıp hatiplerin ağzından çıkan kulakları duymuyor.

NİHAT YEŞİL (Ankara) – Duyuyor, duyuyor Başkan.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – İnönü'nün darbecilere selam çakmak için “Sizi biz bile kurtaramayız.” diyerek Menderes'i tehdit ettiği kürsüdür burası. Şimdi, aynısından esinlenerek işte “Sizi biz bile...” Kimden kurtaracaksınız bizi? Ne yapacaksınız yani?

NİHAT YEŞİL (Ankara) – Ne alakası var!

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Yine darbeye mi... Darbeyeye ne alakası var bunun?

MEHMET MUŞ (İstanbul) – “Sizi biz bile kurtaramayız?” Hayır, ne için, niye o söze o kadar anlam yüklüyorsun, başka söz mü yok söyleyecek?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Konuşmanın içinde darbe mi var burada?

MEHMET MUŞ (İstanbul) - Ne, derdin ne? Ne derdiniz? “Sizi biz bile kurtaramayız.” Ya, neyden kurtaracaksınız bizi, neyden kurtaracaksınız bizi? İktidara geldiğiniz zaman idam sehпасı mı kuracaksınız, ne yapacaksınız? Ne yapacaksınız yani? (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Derdiniz ne?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Hayır, böyle şey olmaz!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Yanlış yapmayın diye söyledi.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, ikincisi “Bu FETÖ taktikleri...” Çıkan hararetili hararetili aynı şeyleri söylüyor. Aynaya bakın, aynaya.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Muş.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER (Devam)***A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)*

2.- *İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Tokat Milletvekili Özlem Zengin ile 128 Milletvekilinin Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2735) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 216) (Devam)*

BAŞKAN - Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Feti Yıldız.

Sayın Yıldız, şahsı adına da beş dakika talebiniz vardı, ikisini birleştiriyorum, süreniz on beş dakika.

Buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHPGRUBU ADINA FETİ YILDIZ (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; görüşülmekte olan 216 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin üçüncü bölümü üzerinde Milliyetçi Hareket Partisi ve şahsım adına söz almış bulunuyorum. Konuşmama başlamadan önce Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Dün gece ve bu sabah gelen iki acı haber yüreklerimizi dağladı. Van'da keşif görevi yapan uçak Artos Dağı'na düştü; kazada 2 pilot, 5 teknik personel olmak üzere 7 Emniyet mensubumuz şehit oldu. Yine, Siirt'te terör örgütüne karşı yapılan operasyonda çıkan çatışmada 2 Özel Harekât polisi şehit düştü. Şehitlerimize Allah'tan rahmet, aziz milletimize başsağlığı diliyorum.

Türk devleti, bundan tam dört yıl önce tarihin en büyük ve en alçak ihanetiyle karşı karşıya kaldı. Aziz milletimiz feraseti ve vakur duruşuyla tanklara, toplara, uçaklara karşı direndi ve hainler sabah ışıklarıyla beraber bertaraf edildi. Bu şanlı direniş esnasında 250 kahraman vatan evladı şehadet şerbetini içti, 2.196 vatandaşımız da gazi oldu.

FETÖ'cü teröristler millî iradenin karargâhı olan Türkiye Büyük Millet Meclisini bombalarken milletvekillerimiz darbeye karşı dimdik durdu. Türk yargısı, o gün büyük bir fedakârlık sergileyerek kritik bir görev ifa etti. Hain girişimin daha ilk saatlerinde soruşturma ve gözaltı işlemleri yapan ve kolluk güçlerine verdikleri talimatlarla dimdik duran vatansever cumhuriyet savcılarını o gecenin ilk saatlerinden itibaren hain FETÖ'cülerden hesap sormaya başladı. Hain darbe girişimi yerle yeksan edildikten sonra, devlete sızmış olan hâkim ve savcı kılığındaki teröristlerden 4.500 FETÖ'cü meslekten ihraç edildi. Cumhuriyet savcılarının yaptığı soruşturmalarda, 600 bin kişinin üzerinde sorgu yapılmış ve binlerce iddianame düzenlenmiştir. Bugüne kadar açılan 289 darbe girişimi davasının 275'i sonuçlanmış, karara bağlanmış; 14 dava ise hâlen devam etmektedir. Şu ana kadar sonuçlanmış davalarda 1.315 sanık ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına, 1.217 sanık da müebbet hapis cezasına çarptırılmıştır, yine 1.598 sanık ise süreli hapis cezalarına çarptırılmıştır. FETÖ'cüler Türk adaleti karşısında ihanetlerinin ve döktükleri kanların hesabını vermekte olup adaletin verdiği karar milletimizin vicdanını kısmen de olsa rahatlatmaktadır.

Sayın milletvekilleri, Ayasofya Camisi seksen altı yıl sonra ibadete açılmış, Müslüman Türk milleti sevince boğulmuştur. 1934 yılında, Fatih Sultan Mehmet Han'ın vakıf senedine aykırı şekilde alınan Bakanlar Kurulu kararı, Danıştay 10. Dairesinin kararıyla haklı olarak iptal edilmiştir. Bu karar dünyanın birçok yerinde büyük yankı bulmuş, içimizdeki bazı gafiller Fatih Sultan Mehmet Han ile Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü karşı karşıya getirmeye çalışmıştır. Fatih Sultan Mehmet Han da,

Gazi Mustafa Kemal Atatürk de Türk milletinin 2 asil evladıdır, 2 büyük kahramanıdır. Yani, Fatih de bizimidir, Mustafa Kemal Atatürk de bizimidir. Emperyalizmin tüm gayretlerine rağmen, inşallah yakın zamanda Kudüs'e, Mescid-i Aksa'ya vurulan zincirler de tek tek kırılacaktır.

Yine, Kaşgar'daki beş yüz yıllık Kargılık camisi, yine 1237 yılında inşa edilen Hotan kentindeki mimari şaheser Bayram Camisi yıkılmış, soydaşlarımıza zulmeden, binlerce mescidin kapısına kilit vuran, Türkistan'da kültürel soykırım suçunu işleyen Çin Halk Cumhuriyeti'nden mutlaka bir gün hesap sorulacaktır.

Sayın milletvekilleri, şimdiye kadar yaptığım konuşmalarda bildiğiniz gibi ben kürsüye çıktığımda genel olarak teklif üzerinde konuşurum. İlk defa teklifin dışına çıkarak günlük meselelere kısmen de olsa değinmeye çalıştım.

Sayın milletvekilleri, hukukun amacı öncelikle düzeni sağlayarak adaleti yerine getirmektir. Adalet, bir şeyin yerli yerine konması, hakkın hak sahibine teslim edilmesidir; bu arada eşitlik gözetilerek, menfaat, yakınlık, düşmanlık benzeri nedenlerin etkisinden uzak kalarak doğru ve dürüstçe iş yapmaktır. Kısaca adalet doğruluk, dürüstlük, eşitlik, hak, hakkaniyet, meşruluk, tarafsızlık, kısaca insanlık demektir. Adalet olursa devlet ayakta kalır. Adaletin olmadığı yerde devletin devamı güçtür. Ancak adaletin olduğu toplumların devlet hâline gelmesi mümkündür. Büyük düşünür İbn Haldûn devleti tarif ederken, "Devleti nesep kurar, sebep devam ettirir." demiştir. Buradaki sebep adalettir. Devleti ebet müddet inancımızla adalet üzerine kuruludur. Osmanlı Türk devletinin kurucusu Osmangazi, oğlu Orhangazi'ye vasiyetinde "Allah'ın hakkını ve kulların hukukunu gözet ve senden sonrakilere böyle nasihat etmekten geri durma." diye öğütlemiştir. Adalet hizmetlerinin işlememesi veya geç işlemesi toplumsal düzenin ve barışın bozulmasına neden olur. Bu nedenle mahkemelerin etkinliği ve verimliliğinin artırılması, adil bir karar mekanizmasının kurulması, özellikle yargılama sürelerinin kısaltılması toplum ve devlet hayatı açısından çok büyük önem arz etmektedir. Büyük hukukçumuz Cevdet Paşa "Usul esasa mukaddemdir." derken yani usul esastan önce gelir derken gerçekten de şekil, keyfiliğin can düşmanı, özgürlüğün ikiz kardeşidir.

İstinaf mahkemelerinin hukuk dünyamıza girmesiyle üç dereceli yargılama sistemine girilmiş ve buna zaman içerisinde de uyum sağlanmıştır. Şimdi, güncel Yargıtay içtihatları, emsal mahkeme kararları, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda kapsamlı değişiklik yapılmış ama ihtiyaçlar tam olarak karşılanmış değildir. Bu amaçla gerekçeleri hazırlanan kanun teklifinin 44 ve 66'ncı maddelerini kapsayan üçüncü bölümü, Hukuk Muhakemeleri Kanunu, İcra ve İflas Kanunu, İdari Yargılama Usulü Kanunu, Kadastro Kanunu, Sigortacılık Kanunu, Türk Ticaret Kanunu, Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun, Sınai Mülkiyet Kanunu olmak üzere 9 kanunda değişiklik öngörmektedir. Bu değişikliğe kısaca bakıldığında teklifin 44'üncü maddesiyle HMK'nin ihtiyati tedbir kararına karşı itirazı düzenleyen 394'üncü maddesinin (2)'nci fıkrasına cümle eklenmiştir.

Bilindiği üzere, ihtiyati tedbir, hukuki niteliği itibarıyla geçici bir hukuki korumayı ifade etmektedir. Bu anlamda mevcut durumda meydana gelecek bir değişme nedeniyle hakkın elde edilmesinin önemli ölçüde zorlaşacağı ya da tamamen imkânsız hâle geleceğinden veya gecikme sebebiyle bir sakıncanın yahut ciddi bir zararın doğacağından endişe edilmesi hâllerinde uyuşmazlık konusu hakkında ihtiyati tedbir kararı verilmesi talep edilebilir. Bu derece önemli bir müessese olan ihtiyati tedbir uygulaması sırasında ihtiyati tedbirin şartlarına, mahkemenin yetkisine ve teminata ilişkin olarak

yapılan itirazların, dava açılmadan önce ihtiyati tedbir veren mahkemeye mi yoksa esas hakkında dava açılan mahkemeye mi yapılacağı hususunda kanunda bir düzenleme bulunmamaktadır. Yapılan düzenlemeyle uygulamadaki belirsizlik netleştirilmiş, hukuki yarar ilkesi gözetilmiştir. Yani, burada esas davaya bakmayan mahkemelerin ihtiyati tedbire yönelik itirazları incelemeyeceği düzenlenmiştir, bu karışıklığın önüne geçilmiştir.

Yine “İhtiyati tedbir kararının uygulanmasına ilişkin emre uymayan veya tedbir kararına aykırı davranan kimse, bir aydan altı aya kadar disiplin hapsi ile cezalandırılır.” Bu hüküm bulunmaktadır. Şimdi, disiplin hapsi, 5271 sayılı CMK’nin 2’nci maddesinde “Kısmî bir düzeni korumak amacıyla yaptırım altına alınmış olan fiil dolayısıyla verilen, seçenek yaptırımlara çevrilemeyen, önödeme uygulanamayan, tekerrüre esas olmayan, şartla salıverilme hükümleri uygulanamayan, ertelenemeyen ve adli sicil kayıtlarına geçirilmeyen hapis” olarak tarif edilmiştir.

Yine, Anayasa Mahkemesi, HMK 398’in (1)’inci fıkrasının birinci cümlesini, hangi eylemlerin yaptırma bağlandığını, ağırlaştırılmış hâllerini ve verilecek kararlar üzerine başvurulacak kanun yollarını göstermediğinden, 2’nci ve 36’ncı maddelere aykırı bularak iptal etmişti. Mevcut düzenlemeyle Anayasa Mahkemesi kararında tespit edilen aykırılıklar giderilmiş ve hukuki güvenlik sağlanmıştır. Teklifin 46’ncı maddesinde ihtiyati tedbire muhalefet teşkil eden eylemlere ilişkin yargılama usulü karar türleri, itiraz süreleri, merci gibi usul ve esaslar ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiştir.

Yine, ihtiyati haciz kararıyla ilgili teklifin 51’inci maddesinde yapılan değişiklikle ihtiyati haczin para alacaklarına ilişkin mevcut veya müstakbel takibinin sonucunun güvence altına alınması için yapılır. Burada da verilen kararlar bazen giyapta, bazen yüze karşıdır. Uygulamada yüze karşı yapılan ihtiyati haciz kararlarına itiraz, istinafa gidilmesi yolu kapalıydı. Bu düzenlemeyle, yüze karşı da olsa artık aleyhine ihtiyati haciz kararı verilen şahıs beğenmediği, aleyhinde verilen karar neticesinde istinaf mahkemesine başvurabilecek ve hakkını bir üst mahkemede arayabilecektir. Yani böylece, bu düzenlemeyle adil yargılanma hakkı önündeki bir engel kaldırılmış, hakkaniyete uygun yargılama ilkesine böylece hizmet edilmiştir.

Yine teklifin 47’inci maddesiyle HMK’nin 402’nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır; bu, delil tespitiyle ilgili bir maddedir. Delil tespiti istenirken, tespiti istenen vakıa, tanıklara veya bilirkişiye sorulması istenen sorular dilekçede belirtilirdi. Tespit talebi haklı bulunursa, yalnızca karar, talep dilekçesiyle birlikte karşı tarafa tebliğ edilirdi. Bu düzenlemeyle tutanaklar, bilirkişi raporu örneği de karşı tarafa tespit davasıyla, tespitle beraber tebliğ edilecektir. Bu da elbette yargılamada bir kolaylık sağlayacaktır, bir hakkın yerine getirilmesi önündeki engel kaldırılmış olacaktır.

Sayın milletvekilleri, görüşülmekte olan kanun teklifi genel hatlarıyla HMK’nin uygulanmasına ilişkin pratikte doğan sorunlara işaret etmekte ve bu sorunları giderme amacı taşımaktadır. Bu düzenlemeyle hukuk yargılamaları daha hızlı, adil ve etkin olarak yürütülecektir.

Sözlerime son verirken 15 Temmuzda ve terörlü mücadele esnasında şehit olan kahramanlarımıza, Ermeni saldırıları sonucunda şehit düşen Azerbaycanlı kardeşlerimize Allah’tan rahmet diler, görüşülmekte olan kanun teklifinin milletimize ve yargı camiasına hayırlı olmasını diler, hepimizi saygıyla selamlarım. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Şahıslar adına ikinci söz talebi Sayın Ayhan Altıntaş’ın.

Buyurun Sayın Altıntaş. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 216 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin üçüncü bölümü hakkında şahsım adına konuşmak üzere söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Günlerdir kaçınıcı yargı paketini konuşuyoruz ama maalesef, bir arpa boyu yol gidemiyoruz. Hukuka güven vatandaşlarımızda yüzde 28 dolayında yani vatandaşların yüzde 70'inden fazlası hukuka güvenmiyor. Ülkeler arasında yapılan Hukukun Üstünlüğü Endeksi'nde 128 ülke arasında 107'nci sıradayız yani sonlardayız. Bizden sonrakiler ise demokrasiyle sorunu olan ülkeler.

Bakın arkadaşlar, aylardır pandemi dönemindeyiz, ekonomi zaten iyi değildi, pandemiyle beraber tamamen istop etti. Vatandaş işsiz, gençler umutsuz, esnaf kan ağlıyor, çiftçi perişan. Bize soruyorlar: “İktidara gelince ekonomiyi nasıl düzeltereksiniz? Parayı nereden bulacaksınız?” diyorlar. Biz para aramayacağız, biz ortamı hazırlayacağız, para kendiliğinden gelecek. Ortamı nasıl hazırlayacağız? Cevabımız çok basit: Hukuka güveni yeniden tesis edeceğiz. Hukukun üstünlüğüne inananlar yatırım yapacaklar, yurt içinden de yurt dışından da yatırımcılar gelecek, iş sahası açılacak, ihaleler şeffaf olacak, tasarrufa önem vereceğiz, devlete güven tazelenecek. Siz ne yapıyorsunuz? Siz hukuku ayak altına alırsanız, seçim zamanı verdiğiniz sözleri unutursanız nasıl güven sağlıyorsunuz? EYT'lilere seçim zamanı söz verdiniz ama sonra unuttunuz. Öğretmene, polise, imama, hemşireye 3600 ek gösterge sözü verdiniz ama onu da unuttunuz. Unutmayın ki vatandaş da sandıkta sizi unutacak.

Hukukun üstünlüğü, yargının bağımsızlığı tesis edilmeden gerçek demokrasiden söz edilemez. Demokrasilerde kuvvetler ayrılığı esastır. Cumhurbaşkanını partinize Genel Başkan yaparak yürütme ve yasamayı birleştirdiniz. HSK'yi de Cumhurbaşkanına bağlayıp âdeta bir genel müdürlük hâline getirdiniz. Böylece yargı üzerinde de Cumhurbaşkanına mutlak hâkimiyet verdiniz. Kuvvetler ayrılığının ruhuna Fatıha okudunuz. Fransız hukukçu Montesquieu'nun dediği gibi “Üç kuvvetin bir erkte olması demokrasi açısından tam bir felakettir.” Hukukun bağımsız ve tarafsız olmadığı yerde özgür basın da olmaz, özgür düşünce de olmaz, özgür üniversite de olmaz. Yapılan yanlışlıkları ortaya koyan basın, güvencesini hukuktan alır. Bilimsel gelişmenin temeli olan özgür düşünce ancak bağımsız hukukla mümkündür.

Kısacası, detayları bırakıp sistemin geneline bakalım, büyük resme bakalım; demokratik kurumları tesis edelim, vatandaşa güven verelim, ekonomiyi rayına oturtalım. Siz yapmazsanız biz yapacağız. İktidarımız vatandaşa güven; hırsıza, arsız, devleti soyanlara korku salacaktır.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Üçüncü bölüm üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır.

Soru-cevap işlemi yok.

Üçüncü bölüm üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi üçüncü bölümde yer alan maddeleri, varsa o madde üzerindeki önerge işlemlerini yaptıktan sonra ayrı ayrı oylarınıza sunacağım.

44'üncü madde üzerinde aynı mahiyette 2 adet önerge vardır, önergeleri okutup birlikte işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 216 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin çerçeve 44'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Bülent Turan	Mehmet Doğan Kubat	Ramazan Can
Çanakkale	İstanbul	Kırıkkale
Ahmet Çolakoğlu	Mehmet Uğur Gökgez	İsmet Uçma
Zonguldak	Isparta	İstanbul
	Hamdi Uçar	
	Zonguldak	

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:

Özkan Yalım	Aysu Bankoğlu	Sevda Erdan Kılıç
Uşak	Bartın	İzmir
Murat Bakan	Metin İlhan	
İzmir	Kırşehir	

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önerelere Komisyon katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Takdire bırakıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Takdire bırakıyorsunuz.

Önerge üzerinde söz talebi? Yok.

Aynı mahiyetteki ilk önerenin gerekçesini okutuyorum:

Gereke:

Önergeyle 6100 sayılı Kanun'un 397'nci maddesine eklenmesi öngörülen fıkra tekliften çıkarılmaktadır.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki ikinci önerge üzerinde söz talebi Sayın Sevda Erdan Kılıç'ın.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan kanun teklifinin 44'üncü maddesi üzerindeki önergeyle ilgili söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

AKP iktidarının önümüze koymuş olduğu bu teklif yargının mevcut sorunlarını ve toplumun beklentisini karşılamaktan çok uzaktır. Yargı, AKP'nin siyasi çıkarları doğrultusunda dizayn ettiği; muhalifler, gazeteciler ve kendi gibi düşünmeyenler üzerinde bir baskı aracı olarak kullandığı bir araca dönüşmüştür. Çağdaş demokrasilerde yasama, yürütme ve yargı kuvvetleri arasında dengeli bir iş bölümü ve iş birliği olur. Kuvvetler ayrılığı ilkesi hangi kuvvet lehine bozulmuşsa diğer kuvvetlerin işlevlerini ya bizzat yerine getirir ya da idari vesayeti altında kendi iradesi yönünde işlevlerini yerine getirmeye zorlar. Günümüzde yaşadıklarımız da kuvvetler ayrılığı ilkesinin yürütme lehine bozulmuş olduğunun göstergesidir. Bu durum, yargının siyasallaşma sürecini oluştururken alınan kararlar da kamu vicdanında kabul görmemektedir; toplumun büyük kesimlerinin adalet ve özgürlük ihtiyacını karşılamaktan uzaklaşmaktadır.

Değerli milletvekilleri, adaletin küçüldüğü ülkelerde büyük olan artık suçlulardır. AKP iktidarı döneminde bırakın adaletin sağlanmasını, büyük büyük suçlular yaratılmıştır. (CHP sıralarından alkışlar) Bu suçlular kutsanmış, bizler “Yargılansın.” dedikçe de iktidar tarafından korunmuş, hatta kendilerine yeni görevler verilerek ödüllendirilmişlerdir. Hâkimler, savcılar iktidarın gözünün içine bakar olmuşlardır; kimisi yandaşlıktan, kimisi ise sürülme korkusundan. İnsan hakları ihlalleri

çoğalmış; kadına şiddet, taciz, tecavüz olayları katbekat artmış, çocuklarımızı sapıklardan koruyamaz olmuşuz. Basın susturulmaya çalışılmış, susmaya cezalar yağmıştır. Gazetecilerle ve iktidar gibi düşünmeyenlerle de cezaevleri doldurulmuştur.

Yıllardır söylüyoruz, adaletin olmadığı yerde ekonomik refah da olmaz. Geldiğimiz noktada insanlar sersefil, aç kalmışlardır. Çocuğuna pantolon alamadığı, evine ekmek götüremediği için canına kıyan babalar, çaresizlikten kendisini eşarbiyle asan anneler yaratılmıştır.

Değerli milletvekilleri, ben de grubumuzu temsilen Rabia Naz Vatan Komisyonu üyesiydim. Çalışmanın sonunda bir rapor düzenlendi. Rapora grubumuz adına muhalefet şerhimizi verdik ve bu şerhte birçok hususa değindik, eksiklikleri anlattık, ihmalleri söyledik ve araştırılması gereken konulara değindik. Raporun hemen tesliminden sonra apar topar takipsizlik kararı verilmesini hem hayatın hem de hukukun olağan akışına aykırı buluyorum. Bu karar, kamuoyu vicdanını yaraladığı gibi, bundan sonra Meclis tarafından kurulacak komisyonlara olan güveni de azaltacaktır. Bu takipsizlik kararıyla bu dosyanın değil, bu kararı alanların, bu kararı aldırانların vicdanlarının kapanmış olduğunu bugün bir kez daha gördük. (CHP sıralarından alkışlar) Ama kamuoyu vicdanı ve bizler “Rabia Naz Vatan’a ne oldu?” diye sormaya ve bir tek çocuğumuzun bile burnunun dahi kanamaması için mücadele etmeye devam edeceğiz.

Değerli milletvekilleri, hukuk devletinin olmadığı, adaletin sağlanmadığı ülkelerde ahlaki çöküntüler kaçınılmazdır. Güne her gün birkaç kadın cinayeti, çocuk tacizi haberiyle uyanmaktan ben bir hukukçu olarak, bir anne olarak ve bir kadın olarak utanıyorum.

Ve sözlerime son verirken çok da sevdiğim ve bir çok konuşmamda da kullandığım şu söze de değinmek istiyorum: “Kuvvete dayanmayan adalet âciz, adalete dayanmayan kuvvet zalimdir.” Biz bunu on sekiz on dokuz yıldır görüyoruz ve görmeye de devam ediyoruz. Bu yüzden bu maddenin tekliften çıkarılmasını ve bundan sonra yapılacak yasaların hem hukukun gerçek sorunlarına hem de ülkenin gerçek sorunlarına çözüm olmasını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

44’üncü madde kanun metninden çıkarılmıştır ama bir karışıklığa sebep vermemek için komisyon raporundaki madde üzerinden devam edeceğiz. Kanun yazımı sırasında teselsül ettirilecek.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Başkanım, çok özür dilerim efendim, tutanaklara geçsin diye söylüyorum. AK PARTİ kendi önergesini reddetti. Tutanaklara geçsin istedim.

BAŞKAN – Bana çekimser kaldı gibi geldi.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hayır efendim.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, tekrar oy kullanırın. Ben de söz almak istiyorum. Burada önergenin lehinde oy kullandık, kayıtlara geçmesi adına... Bir daha oylayın Sayın Başkanım.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hayır, hayır. Görüntü kayıtlarına bakın.

BAŞKAN – Evet, 45’inci madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi’nin 45’inci maddesinde yer alan “değiştirilmiştir” ibaresinin “yeniden düzenlenmiştir” ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Yasin Öztürk

Fahrettin Yokuş

Orhan Çakırlar

Denizli

Konya

Edirne

Feridun Bahşi

Muhammet Naci Cinisli

Bedri Yaşar

Antalya

Erzurum

Samsun

Zeki Hakan Sıdalı

Mersin

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Bedri Yaşar’ın.

Buyurun Sayın Yaşar. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, son bir haftadır, Adalet Komisyonunda avukatlarla ilgili yasa teklifini çıkardık. 80 baro başkanı istemedi, istememesine rağmen de biz ısrarla istemedikleri kanunları çıkardık. Dolayısıyla, özellikle son dönemde adaletle ilgili kanunlar geliyor, bunları düzenlemekten de yorulmadık ama bunların tamamı da maalesef bu işe bir çözüm olmadı.

İYİ PARTİ olarak biz, programımızda, her zaman, adil, tarafsız, bağımsız, çağdaş bir hukuk düzeninden, hukukun üstünlüğünden ve bireyin haklarını esas alan, demokratik, çoğulcu ve özgürlükçü bir hukuk sisteminden yana olduğumuzu ifade ettik; geciken adalet adalet değildir dedik.

Yüksek mahkemeler ile ilk derece mahkemelerinin iş yükü, maalesef, getirdiğiniz bütün kanunlara rağmen artmıştır. Birkaç örnek verecek olursak: Ceza ve hukuk idare mahkemelerine 2018 yılında gelen dava sayısı 7 milyon 369 bin 647, toplam hâkim sayısı 9.932, 1 hâkime düşen dosya sayısı 742. Bu kapsamda, Yargıtay genel kurulları dava dairelerine gelen dava sayısı ise 2018 yılında 1 milyon 17 bin 969, karara bağlanan 511.508, devredilen 506.461. Yargıdaki gecikme bu örnekte de açık bir şekilde orta yere çıkmaktadır. Yıl içinde gelen davaların yarısı maalesef gelecek yıla devretmektedir.

Birinci derece mahkemeleri de bundan farksız değildir. 2018 yılında birinci derece mahkemelere gelen dava sayısı 7 milyon 169 bin 685, karara bağlanan 4 milyon 49 bin, devredilen 3 milyon 119 bin 802. Mahkemelerin yoğunluğu, ara buluculuk ve uzlaşma kültürüyle de maalesef çözülememiştir, sulh yöntemleri de işe yaramamıştır. Mahkemelerin iş yükünde ortaya çıkan artış maalesef bir türlü önlenememiştir. İş yükü sorunu yargılama sürelerinin uzamasına ve bazı duruşmalarda adil yargılanma hakkının ihlal edilmesine yol açmaya başlamıştır. Ayrıca, uzun yargılama süreleri yargıya olan güveni de azaltmaktadır.

Bütün bu yaşananlar Türkiye’nin hukukun üstünlüğü konusundaki karnesini de maalesef kötü yönde etkilemektedir. 2003 yılında hukukun üstünlüğü sıralamasında 83’üncü sırada yer alan Türkiye, maalesef, 2019 yılında 26 sıra gerileyerek 109’uncu sırada yer almıştır.

Bugüne kadar bu Meclisten çok sayıda yargı paketi çıkardık. Bu paketlerin sayılarını biz de millet de unuttu. Çıkarılan bu paketlerin bağımsız yargıya maalesef hiçbir faydası olmamıştır. Yargıya güven, yargı mensuplarının da söylediği gibi, yüzde 30’ların altına düşmüştür. Aynı şekilde bizim dışımızda OECD ülkelerinde adaletten memnuniyet oranı 2007 yılında yüzde 51’den yüzde 56’ya çıkarken, Türkiye’de maalesef yüzde 67 olan bu oran, yüzde 44’lere düşmüştür. Bu durum ülkemiz açısından

maalesef üzüntü vericidir çünkü adaletin olmadığı, hukukun zedelendiği yerlerde yatırımcıların gelmesini de bekleyemeyiz. Yatırımcılar, gidecekleri ülkede, yatırım yapacakları ülkede alfabenin a'sı gibi öncelikle o ülkede hukuk var mı, hak arama konusunda sorunlar var mı yok mu, öncelikle buna bakar, buna göre o ülkelerde de yatırım yapmaya karar verirler.

Dolayısıyla bu hukuk sistemini getirip doğru düzgün, baştan aşağı çalışalım. Hani hep beraber çalışıyoruz diyoruz ya, her seferinde tek başınıza getiriyorsunuz, ondan sonra da torba torba... Her torbada adaletle ilgili, hukukla ilgili muhakkak bir şeyler getiriyorsunuz.

Ama bundan da daha önemlisi, bugün Türkiye'nin gerek işsizlik konusunda gerek ekonomiyle ilgili çok ciddi problemleri var. Mutfakta yangın var. Gerçek gündeme, gerçek problemlere bu Meclis bir türlü odaklanamıyor. Ümit ediyorum ki bundan sonra -herhâlde ekim ayına kadar gelecek gibi durmuyor ama ekim ayına kadar millet dayanır mı dayanmaz mı bilemiyorum- inşallah Meclisin açılmasıyla beraber ülkenin gerçek gündemine, işsizlikle ilgili, üretimle ilgili, tarımla ilgili, eğitimle, sağlıkla ilgili kanunları bu Parlamentoda oylama şansımız olur diyor Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

46'ncı madde üzerinde 1 adet önerge vardır, önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2735) sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin 46'ncı maddesiyle eklenen metnin tekliften çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Hüseyin Kaçmaz

Mahmut Celadet Gaydalı

Mehmet Ruştü Tiryaki

Şırnak

Bitlis

Batman

Züleyha Gülüm

Murat Çepni

İstanbul

İzmir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Mehmet Ruştü Tiryaki'nin.

Buyurun Sayın Tiryaki. (HDP sıralarından alkışlar)

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gecenin bu ilerleyen saatlerinde hepimizi saygıyla selamlıyorum. Biliyorsunuz bu teklif mart ayında aslında Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştu, o zaman görüşülecekti, pandemi nedeniyle görüşülemedi. Şimdi de gördüğümüz gibi ara ara yasa teklifini görüşüyoruz. Ara ara diyorum çünkü başladık ama bitiremedik, arada barolar yasası görüşüldü, arada TSK Disiplin Yasası görüşüldü. Şimdi de kalan kısmını görüşüp yasalastırmaya çalışıyoruz. Kalitesiz ve fabrikasyon yasama faaliyeti yürütüyoruz. Bu yapılanlar başka şekilde açıklanamaz. Muhalefetin görüşü zaten alınmıyor, eleştirileri de göz önünde bulundurulmuyor. Bu yasayı kamuoyuna nasıl anlatmıştınız? “Yargı reformu, ikinci yargı paketi.” Bence bu tür düzenlemelere reform demeyin, reform kavramının içini boşaltmış olursunuz.

Teklifin görülen ilk amacı hukuk davalarında bir yenilik olarak getirilen ön inceleme kurumunun yargılamayı geciktirdiği eleştirilerini ortadan kaldırmak gibi duruyor. Bu da taraflardan yalnızca birisinin hüküm makamının talepleri göz önünde bulundurularak yapılıyor. Getirilen değişikliğin temelinde bu yatıyor. Eğer amaç yargılama sürecini hızlandırmaksa biliyoruz iktidar istediği zaman, istediği dosyaları aslında hızlıca bitirebiliyor. Örneğin -çokça söyledik, bir kez daha hatırlatayım- Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanımız Sayın Adnan Selçuk Mızraklı'nın dosyası, gözaltına alınması, tutuklanması, iddianamenin hazırlanması, kovuşturmaya başlanması, mahkemenin hüküm kurması, istinafa başvuru ve bölge adliye mahkemesinin onaylaması sadece yedi ay sürdü. Olağan bir yargılama sırasında yedi ayda mahkemenin yüzünü görme şansımız yok. Demek ki iktidar istediğinde aslında bazı dosyaları hızlandırabiliyormuş.

Şimdi, teklifin 46'ncı maddesiyle 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 398'inci maddesini değiştiriyorsunuz. Amaç ne? Daha önce Anayasa Mahkemesi kanununun bu maddesini, HMK'nin 398'inci maddesini iptal etmişti. Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçesi şuydu: İhtiyati tedbire muhalefet sebebiyle verilen disiplin hapsine karşı başvurulacak kanun yolunun kanunda gösterilmediğini belirterek iptal etmişti, şimdi bu boşluğu gideriyorsunuz. Aslında burada bir boşluk yok. Neden? İki yıldır Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nda bu madde yok yani ihtiyati tedbire uymayana disiplin tazyiki yok ve bunda bir boşluk oluşmuyor. Dolayısıyla aslında boşluk olmayan bir konuda yeniden disiplin hapsi getirmek doğru bir uygulama olmayacaktır. Dolayısıyla bu teklifin bu maddesinin geri çekilmesinin yararlı olacağını düşünüyorum.

Evet, ülkemizin yargı düzeninin çok büyük sorunları var ama emin olun getirdiğiniz bu önerilerin hiçbirini bunları gidermiyor. Bakın, çokça söyledik, mahkemeleri idareye bağlı kamu kurumlarına çevirdiniz; tıpkı bayındırlık il müdürlüğü gibi, tıpkı millî eğitim müdürlüğü gibi, tıpkı sağlık müdürlüğü gibi, herhangi bir adliyenin bundan hiçbir farkı yoktur. Ankara Adliyesi de iktidarın gözünde sağlık müdürlüğü gibi, millî eğitim müdürlüğü gibidir.

Mahkemeler sadece muhalifleri sindirme, susturma ve hapsedmek için kullanılan aparat hâline getirildi. Sorgusuz sualsiz "FETÖ'cü" diye binlerce hâkimi ve savcuyu görevden uzaklaştırdınız, onlara dava açma hakkı bile tanımadınız. Üstelik bu hâkim ve savcılarının önemli bir bölümünün haksız biçimde sizin döneminizde göreve getirildiğini herkes biliyor. Peki, sorgusuz sualsiz dava açma hakkı olmadan hâkimlerin kapının önüne bırakıldığı bir ülkede geri kalan hâkimlerin, geri kalan savcılarının bağımsız karar vermesi mümkün mü? Elbette mümkün değil ama o ihraç ettiğiniz, "FETÖ'cü terörist" dediğiniz hâkim ve savcılarının Kürtler aleyhine, HDP'nin üye ve yöneticileri aleyhine, muhalifler aleyhine, sosyalistler ve devrimciler aleyhine yaptığı her tür işlemi de kabul ettiniz.

Şimdi, bunların yerine kimi atadınız biliyor musunuz? Yüzlerce, Adalet ve Kalkınma Partisinin il ve ilçe yöneticisini hâkim ve savcı olarak atadınız. Evet, ülkemizin bir yargı reformuna ihtiyacı var ama bu teklif bu ihtiyacı gidermeyecek, en büyük reform bu ülkede yargı bağımsızlığı olacaktır. Türkiye'de yargıya güven yerlerde sürükleniyor. Herkes söyledi, bir kez daha altını çizelim: Türkiye Hukukun Üstünlüğü Endeksi'nde 126 ülke arasından 109'uncu sırada diyorum, hepimizi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.
46'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

47'nci madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin 47'nci maddesinde yer alan “değiştirilmiştir” ibaresinin “yeniden düzenlenmiştir” ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Yasin Öztürk

Orhan Çakırlar

Fahrettin Yokuş

Denizli

Edirne

Konya

Bedri Yaşar

Zeki Hakan Sıdali

Samsun

Mersin

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI YILMAZ TUNÇ (Bartın) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Fahrettin Yokuş'un.

Buyurun Sayın Yokuş. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu sabah, Konya İlgın Çavuşçugöl köyümüzdeydim. Halkımız şu anda köyümüzde perişan vaziyette; anarşist, terörist muamelesi görüyorlar. Köyümüz çevrilmiş, bizzat şahit oldum, yolları kapanmış, “drone”lar havada geziyor, TOMA’lar meydanlarda dolaşıyor. Köylü diyor ki: “Biz terörist miyiz? Ömrümüzde böyle bir şey görmedik.” Allah aşkına, ben de şaşırımdı, derdiniz ne Allah aşkına, yani ne işi var orada TOMA’ların. Bir avuç kömür için aldığımız karardan dönemiyor musunuz? Bin köylüyü perişan etmenin, zehirlemenin size ne faydası olacak? Ve diyorlar ki: “Biz Filistin’de görülen zulmü kendimizde hissettik.” Sanki biz Filistinliyiz, haşa! Yani bu köylünün ruhunu bozan, dengesini bozan bu davranış ne için Allah aşkına! Feryat ediyor analar, bacılar; duymuyorsunuz. Niye duymuyorsunuz? Bir avuç kömüre bin tane adam değiştirilir mi Allah aşkına! Kaymakamla görüştüm, nedir dedim ya! Onun dediği doğruysa 6 bin ton kömür; bunun için bin kişiden vaz mı geçilir? Sayın Cumhurbaşkanımıza bir kere daha sesleniyorum: Allah aşkına ya! Hani “İnsanı yaşat ki devlet yaşasın.” diyoruz ya, devletin resmî politikası ya, neden bu feryadı duymuyorsunuz? Neden bundan vazgeçmiyorsunuz? Ve yaptığımız, gayretullaha dokunur. Defalarca söylüyoruz, köylü psikolojisi bozulmuş. Yapmayın Allah aşkına, yapmayın.

Değerli milletvekilleri, Konya’mız maalesef ihmal bir şehir. Geçenlerde, Çevre Bakanımız 19 Haziranda Konya’ya geliyor, müjdelerle geliyor. Getirdiği müjdelere bakıyoruz: Yıkılmış olan eski stadyum millet bahçesi olacak, amenna. Efendim, Konya şehir merkezi bisiklet yolu uzatılacak, ne güzel. Efendim, 7 projede 2 bin küsur konut yapılacak, o da çok güzel. Yahu, kardeşim, Konya Belediye Başkanı bunları yapar, Konya Belediyesi bunları yapar; sen Çevre Bakanlığımı yap, bırak bunları Konya Belediyesi yapsın. Hayır! Çevre Bakanlığının bütün imkânları Konya Belediyesinin; o zaman bu belediye başkanı ne işe yarar? Ha, borç batağında adam, herhâlde ondan. Borç batağında olduğu için KOSKİ’nin Beyşehir’deki arıtma tesisi maalesef çalışmıyor. Efendim, 150 bin lira elektrik masrafı oluyormuş. Kirli sular benim köylerimi zehirliyor, kimin umurunda! Çevre Bakanı, Sayın Bakan; Allah aşkına, senin görevin bisiklet yolu yaptırmak mı ya? Konyalı zehirleniyor, Çarşamba suyundan giden su Çumra’yı zehirliyor, Beyşehir’in gölleri zehirleniyor, köyleri zehirleniyor; Derebucak’ın, Çumra’nın

kirli suları, kanalizasyonları akıyor meydanlara. Köylerimin büyük bölümü asbestli sularla su içiyor, köylerimiz perişan. Sen ne yapıyorsun? Bisiklet yolu, efendim, millet bahçesi... Ya, kardeşim, Konya yeşil Konya'ydı, yeşil Meram'dı. Otuz sene önce Konya'ya baktığımız zaman, yirmi sene önce yemyeşil bir Konya'ydı. Şimdi gidin bakalım, Meram ne olmuş? Yeşil Meram beton Meram'a dönmüş, mahvetmişler şehri, hâlâ da mahvetmeye devam ediyorlar. Vatandaşımız sahipsiz, köylerimizin ürettiği ürünleri Beyşehir pazarında almıyor vatandaş, diyorlar ki... Avdancık, Bekdemir, Bayat, Çivril, Çiçekler, Aşağı Esence, Yukarı Esence hatta Seydişehir'in Irmaklı köylerinin ürünlerini Beyşehir pazarında yemiyorlar, almıyorlar. Neden? Kanalizasyon sularıyla sulandığı için. Ve o köylülere gittim söyledim, dedim ki: 15 tane paket yapın, Beyşehir'deki vatandaşın yemediği ürettiğiniz sebzelerden, 15 tane Konya milletvekiline gönderin bakalım, yesinler dedim, ben de dâhil. Allah aşkına ya! (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

Allah aşkına diyorum ya! Zehirleniyoruz, zehirleniyoruz beyler! Çumra Ovası'nı sulayan, Beyşehir Gölü'nden giden su zehirliyor! Zehirli atıklarla, kimyasallarla vatandaşımız zehirleniyor. Allah aşkına bunlara bir bakın; bırakın şu bisiklet yolunu, bırakın! Gelin, aciliyetimize bakalım, insan sağlığına bakalım, azıcık insan deyin yahu! Azıcık insan, insan, insan! (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Evet, önergeyi oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Muş.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

50.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Konya Milletvekili Fahrettin Yokuş'un görüşülmekte olan 216 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 47'nci maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Diyeceğine, konuşacağına karışacağı yok da burada bizi azarlar gibi konuşmasına tahammül edemeyiz. (CHP ve İYİ PARTİ sıralarından gürültüler)

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – İnsafa davet ediyor.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Yokuş, kusura bakma. Biz de insanız.

BAŞKAN – Sayın Muş, azarlama değildi.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – İnsaf... (CHP sıralarından alkışlar)

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Bir saniye arkadaşlar ya...

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin.

Azarlama değildi yani o, heyecandı.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, yani burada bir koro hâlinde, CHP milletvekillerinin ne zaman söz alsak koro hâlinde bir gürültü çıkartma mantığını anlayabilmiş değilim.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Birlikten kuvvet doğar(!)

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Kürsü hakkınız geldiği zaman çıkar konuşursunuz arkadaşlar. Sakin olun. Fakat bu tarz, Sayın Yokuş, bizi rahatsız ediyor. Eleştirinizi yapın; su eksigi varsa Bakanı eleştirin, onu eleştirin, buna bir itiraz yok fakat bağırır gibi grubumuza dönüp azarlar vaziyette bir ses tonu kullanmak, bu doğru bir yöntem değil, buraya da uyan bir üslup değil. Böyle bir şey yok. Kendinizi kaybetmeyin kürsüde.

BAŞKAN – Sayın Muş, teşekkür ediyorum.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Sayın Başkan, müsaade eder misiniz?

BAŞKAN – Sayın Türkkan... (Gürültüler)

Arkadaşlar, lütfen, bakın, Grup Başkan Vekiline söz verdim, rica ediyorum.

Buyurun.

51.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Sayın Başkan, yarından itibaren bütün grup milletvekillerimizi toplayacağım, hepsine de hangi volüm tonunda konuşmak zorunda olduklarını, hangi üslupta konuşmak zorunda olduklarını, ses tonunu nerede yükseltip nerede alçak tutmaları gerektiğini mutlaka gruba tembih edeceğim, Sayın Mehmet Muş'un bu uyarısını dikkate alacağım(!)

Teşekkür ederim. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Muş.

52.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Türkkan'a nezaketi için teşekkür ediyoruz. Fakat ses tonunu nasıl ayarlayacağını... Kamera görüntülerini alın bence, bir izleyin yani en azından hangi volüme ayarlayacaksınız ona göre ayarlayın. Böyle bir şey olmaz. Lütfen, gerçekten, lütfen... Böyle bir şey yok ya!

BAŞKAN – Arkadaşlar, rica ediyorum ya...

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Sayın Başkan, müsaade eder misiniz?

BAŞKAN – Yani kaba söz yok, yaralayıcı bir söz yok Sayın Muş. (CHP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

CAVİT ARI (Antalya) – Bravo Başkan, doğru söylüyorsun.

BAŞKAN – Sayın Türkkan, buyurun lütfen.

53.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin tekraren açıklaması

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Ben bu Sayın Muş'un son uyarısını da dikkate alacağım, daha ilave edeceği şeyler varsa, vakit müsait değil ama daha sonra onları da yazılı verirse onları da mutlaka kendilerine tembih edeceğim; bu uyarılarını çok önemsiyorum, hele gecenin bu saatinde, böyle bir kanun sırasında konuşmacının üslubuna, ses tonuna ayar çekecek kadar önemli bir konuda söz aldığı için de teşekkür ediyorum (!)

Sağ olun. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

2.- İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Tokat Milletvekili Özlem Zengin ile 128 Milletvekilinin Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2735) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 216) (Devam)

BAŞKAN – 47'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

48'inci madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 216 sıra sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin 48'inci maddesiyle 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 440'ıncı maddesinin beşinci fıkrasında "Aksi kararlaştırılmadıkça hakem kararının" şeklinde yapılan ibare değişikliğinin "Taraflarca aksi kararlaştırılmadıkça hakem kararının" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Özkan Yalın

Aysu Bankoğlu

Murat Bakan

Uşak

Bartın

İzmir

Metin İlhan

Sevda Erdan Kılıç

Nurhayat Altaca Kayışoğlu

Kırşehir

İzmir

Bursa

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun.

Buyurun Sayın Kayışoğlu. (CHP sıralarından alkışlar)

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. Bende on ikiyi on geçse, Sayın Muş'un biraz önce sözlü olarak bize sunduğu yönergeye uymaya çalışacağım, Lütfü Bey'in de tavsiyeleri doğrultusunda. (CHP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Bravo!

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Devamla) – Evet, Hukuk Muhakemeleri Kanunu ve 8 kanunda değişiklik içeren bir yasa teklifiyle karşı karşıyayız. Ne deniyor buna? "Yargı reformu paketi" olarak adlandırılıyor. O yüzden de birtakım teknik düzenlemeler var.

Öncelikle ben meslektaşlarımdan gelen talepler doğrultusunda teknik bir iki şey söyleyeceğim. Şimdi, bölge adliye mahkemeleri neden getirildi? Yargılama süreçleri çok uzuyordu ve "Geç gelen adalet, adalet değildir." doğrultusunda yargılama süreçleri kısaltılmaya çalışıldı ama tam tersine gördük ki bu mahkemeler kurulduktan sonra yargılama süreçleri daha çok uzadı. Dolayısıyla da makul sürede yargılama ve adil yargılanma hakkı ihlalleri de çoğaldı. Hemen hemen Türkiye'de görülen neredeyse bütün davalarda bu süre konusundaki ihlalin gerçekleştiğini söyleyebiliriz ama vatandaş yargılama süreçlerinin uzamasından illallah ettiği için bunu Anayasa Mahkemesine dahi taşımak istemiyor.

Şimdi, bölge adliye mahkemeleri ilk derece mahkemesi gibi dosyanın esasına girerek karar verebiliyor ve bazı durumlarda -işte, limitler doğrultusunda- bölge adliye mahkemesinin bu kararı aleyhine bir üst yargıya, Yargıtaya gidilemiyor. Gidilemediği için de bu karar ilk derece mahkemesi gibi verilmiş olduğu için denetimsiz bırakılıyor ve bu durum Anayasa'ya aykırı. Ceza yargılamasında benzer bir durumla ilgili olarak Anayasa Mahkemesine başvurulmuş ve Anayasa Mahkemesi bu hususun Anayasa'ya aykırı olduğunu, bir insan hakları ihlali olduğunu tespit etmiştir. Hukuk yargılamasında da bu durumun düzeltilmesi gerekir. Keşke bu kanunda da bu teknik husus giderilmiş olsaydı diyorum. Ama şunu da söyleyeyim: Şimdi, maalesef ülkemizde yargı evet her zaman hastalıklıydı, bu tespiti koyalım ama özellikle son on yılda yaptığımız düzenlemelerle, uygulamalarla yargı, adalet yoğun bakımda. Hatta en son geçen hafta geçirdiğiniz, baroları bölen çoklu baro yasasıyla yargı, adalet maalesef entübe oldu arkadaşlar. (CHP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar) Bu reformlarla, bu paketlerle,

strateji belgeleriyle, eylem planlarıyla bu yargıyı maalesef düzeltemezsiniz, reform falan yapamazsınız. Reform yapmak istiyorsanız yargıya bulaştırdığınız virüsü temizleyeceksiniz. Sürekli siyasallaştırmaya çalıştığımız; işte, çay toplattığımız, il ve ilçe teşkilatlarınızda görev alan avukatları hâkim, savcı olarak atayıp siyasallaştırdığımız... Bu virüsü temizleyeceksiniz, önce yargıyı bağımsız hâle getireceksiniz ki gerçekten yargıda reform olsun değerli arkadaşlar.

Şimdi, yargı tabii böyle olunca ne oluyor? Yürütme organı sahipleri diyorlar ki: “Nasıl olsa bizi denetleyecek bir bağımsız yargı yok, rahatız; o yüzden ülkeyi istediğimiz gibi yönetebiliriz, istediğimiz adaletsizliği yaparız, istediğimiz yolsuzluğu yaparız, nasıl olsa bizi denetleyen yok.” Burada da dile getirdiğimiz de ne diyor hemen oradan Grup Başkan Vekili: “Yargıya gidin efendim, yargıya gidin.” diyor. Ama yargıya gittiğimizde de hemen değişen hâkimler ve yargı üzerindeki siyasal baskı nedeniyle adaletin gerçekleşmediğini görüyoruz. İşte Kirazlıyla’da mülki amirinden tutun komutanına kadar, biraz önce vekilimizin söylediği Konya Çavuşçugöl köyünde, köylüler üzerinde, topraklarını savunan köylüler üzerinde gerçekleşen baskıya, tehdide kadar her türlü hukuksuzluk, idare kısmında da maalesef yoğun olarak gerçekleşiyor.

Evet, “Fırat’ın kıyısında kaybolan kuzunun hesabını soracağız.” diyenler, böyle bir adalet anlayışıyla yola çıkanlar maalesef adaletsizliği öyle bir boyuta getirdi ki, vatandaş artık adaleti nerede arıyor biliyor musunuz? Muhalefet partilerinde. Adaletsizliğe uğradığında bizi arıyor, adaletsizliğe uğradığında baroları arıyor, adaletsizliğe uğradığında meslek odalarını arıyor. O yüzden onları da yok etmeye çalışıyorsunuz ama inanın ki bu virüs -nasıl herkese bir şekilde bulaşıyor- bu adaletsizlik virüsü size de bulaşır arkadaşlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Devamla) – O yüzden, o zaman da biz yine adaleti savunacağız diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP, HDP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

49’uncu madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 216 sıra sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi’nin 49’uncu maddesinde geçen “yer alan” ibaresinin “bulunan” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Hüseyin Kaçmaz

Mehmet Ruştü Tiryaki

Züleyha Gülüm

Şırnak

Batman

İstanbul

Mahmut Celadet Gaydalı

Murat Çepni

Hişyar Özsoy

Bitlis

İzmir

Diyarbakır

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Hişyar Özsoy’un.

Buyurun.

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, bugün başka bir kanun kapsamında bir madde hakkında konuşurken bu kayyum meselesini biraz tartışmaya çalışmıştım, ben oradan devamla devlet ile hukuk arasındaki ilişkiye dair birkaç şey söylemek istiyorum. Türkiye’de genel olarak şöyle düşünülür: “Devlet bazen hukuk dışına çıkıyor.” Bana sorarsanız baştan sona yanlış olan bir önermedir. Hukuk dışına çıkan şey zaten devlet filan değildir, artık başka bir şey olmuştur. Bunu şunun için söylüyorum; kıymetli arkadaşlar, siyaset hem teorisinde hem sosyolojisinde şu ayırım sürekli yapılır: Devlet mafyadan farklı bir şeydir. Devleti mafyadan farklı kılan şey hukuk ve meşruiyet içerisinde olmasıdır. Malum, devlet dediğiniz yapı en genel anlamda bir şiddet tekelidir. Yani toplumla bir sözleşme yaparsınız, anayasa; toplumu şiddetten arındırırsınız; sonra, o şiddet aygıtlarını ancak hukuk ve meşruiyet sınırları içerisinde kullanırsınız. Eğer, siz devlet olarak tekelleştirdiğiniz şiddeti hukuk dışında kullanıyorsanız artık başka bir şeysiniz. Dolayısıyla “Devlet hukukun dışına çıkmıştır.” baştan sona anlamsız, mantıksız bir önerme.

Bakın, kıymetli arkadaşlar, çok fazla teorize etmeyeyim, gecenin bu vakti sizi felsefeye boğmayayım. Şöyle bir örnek vereyim -kendi kişisel hayatımdan da çok örnek vermek istemiyorum ama- ben de dokunulmazlığı kaldırılan milletvekillerinden biriyim maalesef. 2016 yılında, o zaman daha yeni gelmiştim, sadece 2 davam vardı; keşke daha fazla olsaydı diyorum. Çünkü bazı vekillerimizin 60-70 tane vardı, ben burada sadece üç ay kalmıştım; üç ayda maşallah, hemen, şak şak birkaç fezleke, dokunulmazlığı kaldırdınız. 2018 yılına kadar ben yargıldım “2 tane hakaret davası” dediler. 2019 yılında Bingöl Belediye Başkanlığına partim beni aday gösterdi, Diyarbakır Milletvekiliyken. Tabii, ben üçüncü defa seçilince 2018 yılında, avukatımız başvurdu “Bizim vekilimiz tekrar seçildi, dokunulmazlığı kazandı.” Mahkeme heyeti de benim yargılamamı durdurdu, yani anayasal olarak benim böyle bir hakkım var; ki benim suçlandığım madde Anayasa’nın 14’üncü maddesi yani terörle ilgili bir madde değil; bir hakaret, asliye cezada bir madde. Yargılamamı durdurdu, sonra benim belediye başkanlığı adaylığım açıklandı, ben kampanya için Bingöl’e gittim. İki hafta geçti aradan, avukatım panik bir şekilde “Vekilim, sizin hakkınızda yakalama kararı çıkmış, sizin yargılamanızı tekrar başlatmışlar.” Ya, nasıl olur? Bu nasıl bir şey? Benim belediye başkanlığı adaylığım netleşti, hemen yargıyı başlattılar. Olur da belediyeyi biz kazanırsak kayyum atayacaklar, bunun hazırlığını yapıyorlar. Neyse ben gittim, hâkime hanımı gördüm; genç bir hâkime hanım orada. Benim ilk söylediğim şu oldu... Hatta ben dedim ki öyle çirkin bir durum olmasın çünkü daha önce polisle falan kapımıza gelmişlerdi böyle, sanki büyük suçlar işlemiş gibi. Ben giderim, bir hâkime hanımı görürüm, durum neymiş diye. Gittik, hâkime hanımı gördüm, sordum: “Hâkime Hanım -ilk sözlü- siz bu yaptığının suç olduğunun, bir Anayasa ihlali olduğunun farkında mısınız? Bir milletvekili olarak benim şu an dokunulmazlığım var ve dokunulmazlığı olan milletvekili hakkında yakalama kararı çıkarıp beni yargılamaya çalışıyorsunuz; Anayasa açık.” Bana ne dedi biliyor musunuz? Dedi ki: “Ama Sayın Vekilim, savcı bey itiraz etti, biz daha önce yargılamanızı durdurmuştuk.” Ben de gülümsedim, hâkime hanıma sadece şu kadar diyebildim: “Ya, bu mahkeme heyetinin başkanı sizsiniz, savcı değil ki!” Bir militan savcı göndermişsiniz oraya; hâkimler bile terörize olmuş, kendisinden korkuyor, gerçekten. Nihayetinde yargıldım, on bir yıl on bir ay yirmi gün de ceza aldım, on iki ay alsaydım milletvekilliğim düşecekti. Biz böyle bir rezaletle karşı karşıyayız.

Şimdi, kıymetli arkadaşlar, bakın, mesele, dediğim gibi, devletin hukuk dışına çıkması meselesi değildir. Devlet rutin bir şekilde, kendi koyduğu yasanın dışına çıkarsa... Evet, ortada polisin copu var, görüyoruz; askerin postalı var, görüyoruz; kendisine “hâkimim” “yargıcım” diyen insanlar var, görüyoruz ama ortada “devlet” diye bir şey yok. Bizi sürekli devlet düşmanı ilan ediyorsunuz ya, aslında devletin bütün kurumlarını yozlaştırarak, devleti hukuktan uzaklaştırarak bu devletin içini siz boşaltıyorsunuz.

Bu geç vakit dinlediğiniz için de hepimize teşekkür ediyorum. (HDP ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

49’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

50’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

51’inci madde üzerinde 1 adet önerge vardır okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 216 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin çerçeve 51’inci maddesiyle değiştirilen 2004 sayılı Kanun’un 78’inci maddesinin birinci fıkrasının üçüncü cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümlelerin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

“Bu takdirde icra dairesi, tespit edilen mal, hak veya alacağı, elektronik ortamda haczeder.”

Özlem Zengin	Mehmet Doğan Kubat	Recep Özel
Tokat	İstanbul	Isparta
Mustafa Levent Karahocagil	Muhammed Fatih Toprak	Oya Eronat
Amasya	Adıyaman	Diyarbakır
	Ceyda Bölünmez Çankırı	
	İzmir	

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Takdire bırakıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Gereçeyi okutuyorum.

Gereççe:

Önergeyle 2004 sayılı Kanun’un 78’inci maddesinin birinci fıkrasına eklenen cümleyle borçlunun mal, hak ve alacağının elektronik ortamda da haczedilebileceği açıkça hükme bağlanmaktadır.

BAŞKAN – Komisyonun takdire bıraktığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 51’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

52’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

53’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

54’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

55’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

56’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

57’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın Orhan Erdem, buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

54.- Konya Milletvekili Orhan Erdem'in, Konya Milletvekili Fahrettin Yokuş'un görüşülmekte olan 216 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 47'nci maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ORHAN ERDEM (Konya) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Fahrettin Yokuş Bey'in devamlı Konya'yla ilgili haklı olarak eleştirileri olur, Konya vekillerine de çok ağır ithamları oluyor ama biz onun üslubuyla cevap vermiyoruz. 100'üncü yılını kutlayan bu Meclis çok vekil gördü Konya'dan ama ilini bu kadar kötöleyen bir vekili herhâlde ilk defa görüyor. Konya, bugün dünyada şehircilikte 1'inci bir şehir. Kendisi hızlı trenle gidip geliyor, duble yollardan gidip geliyor. 5 üniversitesi var, Mavi Tünel'i var, onlarca yatırımı almış bir şehir. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

AK PARTİ'yi 2002'den beri 1'inci yapan, yüzde 75-80 oy vermiş bir il ve bunun karşılığını almış, 2020'de Türkiye'nin en yüksek yatırımını alan bir il.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Birleşime iki dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 00.24

ALTINCI OTURUM

Açılma Saati: 00.25

BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ

KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Enez KAPLAN (Tekirdağ)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 114’üncü Birleşiminin Altıncı Oturumunu açıyorum.

Danışma Kurulunun bir önerisi vardır, okutup oylarınıza sunacağım.

VIII.- ÖNERİLER (Devam)

B) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ

1.- Danışma Kurulunun, Genel Kurulun 16 Temmuz 2020 Perşembe günü birleşiminde 23 sıra sayılı Kanun Teklifi’ne kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmaması hâlinde çalışmasına karar verilen 17 Temmuz 2020 Cuma günü toplanmamasına ilişkin önerisi

16/7/2020

Danışma Kurulu Önerisi

Danışma Kurulunun 16/7/2020 Perşembe günü (bugün) yaptığı toplantıda Genel Kurulun 16/7/2020 tarihli Perşembe günü birleşiminde 23 sıra sayılı Kanun Teklifi’ne kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmaması hâlinde çalışmasına karar verilen 17/7/2020 Cuma günü toplanmaması önerisinin Genel Kurulun onayına sunulması uygun görülmüştür.

Mustafa Şentop

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

Mehmet Muş

Adalet ve Kalkınma Partisi

Grup Başkan Vekili

Engin Altay

Cumhuriyet Halk Partisi

Grup Başkan Vekili

Hakkı Saruhan Oluç

Halkların Demokratik Partisi

Grup Başkan Vekili

Muhammed Levent Bülbül

Milliyetçi Hareket Partisi

Grup Başkan Vekili

Lütfü Türkkan

İYİ PARTİ

Grup Başkan Vekili

BAŞKAN – Danışma Kurulunun önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

216 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

2.- İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Tokat Milletvekili Özlem Zengin ile 128 Milletvekilinin Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2735) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 216) (Devam)

BAŞKAN - Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

3'üncü sırada yer alan 221 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine başlayacağız.

3.- *Aydın Milletvekili Metin Yavuz ve 60 Milletvekilinin Gıda, Tarım ve Orman Alanında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2985) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 221)*

BAŞKAN - Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

4'üncü sırada yer alan 139 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine başlayacağız.

4.- *Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2273) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 139)*

BAŞKAN - Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Bundan sonra da Komisyonun bulunmayacağı anlaşıldığından, alınan karar gereğince denetim konuları ve kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 21 Temmuz 2020 Salı günü saat 15.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 00.26

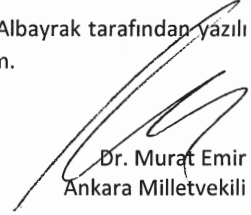

XI- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, milli piyango gezici bayilerinin prim oranlarına ilişkin sorusu ve Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak'ın cevabı (7/30739)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Hazine ve Maliye Bakanı Sayın Berat Albayrak tarafından yazılı olarak yanıtlanması için gereğini yapılımasını saygılarımla arz ederim.

Dr. Murat Emir
Ankara Milletvekili

Milli Piyango idaresinin Varlık Fonu'na devredilmesi ile birlikte lisans devri 10 yılığına, en iyi teklifi veren, Demirören Holding iştiraki olan Şans Dijital ve İnteraktif Hizmetler Teknoloji Yatırım AŞ'nin yüzde 51 ve İtalyan Sisal S.P.A'in yüzde 49 katılımıyla kurulan Sisal - Şans Ortak Girişimi'ne geçmiştir. Sisal- Şans Ortak Girişimi, 29.08.2019 tarihli açıklamasında, Milli Piyango'da elde edilen hasılatı 2020 yılı için en az 9 milyar 320 milyon TL'ye çıkarmayı taahhüt etmiştir. Yeni modelle Milli Piyango'nun cirosunun sadece ilk yılda yaklaşık 3 katına çıkacağı, bunun yanında maliyetlerin de azalacağı belirtilmiştir. Sisal - Şans Ortak Girişimi, operasyonları, bayi komisyonları da dâhil olmak üzere yüzde 9,5 komisyon oranıyla yürüteceğini, bayilerin sayısının ilk iki yılda 10 bine çıkacağını ve gelirlerinin artacağını ifade etmiştir.

Bu söylemin üzerinden bir yıl geçmeden, sayısal primleri yüzde 6,1 den yüzde 4,1'e, kupon ödemeleri yüzde 2'den yüzde 1'e indirilmiştir. Şimdi ise sıra Milli Piyango gezici bayilere gelmiştir. Bayilere sunulan yeni sözleşmede; yüzde 9,7 olan primlerin net yüzde 4,25'e düşürüleceği belirtilmiştir. Bununla birlikte sözleşmeyi 19 Haziran 2020 tarihine kadar imzalamayan bayilerin sözleşmelerinin 29 Ağustos 2020 tarihinde sonlandırılacağı bayilere iletilmiştir.

Gerek vergi oranlarındaki artış gerekse kira, su, elektrik, doğalgaz, SSK ve Bağ Kur giderlerinin sürekli artış göstermesiyle zaten zor günler geçiren 5.000'in üzerinde milli piyango bayi esnafımızın bu zor durumdan, en azından, prim oranlarını koruyarak kurtarılması beklenirken kar marjlarındaki düşüş kabul edilebilir bir durum değildir.

Bu bağlamda;

- 1) Varlık Fonu ve Sisal – Şans Ortak Girişimi arasında imzalanan devir sözleşmesinde Milli Piyango gezici bayilerin primlerinin hangi oranda hesaplanacağı konusunda bir madde bulunmakta mıdır? Bulunuyorsa, bu oran kaçtır?
- 2) Milli Piyango gezici bayilerin primlerinin aynı oranda kalması veya yükseltilmesi konusunda ilgili şirkete Varlık Fonu yönetimi tarafından gerekli uyarılar yapılmış mıdır? Yapıldıysa, yeni oranın yüzde kaç olarak belirlenmesi düşünülmektedir?

T.C.
HAZİNE ve MALİYE BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 19809844-610- **393195**
Konu : 7/30739 Esas Sayılı Soru Önergesi

16/07/2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

İlgi : 24/06/2020 tarihli ve 43452547-120.07-667348 sayılı yazı.

Ankara Milletvekili Sayın Dr. Murat EMİR'e ait 7/30739 esas sayılı soru önergesinde bahsi geçen hususlar; Cumhurbaşkanlığına bağlı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi uhdesindedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Dr. Berat ALBAYRAK
Hazine ve Maliye Bakanı

2.- Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun, emeklilik ek göstergelerinin 3600'e çıkarılması konusundaki çalışmaların akıbetine ilişkin sorusu ve Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak'ın cevabı (7/30742)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın, Anayasa'nın 98. maddesi ile Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri uyarınca **T.C. Hazine ve Maliye Bakanı Sayın Dr. Berat ALBAYRAK** tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

11.06.2020

Saygılarımla,
Av. Aysu BANKOĞLU
BARTIN MİLLETVEKİLİ

3600 Ek Gösterge meselesi, özellikle 24 Haziran 2018 Milletvekili ve Cumhurbaşkanı Seçimleri'ne giden süreçten beri başta polislerimiz olmak üzere kendilerine söz verilen tüm kesimler tarafından gerçekleşmesi beklenen bir vaat konumundadır. Bahse konu vaat, İktidar partisinin seçim beyannamelerinde de yer almıştır.

Özverili çalışmalar ortaya koyan polislerimiz, öğretmenlerimiz, hemşirelerimiz ve diğer tüm kamu görevlilerimize "Ek Gösterge" konusunda verilmiş sözlerin, bir an evvel gerçekleştirilmesinin önemli olduğuna inanıyoruz. İlgili kamu görevlilerimizin son derece değerli emek ve çabaları, böylece emeklilik dönemlerinde karşılığını bulabileceklerdir.

1) Yıllardır gündemde olup söz verilmesine karşın bir türlü hayata geçirilmeyen "3600 Ek Gösterge" vaadi konusunda, hâlihazırda herhangi bir çalışma yürütülmekte midir? CHP'nin de tam destek sunacağına açıkça beyan ettiği konu hakkında çalışmalar ne durumdadır?

2) Bahse konu sürecin ne zaman başlaması planlanmakta mıdır? Bu hususta nasıl bir yol izlenecek ve detaylar ne olacaktır?

3) Emeklilik ek göstergelerinin "3600"e çıkarılması kapsamına hangi meslek mensupları alınacaktır? 24 Haziran 2018 seçimleri öncesinde Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından ifade edildiği şekliyle "polislerimiz, öğretmenlerimiz, hemşirelerimiz ve din görevlilerimiz", böyle bir çalışmanın kapsamına alınacak mıdır?

4) "3600 Ek Gösterge"nin yanı sıra kamu görevlilerinin özlük hakları hususunda, başka ne gibi iyileştirmeler planlanmaktadır?

T.C.
HAZİNE ve MALİYE BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 19809844-610- 392951
Konu : 7/30742 Esas Sayılı Soru Önergesi

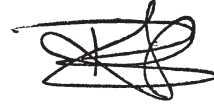
16/07/2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

İlgi : 24/06/2020 tarihli ve 43452547-120.07-667348 sayılı yazı.

Bartın Milletvekili Sayın Av. Aysu BANKOĞLU'na ait 7/30742 esas sayılı soru önergesinde bahsi geçen hususlar; T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı koordinasyonunda yürütülmektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Dr. Berat ALBAYRAK
Hazine ve Maliye Bakanı

3.- Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel'in, İstihdam Seferberliği 2019 kapsamında verilen desteklere ve işe başlatılan kişi sayısına ilişkin sorusu ve Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak'ın cevabı (7/30951)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda yer alan sorularımın T.C. Hazine ve Maliye Bakanı Sayın Berat ALBAYRAK tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Cengiz GÖKÇEL
Mersin Milletvekili

25 Şubat 2019 tarihinde açıkladığınız istihdam seferberliği paketiyle bir yıl içinde 2,5 milyon yeni istihdam yaratılacağına sözünü vermiştiniz. Bu kapsamda 1 Şubat 2019-30 Nisan 2019 arasında işe alınan işçilerin 3 ay süreyle tüm prim, vergi ve ücret desteğinin hükümetiniz tarafından karşılanacağı tarafınızdan ilan edilmişti. Aynı tarihte, KOBİ'lerin nakit ihtiyaçlarını karşılamak üzere 20,3 milyar liralık kredi açıldığını, bundan 67 bin 438 KOBİ'nin yararlandığını; ayrıca Halkbank tarafından esnaflar için düzenlenen 10 milyar liralık kredilerin 6 milyar 238 milyon liralık kısmının 66 bin 236 esnaf tarafından kullanıldığını söylemişsiniz. Tüm sözlerinize ve borcu borçla kapatma stratejinize rağmen plansız ekonomi yönetiminizin, kronikleşen işsizlik sorununa çare bulmadığı bir gerçektir. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığının sitesinde de yer alan ve TÜİK'in verilerinin kullanıldığı rapora göre (<http://www.sbb.gov.tr/istihdam/>) Şubat 2019 ile Şubat 2020 arasında 2,5 milyon yeni istihdam yaratılması bir kenara, 28.105.000 olan çalışan sayısı 27.509.000 kişiye gerilemiş; 32.567.000 kişi olan işgücümüz 31.505.000 kişiye gerilemiştir. 2,5 milyon yeni istihdam vaat edilen bir dönemde, mevcut çalışan sayısının 600.000 kişi gerilemesi ve istihdamda olan kişi sayısının 1.000.000 kişiden fazla azalmasına rağmen işsizlik oranının yalnızca %1 gerilediği göze çarpmaktadır. Söz konusu veriler uzmanlar tarafından, vatandaşlarımızın iş bulma umutlarının tükendiği, iş aramaktan vaz geçtikleri ve gerçek işsizliğin 9.000.000 kişiyi aştığı şeklinde yorumlanmaktadır.

Bu bağlamda;

1. Esnaflarımızın borçlarını daha yüksek miktarda ve daha yüksek faizle borçlanarak kapatmasına yönelik, kısır döngü üreten stratejinizden vazgeçmeyi düşünüyor musunuz?
2. "İstihdam Seferberliği 2019" kapsamında kaç çalışan için tüm prim, vergi ve ücret desteği verdiniz? Bunun devlet bütçesine maliyeti ne kadardır?
3. "İstihdam Seferberliği 2019" kapsamında işe alınan kişilerin kaç başlandıkları işte 6 aydan uzun süre çalışmıştır?
4. Söz konusu çalışanların kaç önergeyi yanıtladığınız tarihte seferberlik kapsamında girdikleri işlerde çalışmaya devam etmektedir?
5. KOBİ'lerin ihtiyaçlarına yönelik olarak 2019'da verildiğini söylediğiniz kredilerden kullanılan en düşük ve en yüksek miktarlar kaçtır?
6. Söz konusu kredilerin ödemeleri Covid-19 önlemleri kapsamında alınan tedbirlerle birlikte faizsiz olarak ertelenmiş midir?
7. Önergeyi yanıtladığınız tarihe kadar, söz konusu kredileri kullanan kaç esnafımız işletmesini devretmiş ve/veya kapatmıştır?

T.C.
HAZİNE ve MALİYE BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

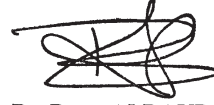
Sayı : 19809844-610- 392929
Konu : 7/30951 Esas Sayılı Soru Önergesi

16.07.2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

İlgi : 29/06/2020 tarihli ve 43452547-120.07-669140 sayılı yazı.

Mersin Milletvekili Sayın Cengiz GÖKÇEL'e ait 7/30951 esas sayılı soru önergesinde bahsi geçen hususlar; T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı uhdesindedir. Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Dr. Berat ALBAYRAK
Hazine ve Maliye Bakanı

4.- Antalya Milletvekili Feridun Bahşı'nin, esnaf ve sanatkarlara verilen esnaf destek paketinden yapılan kesinti tutarına ilişkin sorusu ve Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak'ın cevabı (7/30952)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, Hazine ve Maliye Bakanı Sayın Berat ALBAYRAK tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Feridun BAHŞI
Antalya Milletvekili

Covid-19 salgınıyla mücadele sürecinde ekonomik faaliyetlerine destek sağlamak amacıyla esnaf ve sanatkârlara yönelik Esnaf Destek Paketi açıklanmıştır. Destek paketi ile İşletme Kredisi ve Esnaf Kart ürünleri sunulmuştur.

Ancak esnafa destek verilmesi amaçlanan bu üründen, 25.000 TL lik işletme kredisinde; Bloke Sermaye kesintisi olarak 500 TL, Peşin alınan risk kesintisi olarak 250 TL, Bölge birliği kesintisi 65,50 TL, TESKOMB kesintisi 62,50 TL, Ortak sermayesi tutarı olarak 100 TL ve Peşin alınan masraf tutarı 312,50 TL olmak üzere altı kalemden toplam 1.290 TL masraf kesilmektedir.

Esnafımız mecbur kalmasa iş yeri kirasını ödeyebilse zaten böyle bir krediye ihtiyaç duymayacaktı. Bizim esnafımızın beklentisi kredi kolaylığı değildi.

Buna göre;

1-Esnafın çok zor durumda olduğu bir ortamda ona destek olsun diye verilen krediden böyle bir masraf kesilmesi doğru buluyor musunuz?

2-Kredi alamaz durumda olan kredi sicili bozuk esnafımızın sayısının çok fazla olması nedeninden dolayı başka bir destekleme yöntemi düşünüyor musunuz?

T.C.
HAZİNE ve MALİYE BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 19809844-610- 392857
Konu : 7/30952 Esas Sayılı Soru Önergesi

16.07/2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

İlgi : 29/06/2020 tarihli ve 43452547-120.07-669140 sayılı yazı.

Antalya Milletvekili Sayın Feridun BAHŞI'ye ait 7/30952 esas sayılı soru önergesinde bahsi geçen hususlar; <https://www.tccb.gov.tr/haberler/410/120415/-hicbir-salginin-birlik-ve-beraberligimizden-buyuk-olmadigi-inanciyla-yolumuza-devam-ediyoruz-> adresinde yer almaktadır.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Dr. Berat ALBAYRAK
Hazine ve Maliye Bakanı

5.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrikulu'nun, 2017-2020 yılları arasında ekonomik sebeplerle intihar eden kişilere ilişkin sorusu ve Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak'ın cevabı (7/31066)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Hazine ve Maliye Bakanı **Sayın Berat ALBAYRAK** tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Av. Dr. M. Sezgin TANRIKULU
İstanbul Milletvekili

7/3699 esas numaralı yazılı soru önergesine **Internet Sitesi/Linki** adres gösterilerek verilen yanıt ile tarafıma somut ve doğru bilgi verilmekten kaçınıldığı için bahse konu sorular tekrar sorulmuş, mevcut sayısal, somut ve de rasyonel yanıtların tarafıma iletilmesi amaçlanmıştır.

1. 2017 - 2020 döneminde yıllar itibariyle ekonomik sebeplerden intihar eden kişi sayısı nedir?
2. Cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı nedir? İllere göre dağılımı nedir?

T.C.
HAZİNE ve MALİYE BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 19809844-610- 392969
Konu : 7/31066 Esas Sayılı Soru Önergisi

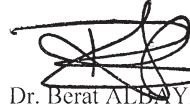
16/07/2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

İlgi : 30/06/2020 tarihli ve 43452547-120.07-672525 sayılı yazı.

İlgi yazı ekinde alınan İstanbul Milletvekili Sayın Av. Dr. M. Sezgin TANRIKULU'na ait 7/31066 esas sayılı soru önergesinde bahsi geçen hususlara ilişkin bilgilere, <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=115&locale=tr> adresinden ulaşılabilmektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Dr. Berat ALBAYRAK
Hazine ve Maliye Bakanı

6.- İzmir Milletvekili Mahir Polat'ın, İzmir'in Karabağlar ilçesinde pandemi sürecinde kapanan dükkân sayısına ve esnaf destek paketi için başvurularına,
İzmir'in Karşıyaka ilçesinde pandemi sürecinde kapanan dükkân sayısına ve esnaf destek paketi için başvurularına,
İzmir'in Karaburun ilçesinde pandemi sürecinde kapanan dükkân sayısına ve esnaf destek paketi için başvurularına,
İzmir'in Kemalpaşa ilçesinde pandemi sürecinde kapanan dükkân sayısına ve esnaf destek paketi için başvurularına,
İzmir'in Kiraz ilçesinde pandemi sürecinde kapanan dükkân sayısına ve esnaf destek paketi için başvurularına,
İzmir'in Kınık ilçesinde pandemi sürecinde kapanan dükkân sayısına ve esnaf destek paketi için başvurularına,
İzmir'in Güzelbahçe ilçesinde pandemi sürecinde kapanan dükkân sayısına ve esnaf destek paketi için başvurularına,
İzmir'in Gaziemir ilçesinde pandemi sürecinde kapanan dükkân sayısına ve esnaf destek paketi için başvurularına,
İzmir'in Foça ilçesinde pandemi sürecinde kapanan dükkân sayısına ve esnaf destek paketi için başvurularına,
İzmir'in Dikili ilçesinde pandemi sürecinde kapanan dükkân sayısına ve esnaf destek paketi için başvurularına,
İlişkin soruları ve Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan'ın cevabı (7/31131), (7/31132), (7/31133), (7/31134), (7/31135), (7/31136), (7/31137), (7/31138), (7/31139), (7/31140)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Ticaret Bakanı Sayın Ruhsar PEKCAN** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Mahir POLAT
İzmir Milletvekili

- 1) İzmir İli Karabağlar İlçesinde Covid-19 vakasının ilk tespit edildiği gün olan 11 Mart 2020 tarihinden soru önergesine cevap verildiği tarih itibarıyla kaç esnaf dükkân kapatmıştır?
- 2) İzmir İli Karabağlar İlçesinde 11 Mart 2020 tarihinden itibaren kapanan dükkânlar sebebiyle kaç kişi işsiz kalmıştır?
- 3) Esnaf için açıklanan destek paketine Karabağlar ilçesinden kaç esnaf başvuruda bulunmuştur?
- 4) İzmir İli Karabağlar İlçesinde 11 Mart 2020 tarihinden itibaren dükkân kapanan esnafardan kaç esnaf açıklanan destek paketlerinden faydalanmıştır?
- 5) İzmir İli Karabağlar İlçesinde kaç esnaf başvurduğu halde destek paketinden faydalanamamıştır? Faydalanamama sebepleri nelerdir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Ticaret Bakanı Sayın Ruhsar PEKCAN** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Mahir POLAT
İzmir Milletvekili

- 1) İzmir İli Karşıyaka İlçesinde Covid-19 vakasının ilk tespit edildiği gün olan 11 Mart 2020 tarihinden soru önergesine cevap verildiği tarih itibariyle kaç esnaf dükkân kapatmıştır?
- 2) İzmir İli Karşıyaka İlçesinde 11 Mart 2020 tarihinden itibaren kapanan dükkânlar sebebiyle kaç kişi işsiz kalmıştır?
- 3) Esnaflar için açıklanan destek paketine Karşıyaka ilçesinden kaç esnaf başvuruda bulunmuştur?
- 4) İzmir İli Karşıyaka İlçesinde 11 Mart 2020 tarihinden itibaren dükkânı kapanan esnaflardan kaç esnaf açıklanan destek paketlerinden faydalanmıştır?
- 5) İzmir İli Karşıyaka İlçesinde kaç esnaf başvurduğu halde destek paketinden faydalanamamıştır? Faydalanamama sebepleri nelerdir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Ticaret Bakanı Sayın Ruhsar PEKCAN** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Mahir POLAT
İzmir Milletvekili

- 1) İzmir İli Karaburun İlçesinde Covid-19 vakasının ilk tespit edildiği gün olan 11 Mart 2020 tarihinden soru önergesine cevap verildiği tarih itibariyle kaç esnaf dükkân kapatmıştır?
- 2) İzmir İli Karaburun İlçesinde 11 Mart 2020 tarihinden itibaren kapanan dükkânlar sebebiyle kaç kişi işsiz kalmıştır?
- 3) Esnaflar için açıklanan destek paketine Karaburun ilçesinden kaç esnaf başvuruda bulunmuştur?
- 4) İzmir İli Karaburun İlçesinde 11 Mart 2020 tarihinden itibaren dükkânı kapanan esnaflardan kaç esnaf açıklanan destek paketlerinden faydalanmıştır?
- 5) İzmir İli Karaburun İlçesinde kaç esnaf başvurduğu halde destek paketinden faydalanamamıştır? Faydalanamama sebepleri nelerdir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Ticaret Bakanı Sayın Ruhsar PEKCAN** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Mahir POLAT
İzmir Milletvekili

- 1) İzmir İli Kemalpaşa İlçesinde Covid-19 vakasının ilk tespit edildiği gün olan 11 Mart 2020 tarihinden soru önergesine cevap verildiği tarih itibariyle kaç esnaf dükkân kapatmıştır?
- 2) İzmir İli Kemalpaşa İlçesinde 11 Mart 2020 tarihinden itibaren kapanan dükkânlar sebebiyle kaç kişi işsiz kalmıştır?
- 3) Esnaflar için açıklanan destek paketine Kemalpaşa ilçesinden kaç esnaf başvuruda bulunmuştur?
- 4) İzmir İli Kemalpaşa İlçesinde 11 Mart 2020 tarihinden itibaren dükkânı kapanan esnaflardan kaç esnaf açıklanan destek paketlerinden faydalanmıştır?
- 5) İzmir İli Kemalpaşa İlçesinde kaç esnaf başvurduğu halde destek paketinden faydalanamamıştır? Faydalanamama sebepleri nelerdir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Ticaret Bakanı Sayın Ruhsar PEKCAN** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Mahir POLAT
İzmir Milletvekili

- 1) İzmir İli Kiraz İlçesinde Covid-19 vakasının ilk tespit edildiği gün olan 11 Mart 2020 tarihinden soru önergesine cevap verildiği tarih itibariyle kaç esnaf dükkân kapatmıştır?
- 2) İzmir İli Kiraz İlçesinde 11 Mart 2020 tarihinden itibaren kapanan dükkânlar sebebiyle kaç kişi işsiz kalmıştır?
- 3) Esnaflar için açıklanan destek paketine Kiraz ilçesinden kaç esnaf başvuruda bulunmuştur?
- 4) İzmir İli Kiraz İlçesinde 11 Mart 2020 tarihinden itibaren dükkânı kapanan esnaflardan kaç esnaf açıklanan destek paketlerinden faydalanmıştır?
- 5) İzmir İli Kiraz İlçesinde kaç esnaf başvurduğu halde destek paketinden faydalanamamıştır? Faydalanamama sebepleri nelerdir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Ticaret Bakanı Sayın Ruhsar PEKCAN** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Mahir POLAT
İzmir Milletvekili

- 1) İzmir İli Kınık İlçesinde Covid-19 vakasının ilk tespit edildiği gün olan 11 Mart 2020 tarihinden soru önergesine cevap verildiği tarih itibariyle kaç esnaf dükkân kapatmıştır?
- 2) İzmir İli Kınık İlçesinde 11 Mart 2020 tarihinden itibaren kapanan dükkânlar sebebiyle kaç kişi işsiz kalmıştır?
- 3) Esnaflar için açıklanan destek paketine Kınık ilçesinden kaç esnaf başvuruda bulunmuştur?
- 4) İzmir İli Kınık İlçesinde 11 Mart 2020 tarihinden itibaren dükkânı kapanan esnaflardan kaç esnaf açıklanan destek paketlerinden faydalanmıştır?
- 5) İzmir İli Kınık İlçesinde kaç esnaf başvurduğu halde destek paketinden faydalanamamıştır? Faydalanamama sebepleri nelerdir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Ticaret Bakanı Sayın Ruhsar PEKCAN** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Mahir POLAT
İzmir Milletvekili

- 1) İzmir İli Güzelbahçe İlçesinde Covid-19 vakasının ilk tespit edildiği gün olan 11 Mart 2020 tarihinden soru önergesine cevap verildiği tarih itibariyle kaç esnaf dükkân kapatmıştır?
- 2) İzmir İli Güzelbahçe İlçesinde 11 Mart 2020 tarihinden itibaren kapanan dükkânlar sebebiyle kaç kişi işsiz kalmıştır?
- 3) Esnafın için açıklanan destek paketine Güzelbahçe ilçesinden kaç esnaf başvuruda bulunmuştur?
- 4) İzmir İli Güzelbahçe İlçesinde 11 Mart 2020 tarihinden itibaren dükkânı kapanan esnafardan kaç esnaf açıklanan destek paketlerinden faydalanmıştır?
- 5) İzmir İli Güzelbahçe İlçesinde kaç esnaf başvurduğu halde destek paketinden faydalanamamıştır? Faydalanamama sebepleri nelerdir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Ticaret Bakanı Sayın Ruhsar PEKCAN** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Mahir POLAT
İzmir Milletvekili

- 1) İzmir İli Gaziemir İlçesinde Covid-19 vakasının ilk tespit edildiği gün olan 11 Mart 2020 tarihinden soru önergesine cevap verildiği tarih itibariyle kaç esnaf dükkân kapatmıştır?
- 2) İzmir İli Gaziemir İlçesinde 11 Mart 2020 tarihinden itibaren kapanan dükkânlar sebebiyle kaç kişi işsiz kalmıştır?
- 3) Esnaflar için açıklanan destek paketine Gaziemir ilçesinden kaç esnaf başvuruda bulunmuştur?
- 4) İzmir İli Gaziemir İlçesinde 11 Mart 2020 tarihinden itibaren dükkânı kapanan esnaflardan kaç esnaf açıklanan destek paketlerinden faydalanmıştır?
- 5) İzmir İli Gaziemir İlçesinde kaç esnaf başvurduğu halde destek paketinden faydalanamamıştır? Faydalanamama sebepleri nelerdir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Ticaret Bakanı Sayın Ruhsar PEKCAN** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Mahir POLAT
İzmir Milletvekili

- 1) İzmir İli Foça İlçesinde Covid-19 vakasının ilk tespit edildiği gün olan 11 Mart 2020 tarihinden soru önergesine cevap verildiği tarih itibariyle kaç esnaf dükkân kapatmıştır?
- 2) İzmir İli Foça İlçesinde 11 Mart 2020 tarihinden itibaren kapanan dükkânlar sebebiyle kaç kişi işsiz kalmıştır?
- 3) Esnaf için açıklanan destek paketine Foça ilçesinden kaç esnaf başvuruda bulunmuştur?
- 4) İzmir İli Foça İlçesinde 11 Mart 2020 tarihinden itibaren dükkânı kapanan esnaflardan kaç esnaf açıklanan destek paketlerinden faydalanmıştır?
- 5) İzmir İli Foça İlçesinde kaç esnaf başvurduğu halde destek paketinden faydalanamamıştır? Faydalanamama sebepleri nelerdir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Ticaret Bakanı Sayın Ruhsar PEKCAN** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Mahir POLAT
İzmir Milletvekili

- 1) İzmir İli Dikili İlçesinde Covid-19 vakasının ilk tespit edildiği gün olan 11 Mart 2020 tarihinden soru önergesine cevap verildiği tarih itibariyle kaç esnaf dükkân kapatmıştır?
- 2) İzmir İli Dikili İlçesinde 11 Mart 2020 tarihinden itibaren kapanan dükkânlar sebebiyle kaç kişi işsiz kalmıştır?
- 3) Esnaflar için açıklanan destek paketine Dikili ilçesinden kaç esnaf başvuruda bulunmuştur?
- 4) İzmir İli Dikili İlçesinde 11 Mart 2020 tarihinden itibaren dükkânı kapanan esnaflardan kaç esnaf açıklanan destek paketlerinden faydalanmıştır?
- 5) İzmir İli Dikili İlçesinde kaç esnaf başvurduğu halde destek paketinden faydalanamamıştır? Faydalanamama sebepleri nelerdir?

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI

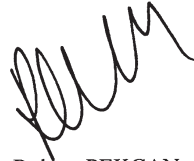
Sayı : 69602026-610 - 55882561 / 16.07.2020
Konu : Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 30.06.2020 tarihli ve 43452547-120.07-E.672525 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazıları ekinde yer alan, İzmir Milletvekili Sayın Mahir POLAT tarafından verilen 7/31131-7/31132-7/31133-7/31134-7/31135-7/31136-7/31137-7/31138-7/31139-7/31140 sayılı yazılı soru önergelerinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmuştur.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Ruhsar PEKCAN
Bakan

EK : Soru önergeleri cevabı

İzmir Milletvekili Sayın Mahir POLAT'a ait 7/31131, 7/31132, 7/31133, 7/31134, 7/31135, 7/31136, 7/31137, 7/31138, 7/31139 ve 7/31140 Sayılı Yazılı Soru Önergelerine İlişkin Cevaplar:

Bakanlığımız görev ve yetki alanına giren hususlar itibarıyla, önergenize ilişkin cevaplarımıza aşağıda yer verilmiştir:

1-5) Esnaf ve Sanatkarlar Bilgi Sistemi (ESBİS) üzerinden elektronik ortamda yapılan sorgulama neticesinde alınan verilere göre 11/03/2020-07/07/2020 tarihleri arasında İzmir ilinin çeşitli ilçeler bazında esnaf ve sanatkar sicilinde toplam tescil ve terkin sayılarının dağılımını gösteren liste aşağıda yer almaktadır.

Sıra No	Soru Önergesi	İlçe	Tescil	Terkin
1	7/31131	Karabağlar	644	149
2	7/31132	Karşıyaka	475	154
3	7/31133	Karaburun	30	5
4	7/31134	Kemalpaşa	162	36
5	7/31135	Kiraz	45	11
6	7/31136	Kınık	41	12
7	7/31137	Güzelbahçe	62	15
8	7/31138	Gazimir	190	48
9	7/31139	Foça	26	14
10	7/31140	Dikili	73	28

Bilindiği üzere tüm dünya ile birlikte ülkemizde de ortaya çıkan Covid-19 virüsü salgını nedeniyle ticaret erbabının ve ticari faaliyetlerin zarar görmesini engellemek üzere hazırlanan “Ekonomik İstikrar Kalkanı” kapsamındaki düzenlemeler, Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından kamuoyuna açıklanmıştır.

Akabinde, “Ekonomik İstikrar Kalkanı” kapsamındaki tedbir ve düzenlemelere istinaden, kamu sermayeli bankalar öncülüğünde ticaret erbabının finansal açıdan desteklenmesini sağlamak üzere muhtelif kredilendirme programları uygulamaya konulmuş bulunmaktadır.

Bu bağlamda, Halkbank tarafından Cumhurbaşkanlığı Kararı hükümleri doğrultusunda Hazine Destekli Faiz İndirimli Kredi (Gelir Kaybı) uygulaması çerçevesinde esnaf ve sanatkarlarımız desteklenmeye devam edilmekte olup buna ilave olarak mezkûr Banka tarafından “İşletme Kredisi” ile esnaf ve sanatkarlar özelinde “Ticari Kart” destekleri uygulamaya konulmuştur. Kamu sermayeli bankalar tarafından ayrıca “İşe Devam Kredi Desteği” ile “Temel İhtiyaç Kredisi” destekleri de piyasaya arz edilmiş bulunmaktadır.

Bu kapsamda Halkbank kaynaklarından esnaf ve sanatkarlarımıza “Esnaf Destek Paketi” adı altında “İşletme Kredisi” ve “Esnaf Kredi Kartı” imkânları sunulmuştur.25.000 TL'ye kadar limitli, 36 aya kadar vadeli, yıllık %4,5 faiz oranlı ve 6 aya kadar ödemesiz dönem uygulanabilen Hazine Faiz Destekli İşletme Kredisi'nden 30.06.2020 tarihi itibarıyla 809 bin 374 esnaf ve sanatkarımız başvuruda bulunmuş olup 694 bin 782 esnaf ve sanatkarımıza toplam 17 milyar 217 milyon TL tutarında faiz indirimli kredi kullanılmıştır. Kredi

imkânından yararlanan esnaf ve sanatkârların 163 bin 792'si TESKOMB'a bağlı Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatiflerinin kefalet hizmetinden faydalanmış olup 530 bin 990 esnaf ve sanatkârimiz ise bu kefaleti haiz olmaksızın doğrudan Bankaca kredilendirilmiştir. 30.06.2020 tarihi itibariyle; kooperatiflerin kefaletiyle kullanılan kredilerin toplam tutarı 4 milyar 62 milyon TL'ye ulaşmış, 13 milyar 155 milyon TL'lik tutar ise doğrudan Bankaca kullanılmıştır.

Bununla birlikte, pandemi nedeniyle yaşanan finansman sıkıntısının önüne geçilmesi amacıyla Halkbank tarafından ötelenen ya da yapılandırılan kredi taksitlerinin toplam tutarı 3 milyar 523 milyon TL, bu imkândan faydalanan esnaf ve sanatkâr sayısı ise 374 bin 674 olmuştur.

Ayrıca, Halkbank kaynaklarıyla sunulan 25.000 TL'ye kadar limitli, 3 aya kadar ödemesiz dönemli ve 12 aya kadar vadeli olarak kullanılabilen esnaf kredi kartından, 30.06.2020 tarihi itibariyle 528 bin 244 esnaf ve sanatkârimiz yararlanmış olup bu kapsamda tahsis edilen kredi kartı limit tutarı ise 10 milyar 30 milyon TL olmuştur.

Diğer taraftan, Covid-19 salgınının ülkemizdeki seyri Bakanlığımızca da dikkatle takip edilmekte ve ticari faaliyetlerde yaşanan olumsuzluklara ilişkin olarak Bakanlığımız ve sektör bazında ilgili meslek kuruluşları arasındaki görüşme ve değerlendirmeler devam etmekte olup Bakanlığımızca esnaf ve sanatkârların bu kapsamda uğramış oldukları zararların telafî edilebilmesi için ulusal ve bölgesel bazda yapılabilecekler üzerine çalışmalar yapılmaktadır. Bununla birlikte, esnaf ve sanatkârlarımızca Bakanlığımıza muhtelif iletişim kanalları vasıtasıyla iletilen talep ve öneriler titizlikle değerlendirilmekte ve içerdikleri hususlar itibariyle diğer kurum ve kuruluşlar ile de paylaşılmaktadır.

7.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrikulu'nun, kargo şirketlerinin pandemi sürecindeki çalışma koşullarına ve alınacak önlemlere ilişkin sorusu ve Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan'ın cevabı (7/31142)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Ticaret Bakanı **Sayın Ruhsar PEKCAN** tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Av. Dr. M. Sezgin TANRIKULU
İstanbul Milletvekili

Corona Virüs Salgını ile mücadele kapsamında Türkiye genelinde alınan tedbirler neticesinde kargo şirketleri bazında bir önlem alınmadığı, kargo şirketleri çalışanlarının çalışma yüklerinin ve saatlerinin arttığı, dönüşümlü çalışma sistemine geçilmeyerek kalabalık çalışma ortamında bulunmaya ve korunmasız bir şekilde çalışmaya devam ettikleri iddialarına yönelik haberler basına yansımıştır.

Vatandaşlara ücretsiz maske dağıtımının E-Devlet Sistemi üzerinden yapılan başvurular akabinde PTT Kargo aracılığı ile dağıtılacağı da yine basına yansıyan haberler arasındadır.

Bu bağlamda;

1. Corona Virüs Salgını ile mücadele kapsamında Türkiye genelinde alınan tedbirler neticesinde kargo şirketleri bazında bir önlem alınmadığı, kargo şirketleri çalışanlarının çalışma yüklerinin ve saatlerinin arttığı, dönüşümlü çalışma sistemine geçilmeyerek kalabalık çalışma ortamında bulunmaya ve korunmasız bir şekilde çalışmaya devam ettikleri iddiaları doğru mudur?
2. İddialar doğru ise, kargo şirketlerinin Corona Virüs kapsamında alınan dönüşümlü ve çalışma saatlerinin kısaltılması tedbirleri bakımından denetlenmemesinin ve sıklıkla basına yansıyan şikayetlerin dikkate alınmamasının gerekçesi nedir?
3. Kalabalık çalışma ortamında bulunan çalışanlardan birinin virüsle temas etmesi akabinde önce çalışma ortamına, akabinde kargo dağıtımına çıktığında virüsü dağıtım yaptığı kişilere yaymasına karşın ne tür somut önlemler alınmıştır?
4. Kargo şirketi çalışanlarına ücretsiz maske, eldiven ve dezenfektan dağıtımı yapılmış mıdır?
5. Vatandaşlara ücretsiz maske dağıtımının E-Devlet sistemi üzerinden yapılan başvurular akabinde dağıtımı için PTT Kargonun seçilmesinin gerekçesi nedir?
6. Türkiye genelinde 14 bin çalışan olduğu belirtilen PTT Kargonun diğer kargo işlemleri de devam ederken, yaklaşık 25 milyon haneye kaç günde nasıl maske dağıtılacağı planlanmış mıdır?
7. PTT'de kargo dağıtımına çıkacak olan çalışanların Corona Virüsü taşımadığından nasıl emin olunmaktadır? Düzenli olarak Corona Virüs Testi yapılmakta mıdır?
8. PTT çalışanlarının maske, eldiven ve dezenfektan isteklerini dile getirmeleri akabinde sürgün edildikleri iddiaları doğru mudur? İddialar doğru ise, sürgünün gerekçesi ve izahı nedir?
9. 10 Mart- 16 Haziran 2020 tarihleri arasında Corona Virüs Testi pozitif çıkan kargo dağıtım görevlilerinin sayısı nedir? Çalıştığı kargo şirketlerine göre dağılımı nedir?
10. Gıda ve temizlik ürünleri başta olmak üzere, acil ihtiyaçlar dışında online satış ve kargo işlemlerinin durdurulmasına yönelik bir planlama yapılmakta mıdır?

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI

Sayı : 69602026-610 - 55842202

14.07.2020

Konu : Soru Önergesi (7/31142)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi :30.06.2020 tarihli ve 43452547-120.07-E.672525 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazıları ekinde yer alan, İstanbul Milletvekili Sayın Av. Dr. M. Sezgin TANRIKULU tarafından verilen 7/31142 sayılı yazılı soru önergesi konusu itibarıyla Bakanlığımız görev ve yetki alanına girmemesi nedeniyle iade edilmektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Ruhsar PEKCAN
Bakan

8.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir ilinde faaliyet gösteren ve koronavirüs salgını sürecinden olumsuz etkilenen esnaflara destek olunması adına yapılan çalışmalara ilişkin sorusu ve Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan'ın cevabı (7/31145)

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
BAŞKANLIĞINA,**

Aşağıdaki sorularımın, T.C. Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim. 16.06.2020

Bedri SERTER
İzmir Milletvekili

İzmir Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği'nin Nisan 2020'de yayınladığı “Koronavirüs salgını nedeniyle mağdur olan esnaf ve sanatkârların yaşadığı sorunlar, gelecekte yaşayabileceği sorunlar ve beklentileri” raporuna göre, pek çok sektörde faaliyet gösteren esnaf çok zor durumda kalmıştır. İşyeri kiralarından, yapılması gereken ödemelerin tümüne kadar, hammadde tedarikinden satışa kadar esnafın pek çok sorunla karşı karşıya kaldığı açıktır.

- İzmir özelinde faaliyet gösteren ve pandemi sürecinde dükkânlarını kapatmak zorunda kalan ve de kirasını ödeyemediğini nesnel koşullarda belgeye bağlayan kiracı esnafına kira desteği yapılması noktasında Bakanlığımızın bir çalışması olmuş mudur?
- İzmir özelinde faaliyet gösteren esnaf ve sanatkarlardan elektrik, doğalgaz ve su faturaları ödemesi yapamamış ve bu nedenle de elektriği, suyu ve doğalgazı kesilmiş esnaf ve sanatkarlarımızın sayısı kaçtır?

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI

Sayı : 69602026-610-55842286
Konu : Soru Önergesi (7/31145)

14.07.2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi :30.06.2020 tarihli ve 43452547-120.07-E.672525 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazıları ekinde yer alan, İzmir Milletvekili Sayın Bedri SERTER tarafından verilen 7/31145 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmuştur.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Ruhsar PEKCAN
Bakan

EK : Soru önergesi cevabı

İzmir Milletvekili Sayın Bedri SERTER'e ait 7/31145 Sayılı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevaplar:

Bakanlığımız görev ve yetki alanına giren hususlar itibarıyla, önergenize ilişkin cevaplarımıza aşağıda yer verilmiştir:

1-2) Bilindiği üzere tüm dünya ile birlikte ülkemizde de ortaya çıkan Covid-19 virüsü salgını nedeniyle ticaret erbabının ve ticari faaliyetlerin zarar görmesini engellemek üzere hazırlanan “Ekonomik İstikrar Kalkanı” kapsamındaki düzenlemeler, Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından kamuoyuna açıklanmıştır.

Akabinde, “Ekonomik İstikrar Kalkanı” kapsamındaki tedbir ve düzenlemelere istinaden, kamu sermayeli bankalar öncülüğünde ticaret erbabının finansal açıdan desteklenmesini sağlamak üzere muhtelif kredilendirme programları uygulamaya konulmuş bulunmaktadır.

Bu bağlamda, Halkbank tarafından Cumhurbaşkanlığı Kararı doğrultusunda Hazine Destekli Faiz İndirimli Kredi (Gelir Kaybı) uygulaması çerçevesinde esnaf ve sanatkârlarımız desteklenmeye devam edilmekte olup buna ilave olarak mezkûr Banka tarafından “İşletme Kredisi” ile esnaf ve sanatkârlar özelinde “Ticari Kart” destekleri uygulamaya konulmuştur. Kamu sermayeli bankalar tarafından ayrıca “İşe Devam Kredi Desteği” ile “Temel İhtiyaç Kredisi” destekleri de piyasaya arz edilmiş bulunmaktadır.

Bu kapsamda, Halkbank tarafından piyasaya arz edilen 25.000 TL'ye kadar limitli, 36 aya kadar vadeli, yıllık %4,5 faiz oranlı ve 6 aya kadar ödemesiz dönem uygulanabilen Hazine faiz destekli “İşletme Kredisi” imkânından yararlanmak üzere 30.06.2020 tarihi itibarıyla 809.374 esnaf ve sanatkârimiz başvuruda bulunmuş, 694.782 esnaf ve sanatkârimize ise toplam 17 milyar 217 milyon TL tutarında faiz indirimli kredi kullanılmıştır. Kredi imkânından yararlanan esnaf ve sanatkârların 163.792'si TESKOMB'a bağlı Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatiflerinin kefalet hizmetinden faydalanmış olup 530.990 esnaf ve sanatkârimiz ise bu kefaleti haiz olmaksızın doğrudan Bankaca kredilendirilmiştir. 30.06.2020 tarihi itibarıyla; kooperatiflerin kefaletiyle kullanılan kredilerin toplam tutarı 4 milyar 62 milyon TL'ye ulaşmış, doğrudan Bankaca yapılan kullanımların toplam tutarı ise 13 milyar 155 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Bununla birlikte, pandemi nedeniyle yaşanan finansman sıkıntısının önüne geçilmesi amacıyla Halkbank tarafından ötelenen ya da yapılandırılan kredi taksitlerinin toplam tutarı 3 milyar 523 milyon TL olarak gerçekleşmiş, bu imkândan faydalanan esnaf ve sanatkâr sayısı ise 374.674'e ulaşmıştır.

Ayrıca, Halkbank kaynaklarıyla sunulan 25.000 TL'ye kadar limitli, 3 aya kadar ödemesiz dönemli ve 12 aya kadar vadeli olarak kullanılabilen esnaf kredi kartından, 30.06.2020 tarihi itibarıyla 528.244 esnaf ve sanatkârimiz yararlanmış olup bu kapsamda tahsis edilen kredi kartı limit tutarı ise 10 milyar 30 milyon TL'dir.

Diğer taraftan, Covid-19 salgınının ülkemizdeki seyri Bakanlığımızca da dikkatle takip edilmekte ve ticari faaliyetlerde yaşanan olumsuzluklara ilişkin olarak Bakanlığımız ve sektör bazında ilgili meslek kuruluşları arasındaki görüşme ve değerlendirmeler devam etmekte olup Bakanlığımızca, esnaf ve sanatkârların bu kapsamda uğramış oldukları zararların telafi edilebilmesi için ulusal ve bölgesel bazda yapılabilecekler üzerine çalışmalar yapılmaktadır. Bununla birlikte, esnaf ve sanatkârlarımızca Bakanlığımıza muhtelif iletişim kanalları vasıtasıyla iletilen talep ve öneriler titizlikle değerlendirilmekte ve içerdikleri hususlar itibarıyla diğer kurum ve kuruluşlar ile de paylaşılmaktadır.

9.- İzmir Milletvekili Bedri Serter 'in, koronavirüs salgını nedeniyle mağdur olan berber esnafına destek verilmesi talebine ilişkin sorusu ve Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan 'ın cevabı (7/31146)

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
BAŞKANLIĞINA,**

Aşağıdaki sorularımın, T.C. Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim. 16.06.2020

Bedri SERTER
İzmir Milletvekili

İzmir Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği'nin üyelerinden olan İzmir Berberler Esnaf ve Sanatkarlar Odası'nın çok sayıdaki üyesinin Kovid19 sürecinde işleri tamamen durmuş ve yaşamsal ihtiyaçlarını bile karşılayamaz noktaya gelmişlerdir. Berberlerin talebi hükümetin ihtiyaç sahiplerine yaptığı 1.000 tl'lik nakit yardımının süreçte mağdur olan esnafa da yapılmasıdır.

- Berber esnafının Mart 2020'den bu yana uğradıkları zarara ilişkin Bakanlığınızın yaptığı bir çalışma söz konusu mudur?
- Berberlere nakit desteği konusunda Bakanlığınızın ve ilgili bakanlıkların ortak bir çalışması söz konusu mudur?

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI

Sayı : 69602026-610-~~55882621~~/16.07.2020
Konu : Soru Önergesi (7/31146)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 30.06.2020 tarihli ve 43452547-120.07-672525 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazıları ekinde yer alan, İzmir Milletvekili Sayın Bedri SERTER tarafından verilen 7/31146 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmuştur.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Ruhsar PEKCAN
Bakan

EK : Soru önergesi cevabı

İzmir Milletvekili Sayın Bedri SERTER' e ait 7/31146 Sayılı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevaplar:

Bakanlığımız görev ve yetki alanına giren hususlar itibarıyla, önergenize ilişkin cevaplarımıza aşağıda yer verilmiştir.

Bilindiği üzere tüm dünya ile birlikte ülkemizde de ortaya çıkan Covid-19 virüsü salgını nedeniyle ticaret erbabının ve ticari faaliyetlerin zarar görmesini engellemek üzere hazırlanan “Ekonomik İstikrar Kalkanı” kapsamındaki düzenlemeler, Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından kamuoyuna açıklanmıştır.

Akabinde; “Ekonomik İstikrar Kalkanı” kapsamındaki tedbir ve düzenlemelere istinaden, kamu sermayeli bankalar öncülüğünde ticaret erbabının finansal açıdan desteklenmesini sağlamak üzere muhtelif kredilendirme programları uygulamaya konulmuş bulunmaktadır.

Bu bağlamda; Halkbank tarafından, Cumhurbaşkanlığı Kararı hükümleri doğrultusunda Hazine Destekli Faiz İndirimli Kredi (Gelir Kaybı) Uygulaması çerçevesinde esnaf ve sanatkârlarımız desteklenmeye devam edilmekte olup buna ilave olarak mezkûr Banka tarafından, “İşletme Kredisi” ile esnaf ve sanatkârlar özelinde “Ticari Kart” destekleri uygulamaya konulmuştur. Kamu sermayeli bankalar tarafından ayrıca, “İşe Devam Kredi Desteği” ile “Temel İhtiyaç Kredisi” destekleri de piyasaya arz edilmiş bulunmaktadır.

Bu kapsamda, Halkbank kaynaklarıyla esnaf ve sanatkârlarımıza “Esnaf Destek Paketi” adı altında “İşletme Kredisi” ve “Esnaf Kredi Kartı” imkânları sunulmuştur. 25.000 TL’ye kadar limitli, 36 aya kadar vadeli, yıllık % 4,5 faiz oranlı, 6 aya kadar ödemesiz dönem uygulanabilen Hazine Faiz Destekli İşletme Kredisi’nden, 30/06/2020 tarihi itibarıyla 809 bin 374 esnaf ve sanatkârimiz başvuruda bulunmuş olup 694 bin 782 esnaf ve sanatkârimize ise toplam 17 milyar 217 milyon TL tutarında kredi faiz indirimli kullanılmıştır. Kredi imkânından faydalanan esnaf ve sanatkârların 163 bin 792’ si TESKOMB’ a bağlı Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatiflerinin kefalet hizmetinden yararlanmış olup 530 bin 990 esnaf ve sanatkârimiz ise bu kefaleti haiz olmaksızın doğrudan banka tarafından kredilendirilmiştir. 30/06/2020 tarihi itibarıyla Kooperatiflerin kefaletiyle kullanılan kredilerin toplam tutarı 4 milyar 62 milyon TL’ye ulaşmış, 13 milyar 155 milyon TL’lik tutar ise doğrudan bankaca kullanılmıştır.

Bununla birlikte, pandemi nedeniyle yaşanan finansman sıkıntısının önüne geçilmesi amacıyla Halkbank tarafından ötelenen ya da yapılandırılan kredi taksit tutarı toplam 3 milyar 523 milyon TL, bu imkânlardan yararlanan esnaf ve sanatkâr sayısı ise 374 bin 674 olmuştur.

Ayrıca, Halkbank kaynaklarıyla sunulan, 25.000 TL’ye kadar limitli, 3 aya kadar ödemesiz dönemli ve 12 aya kadar vadeli olarak kullanılabilen esnaf kredi kartından 30/06/2020 tarihi itibarıyla 528 bin 244 esnaf ve sanatkârimiz yararlanmış olup bu kapsamda tahsis edilen kredi kartı limiti tutarı ise 10 milyar 30 milyon TL’dir.

Diğer taraftan, Covid-19 salgının Ülkemizdeki seyri Bakanlığımızca da dikkatle takip edilmekte ve ticari faaliyetlerde yaşanan olumsuzluklara ilişkin olarak Bakanlığımız ve sektör bazında ilgili meslek kuruluşları arasındaki görüşme ve değerlendirmeler devam etmekte olup Bakanlığımızca esnaf ve sanatkârlarımızın bu kapsamda uğramış oldukları zararların telafi edilebilmesi için ulusal ve bölgesel bazda yapılabilecekler üzerine çalışmalar yapılmaktadır.

Bununla birlikte, esnaf ve sanatkârlarımızca Bakanlığımıza muhtelif iletişim kanalları vasıtasıyla iletilen talep ve öneriler titizlikle değerlendirilmekte ve içerdikleri hususlar itibarıyla diğer kurum ve kuruluşlar ile de paylaşılmaktadır.

10.- İzmir Milletvekili Mahir Polat'ın, İzmir'in Çeşme ilçesinde pandemi sürecinde kapanan dükkân sayısına ve esnaf destek paketi için başvurulara ilişkin sorusu ve Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan'ın cevabı (7/31149)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Ticaret Bakanı Sayın Ruhsar PEKCAN** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Mahir POLAT
İzmir Milletvekili

- 1) İzmir İli Çeşme İlçesinde Covid-19 vakasının ilk tespit edildiği gün olan 11 Mart 2020 tarihinden soru önergesine cevap verildiği tarih itibariyle kaç esnaf dükkân kapatmıştır?
- 2) İzmir İli Çeşme İlçesinde 11 Mart 2020 tarihinden itibaren kapanan dükkânlar sebebiyle kaç kişi işsiz kalmıştır?
- 3) Esnaf için açıklanan destek paketine Çeşme ilçesinden kaç esnaf başvuruda bulunmuştur?
- 4) İzmir İli Çeşme İlçesinde 11 Mart 2020 tarihinden itibaren dükkânı kapanan esnaflardan kaç esnaf açıklanan destek paketlerinden faydalanmıştır?
- 5) İzmir İli Çeşme İlçesinde kaç esnaf başvurduğu halde destek paketinden faydalanamamıştır? Faydalanamama sebepleri nelerdir?

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI

Sayı : 69602026-610-35862456
Konu : Soru Önergesi (7/31149)

16.07.2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi :30.06.2020 tarihli ve 43452547-120.07-E.672525 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazıları ekinde yer alan, İzmir Milletvekili Sayın Mahir POLAT tarafından verilen 7/31149 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmuştur.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Ruhsar PEKCAN
Bakan

EK : Soru önergesi cevabı

İzmir Milletvekili Sayın Mahir POLAT'a ait 7/31149 Sayılı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevaplar:

Bakanlığımız görev ve yetki alanına giren hususlar itibarıyla, önergenize ilişkin cevaplarımıza aşağıda yer verilmiştir:

1-5) İflas, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ile tacirlere yönelik düzenlenmiş olup esnaf ve sanatkarlar iflasa tabi değildir.

Bununla birlikte, Esnaf ve Sanatkar Bilgi Sistemi kayıtlarına göre 11.03.2020–07.07.2020 tarihleri arasında, İzmir ilinin Çeşme ilçesinde 166 adet tescil, 38 adet terkin işlemi gerçekleştirilmiştir.

Bilindiği üzere tüm dünya ile birlikte ülkemizde de ortaya çıkan Covid-19 virüsü salgını nedeniyle ticaret erbabının ve ticari faaliyetlerin zarar görmesini engellemek üzere hazırlanan “Ekonomik İstikrar Kalkanı” kapsamındaki düzenlemeler, Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından kamuoyuna açıklanmıştır.

Akabinde;“Ekonomik İstikrar Kalkanı” kapsamındaki tedbir ve düzenlemelere istinaden, kamu sermayeli bankalar öncülüğünde ticaret erbabının finansal açıdan desteklenmesini sağlamak üzere muhtelif kredilendirme programları uygulamaya konulmuş bulunmaktadır.

Bu bağlamda; Halkbank tarafından Cumhurbaşkanlığı Kararı doğrultusunda Hazine Destekli Faiz İndirimli Kredi (Gelir Kaybı) uygulaması çerçevesinde esnaf ve sanatkarlarımız desteklenmeye devam edilmekte olup buna ilave olarak mezkûr Banka tarafından “İşletme Kredisi” ile esnaf ve sanatkarlar özelinde “Ticari Kart” destekleri uygulamaya konulmuştur. Kamu sermayeli bankalar tarafından ayrıca “İşe Devam Kredi Desteği” ile “Temel İhtiyaç Kredisi” destekleri de piyasaya arz edilmiş bulunmaktadır.

Bu kapsamda, Halkbank tarafından piyasaya arz edilen 25.000 TL’ye kadar limitli, 36 aya kadar vadeli, yıllık %4,5 faiz oranlı ve 6 aya kadar ödemesiz dönem uygulanabilen Hazine faiz destekli “İşletme Kredisi” imkânından yararlanmak üzere 30.06.2020 tarihi itibarıyla 809.374 esnaf ve sanatkarımız başvuruda bulunmuş, 694.782 esnaf ve sanatkarımıza ise toplam 17 milyar 217 milyon TL tutarında faiz indirimli kredi kullanılmıştır. Kredi imkânından yararlanan esnaf ve sanatkarların 163.792’si TESKOMB’a bağlı Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatiflerinin kefalet hizmetinden faydalanmış olup 530.990 esnaf ve sanatkarımız ise bu kefaleti haiz olmaksızın doğrudan Bankaca kredilendirilmiştir. 30.06.2020 tarihi itibarıyla; kooperatiflerin kefaletiyle kullanılan kredilerin toplam tutarı 4 milyar 62 milyon TL’ye ulaşmış, doğrudan Bankaca yapılan kullanımların toplam tutarı ise 13 milyar 155 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Bununla birlikte, pandemi nedeniyle yaşanan finansman sıkıntısının önüne geçilmesi amacıyla Halkbank tarafından ötelenen ya da yapılandırılan kredi taksitlerinin toplam tutarı 3 milyar 523 milyon TL olarak gerçekleşmiş, bu imkândan faydalanan esnaf ve sanatkar sayısı ise 374.674 olmuştur.

Ayrıca, Halkbank kaynaklarıyla sunulan 25.000 TL’ye kadar limitli, 3 aya kadar ödemesiz dönemli ve 12 aya kadar vadeli olarak kullanılabilen esnaf kredi kartından, 30.06.2020 tarihi itibarıyla 528.244 esnaf ve sanatkarımız yararlanmış olup bu kapsamda tahsis edilen kredi kartı limit tutarı ise 10 milyar 30 milyon TL’dir.

Diğer taraftan, Covid-19 salgınının ülkemizdeki seyri Bakanlığımızca da dikkatle takip edilmekte ve ticari faaliyetlerde yaşanan olumsuzluklara ilişkin olarak Bakanlığımız ve sektör bazında ilgili meslek kuruluşları arasındaki görüşme ve değerlendirmeler devam etmekte olup Bakanlığımızca, esnaf ve sanatkarların bu kapsamda uğramış oldukları zararların telafi edilebilmesi için ulusal ve bölgesel bazda yapılabilecekler üzerine çalışmalar yapılmaktadır. Bununla birlikte, esnaf ve sanatkarlarımızca Bakanlığımıza muhtelif iletişim kanalları vasıtasıyla iletilen talep ve öneriler titizlikle değerlendirilmekte ve içerdikleri hususlar itibarıyla diğer kurum ve kuruluşlar ile de paylaşılmaktadır.

11.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, 15 Mart 2020 tarihinden itibaren esnaf ve sanatkarların yaptığı işten çıkarmalara yönelik alınan önlemlere ilişkin sorusu ve Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan'ın cevabı (7/31150)

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
BAŞKANLIĞINA,**

Aşağıdaki sorularımın, T.C. Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim. 16.06.2020

Bedri SERTER
İzmir Milletvekili

Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu üyeleri ve pek çok farklı sektörde faaliyet gösteren esnaf çok zor durumda kalmıştır. İşyeri kiralardan, yapılması gereken ödemelerin tümüne kadar, hammadde tedarikinden satışa kadar esnafın pek çok sorunla karşı karşıya kaldığı açıktır.

- Esnaf ve sanatkarların mecburen yaptıkları işten çıkarmalara yönelik 15 Mart 2020 tarihinden bu yana ne tür önlemler alınmıştır?
- Türkiye genelinde işletme sermayesi güçlü olmayan işyerlerinden kaçınılmaz olarak kapanmıştır?

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI

Sayı : 69602026-610-55882777 / 16.07.2020
Konu : Soru Önergesi (7/31150)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 30.06.2020 tarihli ve 24301011-120.07-E.672525 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazıları ekinde yer alan, İzmir Milletvekili Sayın Bedri SERTER tarafından verilen 7/31150 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmuştur.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Ruhsar PEKCAN
Bakan

EK : Soru önergesi cevabı

İzmir Milletvekili Sayın Bedri SERTER'e ait 7/31150 Sayılı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevaplar:

Bakanlığımız görev ve yetki alanına giren hususlar itibarıyla, önergenize ilişkin cevaplarımıza aşağıda yer verilmiştir:

Bakanlığımız, Esnaf ve Sanatkarlar Bilgi Sistemi (ESBİS) üzerinden elektronik ortamda yapılan sorgulama neticesinde alınan verilere göre 15/03/2020-07/07/2020 tarihleri arasında Türkiye genelinde esnaf ve sanatkar sicilinde toplam 123 bin 149 adet esnafın tescil işlemi gerçekleştirilmiş olup aynı dönemde sicilden terkin edilen esnaf sayısı ise 24 bin 664 olarak gerçekleşmiştir.

Bilindiği üzere tüm dünya ile birlikte Ülkemizde de ortaya çıkan Covid-19 virüsü salgını nedeniyle ticaret erbabının ve ticari faaliyetlerin zarar görmesini engellemek için alınan önlemlerin yanı sıra salgın sebebiyle olumsuz etkilenen esnaf ve sanatkarlara yönelik hazırlanan “Ekonomik İstikrar Kalkanı” kapsamındaki düzenlemeler, Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından kamuoyuna açıklanmıştır.

Bu kapsamda, “Ekonomik İstikrar Kalkanı” nde yer alan “Kısa Çalışma Uygulaması” başlatılmış olup, işverenlerin başvurması gereken bu uygulama hakkında ayrıntılı bilgi ve başvuru esasları için İŞKUR resmi internet sitesinden bilgi alınabileceği hususuna yer verilmiştir.

Akabinde; “Ekonomik İstikrar Kalkanı” kapsamındaki tedbir ve düzenlemelere istinaden, kamu sermayeli bankalar öncülüğünde ticaret erbabının finansal açıdan desteklenmesini sağlamak üzere muhtelif kredilendirme programları uygulamaya konulmuş bulunmaktadır.

Bu bağlamda; Halkbank tarafından, Cumhurbaşkanlığı Kararı hükümleri doğrultusunda Hazine Destekli Faiz İndirimli Kredi (Gelir Kaybı) Uygulaması çerçevesinde esnaf ve sanatkarlarımız desteklenmeye devam edilmekte olup buna ilave olarak mezkûr Banka tarafından, “İşletme Kredisi” ile esnaf ve sanatkarlar özelinde “Ticari Kart” destekleri uygulamaya konulmuştur. Kamu sermayeli bankalar tarafından ayrıca, “İşe Devam Kredi Desteği” ile “Temel İhtiyaç Kredisi” destekleri de piyasaya arz edilmiş bulunmaktadır.

Bu kapsamda, Halkbank kaynaklarıyla esnaf ve sanatkarlarımıza “Esnaf Destek Paketi” adı altında “İşletme Kredisi” ve “Esnaf Kredi Kartı” imkânları sunulmuştur. 25.000 TL’ye kadar limitli, 36 aya kadar vadeli, yıllık % 4,5 faiz oranlı, 6 aya kadar ödemesiz dönem uygulanabilen Hazine Faiz Destekli İşletme Kredisi’nden, 30/06/2020 tarihi itibarıyla 809 bin 374 esnaf ve sanatkarımız başvuruda bulunmuş olup 694 bin 782 esnaf ve sanatkarımıza ise toplam 17 milyar 217 milyon TL tutarında kredi faiz indirimli kullanılmıştır. Kredi imkânından faydalanan esnaf ve sanatkarların 163 bin 792’ si TESKOMB’ a bağlı Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatiflerinin kefalet hizmetinden yararlanmış olup 530 bin 990 esnaf ve sanatkarımız ise bu kefaleti haiz olmaksızın doğrudan banka tarafından kredilendirilmiştir. 30/06/2020 tarihi itibarıyla Kooperatiflerin kefaletiyle kullanılan kredilerin toplam tutarı 4 milyar 62 milyon TL’ye ulaşmış, 13 milyar 155 milyon TL’lik tutar ise doğrudan bankaca kullanılmıştır.

Bununla birlikte, pandemi nedeniyle yaşanan finansman sıkıntısının önüne geçilmesi amacıyla Halkbank tarafından ötelenen ya da yapılandırılan kredi taksit tutarı toplam 3 milyar 523 milyon TL, bu imkânlardan yararlanan esnaf ve sanatkâr sayısı ise 374 bin 674 olmuştur.

Ayrıca, Halkbank kaynaklarıyla sunulan, 25.000 TL'ye kadar limitli, 3 aya kadar ödemesiz dönemli ve 12 aya kadar vadeli olarak kullanılabilen esnaf kredi kartından 30/06/2020 tarihi itibariyle 528 bin 244 esnaf ve sanatkârimız yararlanmış olup bu kapsamda tahsis edilen kredi kartı limiti tutarı ise 10 milyar 30 milyon TL'dir.

Diğer taraftan, Covid-19 salgının Ülkemizdeki seyri Bakanlığımızca da dikkatle takip edilmekte ve ticari faaliyetlerde yaşanan olumsuzluklara ilişkin olarak Bakanlığımız ve sektör bazında ilgili meslek kuruluşları arasındaki görüşme ve değerlendirmeler devam etmekte olup Bakanlığımızca esnaf ve sanatkârlarımızın bu kapsamda uğramış oldukları zararların telafi edilebilmesi için ulusal ve bölgesel bazda yapılabilecekler üzerine çalışmalar yapılmaktadır. Bununla birlikte, esnaf ve sanatkârlarımızca Bakanlığımıza muhtelif iletişim kanalları vasıtasıyla iletilen talep ve öneriler titizlikle değerlendirilmekte ve içerdikleri hususlar itibariyle diğer kurum ve kuruluşlar ile de paylaşılmaktadır.

12.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, ayakkabı ve deri esnafının kayıt dışı istihdam sorununa ilişkin sorusu ve Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan'ın cevabı (7/31151)

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
BAŞKANLIĞINA,**

Aşağıdaki sorularımın, T.C. Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim. 16.06.2020

Bedri SERTER
İzmir Milletvekili

İzmir Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği'nin üyelerinden olan İzmir Ayakkabı Deri Giyim ve Aksesuar Eşyası İmalatçıları,Satıcıları,Tamircileri Esnaf Ve Sanatkarlar Odası'nın KOVİD19 ile birlikte en önemli sorunlarının başında süreç başında yaşanmaya başlayan istihdam sorunudur. Önemli sayıda esnafa sahip olan odanın işletmelerinde salgın öncesinde yoğun bir şekilde mülteci istihdamı söz konusu olmuştur. Ancak salgın nedeniyle bu popülasyonun kayıt dışı faaliyetlerinin arttığı gözlemlenmiştir.

- Ayakkabı Deri Giyim ve Aksesuar Eşyası İmalatçıları,Satıcıları,Tamircileri Esnaf Ve Sanatkarlarının istihdam ettiği ancak KOVİD19 salgınıyla kayıtdışı istihdamı artan mültecilere yönelik Bakanlığınızın alacağı tedbirler nelerdir?

-

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI

14.07.2020

Sayı : 69602026-610-5526.2338

Konu : Soru Önergesi (7/31151)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 30.06.2020 tarihli ve 43452547-120.07-E.672525 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazıları ekinde yer alan, İzmir Milletvekili Sayın Bedri SERTER tarafından verilen 7/31151 sayılı yazılı soru önergesi konusu itibarıyla Bakanlığımız görev ve yetki alanına girmemesi nedeniyle iade edilmektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

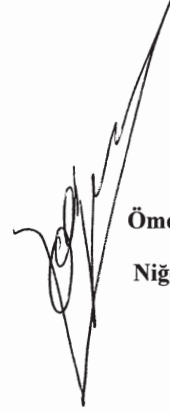
Ruhsar PEKCAN
Bakan

13.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, daha önce tedavisinde başarısız olunan Hepatit C hastalarına ikinci kez tedavi edilme olanağı tanınmasına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/31169)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98 ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. Ve 99. Maddeleri uyarınca T.C. Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sn. Fuat Oktay tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Saygılarımla. 18.06.2020

Ömer Fethi Gürer
Niğde Milletvekili

Bir yurttaştan gelen mesajı aşağıda paylaşıyorum.

“Aylardır hepatit e hastaları için doktorumuzla beraber hepatit c ilacı olan mavret isimli ilacı bekledik. Bir sabah doktorum telefon açtı, senin ilacın geldi dedi. Bir sevinçle hastaneye gittik, doktorum ilacı yazdı, reçete etti lakin bilgisayardan rapor izni çıkmadı. Nedeni ise doktorum onaylı daha önce genotiplerin 1b olarak yanlış belirlenmesi ve su an 3 olduğumun anlaşılması. Buna rağmen 2017 senesi içinde hatalı olarak kullandığım viekirax hepatit c ilacının var olması ve bu yüzden sistemin ilacı 2. kere karşılamaması. O kadar üzüldük ki doktorumla beraber sonuçta onlarda bize yardım etmeye çalışıyorlardı^ bu yeni çıkan ilaç tüm genotiplere uygun ilaç, su an genotipim yanlış belirlenmiş olsa bile 6 tane geno tipide uygun 100 de yüzlerde başarı oranı sağlayan bir ilaç, o yüzden tüm başarısız olmuş ve hekimler tarafından laboratuvarlarda kanıtlanmış hastaların hepsine 2. kere tedavi hakkı verilmesini istiyoruz. Çünkü bu ilaç bu durumu ortadan kaldırabilir. Tüm hepatit genotiplerine uygun o yüzden başarısız olunmuş yakın zaman dahil tüm hepatit c hastalarına 2. kere ilaç alabilmeleri için önlerini açıp bu hastalığı bu adımla tamamen bitirmenizi istiyoruz. Buna çok ihtiyacımız var, sesimizi duyun artık. Hepatit c hastalarının ilaçlarına ulaşabilmeleri için hayatında sadece bir kere kullanabilir değil de, başarısız olunmuş hepatit c hastalarının tümüne 2. kez tedavi hakkı istiyoruz.”

1. Tarafımızca bu konuda bir çalışma yapılmakta mıdır?

T.C.
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI

Sayı : E-48360949-610-25721

Konu : Soru Önergeleri-219

GÜNLÜDÜR

16.07.2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : Kanunlar ve Kararlar Başkanlığının 02.07.2020 tarihli ve 43452547-120.07-E.674707 sayılı yazısı.

Anayasanın 98 inci maddesi uyarınca Başkanlığınızca tarafıma gönderilen yazılı soru önergelerinden, Cumhurbaşkanlığı Merkez Teşkilatı ile Cumhurbaşkanlığına Bağlı Kurum ve Kuruluşların görev alanına giren konulara ilişkin öneriler cevaplandırılmaktadır.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi uyarınca bakanlıkların görev ve yetki alanına giren öneriler bakanlıklar tarafından cevaplandırılmaktadır.

Niğde Milletvekili Sayın Ömer Fethi GÜRER tarafından verilen 7/31169 esas numaralı yazılı soru önergesinde bahsi geçen hususlar Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının görev ve yetki alanına girmektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Fuat OKTAY
Cumhurbaşkanı Yardımcısı

14.- İzmir Milletvekili Mahir Polat'ın, İzmir ilinin Tire ilçesinde 11 Mart 2020 tarihinden bu yana dükkânlarını kapatan esnaf ile bu nedenle işsiz kalan kişi sayısına,

İzmir ilinin Torbalı ilçesinde 11 Mart 2020 tarihinden bu yana dükkânlarını kapatan esnaf ile bu nedenle işsiz kalan kişi sayısına,

İzmir ilinin Urla ilçesinde 11 Mart 2020 tarihinden bu yana dükkânlarını kapatan esnaf ile bu nedenle işsiz kalan kişi sayısına,

İzmir ilinin Menderes ilçesinde 11 Mart 2020 tarihinden bu yana dükkânlarını kapatan esnaf ile bu nedenle işsiz kalan kişi sayısına,

İzmir ilinin Menemen ilçesinde 11 Mart 2020 tarihinden bu yana dükkânlarını kapatan esnaf ile bu nedenle işsiz kalan kişi sayısına,

İzmir ilinin Narlıdere ilçesinde 11 Mart 2020 tarihinden bu yana dükkânlarını kapatan esnaf ile bu nedenle işsiz kalan kişi sayısına,

İzmir ilinin Ödemiş ilçesinde 11 Mart 2020 tarihinden bu yana dükkânlarını kapatan esnaf ile bu nedenle işsiz kalan kişi sayısına,

İzmir ilinin Seferihisar ilçesinde 11 Mart 2020 tarihinden bu yana dükkânlarını kapatan esnaf ile bu nedenle işsiz kalan kişi sayısına,

İzmir ilinin Selçuk ilçesinde 11 Mart 2020 tarihinden bu yana dükkânlarını kapatan esnaf ile bu nedenle işsiz kalan kişi sayısına,

İzmir ilinin Konak ilçesinde 11 Mart 2020 tarihinden bu yana dükkânlarını kapatan esnaf ile bu nedenle işsiz kalan kişi sayısına,

İlişkin soruları ve Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan'ın cevabı (7/31247), (7/31248), (7/31249), (7/31250), (7/31251), (7/31252), (7/31253), (7/31254), (7/31255), (7/31256)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Ticaret Bakanı Sayın Ruhsar PEKCAN** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Mahir POLAT
İzmir Milletvekili

- 1) İzmir İli Tire İlçesinde Covid-19 vakasının ilk tespit edildiği gün olan 11 Mart 2020 tarihinden soru önergesine cevap verildiği tarih itibariyle kaç esnaf dükkân kapatmıştır?
- 2) İzmir İli Tire İlçesinde 11 Mart 2020 tarihinden itibaren kapanan dükkânlar sebebiyle kaç kişi işsiz kalmıştır?
- 3) Esnaf için açıklanan destek paketine Tire ilçesinden kaç esnaf başvuruda bulunmuştur?
- 4) İzmir İli Tire İlçesinde 11 Mart 2020 tarihinden itibaren dükkânı kapanan esnaflardan kaç esnaf açıklanan destek paketlerinden faydalanmıştır?
- 5) İzmir İli Tire İlçesinde kaç esnaf başvurduğu halde destek paketinden faydalanamamıştır? Faydalanamama sebepleri nelerdir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Ticaret Bakanı Sayın Ruhsar PEKCAN** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Mahir POLAT
İzmir Milletvekili

- 1) İzmir İli Torbalı İlçesinde Covid-19 vakasının ilk tespit edildiği gün olan 11 Mart 2020 tarihinden soru önergesine cevap verildiği tarih itibarıyla kaç esnaf dükkân kapatmıştır?
- 2) İzmir İli Torbalı İlçesinde 11 Mart 2020 tarihinden itibaren kapanan dükkânlar sebebiyle kaç kişi işsiz kalmıştır?
- 3) Esnaf için açıklanan destek paketine Torbalı ilçesinden kaç esnaf başvuruda bulunmuştur?
- 4) İzmir İli Torbalı İlçesinde 11 Mart 2020 tarihinden itibaren dükkânı kapanan esnaflardan kaç esnaf açıklanan destek paketlerinden faydalanmıştır?
- 5) İzmir İli Torbalı İlçesinde kaç esnaf başvurduğu halde destek paketinden faydalanamamıştır? Faydalanamama sebepleri nelerdir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Ticaret Bakanı Sayın Ruhsar PEKCAN** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Mahir POLAT
İzmir Milletvekili

- 1) İzmir İli Urla İlçesinde Covid-19 vakasının ilk tespit edildiği gün olan 11 Mart 2020 tarihinden soru önergesine cevap verildiği tarih itibariyle kaç esnaf dükkân kapatmıştır?
- 2) İzmir İli Urla İlçesinde 11 Mart 2020 tarihinden itibaren kapanan dükkânlar sebebiyle kaç kişi işsiz kalmıştır?
- 3) Esnaflar için açıklanan destek paketine Urla ilçesinden kaç esnaf başvuruda bulunmuştur?
- 4) İzmir İli Urla İlçesinde 11 Mart 2020 tarihinden itibaren dükkânı kapanan esnaflardan kaç esnaf açıklanan destek paketlerinden faydalanmıştır?
- 5) İzmir İli Urla İlçesinde kaç esnaf başvurduğu halde destek paketinden faydalanamamıştır? Faydalanamama sebepleri nelerdir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Ticaret Bakanı Sayın Ruhsar PEKCAN** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Mahir POLAT
İzmir Milletvekili

- 1) İzmir İli Menderes İlçesinde Covid-19 vakasının ilk tespit edildiği gün olan 11 Mart 2020 tarihinden soru önergesine cevap verildiği tarih itibariyle kaç esnaf dükkân kapatmıştır?
- 2) İzmir İli Menderes İlçesinde 11 Mart 2020 tarihinden itibaren kapanan dükkânlar sebebiyle kaç kişi işsiz kalmıştır?
- 3) Esnaflar için açıklanan destek paketine Menderes ilçesinden kaç esnaf başvuruda bulunmuştur?
- 4) İzmir İli Menderes İlçesinde 11 Mart 2020 tarihinden itibaren dükkânı kapanan esnaflardan kaç esnaf açıklanan destek paketlerinden faydalanmıştır?
- 5) İzmir İli Menderes İlçesinde kaç esnaf başvurduğu halde destek paketinden faydalanamamıştır? Faydalanamama sebepleri nelerdir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Ticaret Bakanı Sayın Ruhsar PEKCAN** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Mahir POLAT
İzmir Milletvekili

- 1) İzmir İli Menemen İlçesinde Covid-19 vakasının ilk tespit edildiği gün olan 11 Mart 2020 tarihinden soru önergesine cevap verildiği tarih itibariyle kaç esnaf dükkân kapatmıştır?
- 2) İzmir İli Menemen İlçesinde 11 Mart 2020 tarihinden itibaren kapanan dükkânlar sebebiyle kaç kişi işsiz kalmıştır?
- 3) Esnaf için açıklanan destek paketine Menemen ilçesinden kaç esnaf başvuruda bulunmuştur?
- 4) İzmir İli Menemen İlçesinde 11 Mart 2020 tarihinden itibaren dükkânı kapanan esnaflardan kaç esnaf açıklanan destek paketlerinden faydalanmıştır?
- 5) İzmir İli Menemen İlçesinde kaç esnaf başvurduğu halde destek paketinden faydalanamamıştır? Faydalanamama sebepleri nelerdir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Ticaret Bakanı Sayın Ruhsar PEKCAN** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Mahir POLAT
İzmir Milletvekili

- 1) İzmir İli Narlıdere İlçesinde Covid-19 vakasının ilk tespit edildiği gün olan 11 Mart 2020 tarihinden soru önergesine cevap verildiği tarih itibariyle kaç esnaf dükkân kapatmıştır?
- 2) İzmir İli Narlıdere İlçesinde 11 Mart 2020 tarihinden itibaren kapanan dükkânlar sebebiyle kaç kişi işsiz kalmıştır?
- 3) Esnaflar için açıklanan destek paketine Narlıdere ilçesinden kaç esnaf başvuruda bulunmuştur?
- 4) İzmir İli Narlıdere İlçesinde 11 Mart 2020 tarihinden itibaren dükkânı kapanan esnaflardan kaç esnaf açıklanan destek paketlerinden faydalanmıştır?
- 5) İzmir İli Narlıdere İlçesinde kaç esnaf başvurduğu halde destek paketinden faydalanamamıştır? Faydalanamama sebepleri nelerdir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Ticaret Bakanı Sayın Ruhsar PEKCAN** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Mahir POLAT
İzmir Milletvekili

- 1) İzmir İli Ödemiş İlçesinde Covid-19 vakasının ilk tespit edildiği gün olan 11 Mart 2020 tarihinden soru öngergesine cevap verildiği tarih itibariyle kaç esnaf dükkân kapatmıştır?
- 2) İzmir İli Ödemiş İlçesinde 11 Mart 2020 tarihinden itibaren kapanan dükkânlar sebebiyle kaç kişi işsiz kalmıştır?
- 3) Esnaflar için açıklanan destek paketine Ödemiş ilçesinden kaç esnaf başvuruda bulunmuştur?
- 4) İzmir İli Ödemiş İlçesinde 11 Mart 2020 tarihinden itibaren dükkânı kapanan esnaflardan kaç esnaf açıklanan destek paketlerinden faydalanmıştır?
- 5) İzmir İli Ödemiş İlçesinde kaç esnaf başvurduğu halde destek paketinden faydalanamamıştır? Faydalanamama sebepleri nelerdir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Ticaret Bakanı Sayın Ruhsar PEKCAN** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Mahir POLAT
İzmir Milletvekili

- 1) İzmir İli Seferihisar İlçesinde Covid-19 vakasının ilk tespit edildiği gün olan 11 Mart 2020 tarihinden soru önergesine cevap verildiği tarih itibariyle kaç esnaf dükkân kapatmıştır?
- 2) İzmir İli Seferihisar İlçesinde 11 Mart 2020 tarihinden itibaren kapanan dükkânlar sebebiyle kaç kişi işsiz kalmıştır?
- 3) Esnaflar için açıklanan destek paketine Seferihisar ilçesinden kaç esnaf başvuruda bulunmuştur?
- 4) İzmir İli Seferihisar İlçesinde 11 Mart 2020 tarihinden itibaren dükkânı kapanan esnaflardan kaç esnaf açıklanan destek paketlerinden faydalanmıştır?
- 5) İzmir İli Seferihisar İlçesinde kaç esnaf başvurduğu halde destek paketinden faydalanamamıştır? Faydalanamama sebepleri nelerdir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Ticaret Bakanı Sayın Ruhsar PEKCAN** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Mahir POLAT
İzmir Milletvekili

- 1) İzmir İli Selçuk İlçesinde Covid-19 vakasının ilk tespit edildiği gün olan 11 Mart 2020 tarihinden soru önergesine cevap verildiği tarih itibariyle kaç esnaf dükkân kapatmıştır?
- 2) İzmir İli Selçuk İlçesinde 11 Mart 2020 tarihinden itibaren kapanan dükkânlar sebebiyle kaç kişi işsiz kalmıştır?
- 3) Esnaflar için açıklanan destek paketine Selçuk ilçesinden kaç esnaf başvuruda bulunmuştur?
- 4) İzmir İli Selçuk İlçesinde 11 Mart 2020 tarihinden itibaren dükkânı kapatan esnaflardan kaç esnaf açıklanan destek paketlerinden faydalanmıştır?
- 5) İzmir İli Selçuk İlçesinde kaç esnaf başvurduğu halde destek paketinden faydalanamamıştır? Faydalanamama sebepleri nelerdir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Ticaret Bakanı Sayın Ruhsar PEKCAN** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Mahir POLAT
İzmir Milletvekili

- 1) İzmir İli Konak İlçesinde Covid-19 vakasının ilk tespit edildiği gün olan 11 Mart 2020 tarihinden soru önergesine cevap verildiği tarih itibariyle kaç esnaf dükkân kapatmıştır?
- 2) İzmir İli Konak İlçesinde 11 Mart 2020 tarihinden itibaren kapanan dükkânlar sebebiyle kaç kişi işsiz kalmıştır?
- 3) Esnaflar için açıklanan destek paketine Konak ilçesinden kaç esnaf başvuruda bulunmuştur?
- 4) İzmir İli Konak İlçesinde 11 Mart 2020 tarihinden itibaren dükkânı kapayan esnaflardan kaç esnaf açıklanan destek paketlerinden faydalanmıştır?
- 5) İzmir İli Konak İlçesinde kaç esnaf başvurduğu halde destek paketinden faydalanamamıştır? Faydalanamama sebepleri nelerdir?

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI

Sayı : 69602026-610 - 55882435/16.07.2020
Konu : Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi :02.07.2020 tarihli ve 43452547-120.07-E.674707 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazıları ekinde yer alan, İzmir Milletvekili Sayın Mahir POLAT tarafından verilen 7/31247-7/31248-7/31249-7/31250-7/31251-7/31252-7/31253-7/31254-7/31255-7/31256 sayılı yazılı soru önergelerinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmuştur.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Ruhsar PEKCAN
Bakan

EK : Soru önergeleri cevabı

İzmir Milletvekili Sayın Mahir POLAT' a ait 7/31247, 7/31248, 7/31249, 7/31250, 7/31251, 7/31252, 7/31253, 7/31254, 7/31255 ve 7/31256 Sayılı Yazılı Soru Önergelerine İlişkin Cevaplar:

Bakanlığımız görev ve yetki alanına giren hususlar itibarıyla, önergenize ilişkin cevaplarımıza aşağıda yer verilmiştir:

1-5) İflas, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ile tacirlere yönelik düzenlenmiş olup esnaf ve sanatkârlar iflasa tabi değildirler.

Bununla birlikte, Esnaf ve Sanatkârlar Bilgi Sistemi (ESBİS) üzerinden elektronik ortamda yapılan sorgulama neticesinde alınan verilere göre 11/03/2020-08/07/2020 tarihleri arasında İzmir ilinin çeşitli ilçeleri bazında esnaf ve sanatkâr sicilinde toplam tescil ve terkin sayılarının dağılımını gösteren liste aşağıda yer almaktadır.

Sıra No	Soru Önergesi	İlçe	Tescil	Terkin
1	7/31247	Tire	162	45
2	7/31248	Torbali	321	60
3	7/31249	Urla	134	32
4	7/31250	Menderes	223	49
5	7/31251	Menemen	285	59
6	7/31252	Narlidere	62	18
7	7/31253	Ödemiş	201	64
8	7/31254	Seferihisar	104	33
9	7/31255	Selçuk	47	24
10	7/31256	Konak	919	268

Bilindiği üzere tüm dünya ile birlikte ülkemizde de ortaya çıkan Covid-19 virüsü salgını nedeniyle ticaret erbabının ve ticari faaliyetlerin zarar görmesini engellemek üzere hazırlanan “Ekonomik İstikrar Kalkanı” kapsamındaki düzenlemeler, Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından kamuoyuna açıklanmıştır.

Akabinde; “Ekonomik İstikrar Kalkanı” kapsamındaki tedbir ve düzenlemelere istinaden, kamu sermayeli bankalar öncülüğünde ticaret erbabının finansal açıdan desteklenmesini sağlamak üzere muhtelif kredilendirme programları uygulamaya konulmuş bulunmaktadır.

Bu bağlamda; Halkbank tarafından, Cumhurbaşkanlığı Kararı hükümleri doğrultusunda Hazine Destekli Faiz İndirimli Kredi (Gelir Kaybı) Uygulaması çerçevesinde esnaf ve sanatkârlarımız desteklenmeye devam edilmekte olup buna ilave olarak mezkûr Banka tarafından, “İşletme Kredisi” ile esnaf ve sanatkârlar özelinde “Ticari Kart” destekleri uygulamaya konulmuştur. Kamu sermayeli bankalar tarafından ayrıca, “İşe Devam Kredi Desteği” ile “Temel İhtiyaç Kredisi” destekleri de piyasaya arz edilmiş bulunmaktadır.

Bu kapsamda, Halkbank kaynaklarıyla esnaf ve sanatkârlarımıza “Esnaf Destek Paketi” adı altında “İşletme Kredisi” ve “Esnaf Kredi Kartı” imkânları sunulmuştur. 25.000 TL’ye kadar limitli, 36 aya kadar vadeli, yıllık % 4,5 faiz oranlı, 6 aya kadar ödemesiz dönem

uygulanabilen Hazine Faiz Destekli İşletme Kredisi'nden, 30/06/2020 tarihi itibarıyla 809 bin 374 esnaf ve sanatkârimız başvuruda bulunmuş olup 694 bin 782 esnaf ve sanatkârimıza ise toplam 17 milyar 217 milyon TL tutarında kredi faiz indirimli kullanılmıştır. Kredi imkânından faydalanan esnaf ve sanatkârların 163 bin 792' si TESKOMB' a bağlı Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatiflerinin kefalet hizmetinden yararlanmış olup 530 bin 990 esnaf ve sanatkârimız ise bu kefaleti haiz olmaksızın doğrudan banka tarafından kredilendirilmiştir. 30/06/2020 tarihi itibarıyla Kooperatiflerin kefaletiyle kullanılan kredilerin toplam tutarı 4 milyar 62 milyon TL'ye ulaşmış, 13 milyar 155 milyon TL'lik tutar ise doğrudan bankaca kullanılmıştır.

Bununla birlikte, pandemi nedeniyle yaşanan finansman sıkıntısının önüne geçilmesi amacıyla Halkbank tarafından ötelenen ya da yapılandırılan kredi taksit tutarı toplam 3 milyar 523 milyon TL, bu imkânlardan yararlanan esnaf ve sanatkâr sayısı ise 374 bin 674 olmuştur.

Ayrıca, Halkbank kaynaklarıyla sunulan, 25.000 TL'ye kadar limitli, 3 aya kadar ödemesiz dönemli ve 12 aya kadar vadeli olarak kullanılabilen esnaf kredi kartından 30/06/2020 tarihi itibarıyla 528 bin 244 esnaf ve sanatkârimız yararlanmış olup bu kapsamda tahsis edilen kredi kartı limiti tutarı ise 10 milyar 30 milyon TL'dir.

Diğer taraftan, Covid-19 salgının ülkemizdeki seyri Bakanlığımızca da dikkatle takip edilmekte ve ticari faaliyetlerde yaşanan olumsuzluklara ilişkin olarak Bakanlığımız ve sektör bazında ilgili meslek kuruluşları arasındaki görüşme ve değerlendirmeler devam etmekte olup Bakanlığımızca esnaf ve sanatkârlarımızın bu kapsamda uğramış oldukları zararların telafi edilebilmesi için ulusal ve bölgesel bazda yapılabilecekler üzerine çalışmalar yapılmaktadır. Bununla birlikte, esnaf ve sanatkârlarımızca Bakanlığımıza muhtelif iletişim kanalları vasıtasıyla iletilen talep ve öneriler titizlikle değerlendirilmekte ve içerdikleri hususlar itibarıyla diğer kurum ve kuruluşlar ile de paylaşılmaktadır.

15.- Şırnak Milletvekili Nuran İmir'in, Bursa'nın Osmangazi ilçesinde belediyeye ait çöp aracının ölümlü kazaya neden olmasına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Abdulhamit Gül'ün cevabı (7/31290)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Abdulhamit GÜL** tarafından Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Nuran İMİR
Şırnak Milletvekili

17 Haziran 2020 saat 18 civarında Bursa Osmangazi ilçesi Yunuseli Mahallesinde çöp konteynırını kullanan Ünsal Akdemir'in aracı ile 1.5 yaşındaki Ebrar Nisa Deniz isimli çocuk ve annesini ezdiği basına yansıyan görüntülerde açıkça görülmektedir.

Olay yerinde 1,5 yaşındaki Ebrar Nisa Deniz yaşamını yitirirken, annesi de bacaklarından felç kalmıştır.

Yaşamını yitiren çocuğun ailesi sürücü Ünsal Akdemir'in bilinçli bir şekilde aracı üzerlerine sürdüğünü iddia etmektedir. Bunun yanı sıra Osmangazi Belediyesinin sorunlu olan sürücülerini cezalandırmak amacı ile Güneştepe Mahallesi'ne gönderdiği de iddialar arasındadır.

Bu bağlamda;

1. Sürücü Ünsal Akdemir hakkındaki hukuki süreç hangi aşamadır? Hakkındaki iddialar mahkemece incelenmiş midir?
2. Sürücü Ünsal Akdemir'in Ebrar Nisa Deniz ve annesini ezdiği anın kamera görüntüleri mahkemeye sunulmuş mudur?
3. Sürücü Ünsal Akdemir'in Osmangazi Belediyesi tarafından cezalandırılmak amacı ile bu mahallede çalıştırıldığı doğru mudur? Olay ile ilgili olarak belediye ile olan çalışma koşullarına dair bir araştırma yapılmış mıdır?

Sayı : 56020453/2020-610-E.1556/3076/4560
Konu : Yazılı soru önergesi

16/07/2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 07/07/2020 tarihli ve 43452547-120.07-E. 678691 sayılı yazı.

İlgi yazınız ekinde alınan, Şırnak Milletvekili Nuran İmir tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/31290 Esas Nolu soru önergesine ilişkin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Abdulhamit GÜL
Bakan

EK:
Soru önergesi cevabı

Sayı : 56020453/2020-610-E.1556/3075/4559
Konu : Yazılı soru önergesi

16/07/2020

Sayın Nuran İMİR
Şırnak Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/31290 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

A) Anayasanın;

1- "Yargı yetkisi" kenar başlıklı 9. maddesinde, yargı yetkisinin Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılacağı,

2- "Mahkemelerin bağımsızlığı" kenar başlıklı 138. maddesinde, hâkimlerin görevlerinde bağımsız oldukları; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanî kanaatlerine göre hüküm verecekleri, hiçbir organ, makam, merci veya kişinin, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremeyeceği, genelge gönderemeyeceği, tavsiye ve telkinde bulunamayacağı; görülmekte olan bir dava hakkında Yasama Meclisinde yargı yetkisinin kullanılmasyla ilgili soru sorulamayacağı, görüşme yapılamayacağı veya herhangi bir beyanda bulunulamayacağı,

B) 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun;

1- "Soruşturmanın gizliliği" kenar başlıklı 157. maddesinde, Kanunun başka türlü hüküm koyduğu hâller saklı kalmak ve savunma haklarına zarar vermemek koşuluyla soruşturma evresindeki usul işlemlerinin gizli olduğu,

2- "Bir suçun işlendiğini öğrenen Cumhuriyet savcısının görevi" kenar başlıklı 160. maddesinin birinci fıkrasında, Cumhuriyet savcısının, ihbar veya başka bir suretle bir suçun işlendiği izlenimini veren bir hâli öğrenir öğrenmez kamu davasını açmaya yer olup olmadığına karar vermek üzere hemen işin gerçeğini araştırmaya başlayacağı,

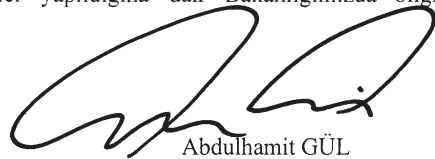
3- "Cumhuriyet savcısının görev ve yetkileri" kenar başlıklı 161. maddesinin birinci fıkrasında, Cumhuriyet savcısının, doğrudan doğruya veya emrindeki adli kolluk görevlileri aracılığı ile her türlü araştırmayı yapabileceği,

4- "Kamu davasını açma görevi" kenar başlıklı 170. maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında ise, kamu davasını açma görevinin, Cumhuriyet savcısı tarafından yerine getirileceği; soruşturma evresi sonunda toplanan delillerin, suçun işlendiği hususunda yeterli şüphe oluşturması halinde, Cumhuriyet savcısı tarafından iddianame düzenleneceği,

Hükümlerine yer verildiği malûmlardır.

Sözü edilen bu düzenlemeler çerçevesinde, işlendiği iddia edilen bir suçla ilgili delillerin takdiri ve olayın vasıflandırılması da dâhil olmak üzere, soruşturma yürütülmesi, koruma tedbirlerine başvurulması ve sonucuna göre kamu davası açılmasında tüm yetki ve sorumluluk yargı mercilerine ait olup, gizli olarak yürütülen ve yargısal faaliyet kapsamında kalan soruşturma aşamasında ne tür işlemler yapıldığına dair Bakanlığımızda bilgi bulunmamaktadır.

Bilgilerinize sunulur.

Abdulhamit GÜL
Bakan

16.- Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in, Diyarbakır ilinde tutuklanan bir kişiye ve kişinin sağlık durumuna ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Abdulhamit Gül'ün cevabı (7/31293)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Abdulhamit Gül** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM iç tüzüğü'nün 96'ncı 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Semra GÜZEL

Diyarbakır Milletvekili

Diyarbakır Lice Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından başlatılan bir soruşturma kapsamında ifadeye çağrılan 27 yaşındaki Eylem Oyunlu, iki yaşındaki kızı ve on günlük bebeği ile beraber tutuklanmıştır. “Örgüte yardım etmek” iddiası ile Lice Sulh Ceza Hakimliği tarafından tutuklanan Oyunlu'nun annesi ve iki kardeşi de 20 Nisan'da tutuklanmıştır. Eylem Oyunlu'nun eşi ise ifade günü mahkemede beklerken Sulh Ceza Hakiminin davanın devam ettiği sırada işlemlere ara verdiğini ve istihbarat-polis ekipleri ile koridorda görüşürken sonra eşine tutuklama kararı verildiğini iddia etmektedir. Eylem Oyunlu'nun kendisi astım hastasıdır ve on günlük bebeği ise gözlerinden kan geldiği için tedavi görmektedir. İki yaşındaki kızı ise bronşit tedavisi görmüştür.

İki çocuğu ile beraber Diyarbakır Kadın Kapalı Cezaevinde karantinada kalan Oyunlu'nun avukatı müvekkilini ziyaret ettiğini ve küçük çocuklarına rağmen sosyal, psikolojik hiçbir ihtiyaçlarının karşılanmadığını dile getirmiştir. Oyunlu'nun iki yaşındaki kızı karantinada aralıksız bir şekilde ağlamakta ve on günlük bebeğin gözlerinden kan gelmeye devam ettiği halde tedavisinin yapılmadığı belirtilmektedir.

Bu bağlamda;

- 1- Astım hastası Eylem Oyunlu'nun iki hasta çocuğu ile beraber tutuklanması Bakanlığınızın bilgisi dahilinde midir?

- 2- Eylem Oyunlu'nun tutuklanmasında istihbarat-polis ekiplerinin rolü nedir? Yargı kararının verilmesinde baskı uygulamışlar mıdır?
- 3- Eylem Oyunlu'nun kendisi ve iki yaşındaki kızı kronik rahatsızken ve on günlük bebeğinin gözlerinden kan geliyorken tutuksuz yargılanmak yerine neden hakkında tutukluluk kararı verilmiştir?
- 4- Eylem Oyunlu ve iki çocuğunun karantinada kaldığı bu süreçte neden psikolojik, sosyal hiçbir ihtiyaçları karşılanmamaktadır? Eylem Oyunlu ve iki yaşındaki çocuğun psikolojik sağlığı neden dikkate alınmamaktadır?
- 5- Gözlerinden kan gelen on günlük bebeğin tedavisi neden yapılmamaktadır? Karantinada şartlarında anne ve iki çocuğun hayati tehlikesi olduğu çok açıkken neden tutuklulukta ısrar edilmektedir?
- 6- Yüksek hayati riskleri olduğu göz önüne alınarak Eylem Oyunlu ve iki çocuğunun serbest bırakılması için Bakanlık adım atacak mıdır?

T.C.
ADALET BAKANLIğI
Mevzuat Genel M¼d¼rl¼đ¼

Sayı : 56020453/2020-610-E.1559/3081/4588
Konu : Yazılı soru önergesi

16 / 07 / 2020

T¼RKİYE B¼Y¼K MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIğINA

İlgi: Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 07/07/2020 tarihli ve 43452547-120.07-E. 678691 sayılı yazı.

İlgi yazınız ekinde alınan, Diyarbakır Milletvekili Semra G¼zel tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/31293 Esas Nolu soru önergesine ilişkin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüz¼ğ¼n¼n 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Abdulhamit G¼L
Bakan

EK:
Soru önergesi cevabı

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

Sayı : 56020453/2020-610-E.1559/3080/4587
Konu : Yazılı soru önergesi

16.07/2020

Sayın Semra GÜZEL
Diyarbakır Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/31293 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

A) Anayasanın;

1- "Yargı yetkisi" kenar başlıklı 9. maddesinde, yargı yetkisinin Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılacağı,

2- "Mahkemelerin bağımsızlığı" kenar başlıklı 138. maddesinde, hâkimlerin görevlerinde bağımsız oldukları; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanî kanaatlerine göre hüküm verecekleri, hiçbir organ, makam, merci veya kişinin, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremeyeceği, genelge gönderemeyeceği, tavsiye ve telkinde bulunamayacağı; görülmekte olan bir dava hakkında Yasama Meclisinde yargı yetkisinin kullanılmasıyla ilgili soru sorulamayacağı, görüşme yapılamayacağı veya herhangi bir beyanda bulunulamayacağı,

B) 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun;

1- "Tutuklama nedenleri" kenar başlıklı 100. maddesinin birinci fıkrasında, kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren somut delillerin ve bir tutuklama nedeninin bulunması halinde, şüpheli veya sanık hakkında tutuklama kararı verilebileceği, işin önemi, verilmesi beklenen ceza veya güvenlik tedbiri ile ölçülü olmaması halinde, tutuklama kararı verilemeyeceği,

2- "Tutuklama kararı" kenar başlıklı 101. maddesinin birinci fıkrasında, soruşturma evresinde şüphelinin tutuklanmasına Cumhuriyet savcısının istemi üzerine sulh ceza hâkimi tarafından, kovuşturma evresinde sanığın tutuklanmasına Cumhuriyet savcısının istemi üzerine veya re'sen mahkemece karar verileceği; bu istemlerde mutlaka gerekçe gösterileceği ve adli kontrol uygulamasının yetersiz kalacağını belirten hukukî ve fiilî nedenlere yer verileceği; ikinci fıkrasında, tutuklamaya, tutuklamanın devamına veya bu husustaki bir tahliye isteminin reddine ilişkin kararlarda, kuvvetli suç şüphesini, tutuklama nedenlerinin varlığını, tutuklama tedbirinin ölçülü olduğunu gösteren delillerin somut olgularla gerekçelendirilerek açıkça gösterileceği,

3- "Cumhuriyet savcısının tutuklama kararının geri alınmasını istemesi" kenar başlıklı 103. maddesinin birinci fıkrasında, Cumhuriyet savcısının, şüphelinin adli kontrol altına alınarak serbest bırakılmasını sulh ceza hâkiminden isteyebileceği; hakkında tutuklama kararı verilmiş şüpheli ve müdafinin de aynı istemde bulunabileceği,

4- "Şüpheli veya sanığın salıverilme istemleri" kenar başlıklı 104. maddesinin birinci

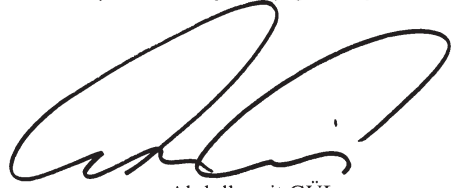
fıkrasında, soruşturma ve kovuşturma evrelerinin her aşamasında şüpheli veya sanığın salıverilmesini isteyebileceği; ikinci fıkrasında, şüpheli veya sanığın tutukluluk hâlinin devamına veya salıverilmesine hâkim veya mahkemece karar verileceği; bu kararlara itiraz edilebileceği; üçüncü fıkrasında, dosya bölge adliye mahkemesine veya Yargıtaya geldiğinde salıverilme istemi hakkındaki kararın, bölge adliye mahkemesi veya Yargıtay ilgili dairesi veya Yargıtay Ceza Genel Kurulunca dosya üzerinde yapılacak incelemeden sonra verileceği; bu kararın re'sen de verilebileceği,

5- "Tutukluluğun incelenmesi" kenar başlıklı 108. maddesinin birinci fıkrasında, soruşturma evresinde şüphelinin tutukevinde bulunduğu süre içinde ve en geç otuzar günlük süreler itibarıyla tutukluluk hâlinin devamının gerekip gerekmeyeceği hususunda, Cumhuriyet savcısının istemi üzerine sulh ceza hâkimi tarafından 100. madde hükümleri göz önünde bulundurularak, şüpheli veya müdafii dinlenilmek suretiyle karar verileceği; ikinci fıkrasında, tutukluluk durumunun incelenmesinin, yukarıdaki fıkrada öngörülen süre içinde şüpheli tarafından da istenebileceği; üçüncü fıkrasında, hâkim veya mahkemenin, tutukevinde bulunan sanığın tutukluluk hâlinin devamının gerekip gerekmeyeceğine her oturumda veya koşullar gerektirdiğinde oturumlar arasında ya da birinci fıkrada öngörülen süre içinde de re'sen karar vereceği,

Hükümlerinin yer aldığı mâlumlarıdır.

Değinen hükümler çerçevesinde, şüpheli veya sanığın tutuklanmasına, tutukluluğunun devamına ve tutuksuz yargılanmak üzere tahliye edilmesine ilişkin kararlar, Anayasanın 9 ve 138. maddelerindeki yetki ve teminata dayalı olarak görev yapan bağımsız ve tarafsız mahkemelerce verilmektedir.

Bilgilerinize sunulur.

Abdulhamit GÜL
Bakan

17.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, ecrimisil sonucu açılan tazminat davaları ile ödeme yapmadığı için hakkında icra işlemi başlatılan kişi sayısına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Abdulhamit Gül'ün cevabı (7/31294)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98 ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. Ve 99. Maddeleri uyarınca T.C. Adalet Bakanı Sn. Abdülhamit Gül tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Saygılarımla. 23.06.2020

Ömer Fethi Gürer

Niğde Milletvekili

1. Ecrimisil olarak tanımlanan bir hazine taşınmazının veya şahsa ait bir taşınmazın; idarenin izni ve taşınmaz sahibinin rızası olmadan işgal edilmesi sonucunda, işgal eden kurum ya da kişiden taşınmazın işgal edilmesinden önce elde edilebilecek gelir bedelinin talep edilmesi sonucu açılan tazminat dava sayısı kaçtır?
2. İşgal tazminatı olarak da tanımlanan ecrimisil tazminatını 2019 ve 2020 yılının ilk 6 ayında kaç çiftçi ödemiştir? Bu nedenle ödeme yapamayan ve icra işlemi başlatılan çiftçi sayısı kaçtır?

T.C.
ADALET BAKANLIğI
Mevzuat Genel M¼d¼rl¼đ¼

Sayı : 56020453/2020-610-E.1560/3086/4599
Konu : Yazılı soru önergesi

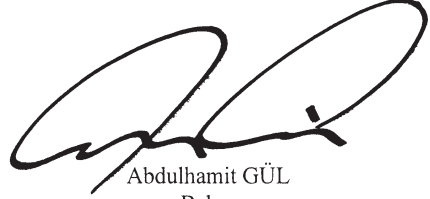
16.. / 07 / 2020

T¼RKİYE B¼Y¼K MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIğINA

İlgi: Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 07/07/2020 tarihli ve 43452547-120.07-E.678691 sayılı yazı.

İlgi yazınız ekinde alınan, Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/31294 Esas Nolu soru önergesine ilişkin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Abdulhamit GÜL
Bakan

EK:
Soru önergesi cevabı

T.C.
ADALET BAKANLIğI
Mevzuat Genel M¼d¼rl¼đ¼

Sayı : 56020453/2020-610-E.1560/3085/4598
Konu : Yazılı soru önergesi

16. / 6. / 2020

Sayın Ömer Fethi G¼RER
Niğde Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yneltiip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/31294 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

10/07/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin "Görev" kenar başlıklı 38. maddesinin birinci fıkrasının () bendinde, adlı sicil tutulmasıyla ilgili hizmetleri y¼r¼tmek Bakanlığımız görevleri arasında sayılmıştır. Bu çerçevede istenilen ayrıntıda bilgi bulunmamakla birlikte, hukuk mahkemelerinde, iyiniyetli olmayan zilyet bakımından sorumluluk h¼k¼mlerine ilişkin dava t¼rlerinde açılan ve karara bağlanan dava sayılarına ilişkin istatistiklere Bakanlığımız Adli Sicil ve İstatistik Genel M¼d¼rl¼đ¼n¼n "<http://www.adlisicil.adalet.gov.tr>" adresli internet sitesinden ulaşılması m¼mk¼n olabilecektir.

Bilgilerinize sunulur.

Abdulhamit G¼L
Bakan

DÖNEM: 27

YASAMA YILI: 3

114'ÜNCÜ BİRLEŞİM
16 TEMMUZ 2020 PERŞEMBE
SAAT: 14.00

GRUP ÖNERİLERİ

1.- 216 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin İhtüzüğün 91 inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi ve birinci bölümünün 1 ila 20 nci maddelerden, ikinci bölümünün 21 ila 43 üncü maddelerden, üçüncü bölümünün 44 ila 66 ncı maddelerden oluşması önerilmiştir.

(Genel Kurulun 09.06.2020 tarihli 96'ncı Birleşiminde kabul edilmiştir.)

2.- Türkiye Büyük Millet Meclisinin, TBMM İhtüzüğünün 5 inci maddesine göre 1 Temmuz 2020'de tatile girmeyerek çalışmalarına devam etmesi;

Genel Kurulun 16 Temmuz 2020 Perşembe günkü Birleşiminde denetim konularının görüşülmeyle Gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında yer alan işlerin görüşülmesi; önerilmiştir.

(Genel Kurulun 30.06.2020 tarihli 105'inci Birleşiminde kabul edilmiştir.)

3.- 221 ve 223 Sıra Sayılı Kanun Tekliflerinin, İhtüzüğün 91 inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi;

221 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin birinci bölümünün 1 ila 16 ncı maddelerden, ikinci bölümünün 17 ila 35 inci maddelerden oluşması;

223 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin birinci bölümünün 1 ila 14 üncü maddelerden, ikinci bölümünün 15 ila 28 inci maddelerden oluşması;

önerilmiştir.

(Genel Kurulun 08.07.2020 tarihli 109'uncu Birleşiminde kabul edilmiştir.)

4.- Genel Kurulun,

16 Temmuz 2020 Perşembe günkü Birleşiminde 23 Sıra Sayılı Kanun Teklifine kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

16 Temmuz 2020 Perşembe günkü Birleşiminde 23 Sıra Sayılı Kanun Teklifine kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanamaması halinde haftalık çalışma günlerinin dışında 17 Temmuz 2020 Cuma günü saat 14:00'da toplanması, bu Birleşiminde denetim konularının görüşülmeyle Gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında yer alan işlerin görüşülmesi ve 23 Sıra Sayılı Kanun Teklifine kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

çalışmalarını sürdürmesi önerilmiştir.

(Genel Kurulun 14.07.2020 tarihli 113'üncü Birleşiminde kabul edilmiştir.)

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

114'ÜNCÜ BİRLEŞİM

16 TEMMUZ 2020 PERŞEMBE

SAAT: 14.00

---

1 – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

2 – ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

3 – SEÇİM

4 – OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5 – MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

6 – GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

1.- (S. Sayısı: 223) Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ve 56 Milletvekilinin Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3002) ve Milli Savunma Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.07.2020) (*) (**)

2.- (S. Sayısı: 216) İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Tokat Milletvekili Özlem Zengin ile 128 Milletvekilinin Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2735) ve Adalet Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 09.06.2020) (*) (**)

3.- (S. Sayısı: 221) Aydın Milletvekili Metin Yavuz ve 60 Milletvekilinin Gıda, Tarım ve Orman Alanında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2985) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.07.2020) (*) (X)

4.- (S. Sayısı: 139) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2273) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

5.- (S. Sayısı: 141) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ile Karadağ Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasına İlişkin Olarak İmzalanan Mevcut Protokol I'nin Yerini Alan Protokol I ile Anlaşmaya Eklenen Protokol III'ün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

6.- (S. Sayısı: 23) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetlerine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1193) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018) (X)

7.- (S. Sayısı: 163) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2401) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.01.2020) (X)

8.- (S. Sayısı: 192) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cibuti Cumhuriyeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1413) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 02.03.2020) (X)

9.- (S. Sayısı: 195) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2499) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 02.03.2020) (X)

10.- (S. Sayısı: 29) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti ile Karadağ Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması Tarafından Kurulan Ortak Komite'nin Serbest Ticaret Anlaşması'nın 'Menşeli Ürünler' Kavramının Tanımı ve İdari İşbirliği Yöntemlerine İlişkin Protokol II'sini Değiştiren 1/2017 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna ve Anlaşmanın Protokoller ve Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanı Doğrudan Onaylanmasına İlişkin Yetki Verilmesine Dair Kanun Teklifi (2/1362) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) (X)

(*) Görüşmeleri yarım kalan işleri gösterir.

(**) İçtüzüğün 91'inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi kabul edilmiştir.

(X) Açık oylamaya tâbi işleri gösterir.

11.-**(S. Sayısı: 95)** İzmir Milletvekili Binalı Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1593) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) **(X)**

12.-**(S. Sayısı: 66)** İzmir Milletvekili Binalı Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Bişkek Kırgız-Türk Dostluk Devlet Hastanesi Açılması, Ortak İşletilmesi ve Devri ile Kırgız Cumhuriyeti Vatandaşlarının Türkiye'de Tıp ve Tıpta Uzmanlık Eğitimi Almasına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1602) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.05.2019) **(X)**

13.-**(S. Sayısı: 34)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binalı Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Şili Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1245) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) **(X)**

14.-**(S. Sayısı: 47)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binalı Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1411) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) **(X)**

15.-**(S. Sayısı: 76)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kongaz Süleyman Demirel Moldova Türk Lisesi Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1797) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) **(X)**

16.-**(S. Sayısı: 88)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Kullanılmış Yakıt İdaresinin ve Radyoaktif Atık İdaresinin Güvenliği Üzerine Birleşik Sözleşmeye Türkiye Cumhuriyeti'nin Beyanlarla Birlikte Katılmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1801) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) **(X)**

17.-**(S. Sayısı: 33)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binalı Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması Tarafından Kurulan Ortak Komite'nin Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması'nın 'Menşeli Ürünler' Kavramının Tanımı ve İdari İşbirliği Yöntemleri Hakkında Protokol II'sini Değiştiren 1/2016 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna ve Anlaşmanın Protokoller ve Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/1364) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) **(X)**

18.-**(S. Sayısı: 54)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binalı Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Orman ve Su İşleri Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Su Kaynakları Bakanlığı Arasında Su Alanında Mutabakat Zaptı ve Mutabakat Zaptında Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1542) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) **(X)**

19.-**(S. Sayısı: 21)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binalı Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Alanında Eğitim ve Öğretime İlişkin İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1191) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018) **(X)**

20.-**(S. Sayısı: 25)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binalı Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Brezilya Federatif Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1197) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018) **(X)**

21.- (S. Sayısı: 26) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mali Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1194) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018) (X)

22.- (S. Sayısı: 30) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Burundi Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1367) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) (X)

23.- (S. Sayısı: 31) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1363) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) (X)

24.- (S. Sayısı: 55) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1543) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) (X)

25.- (S. Sayısı: 60) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lesoto Krallığı Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1537) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.05.2019) (X)

26.- (S. Sayısı: 67) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Üye Devletleri Arasında Yatırımların Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ile Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Üye Devletleri Arasında Yatırımların Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma'nın 9/7'nci Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1782) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.05.2019) (X)

27.- (S. Sayısı: 70) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Savunma Sanayinde Gizlilik Dereceli Bilgilerin Karşılıklı Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1548) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

28.- (S. Sayısı: 72) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1773) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

29.- (S. Sayısı: 73) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyön ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmaları Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1774) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

30.- (S. Sayısı: 74) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Estonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyön ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1777) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

31.- (S. Sayısı: 75) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Nükleer Enerjinin Barışçıl Amaçlı Kullanımı İçin İşbirliği Anlaşması ile Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1778) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

32.- (S. Sayısı: 82) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1582) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

33.- (S. Sayısı: 83) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1590) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

34.- (S. Sayısı: 86) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyona veya Konsolosluk Mensuplarının Aile Üyelerinin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi (2/1772) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

35.- (S. Sayısı: 87) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi Sekreteryası Arasında Ankara Girişiminin Uygulanmasına İlişkin Anlaşma ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi Sekreteryası Arasında Ankara Girişiminin Uygulanmasına İlişkin 4 Nisan 2016 Tarihinde Bonn'da İmzalanan Anlaşmayı Değiştiren Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1799) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

36.- (S. Sayısı: 89) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Yirmi Sekizinci Taraflar Toplantısı'nda Üzerinde Mutabakata Varılan Montreal Protokolü'ne Yönelik Değişikliğin (Kigali Değişikliği-2016) Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1896) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

37.- (S. Sayısı: 96) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ürdün Haşimi Krallığı Hükümeti Arasında Gemiadamı Belgelerinin Karşılıklı Tanınmasına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1775) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

38.- (S. Sayısı: 97) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Doğu Karayip Devletleri Örgütü Arasında Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1780) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

39.- (S. Sayısı: 98) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1794) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

40.- (S. Sayısı: 101) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ve Hırvatistan Cumhuriyeti Arasında Cezaî Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1950) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

41.- (S. Sayısı: 108) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1454) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

42.- (S. Sayısı: 109) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1534) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

43.- (S. Sayısı: 110) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1535) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

44.- (S. Sayısı: 111) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İran İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1802) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

45.- (S. Sayısı: 114) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı ile Moldova Cumhuriyeti Savunma Bakanlığı Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Tamamlayıcı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2021) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

46.- (S. Sayısı: 119) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gine Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1539) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

47.- (S. Sayısı: 120) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İşbirliği Anlaşması ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1796) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

48.- (S. Sayısı: 121) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT) Kültür Enstitüsü Şartının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2020) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

49.- (S. Sayısı: 123) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Altyapı Projeleri Alanında İş Birliği Konulu Anlaşma Ek-1'in Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2217) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

50.- (S. Sayısı: 124) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Kör, Görme Engelli veya Başka Bir Nedenle Basılı Materyal Okuma Engelli Kişilerin Yayınlanmış Eserlere Erişiminin Kolaylaştırılmasına Dair Marakeş Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2218) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

51.- (S. Sayısı: 125) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve İsviçre Federal Konseyi Arasında Diplomatik Misyon, Konsolosluk ve Daimi Temsilcilik Mensuplarının Refakatçilerine İlişkin Kazanç Getirici Faaliyetler Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2223) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

52.- (S. Sayısı: 126) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Standardizasyon, Uygunluk Değerlendirmesi, Akreditasyon ve Metroloji Bölgesel Enstitüsü Tüzüğü'nün 5.4.1.10 Maddesinin Tadiline İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2224) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

53.- (S. Sayısı: 127) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un İslam İşbirliği Teşkilatı Polis İşbirliği ve Koordinasyon Merkezi Tüzüğü'nün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2034) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

54.- (S. Sayısı: 136) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşgücü Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2023) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

55.- (S. Sayısı: 137) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kendi Sınırları Dahilinde ve Ötesinde Tarifeli Hava Hizmetlerine İlişkin İkili Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2027) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

56.- (S. Sayısı: 138) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Nikaragua Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2028) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

57.- (S. Sayısı: 140) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ve Bosna-Hersek Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna ve Anlaşmanın Protokol ve Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/2274) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

58.- (S. Sayısı: 142) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2276) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

59.- (S. Sayısı: 147) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Güney Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1536) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

60.- (S. Sayısı: 148) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1545) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

61.- (S. Sayısı: 150) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamboçya Krallığı Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1596) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

62.- (S. Sayısı: 151) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Paraguay Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Dostluk ve İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1779) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

63.- (S. Sayısı: 152) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tayland Krallığı Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1949) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

64.- (S. Sayısı: 153) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2025) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

65.- (S. Sayısı: 154) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ve Sudan Cumhuriyeti Arasında Ticaret ve Ekonomik Ortaklık Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna ve Anlaşmanın Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/2278) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

66.- (S. Sayısı: 156) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ile EFTA Devletleri Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna ve Anlaşmanın Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/2372) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.12.2019) (X)

67.- (S. Sayısı: 157) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ile İsviçre Konfederasyonu Arasında Tarım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna ve Anlaşmanın Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/2373) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.12.2019) (X)

68.- (S. Sayısı: 164) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bolivarcı Venezuela Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2403) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 30.01.2020) (X)

69.- (S. Sayısı: 165) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile TANAP Doğalgaz İletim Anonim Şirketi Arasında "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile TANAP Doğalgaz İletim Anonim Şirketi Arasında Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Sistemi Hakkında Ev Sahibi Hükümet Anlaşması" Hakkında Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1246) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 30.01.2020) (X)

70.- (S. Sayısı: 166) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Karayoluyla Uluslararası Yük ve Yolcu Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2222) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 30.01.2020) (X)

71.- (S. Sayısı: 167) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji ve Hidrokarbon Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1583) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) (X)

72.- (S. Sayısı: 168) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Çad Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Teknik ve Kalkınma İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1795) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) (X)

73.- (S. Sayısı: 169) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2370) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) (X)

74.- (S. Sayısı: 170) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Güneydoğu Avrupa Çokuluslu Barış Gücü Anlaşması'na Ek Altıncı Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2402) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) (X)

75.- (S. Sayısı: 171) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasını Tadil Eden Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi (2/2496) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) (X)

76.- (S. Sayısı: 172) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İş Birliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2498) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) (X)

77.- (S. Sayısı: 177) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mozambik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1457) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

78.- (S. Sayısı: 178) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1458) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

79.- (S. Sayısı: 179) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1532) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

80.- (S. Sayısı: 180) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Madencilik ve Hidrokarbon Alanlarında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1587) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

81.- (S. Sayısı: 181) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji ve Madencilik Alanında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptı ile Mutabakat Zaptında Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1588) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

82.- (S. Sayısı: 182) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fildişi Sahili Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1594) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

83.- (S. Sayısı: 183) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Svaziland Krallığı Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1781) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

84.- (S. Sayısı: 184) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı ile Ekvator Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2026) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

85.- (S. Sayısı: 185) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2221) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

86.- (S. Sayısı: 186) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bolivarçı Venezuela Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1898) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) (X)

87.- (S. Sayısı:187) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1947) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) (X)

88.- (S. Sayısı: 188) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Guatemala Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2032) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) (X)

89.- (S. Sayısı: 189) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Zambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2219) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) (X)

90.- (S. Sayısı: 190) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2599) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) (X)

91.- (S. Sayısı: 191) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ortak Devriye Polis Hizmetlerinin Uygulanması Hususunda Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2600) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) (X)

92.- (S. Sayısı: 193) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Honduras Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2029) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) (X)

93.- (S. Sayısı: 194) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fildişi Sahili Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2371) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 02.03.2020) (X)

94.- (S. Sayısı: 201) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti Maliye Bakanlığı Arasında Gümrük Konularında İş Birliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2497) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) (X)

95.- (S. Sayısı: 202) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumu Kurucu Anlaşmanın 26 ncı ve 31 inci Maddelerinin Tadiline İlişkin Olarak Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumunun 17 nci Genel Kurul Toplantısında Kabul Edilen 18/5/2017 Tarihli ve GA17/7/438 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1912) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) (X)

96.- (S. Sayısı: 203) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sao Tome ve Prinsipe Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1591) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) (X)

97.- (S. Sayısı: 204) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moritanya İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Balıkçılık ve Deniz Ekonomisi Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1365) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) (X)

98.- (S. Sayısı: 205) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Zimbabve Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1455) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) (X)

99.- (S. Sayısı: 206) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Uluslararası Ticaret Finansmanı İslami Kurumu Kurucu Anlaşmasının 25. Maddesinin Tadiline İlişkin Olarak Uluslararası Ticaret Finansmanı İslami Kurumunun 12. Genel Kurul Toplantısında Kabul Edilen 18/5/2017 Tarihli ve GA12/6-438 Sayılı Kararın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1897) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) (X)

100.- (S. Sayısı: 208) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Myanmar Birliği Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2033) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) (X)

101.- (S. Sayısı: 209) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2225) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) (X)

102.- (S. Sayısı: 210) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un 28 Ocak 1964 Tarihli Ek Protokol ve 16 Kasım 1982 Tarihli Protokol ile Değiştirilen 29 Temmuz 1960 Tarihli Nükleer Enerji Alanında Üçüncü Şahıslara Karşı Hukuki Mesuliyete Dair Sözleşmeyi Değiştiren Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2369) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) (X)

103.- (S. Sayısı: 211) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Elektrik Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1586) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) (X)

104.- (S. Sayısı: 219) 2019 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (5/3) (Dağıtma tarihi: 25.06.2020)

105.- (S. Sayısı: 220) Kırıkkale Milletvekili Ramazan Can ve 64 Milletvekilinin Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Kanunu Teklifi (2/2972) ve İçişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 02.07.2020)

